

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab
The Royal Danish Academy of Sciences and Letters

Oversigt
over
Selskabets Virksomhed

1991-1992

Annual Report

With an English Summary

Kommissionær: Munksgaard · København 1992

Publikationsrækker · *Series of Publications*

The Academy issues the following series of publications:

Oversigt over Selskabets Virksomhed (8°) <i>(Annual Report. With an English Summary)</i>	<i>Bibliographical Abbreviation:</i> Overs. Dan. Vid. Selsk.
Historisk-filosofiske Meddelelser (8°) Historisk-filosofiske Skrifter (4°) <i>(History, Philology, Philosophy, Archaeology, Art History)</i>	Hist. Filos. Medd. Dan. Vid. Selsk. Hist. Filos. Skr. Dan. Vid. Selsk.
Matematisk-fysiske Meddelelser (8°) <i>(Mathematics, Physics, Chemistry, Astronomy, Geology)</i>	Mat. Fys. Medd. Dan. Vid. Selsk.
Biologiske Skrifter (4°) <i>(Botany, Zoology, General Biology)</i>	Biol. Skr. Dan. Vid. Selsk.

The majority of the monographs are in English. Those published in Danish contain a summary in either English, German or French.

Adresse/The address is:

*Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab/
The Royal Danish Academy of Sciences and Letters
H. C. Andersens Boulevard 35
DK-1553 Copenhagen V
Denmark*

Selskabets kommissionær/The publications are sold by the agent of the Academy:

*MUNKSGAARD BOG- OG TIDSSKRIFTSERVICE/
MUNKSGAARD EXPORT AND SUBSCRIPTION SERVICE
Nørre Søgade 35
DK-1370 Copenhagen K
Denmark*

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab
The Royal Danish Academy of Sciences and Letters

Oversigt

over

Selskabets Virksomhed

1991-1992

Annual Report

With an English Summary

Kommissionær: Munksgaard · København 1992

Redaktionen sluttet den 1. juli 1992
Færdig fra trykkeriet den 1. oktober 1992

INDHOLDSFORTEGNELSE

<i>Forkortelser</i>	6
<i>Forord</i>	7
<i>Præsidium og sekretariat</i>	9
<i>Medlemmer</i>	
Indenlandske medlemmer. Humanistiske klasse	10
Indenlandske medlemmer. Naturvidenskabelige klasse	16
Udenlandske medlemmer. Humanistiske klasse	24
Udenlandske medlemmer. Naturvidenskabelige klasse	29
Indenlandske medlemmer efter indvalgsår	40
<i>Tillidshverv</i>	
Interne hverv	42
Fælles for begge klasser	46
Humanistiske klasse	48
Naturvidenskabelige klasse	49
UAI, Union Académique Internationale	49
ICSU, International Council of Scientific Unions	51
CIOMS, Council for International Organization of Medical Sciences	64
<i>Medlemsmøder · 250. sæson</i>	65
<i>Behandlede sager. Personalia</i>	
Legater	77
Møder i Selskabets lokaler	80
International repræsentation	81
Udgivne og optagne publikationer	82
Personalialia	83
<i>Regnskaber</i>	
Videnskabernes Selskab	85
Videnskabernes Selskabs Bidragsfond	89
Niels Bohr Legatet	90
Lillian og Dan Finks Fond	91
Emil Herborgs Legat	94
Mag.art. Marcus Lorenzens Legat	96
Ole Rømer Fondet	97
Suhrs Legat	98
Thotts Legat (tidl. Videnskabernes Selskabs Legatkonto)	100
Aksel Tovborg Jensens Legat	101

Beretninger

Udvalget for udadrettet virksomhed i Danmark	103
Selskabets Forskningspolitiske udvalg	103
Selskabets jubilæumskomité	109
ESF, European Science Foundation	110
Udforskning af landbrugsredskabernes og agerstrukturernes historie	111
Udforskning af Danmarks ældste landbrug og de samtidige naturforhold	113
Registrering af litterære kilder til dansk historie	113
Undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie	114
CLG, Corpus Lexicographorum Graecorum. (Etymolog. Gen. & Hesych.)	114
TLL, Thesaurus Linguae Latinae	115
Carlsbergfondets syriske ekspeditioner	115
Danmarks Akvarium, Charlottenlund	116
Physica Scripta	116
Acta Zoologica	117

*UAI**Union Académique Internationale*

Generalforsamling, forretningsudvalgsmøde	118
I. CVA, Corpus Vasorum Antiquorum	119
V. NGML, Novum Glossarium Mediae Latinitatis	119
XII. MMB, Monumenta Musicae Byzantinae	120
XVIII. CPD, A Critical Pāli Dictionary	120
XX. CAA, Corpus Antiquitatum Americanensium	121
XXII. FHA, Fontes Historiae Africanae	121
XXVI. SNG, Sylloge Nummorum Graecorum	122
XXVIII. LIMC, Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae	122
XXXV. JAI, Jewish Art Index	122

*ICSU**International Council of Scientific Unions*

COSPAR Committee on Space Research samt SCOSTEP	124
IAU International Astronomical Union	124
ICL Inter-Union Commission on the Lithosphere	124
IGBP International Geosphere-Biosphere Programme	125
IGU International Geographical Union	125
IMU International Mathematical Union	126
INQUA International Union for Quaternary Research	126
IUBMB International Union of Biochemistry and Molecular Biology	126
IUBS International Union of Biological Sciences	127
IUCr International Union of Crystallography	127
IUGG International Union of Geodesy and Geophysics	128
IUGS International Union of Geological Sciences	129
IMA International Mineralogical Association	129
IUHPS International Union of History and Philosophy of Science	130
IUIS International Union of Immunological Societies	130
IUMS International Union of Microbiological Societies	131
IUNS International Union of Nutritional Sciences	131

IUPAB	International Union of Pure and Applied Biophysics	131
IUPAC	International Union of Pure and Applied Chemistry	131
IUPAP	International Union of Pure and Applied Physics	132
IUPHAR	International Union of Pharmacology samt IUTOX	132
IUPS	International Union of Physiological Sciences	133
IUPSyS	International Union of Psychological Sciences	133
IUTAM	International Union of Theoretical and Applied Mechanics	133
IUTOX	International Union of Toxicology, se IUPHAR	132
SCOR	Scientific Committee on Oceanic Research	134
SCOSTEP	Scientific Committee on Solar Terrestrial Physics, se COSPAR	124
URSI	Union Radio-Scientifique Internationale	134
WCRP	World Climate Research Programme	134
<i>CIOMS</i>	<i>Council for International Organizations of Medical Sciences</i>	134
<i>Mindeord</i>		
	Erling Asmussen af Bengt Saltin	137
	Børge Bak af Thor A. Bak	145
	Arne Noe-Nygaard af Asger Berthelsen	155
	Jørgen Troels-Smith af Svend Thorkild Andersen	169
	<i>Summary of the Yearbook 1991-92</i>	177
	<i>Henvisninger</i>	193

Forkortelser

I alfabetisk rækkefølge:

ATV	Akademiet for de Tekniske Videnskaber
AUC	Aalborg Universitetscenter
DADL	Den Almindelige Danske Lægeforening
DFH	Danmarks Farmaceutiske Højskole
DGU	Danmarks Geologiske Undersøgelse
DKVL	Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole
DMI	Danmarks Meteorologiske Institut
DONG	Dansk Olie og Naturgas
DTH	Danmarks Tekniske Højskole
ESF	European Science Foundation
FPR	Forskningspolitisk Råd
GGU	Grønlands Geologiske Undersøgelse
HCØ	H. C. Ørsted Institutet
ICSU	International Council of Scientific Unions
KB	Det kongelige Bibliotek
KDVS	Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab
KU	Københavns Universitet
KUA	Københavns Universitet (Amager)
NORDITA	Nordisk Institut for teoretisk Atomfysik
OU	Odense Universitet
RH	Rigshospitalet
RUC	Roskilde Universitetscenter
SHF	Statens Humanistiske Forskningsråd
SNF	Statens Naturvidenskabelige Forskningsråd
SSVF	Statens Sundhedsvidenskabelige Forskningsråd
STVF	Statens Teknisk-videnskabelige Forskningsråd
UAI	Union Académique Internationale
AaU	Aarhus Universitet

Når denne beretning om Videnskabernes Selskabs 250. sæson udsendes, er den flersidige markering af jubilæet begyndt. I den forløbne sommer afholdtes en række symposier i Selskabet, og flere publikationer er udsendt eller står umiddelbart foran færdiggørelse. Selve datoen er fredag den 13. november 1992, og den vil blive højtideligholdt med danske og udenlandske medlemmer og gæster som deltagere. Jubilæumsudvalgets redegørelse for planerne findes nedenfor side 109 på dansk og side 188 på engelsk.

By the time this report on the 250th season of The Royal Danish Academy of Sciences and Letters appears, the many-faceted celebrations of the Jubilee will already have begun. In the course of the summer several symposia have been held on the Academy's premises and a number of publications have either been published or are about to appear. The actual date of the Jubilee is Friday 13th November 1992 and the day will be celebrated in the presence of Danish and foreign members and guests of the Academy. An account of the plans made by the Jubilee committee appears below on page 109 in Danish and page 188 in English.

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

Protektor: HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

PRÆSIDIUM

Præsident: fhv. administrator, dr. phil. Erik Dal

Vicepræsident og formand for den humanistiske klasse:

Professor, dr. litt. Birger Munk Olsen

Vicepræsident og formand for den naturvidenskabelige klasse:

Professor, dr. phil. Gert Kjærgård Pedersen

Sekretær: Professor, dr. phil. Thor A. Bak

Redaktør: Professor, dr. phil. Poul Lindegård Hjorth

Kasserer: Professor, dr. polit. Hector Estrup

Formand for kassekommissionen:

Overlæge, dr. phil. Jes Forchhammer

Formand for Udvalget for udadrettet virksomhed i Danmark:

Professor, dr. phil. & scient. Rodney Cotterill

Fhv. præsident: Professor Jens Lindhard

SEKRETARIAT

Adresse: H. C. Andersens Boulevard 35
DK-1553 København V

Telefon: 33 11 32 40

Telefax: 33 91 07 36

Sekretariatschef Cand.mag. Pia Grüner

Overassistent Henrik Caspersen

Fuldmægtig Jørgen Maes

Korrespondent Else Løvdal Nielsen

Økonoma Ella Mortensen

Sekretariatet er åbent 9-16.

Medlemmer

Alle medlemmer er nummereret efter indvalgsår
i fortsættelse af A. Lomholts fuldstændige medlemsliste 1742-1942
(Samlinger bind I, s. 354-385, 402 medlemmer).
Nummeret i kursiv svarer til denne liste. Stjerne betegner nyvalg.

INDENLANDSKE MEDLEMMER HUMANISTISKE KLASSE

- Andersen, Ellen (f. 1.3.1937), dr. polit., professor i økonomi ved KU. – Medlem af kassekommissionen. – Buddingevej 26A, 2800 Lyngby (1984, 675)
- Asmussen, Jes Peter (f. 2.11.1928), dr. phil. & theol., professor i iransk filologi ved KU. *R^l*. – Selskabets bibliotekar. – Bredgade 77, 1260 Kbh. K (1973, 556)
- † Bagge, Povl (f. 30.11.1902, d. 7.12.1991), dr. phil., fhv. professor i historie ved KU. (1962, 501)
- Balling, Jakob Leth (f. 11.2.1928), dr. theol., professor i kirke- og dogmehistorie (med særligt henblik på oldtid og middelalder) ved AaU. *R^l*. Voldbækvej 3, 8220 Brabrand (1989, 711)
- Basbøll, Hans (f. 12.7.1943), cand. mag., professor i nordiske sprog med særligt henblik på dansk sprog og nyere lingvistiske studieområder, OU. Solvangen 5, 5260 Odense S (1991, 726)
- Becker, Carl Johan (f. 3.9.1915), dr. phil., fhv. professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved KU. *R^l*. Egernvej 23, 2000 Frederiksberg (1961, 488)
- Bergsagel, John Dagfinn (f. 19.4.1928), dr., professor i musikvidenskab ved KU. Strandvejen 63, 2100 Kbh. Ø (udenl. medl. 1978, indenl. medl. 1985, 685)
- Blegvad, Mogens (f. 25.6.1917), dr. phil., fhv. professor i filosofi ved KU. *R^l*. Soldalen 7, 2100 Kbh. Ø (1973, 557)
- Bredsdorff, Elias Lunn (f. 15.1.1912), dr. phil., fhv. Reader in Scandinavian Studies ved universitetet i Cambridge, England. Kronprinsesse Sofies Vej 28, 2000 Frederiksberg (udenl. medl. 1975, indenl. medl. 1980), 637

- Brøndsted, Mogens Holger (f. 12.11.1918), dr. phil., fhv. professor i nordisk litteratur ved OU. Åløkken 50, 5250 Odense SV (1978, 606)
- Bukdahl, Else Marie (f. 12.6.1937), dr. phil., rektor ved Det kongelige danske Kunstakademis billedkunstskoler. R. Puggaardsgade 10, 1573 Kbh. V (1985, 686)
- Christensen, Bent (f. 20.11.1921), dr. jur., fhv. professor i retsvidenskab ved KU. Soldalen 3, 2100 Kbh. Ø (1982, 662)
- Christensen, Johnny Carl (f. 5.3.1930), dr. phil., professor i klassisk filologi ved KU. Duevej 28, 2000 Frederiksberg (1979, 627)
- Christiansen, Sofus Emil (f. 23.6.1930), dr. phil., professor i geografi (med særligt henblik på landbrugsgeografi og økologisk kulturgeografi) ved KU. Hummeltoften 16, 2830 Virum (1979, 628)
- Dahlerup, Troels (f. 3.12.1925), dr. theol., fhv. professor i nyere historie ved AaU. R^l. Kildevangen 15, 8382 Hinnerup (1983, 672)
- Dal, Per Johan Erik (f. 20.12.1922), dr. phil., fhv. administrator ved Det danske Sprog- og Litteraturselskab. R^l. – Selskabets præsident. – Forchhammersvej 1, 1920 Frederiksberg C (1971, 544)
- Dalgård, Sune Bysted (f. 9.5.1922), dr. phil., fhv. landsarkivar ved Landsarkivet for Sjælland. R. Italiensvej 56, 2300 Kbh. S (1974, 562)
- Danø, Sven (f. 22.2.1922), dr. polit., fhv. professor i driftsøkonomi ved KU. Helsingevej 41, 2830 Virum (1983, 673)
- Ebbesen, Sten (f. 23.6.1946), dr. phil., docent i græsk og latinsk middelalderfilologi, KU. Skolevej 20, 2820 Gentofte (1989, 712)
- Egerod, Søren Christian (f. 8.7.1923), dr. phil., professor i østasiatiske sprog (med særligt henblik på kinesisk) ved KU. K. Gl. Carlsbergvej 15, 2500 Valby (1971, 545)
- Ejskjær, Inger Jensen (f. 20.5.1926), dr. phil., professor i dansk dialektologi ved KU. R. C. F. Richsvej 101A, 2000 Frederiksberg (1981, 651)
- Estrup, Hector (f. 16.1.1926), dr. polit., professor i nationaløkonomi ved KU. R. – Selskabets kasserer. – Skaføgård, 8544 Mørke (1980, 638)
- Favrholdt, David Cornaby (f. 24.4.1931), dr. phil., professor i filosofi ved OU. Oehlenschlægersvej 57, 5230 Odense M (1976, 580)
- Feldbæk, Ole (f. 22.7.1936), dr. phil., professor i økonomisk historie ved KU. – Medlem af Udvalget for udadrettet virksomhed. – Efterårsvej 15, 2920 Charlottenlund (1987, 700)
- Fenger, Ole (f. 22.1.1931), dr. jur., professor i retshistorie ved AaU. R^l. Kildegården 15, 8000 Århus C (1986, 689)
- Fink, Troels Marstrand Trier (f. 18.4.1912), dr. phil., fhv. professor i

- historie ved AaU. K. Vægterpladsen 1, 6200 Åbenrå (udenl. medl. 1974, indenl. medl. 1977, 592)
- Fischer, Erik (f. 8.10.1920), dr. phil. h.c., mag. art., fhv. overinspektør, fhv. lektor i kunsthistorie ved KU. R. M.I. & A. Agergårdsvej 5, Ammendrup, 3200 Helsingør (1977, 593)
- Fischer-Jørgensen, Eli (f. 11.2.1911), dr. phil., fhv. professor i fonetik ved KU. Kongestien 45, 2830 Virum (1968, 525)
- From, Franz Gustav (f. 14.2.1914), dr. phil., fhv. professor i psykologi ved KU. R^l. Azaleavej 28, 2000 Frederiksberg (1974, 564)
- Gelting, Jørgen Henrik (f. 19.12.1912), dr. polit., fhv. professor i nationaløkonomi ved AaU. Krathusvej 6, 8240 Risskov (1975, 573)
- Giversen, Søren (f. 9.1.1928), dr. theol., professor i teologi (Ny Testamente) ved AaU. Pileallé 16, 2840 Holte (1991, 727)
- Glahn, Henrik (f. 29.5.1919), dr. phil., fhv. professor i musikvidenskab ved KU. K. Dantes Plads 3, 3., 1556 Kbh. V (1972, 555)
- Glamann, Kristof (f. 26.8.1923), dr. phil., fil. dr. h. c., fhv. professor i historie ved KU, formand for Carlsbergfondets direktion og bestyrelsen for Carlsberg A/S. K. Bjerregårdsvej 6, 2500 Valby (1968, 528)
- Gomard, Bernhard (f. 9.1.1926), dr. jur., jur. dr. h. c., professor i retsvidenskab ved KU. K. Hyldegårds Tværvej 10A, 2920 Charlottenlund (1975, 574)
- Grane, Leif Henning (f. 11.1.1928), dr. theol. & dr. theol. h.c., professor i teologi (kirke- og dogmehistorie, særligt Nordens Kirkehistorie) ved KU. Store Kannikestræde 2, 1169 Kbh. K (1981, 653)
- Hammershaimb, Erling (f. 3.3.1904), dr. theol. & phil., fhv. professor i semitisk filologi ved AaU. K. Jens Munks Vej 25, 8200 Århus N (1966, 520)
- Hannestad, Lise (f. 15.10.1943), dr. phil., docent i klassisk arkæologi ved AaU. Korshøjen 47, 8240 Risskov (1991, 728)
- Hansen, Mogens Herman (f. 20.8.1940), dr. phil., docent i klassisk filologi ved KU. – Medlem af Udvalget for udadrettet virksomhed. – Wilhelm Marstrandsgade 15, 2100 København Ø (1987, 701)
- Hansen, Svend Aage (f. 4.4.1919), dr. polit., fhv. professor i dansk samfundsbeskrivelse og dansk økonomisk historie ved KU. R^l. Byvej 42, 5892 Gudbjerg (1981, 654)
- Hjorth, Poul Valdemar Lindegård (f. 24.7.1927), dr. phil., professor i nordiske sprog ved KU. R^l. – Selskabets redaktør. – Anemonevej 25, 2970 Hørsholm (1974, 565)

- Hvidtfeldt, Anton Poul Arild Peter (f. 26.6.1915), dr. phil., fhv. professor i religionssociologi ved KU. *R^I*. Dommergården, 4243 Rude (1975, 575)
- Hørby, Kai Anker (f. 22.10.1935), dr. phil., docent i historie ved KU. – Revisorsuppleant. – C. F. Richsvej 101D st.tv, 2000 Frederiksberg (1989, 713)
- Jacobsen, Eric August (f. 5.4.1923), dr. phil., fhv. professor i engelsk sprog og litteratur ved KU. Schweizerdalstien 51, 2610 Rødovre (1971, 546)
- Jansen, Frederik Julius Billeskov (f. 30.9.1907), dr. phil., fhv. professor i dansk litteratur ved KU. *K, M.I.&A.* Frydendalsvej 20, 1809 Frederiksberg C (1957, 465)
- Jensen, Jørgen (f. 30.7.1936), mag. art., museumsinspektør ved Nationalmuseets 1. afd. *R.* Nørre Voldgade 14, 1358 Kbh. K (1989, 714)
- Johansen, Hans Christian (f. 27.6.1935), dr. oecon., professor i økonomisk historie ved OU. Anne Maries Allé 4A, 5250 Odense SV (1984, 679)
- Johansen, Holger Friis (f. 29.4.1927), dr. phil., professor i klassisk filologi ved AaU. *R^I*. Fortebakken 38, 8240 Risskov (1977, 596)
- Johansen, Karsten Friis (f. 5.12.1930), dr. phil., professor i antik og middelalderlig filosofi ved KU. *R^I*. Hjortekærsvej 177B, 2800 Lyngby (1978, 611)
- Jørgensen, Sven-Aage (f. 22.7.1929), professor i tysk filologi ved KU. *R^I*. – Medlem af kassekommissionen. – Nyvej 20, 1851 Frederiksberg C (1986, 692)
- Koch, Carl Henrik (f. 15.11.1938), dr. phil., docent i filosofi ved KU. Fredensvej 47, 2970 Hørsholm (1991, 729).
- Kaarsted, Tage Holst (f. 27.5.1928), dr. phil., professor i moderne historie ved OU, de kongelige ordeners historiograf. *K.* Rosenvænget 7A, 5250 Odense SV (1986, 694)
- Lidin, Olof Gustav (f. 3.2.1926), Ph.D., fil. dr., professor i japansk ved KU. *R.* Øverødvej 67B, 2840 Holte (1980, 643)
- Lundgreen-Nielsen, Flemming (f. 24.1.1937), dr. phil., docent i nordisk filologi ved KU. Tølløsevej 59, 2700 Brønshøj (1989, 715)
- Læssøe, Jørgen (f. 2.6.1924), dr. phil., fhv. (1957-87) ekstraordinær professor i assyriologi ved KU. *R^I*. Bredgade 77, 1260 Kbh. K (1970, 539)
- Maegaard, Jan Carl Christian (f. 14.4.1926), dr. phil., professor i musik ved KU. *R.* Duevej 14, 2000 Frederiksberg (1986, 695)

- Matthiessen, Poul Chr. (f. 1.2.1933), dr. polit., professor i demografi ved KU. – Medlem af Carlsbergfondets direktion. – Prs. Alexandrines Allé 14, 2920 Charlottenlund (1982, 66)
- Monberg, Torben (f. 25.7.1929), dr. phil., fhv. professor i kultursociologi ved KU. Veksebo, 3480 Fredensborg (1975, 577)
- Moustgaard, Ib Kristian (f. 10.1.1926), dr. phil., professor i psykologi ved KU. R. Høyrups Allé 23, 2900 Hellerup (1979, 632)
- Nielsen, Eduard Mikael Vandborg (f. 8.5.1923), dr. theol., fhv. professor i teologi ved KU. Vasehøjvej 4, 2920 Charlottenlund (1981, 655)
- Nøjgaard, Morten (f. 28.7.1934), dr. phil., professor i romansk sprog og litteratur ved OU. Åløkken 48, 5250 Odense SV (1982, 667)
- Olsen, Birger Munk (f. 26.6.1935), dr. litt., professor i romansk sprog og litteratur ved KU. R. – Vicepræsident og formand for den humanistiske klasse. – Godthåbsvej 127, 2.th., 2000 Frederiksberg (1985, 687)
- Olsen, Olaf (f. 7.6.1928), dr. phil., rigsantikvar, fhv. professor i middelalder-arkæologi ved AaU. M.I.&A. Nationalmuseet, Frederiksholms Kanal 12, 1220 Kbh. K (1979, 634)
- Otzen, Benedikt (f. 16.12.1929), dr.theol., professor i teologi ved AaU. Haslevangsvej 36, 8210 Århus V (1989, 716)
- Petersen, Erling Ladewig (f. 1.4.1929), dr. phil., professor i historie ved OU. Løkkevej 82, 5250 Odense SV (1978, 618)
- Rasmussen, Holger (f. 8.4.1915), dr. phil., fhv. overinspektør ved Nationalmuseet, Brede. R. Fuglsangvej 30, 2830 Virum (1978, 619)
- Rasmussen, Poul Nørregaard (f. 9.5.1922), dr. polit., fhv. professor i nationaløkonomi ved KU. – Hareskovbo. Lejl. 3, Blok 1, Bagsværdvej 248, 2880 Bagsværd (1974, 570)
- Riis, Poul Jørgen (f. 26.5.1910), dr. phil., fhv. professor i klassisk arkæologi ved KU. – Selskabets præsident 1975-1981. – Roskildevej 102, 2000 Frederiksberg (1953, 445)
- Rischel, Jørgen (f. 10.8.1934), dr. phil., professor i lingvistik ved KU. R. Stenhøjgårdsvej 57, 3460 Birkerød (1978, 620)
- Raasted, Jørgen Juul (f. 19.3.1927), dr. phil., docent i klassisk filologi ved KU. Svanevej 12, 4000 Roskilde (1980, 647)
- Schiørring, Nils (f. 8.4.1910), dr. phil., fhv. professor i musikvidenskab ved KU. R'. Forchammersvej 2, 1920 Frederiksberg C (1962, 509)
- Skydsgaard, Jens Erik (f. 16.4.1932), dr. phil., professor i antikkens historie ved KU. Duevej 10, 2000 Frederiksberg (1984, 683)
- Spang-Hanssen, Ebbe Cato (f. 14.9.1928), dr. phil., professor i romansk filologi ved KU. Lindevej 29, Hareskov, 3500 Værløse (1982, 669)

- Spang-Hanssen, Henning (f. 22.1.1920), dr. phil., fhv. professor i anvendt og matematisk lingvistik ved KU. – Moltkesvej 40, 2000 Frederiksberg (1977, 602)
- Steensberg, Axel (f. 1.6.1906), dr. phil. & dr. agro. h. c., fhv. professor i materiel folkekultur (med særligt henblik på Norden) ved KU. R^I. Cæciliavej 30, 2500 Valby (1954, 455)
- Steensgaard, Niels (f. 7.3.1932), dr. phil., professor i historie ved KU. R. Lemnosvej 19, 2300 Kbh. S (1982, 670)
- Stief, Carl (f. 11.8.1914), dr. phil., fhv. professor i slavisk filologi ved KU. R^I. Vespervej 34, 2900 Hellerup (1971, 554)
- Stoklund, Bjarne (f. 17.1.1928), professor i europæisk folkelivsforskning ved KU. Uglevangen 13, 2830 Virum (1991, 730)
- Svane, Gunnar (f. 25.9.1927), dr. phil., professor i slavisk filologi ved AaU. Enebakken 4, 8520 Lystrup (1979, 635)
- Sørensen, Bengt Algot (f. 24.11.1927), dr. phil., professor i germansk filologi ved OU, Campusvej 55, 5230 Odense M (1978, 621)
- Sørensen, John Kousgård (f. 6.12.1925), dr. phil., professor i dansk sprog ved KU. Nivåvænge 12, 2990 Nivå (1980, 649)
- Sørensen, Knud Oscar (f. 2.2.1928), dr. phil., fhv. professor i engelsk filologi ved AaU. Råhøj Allé 12, 8270 Højbjerg (1986, 699)
- Sørensen, Søren (f. 29.9.1920), dr. phil., fhv. professor i musikvidenskab ved AaU. K. Heibergsgade 32, 8000 Århus C (1977, 603)
- Tamm, Ditlev (f. 7.3.1946), dr. jur. & phil., professor i retshistorie ved KU. Svanemøllevej 13, 2100 København Ø (1987, 702)
- Thodberg, Christian (f. 7.2.1929), dr. phil., professor i teologi ved AaU, kgl. konfessionarius, K. Thunøgade 16, 8000 Århus C (1987, 703)
- Thomsen, Niels Jørgen (f. 21.4.1930), dr. phil., professor i historie ved KU. Vitus Berings Allé 15, 2930 Klampenborg (1976, 585)
- Thomsen, Rudi (f. 21.7.1918), dr. phil., fhv. professor i oldtidens historie ved AaU. Funch Thomsens Gade 4, 8200 Århus N (1967, 521)
- Thyssen, Anders Pontoppidan (f. 17.7.1921), dr. theol., fhv. professor i kirkehistorie ved AaU. Æblehegnet 7, 8320 Mårslet (1984, 684)
- Waaben, Knud (f. 6.6.1921), dr. jur., fhv. professor i retsvidenskab ved KU. Åmosebakken 8, 2830 Virum (1977, 605)
- Øhrgaard, Per (f. 6.2.1944), dr. phil., professor i germansk filologi ved KU. Kongensvej 23, 2000 Frederiksberg (1991, 731)
- Ørsnes, Mogens (f. 7.3.1925), dr. phil., fhv. overinspektør ved Nationalmuseet. Kamstrupvej 101 A, 2610 Rødovre (1985, 688)

INDENLANDSKE MEDLEMMER
NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

fys betegner den matematisk-fysiske gruppe, biol den biologiske gruppe

Stjerne betegner nyvalg

- Als-Nielsen, Jens Aage (f. 21.1.1939), dr. phil., leder af sektionen for faststoffysik, Fysikafdelingen, Forskningscenter Risø. Fuglebakkevej 57, 2000 Frederiksberg (1981 – fys, 650)
- Andersen, Erik Albrecht Sparre (f. 29.12.1919), dr. phil., fhv. professor i matematik ved KU. Høeghsmindeparken 15, 2900 Hellerup (1962 – fys, 498)
- Andersen, Jens Ulrik (f. 2.9.1941), professor i eksperimentalfysik ved AaU. Saralystvej 29, 8270 Højbjerg (1982 – fys, 660)
- Andersen, Svend Olav (f. 9.10.1929), dr. phil., professor i biokemi ved KU. Platanvej 24, 1810 Frederiksberg C (1977 – biol, 586)
- Andersen, Svend Thorkild (f. 12.9.1926), dr. phil., statsgeolog ved DGU. Nordvangsparken 35, 3460 Birkerød (1974 – biol, 558)
- Andersen, Torkild (f. 19.6.1934), dr. phil., professor i fysik ved AaU. Klokkebakken 37, 8210 Århus V (1979 – fys, 624)
- Bak, Thor Anders (f. 28.4.1929), dr. phil., fhv. professor i kemi ved KU. R^l. – Selskabets sekretær. – Strandvejen 59, 2100 Kbh. Ø (1965 – fys, 511)
- Ballhausen, Carl Johan (f. 4.4.1926), dr. phil., professor i kemi ved KU. R^l. – Medlem af Carlsbergfondets direktion. – Holmegårdsvej 31, 2920 Charlottenlund (1965 – fys, 512)
- Bang, Thøger Sophus Vilhelm (f. 27.6.1917), dr. phil., fhv. professor i matematik ved KU. R^l. Vagtelvej 8, 2000 Frederiksberg (1955 – fys, 456)
- Barndorff-Nielsen, Ole Eiler (f. 18.3.1935), dr. phil., professor i matematik (med særligt henblik på matematisk statistik) ved AaU. R. Dalvangen 48, 8270 Højbjerg (1980 – fys, 636)
- Bechgaard, Klaus (f. 5.3.1945), lic. scient., professor i organisk kemi ved KU. Åbovænge 4, 2610 Rødovre. (1984 – fys, 676)
- Behnke, Olav (f. 3.5.1929), dr. med., professor i cytologi ved KU. Frederikkevej 19, 2900 Hellerup (1974 – biol, 560)
- Berg, Christian (2.6.1944), dr. phil., professor i matematik ved KU. – R. Kaningårdsvej 23, 2830 Virum (1982 – fys, 661)

- Berthelsen, Asger (f. 30.4.1928), dr. phil., fhv. professor i geologi ved KU. *R'*. Dammegade 25, 4792 Askeby, Møn (1977 – fys, 587)
- Berthelsen, Ole (f. 24.3.1919), dr. phil., fhv. direktør for DGU. *R'*. Granhøjvej 18, 2800 Lyngby (1979 – biol, 625)
- Billing, Gert Due (f. 8.4.1946), dr. scient., forskningsprofessor i kemi ved KU. Clausholmsvej 35, 2720 Vanløse (1990 – fys, 717)
- Bjerrum, Jannik (f. 5.4.1909), dr. phil., fhv. professor i kemi ved KU. K. Reersøgade 2, 2100 Kbh. Ø (1948 – fys, 418)
- Bjørnholm, Sven (f. 8.9.1927), dr. phil., docent i fysik ved KU. Frederiksberg Allé 45, 1820 Frederiksberg C (1977 – fys, 588)
- Bock, Klaus (f. 2.7.1944), professor ved Carlsberglaboratoriets kemiske afd. Fasanvænget 492, 2980 Kokkedal (1990 – biol, 718)
- Bohr, Aage Niels (f. 19.6.1922), dr. phil. & scient., fhv. professor i fysik ved KU. K. Strandgade 34, 1401 Kbh. K (1955 – fys, 457)
- *Breuning-Madsen, Henrik (f. 25.2.1949), dr. scient., professor i naturgeografi ved KU. Valdemarsgade 2, 4100 Ringsted (1992 – fys, 732)
- Bræstrup, Claus Tycho (f. 18.1.1945), dr. med., forskningsdirektør i Novo Nordisk A/S, adjungeret professor i neurovidenskab ved KU. Badstuestræde 17,3., 1209 Kbh. K (1984 – biol, 677)
- Buchwald, Vagn Fabritius (f. 23.6.1929), dr. scient., docent i metallære ved DTH. Ingeborgvej 4, 2920 Charlottenlund (1979 – fys, 626)
- Christensen, Bent (f. 22.8.1930), dr. phil., professor i systematisk zoologi ved KU. *R'*. Rypevej 19, 2970 Hørsholm (1971 – biol, 543)
- Christensen-Dalsgaard, Jørgen (f. 6.10.1950), Ph.D., lektor i astronomi ved AaU. P. S. Krøyers Vej 14, 8270 Højbjerg (1990 – fys, 719)
- Christiansen, Freddy Villiom Bugge (f. 22.1.1946), lic. scient., docent i genetik ved AaU. Geysergade 3A, 8200 Århus (1988 – biol, 704)
- Cotterill, Rodney Michael John (f. 27.9.1933), dr. phil. & scient., professor i fysisk materiellære ved DTH. *R.* – Formand for Udvalget for udadrettet virksomhed fra 10.5.90. – Vibevangen 9, 3520 Farum (1984 – fys, 678)
- *Cvitanović, Predrag (f. 1.4.1946), Ph.D., forskningsprofessor i fysik ved KU. Livjærgergade 41, 2100 Kbh. Ø (1992 – fys, 733)
- Dahl, Jens Peder (f. 30.7.1934), dr. phil., professor i kemisk fysik ved DTH. *R.* Digevænget 5, 2730 Herlev (1978 – fys, 608)
- Dansgaard, Willi (f. 30.8.1922), dr. phil., professor i massespektrometri ved KU. Soløsevej 21, 2820 Gentofte (1977 – fys, 589)
- Eliassen, Erik (f. 8.9.1922), dr. phil., professor i teoretisk meteorologi ved KU. *R'*. Dronningengen 5, 2950 Vedbæk (1981 – fys, 652)

- Ellitsgaard-Rasmussen, Knud (f. 23.6.1923), D.Sc.h.c., fhv. direktør for
 GGU. *R^l. FM. 2**. Dammegade 22, Damme, 4792 Askeby (1974 – fys,
 563)
- Engberg, Ingemar (f. 1.3.1935), med. dr., professor i fysiologi ved AaU.
 Nørre Allé 75, 8000 Århus C (1977 – biol, 590)
- Fenchel, Tom Michael (f. 19.3.1940), dr. phil., professor i marinbiologi
 ved KU. Strandgade 23, 3000 Helsingør (1977 – biol, 591)
- Fiil, Niels Peter (f. 8.2.1941), lic. scient., fhv. lektor ved Mikrobiologisk
 Institut, KU, forskningsdirektør i Novo Nordisk A/S. Fuglebakkevej 5,
 2000 Frederiksberg (1982 – biol, 664)
- *Flensted-Jensen, Mogens (f. 2.9.1942), dr. scient., professor i matematik
 ved DKVL. R. Enebovænge 27, 3520 Farum (1992 – fys, 734)
- Forchhammer, Jes (f. 5.4.1934), dr. phil., overlæge ved Fibiger-Institut-
 tet. – Formand for kassekommissionen. – Krogmosevej 25, 2880 Bags-
 værd (1980 – biol, 639)
- Friis, Ib (f. 12.1.1945), dr. phil. & fil. dr., docent ved Botanisk Museum
 KU. Selsøvej 19A, 2720 Vanløse (1990 – biol, 720)
- Fuglede, Bent (f. 8.10.1925), dr. phil., professor i matematik ved KU. *R^l.*
 – Medlem af kassekommissionen. – Trongårdsparken 67, 2800 Lyngby
 (1968 – fys, 527)
- Hald, Anders Hjorth (f. 3.6.1913), dr. phil., fhv. professor i matematisk
 statistik ved KU. Furesøvej 87 A, 2830 Virum (1961 – fys, 490)
- Hammer, Claus Uffe (f. 3.11.1945), lic. scient. docent i geofysik ved KU.
 Mynstersvej 15, 1827 Frederiksberg C (1988 – fys, 705)
- Hansen, Hans Jørgen Steen (f. 6.8.1939), dr. phil., docent i geologi ved
 KU. Henrik Steffensvej 1, 1866 Frederiksberg C (1978 – biol, 610)
- Hansen, Peder Gregers (f. 11.1.1933), dr. phil., professor i fysik ved AaU.
 R. Det fysiske Inst., Ny Munkegade, 8000 Århus C (1986 – fys, 690)
- Hoffmann, Else Kay (f. 10.3.1942), dr. scient., docent i biokemi ved KU.
 Holmevej 6, 2950 Vedbæk (1988 – biol, 706)
- Holmsgaard, Erik (f. 21.6.1921), dr. agro., fhv. forstander ved Statens
 forstlige Forsøgsvæsen. *R^l.* Springforbi, 2930 Klampenborg (1977 –
 biol, 595)
- Holstener-Jørgensen, Helge (f. 10.12.1924), dr. agro., fhv. afdelingsleder
 ved Statens forstlige Forsøgsvæsen. R. Solhjerget 44, 3460 Birkerød
 (1980 – biol, 640)
- Holter, Heinz Alois Alfred Friedrich (f. 5.6.1904), dr. med. & phil., fhv.
 professor ved Carlsberg Laboratoriet og forstander for dets fysiologiske
 afdeling. *R^l.* Farendløse Enghave 37, 4100 Ringsted (1944 – biol, 410)

- Hultborn, Hans (f. 17.11.1943), med.dr., professor ved Neurofysiologisk Institut, KU. Blegdamsvej 10, 4.th., 2200 København N (1990 – biol, 721)
- Huus, Torben (f. 5.12.1919), dr. phil., fhv. professor i fysik ved KU. *R^l*. Vordingborggade 5, 2100 Kbh. Ø (1961 – fys, 492)
- Haagerup, Uffe Valentin (f. 19.12.1949), professor i matematik ved OU. *R*. Vestervangen 8, 5260 Odense S (1986 – fys, 691)
- Jensen, Henning Højgaard (f. 21.11.1918), dr. techn., fhv. professor i fysik ved KU. Rødtjørnevej 18 A, 2720 Vanløse (1974 – fys, 566)
- †Jensen, Kai Arne (f. 27.3.1908, d. 15.5.1992), dr. phil., fhv. professor i kemi ved KU. *R^l*. (1948 – fys, 425)
- Jessen, Børge Christian (f. 19.6.1907), dr. phil., fhv. professor i matematik ved KU. Store Tuborg Plejehjem, Strandvejen 123, 2900 Hellerup (1939 – fys, 393)
- Johansen, Peter (f. 29.1.1938), dr. phil., professor i datalogi ved KU. Ørnebakken 72, 2840 Holte (1984 – fys, 680)
- Jónasson, Pétur Mikkel (f. 18.6.1920), dr. phil., fhv. professor i ferskvandsbiologi ved KU. *R*. Ferskvandsbiologisk Laboratorium, Helsingørsgade 51, 3400 Hillerød (1980 – biol, 641)
- Jørgensen, Bo Barker (f. 22.9.1946), dr. scient., forskningsprofessor i mikrobiel økologi ved AaU. Tranebærkæret 3, 8220 Brabrand (1984 – biol, 681)
- Jørgensen, Carl Christian Barker (f. 11.8.1915), dr. phil., fhv. professor i zoofysiologi (med særligt henblik på sammenlignende fysiologi) ved KU. Slettevej 8, 2860 Søborg (1965 – biol, 513)
- Jørgensen, Peter Leth (f. 31.1.1938), dr. med., professor ved August Krogh Institutet, KU. Ellesøpark 32, 2950 Vedbæk (1990 – biol, 722)
- Kjeldgaard, Niels Ole (f. 2.6.1926), dr. phil., professor i molekylær biologi ved AaU. Høegh Guldbergsgade 57, 8000 Århus C (1971 – biol, 547)
- Kjær, Anders Clausen (f. 10.8.1919), dr. phil., fhv. professor i organisk kemi ved DTH. *R^l*. Opnæsgård 45, 2970 Hørsholm (1962 – fys, 505)
- Klenow, Hans (f. 7.2.1923), dr. phil., fhv. professor i biokemi ved KU. *R^l*. Skovmindevej 21, 2840 Holte (1975 – biol, 576)
- Kristensen, Leif (f. 4.1.1934), dr. phil., professor i matematik ved AaU. Vesttoften 2, 8250 Egå (1971 – fys, 548)
- Kristensen, Niels Peder (f. 2.3.1943), dr. scient., docent i entomologi ved KU. Æblehaven 7, 3450 Allerød (1988 – biol, 707)
- Krogsgaard-Larsen, Povl (f. 17.5.1941), dr. pharm., professor i medicinal kemi ved DFH. Elmevej 25, Blovstrød, 3450 Allerød (1986 – fys, 693)

- Kruhøffer, Poul Weber (f. 15.11.1914), dr. med., fhv. professor i fysiologi ved KU. Livjærggade 12, 2100 Kbh. Ø (1971 – biol, 549)
- *Larsen, Erik Hviid (f. 31.7.1940), dr. scient., docent i zoofysiologi ved KU. Zoofysiologisk Laboratorium, August Krogh Institutet, Universitetsparken 13, 2100 Kbh. Ø (1992 – biol, 735)
- Larsen, Kai (f. 15.11.1926), professor i botanik ved AaU. *R^l*. Gråstenvej 6, Søften, 8382 Hinnerup (1979 – biol, 629)
- Larsen, Peder Olesen (f. 7.9.1934), dr. phil., fhv. professor ved DKVL, formand for Statens Grundforskningsfond. *R^l*. Marievej 10A, 2900 Hellerup (1976 – biol, 581)
- Lassen, Niels Alexander (f. 7.12.1926), med. dr., dr. med. h. c., professor i neurovidenskab ved Bispebjerg Hospitals klinisk-fysiologiske laboratorium. *R*. Ole Olsens Allé 9, 2900 Hellerup (1978 – biol, 612)
- Lassen, Niels Ove (f. 18.5.1914), dr. phil., fhv. professor i eksperimental-fysik ved KU. *R^l*. Søndervej 43, 2830 Virum (1958 – fys, 473)
- Lassen, Ulrik Vilhelm (f. 17.4.1930), dr. med., fhv. professor i zoofysiologi ved KU. Forskningsdirektør i Novo Nordisk A/S. Skovmindevej 26, 2840 Holte (1974 – biol, 568)
- Linderberg, Jan Erik (f. 27.10.1934), fil. dr., professor i teoretisk kemi ved AaU. Janus La Cours Gade 20, 8000 Århus C (1982 – fys, 665)
- Lindhard, Jens (f. 26.2.1922), fhv. professor i teoretisk fysik ved AaU. – Selskabets præsident 1981-1988. – J. F. Willumsens Vej 4, 8270 Højbjerg (1962 – fys, 507)
- Lund, Bodil Jerslev (f. 30.4.1919), dr. phil., fhv. professor i kemi ved DFH. *R^l*. Heslegårdsvej 39, 2900 Hellerup (1971 – fys, 550)
- Lund, Ebba (f. 22.9.1923), dr. scient., professor i veterinær virologi ved DKVL. *R^l*. – Medlem af Carlsbergfondets direktion. – Dronningensgade 9, 1420 Kbh. K (1978 – biol, 613)
- Lund, Henning (f. 15.9.1929), dr. phil., lektor i kemi ved AaU. Vinkelvej 8A, 8240 Risskov (1979 – fys, 630)
- Lundquist, Frank (f. 31.5.1916), dr. phil., fhv. professor i biokemi ved KU. Kastanievej 46, 2840 Holte (1977 – biol, 597)
- Mackintosh, Allan Roy (f. 22.1.1936), Ph. D., fil. dr. h. c., professor i eksperimentel faststoffysik ved KU. *R^l*. Henrik Thomsens Vej 4, 3460 Birkerød (1977 – fys, 598)
- Madsen, Ib Henning (f. 12.4.1942), Ph. D., professor i matematik ved AaU. Vestervang 2, 8000 Århus C (1978 – fys, 614)
- Marcker, Kjeld Adrian (f. 27.12.1932), dr. phil., professor i biologisk kemi ved AaU. Toftevej 1, 8250 Egå (1976 – biol, 582)

- Maunsbach, Arvid B. (f. 9.5.1937), med.dr., professor i anatomi ved AaU. *R^l*. Agrivej 1, 8240 Risskov (1977 – biol, 599)
- Michelsen, Axel Albert (f. 1.3.1940), dr.phil., professor i biologi ved OU. *R^l*. – Medlem af Carlsbergfondets direktion. – Læssøegade 204, 5230 Odense M (1979 – biol, 641)
- *Moestrup, Øjvind (f. 15.12.1941), dr.scient., professor i botanik (med særligt henblik på sporeplanter) ved KU. Plantagevej 4, 4180 Sorø (1992 – biol, 736)
- Mohr, Jan Gunnar Faye (f. 10.1.1921), dr.med., fhv. professor i medicinsk genetik ved KU. *R^l*. Skodsborgparken 62, 2942 Skodsborg (1968 – biol, 531)
- Molin, Søren (f. 29.11.1947), lic.scient., professor i mikrobiologi ved DTH. Mothsvej 70, 2840 Holte (1986 – biol, 696)
- Mottelson, Ben Roy (f. 9.7.1926), dr., professor ved NORDITA. Tårbækdalsvej 9A, 2930 Klampenborg (udenl. medl. 1958, indenl. medl. 1974 – fys, 569)
- Munch-Petersen, Inger Agnete (f. 8.9.1917), dr.phil., fhv. professor i biologisk kemi ved KU. Prins Valdemarsvej 26, 2820 Gentofte (1978 – biol, 615)
- Møller, Christian Knakkergård (f. 4.7.1920), dr.phil., fhv. professor i kemi ved OU. Bødtchersvej 8, 5230 Odense M (1968 – fys, 532)
- Møller, Hans Bjerrum (f. 11.5.1932), dr.phil., adm. direktør ved Forskningscenter Risø. R. Kirsebærhaven 12, 4000 Roskilde (1978 – fys, 616)
- Nansen, Peter (f. 8.6.1938), dr.med.vet., professor i veterinær parasitologi ved DKVL. Elmekrogen 2, 3500 Værløse (1988 – biol, 708)
- Nathan, Ove Heymann Wandall (f. 12.1.1926), dr.phil., professor i fysik. Rektor ved KU. Bernstorffsvej 144, 2900 Hellerup (1976 – fys, 583)
- Nielsen, Aksel Christopher Wiin (f. 17.12.1924), fil.dr., dr.scient. h. c., professor i fysik (med særligt henblik på dynamisk meteorologi) ved KU. Solbakken 6, 3230 Græsted (1986 – fys, 697)
- Nielsen, Christian Overgaard (f. 16.1.1918), dr.phil., fhv. professor i zoologi (med særligt henblik på almen zoologi) ved KU. Ravnsnæsvej 72, 3460 Birkerød (1961 – biol, 493)
- Nielsen, Holger Frits Bech (25.8.1941), professor i fysik ved KU. Falkonervænget 13, 1952 Frederiksberg C (1988 – fys, 709)
- Nilsson, Jytte Reichstein (f. 27.4.1932), dr.phil., docent i protozoologi ved KU. Gåsebæksvej 9, 2500 Valby (1984 – biol, 682)
- Nissen, Poul Erik (f. 2.9.1939), lic.scient., docent i astronomi ved AaU. Januarvej 39, 8210 Århus V (1979 – fys, 633)

- Olesen, Poul (f. 28.4.1939), mag. scient., docent i teoretisk fysik ved KU. Malmlosevej 1, 2840 Holte (1980 – fys, 645)
- Olsson, Lennart (f. 18.9.1949), dr. med., professor, direktør ved Receptron USA. 10 Katrina Ct., Orinda, Orinda. Cal. 94563, U.S.A. (1982 – biol, 668)
- Ottesen, Martin (f. 14.12.1920), dr. phil., fhv. professor ved Carlsberg Laboratoriet og forstander for dets kemiske afdeling. Anfangervej 6, Fensmark, 4700 Næstved (1960 – biol, 485)
- Pedersen, Gert Kjærgård (f. 13.4.1940), dr. phil., professor i matematik ved KU. R. – Vicepræsident og formand for den naturvidenskabelige klasse. – Kildeskovsvej 81, 2820 Gentofte (1977 – fys, 600)
- Pedersen, Olaf (f. 8.4.1920), dr. phil., fhv. professor i de eksakte videnskabers historie ved AaU. Elbækvej 16, 8240 Risskov (1978 – fys, 617)
- Peters, Bernard (f. 22.12.1910), dr. phil., fhv. professor og bestyrer af Dansk Rumforskningsinstitut. Lundtoftevej 155 A, 2800 Lyngby (udenl. medl. 1961, indl. medl. 1968 – fys, 533)
- Poulsen, Ove (f. 23.1.1946), dr. scient., professor i fysik ved AaU, direktør for Mikroelektronik Centret ved DTH. Stationsgade 29, 8240 Risskov (1990 – fys, 723)
- Poulsen, Valdemar Jules (f. 28.11.1929), dr. phil., fhv. professor i geologi (med særligt henblik på biostratigrafi), ved KU. R¹. Murkærvænget 3, Græse, 3600 Frederikssund (1981 – biol, 656)
- *Rasmussen, Kaare Lund (f. 5.6.1953), dr. scient., professor i fysik ved OU. Strandvej 24, 5700 Svendborg (1992 – fys, 737)
- Rasmussen, Svend Erik (f. 19.11.1925), dr. phil., professor i uorganisk kemi ved AaU. Højkolvej 39, 8210 Århus V (1981 – fys, 657)
- Rehfeld, Jens Frederik (f. 11.10.1941), dr. med. professor i klinisk kemi ved KU. Esperance Allé 18, 2920 Charlottenlund (1981 – biol, 658)
- Reiz, Sven Anders Torsten (f. 7.6.1915), fil. dr., fhv. professor i astronomi ved KU. Løvspringsvej 3 B, 2920 Charlottenlund (1959 – fys, 480)
- Roepstorff, Peter (f. 10.6.1942), cand. polyt., forskningsprofessor ved Institut for Molekylær Biologi, OU. Vindmøllegaard, Børupskovvej 19, 7000 Fredericia (1990 – biol, 724)
- Rudkjøbing, Mogens Hegelund (f. 6.9.1915), dr. phil., fhv. professor i astronomi ved AaU. Hejrebakken 22, 8220 Brabrand (1961 – fys, 494)
- Schäffer, Claus Erik (f. 31.1.1930), professor i uorganisk kemi ved KU. Rønnebærvej 136 B, 2840 Holte (1977 – fys, 601)
- Seidenfaden, Gunnar (f. 24.2.1908), dr. phil. & scient., botaniker, fhv.

- ambassadør og udenrigsråd. *K^l. FM. 2**. Borsholmgård, 3100 Hornbæk (1974 – biol, 571)
- Sigmund, Peter (f. 5.4.1936), dr. rer. nat., professor i fysik ved OU. *R. Frølichsvvej 9, 5230 Odense M* (1988 – fys, 710)
- Siim, Jørgen Christian (f. 1.10.1915), dr. med., fhv. direktør for Statens Seruminstitut. Rosenørns Allé 10, 1634 Kbh. V (1974 – biol, 572)
- Simonsen, Morten (f. 31.3.1921), dr. med., fhv. professor i transplantations- og immunbiologi ved KU. Thorshavnsgade 28, 4. 2300 Kbh. S (udenl. medl. 1965, indenl. medl. 1968 – biol, 534)
- Skou, Jens Christian (f. 8.10.1918), dr. med., fhv. professor i biofysik ved AaU. Rislundvej 9, 8240 Risskov (1965 – biol, 516)
- Sten-Knudsen, Ove (f. 14.3.1919), dr. med., fhv. professor i biofysik ved KU. Smakkegårdsvej 8, 2820 Gentofte (1968 – biol, 535)
- Strid, Arne Krister (f. 7.3.1943), fil. dr., professor i systematisk botanik ved KU. *R. Tulipanvej 4, 3450 Allerød* (1976 – biol, 584)
- Surlyk, Finn Christian (f. 17.3.1943), dr. scient., professor i geologi ved KU. – Medlem af Udvalget for udadrettet virksomhed. – Islandsvej 11, 2800 Lyngby (1986 – biol, 698)
- Svejgaard, Arne (f. 13.3.1937), dr. med., overlæge, professor i immunologi ved KU. Skovvang 67, 3450 Allerød (1980 – biol, 648)
- *Søndergaard, Morten (f. 30.12.1948), lic. scient., professor i limnologi ved KU. Haraldsborgvej 47, 4000 Roskilde (1992 – biol, 738)
- Sørensen, Henning (f. 20.4.1926), dr. phil., fhv. professor i petrologi ved KU. Solbakken 49, 2840 Holte (1978 – fys, 622)
- Thaysen, Jørn Hess (f. 19.10.1921), dr. med., fhv. professor i intern medicin ved KU. *R^l, DH. Frederik V's Vej 21, 2100 Kbh. Ø* (1977 – biol, 604)
- Thomassen, Carsten (f. 22.8.1948), Ph. D., professor i matematik, DTH. Skovparken 6, 2990 Nivå (1990 – fys, 725)
- Thorn, Niels Anker (f. 1.8.1924), dr. med., professor i fysiologi ved KU. Tonysvej 17, 2920 Charlottenlund (1982 – biol, 671)
- Tornehave, Hans Marius Nielsen (f. 24.4.1915), dr. phil., fhv. professor i matematik ved KU. Tornebakken 45, 2830 Virum (1960 – fys, 487)
- Tygstrup, Niels (f. 26.5.1926), dr. med., professor i intern medicin ved KU. Wiedeweltsgade 6, 2100 Kbh. Ø (1981 – biol, 659)
- *Ulstrup, Jens (f. 23.6.1941), dr. scient., professor i uorganisk kemi ved DTH. Bendzvej 3, 2000 Frederiksberg (1922 – fys, 739)
- Ussing, Hans Henriksen (f. 30.12.1911), dr. med., phil. & scient., fhv.

- professor i biokemi ved KU. *K. Carl Blochs Allé 17, 2860 Søborg (1955 – biol, 460)*
- *Westergaard, Ole (f. 23.7.1949), mag. scient., professor i biokemi ved AaU. Themsvej 5 B, 8240 Risskov (1992 – biol, 740)
- Wettstein Ritter von Westersheim, Diter Holger (f. 20.9.1929), fil. dr., dr. rer. nat., professor ved Carlsberglaboratoriet og forstander for dets fysiologiske afd. *R. Åsevej 13, 3500 Værløse (1965 – biol, 518)*
- Wingstrand, Karl Georg (f. 2.3.1919), fil. dr., fhv. professor i sammenlignende anatomi og morfologi ved KU. *R^l. Dyssegårdsvej 55, 2860 Søborg (1959 – biol, 482)*
- Winther, Aage (f. 8.5.1926), dr. phil., professor i teoretisk fysik ved KU. *Dyssegårdsvej 39, 2860 Søborg (1968 – fys, 537)*

UDENLANDSKE MEDLEMMER HUMANISTISKE KLASSE

- Akurgal, Ekrem (f. 30.3.1911), dr., professor i klassisk arkæologi ved universitetet i Ankara (1977)
- Alpers, Klaus (f. 27.9.1935), dr. phil., professor i klassisk filologi ved universitetet i Hamborg (1985)
- Andersson, Karl Thorsten Gunnar (f. 23.2.1929), fil. dr., professor i nordisk stednavneforskning ved universitetet i Uppsala (1986)
- Bailey, Sir Harold Walter (f. 16.12.1899), dr., fhv. professor i sanskrit ved universitetet i Cambridge, England (1946)
- Balassa, Iván (f. 5.10.1917), dr., direktør for det ungarske landbrugsmuseum i Budapest (1975)
- Baldwin, John Wesley (f. 13.7.1929), professor i historie ved The Johns Hopkins University, Baltimore, Md. (1978)
- Barth, Thomas Fredrik Weybye (f. 22.12.1928), professor i socialantropologi og etnografi ved universitetet i Oslo (1976)
- Benediktsson, Sigurður Jakob (f. 20.7.1907), dr., hovedredaktør af *Den Islandske Ordbog*, Reykjavik (1961)
- Benestad, Finn (f. 30.10.1929), dr. philos., professor i musikvidenskab ved universitetet i Oslo (1991)
- Berg, Gösta (f. 31.7.1903), fil. dr., professor, fhv. direktør for Nordiska Museet och Skansen i Stockholm. *K.* (1980)
- Bergsland, Knut (f. 7.3.1914), dr., professor i finsk-ugriske sprog ved universitetet i Oslo (1964)

- †Bischoff, Bernhard (f. 20.12.1906, d. 17.9.1991), dr., fhv. professor i latinsk middelalderfilologi ved universitetet i München (1969)
- Bjøl, Erling (f. 11.12.1918), dr.scient., pol., fhv. professor i statskundskab ved AaU. Saint-Germain-en-Laye, Frankrig (indenl. medl. 1974, udenl. medl. 1984)
- Boardman, Sir John (f. 20.8.1927), Lincoln professor i klassisk kunst og arkæologi ved universitetet i Oxford, England (1979)
- Bottéro, Jean (f. 30.8.1914), professor i assyriologi ved l'Ecole Pratique des Hautes Etudes, la Sorbonne, Paris (1978)
- Boyce, Norah Elizabeth Mary (f. 2.8.1920), professor i iranske studier ved universitetet i London (1978)
- Brems, Hans Julius (f. 16.10.1915), professor i økonomi ved University of Illinois at Urbana-Champaign, Urbana, IL (1979)
- Chéhab, Emir Maurice (f. 27.12.1904), fhv. generaldirektør for antikvitetsvæsenet ved Nationalmuseet i Beirut, Paris (1980)
- Clark, John Grahame Douglas (f. 28.7.1907), dr., professor i arkæologi ved universitetet i Cambridge, England. K. (1964)
- Duchesne-Guillemin, Jacques-Alfred-Maurice (f. 21.4.1910), fhv. professor i iransk sprog og kultur ved universitetet i Liège (1975)
- Fant, Gunnar (f. 8.10.1919), fil.dr., fhv. professor i talöverföring ved Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm (1989)
- Fehrman, Carl Abraham Daniel (f. 3.2.1915), dr., fhv. professor i litteraturhistorie ved universitetet i Lund (1969)
- Fellows-Jensen, Gillian (f. 5.7.1936), dr.phil., lektor i navneforskning ved KU (1982)
- Fenton, Alexander (f. 26.6.1929), dr., director of the European Ethnological Research Center, Edinburgh, professor of Scottish Ethnology and director of the School of Scottish Studies, University of Edinburgh (1979)
- Firth, Sir Raymond William (f. 25.3.1901), dr., fhv. professor i antropologi ved universitetet i London (1966)
- Fløistad, Guttorm (f. 5.12.1930), professor i idéhistorie ved universitetet i Oslo (1991)
- Fries, Sigurd (f. 22.4.1924), fil.dr., fhv. professor i svensk ved Umeå Universitet (1989)
- Føllesdal, Dagfinn Kåre (f. 22.6.1932), professor i filosofi ved Oslo Universitet (1986)
- Gershevitch, Ilya (f. 24.10.1914), professor i iransk filologi ved universitetet i Cambridge, England (1982)

- Giorgi, Amadeo Peter (f. 9.7.1931), Ph.D., professor i almen psykologi ved Duquesne University, Pittsburgh, PA (1985)
- †Grabar, André (f. 26.7.1896, d. 5.10.1990), dr., fhv. professor i byzantinsk arkæologi ved Collège de France, Paris (1951)
- Greenfield, Jonas C. (f. 30.10.1926), Ph.D., professor i semitiske sprog ved The Hebrew University i Jerusalem, Israel (1989)
- Gurney, Oliver Robert (f. 28.1.1911), professor emer. i assyriologi ved universitetet i Oxford, England (1976)
- Haugen, Einar Ingvald (f. 19.4.1906), dr., fhv. professor i nordisk og almen sprogvidenskab ved Harvard University, Cambridge, MA (1970)
- Henne, Henry (f. 21.10.1918), professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Bergen (1979)
- Hoffmann, Erich (f. 16.7.1926), dr., professor i Slesvig-Holstens historie ved universitetet i Kiel (1982)
- Hunger, Herbert (f. 9.12.1914), dr. phil., professor i byzantinistik ved universitetet i Wien (1981)
- Haavelmo, Trygve Magnus (f. 13.12.1911), dr., fhv. professor i national-økonomi ved universitetet i Oslo (1975)
- Jacobsen, Thorkild Peter Rudolph (f. 7.6.1904), dr., fhv. professor i assyriologi ved Harvard University, Cambridge, MA (1952)
- Jansson, Erik Valter (f. 22.5.1907), dr., fhv. professor i svensk sprog ved universitetet i Uppsala (1969)
- Jeannin, Pierre (f. 8.12.1924), studievejleder ved Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales, Paris (1979)
- Kuiper, Franciscus Bernardus Jacobus (f. 7.7.1907), dr., fhv. professor i sanskrit og indisk oldtidskundskab ved universitetet i Leiden (1968)
- Kunze, Emil (f. 18.12.1901), dr., fhv. professor, fhv. førstedirektør ved Deutsches Archäologisches Institut i Athen (München) (1963)
- Leclant, Jean (f. 8.8.1920), dr., professor i ægyptologi ved Collège de France, Secrétaire perpétuel i Académie des Inscriptions et Belles Lettres, Paris (1986)
- Lehmann, Winfred Philipp (f. 23.6.1916), professor i lingvistik og tysk sprog ved University of Texas, Austin, TX (1975)
- Lienhard, Siegfried (f. 29.8.1924), dr. phil., professor i indologi ved Stockholms Universitet (1986)
- Lindbeck, Assar Carl Eugen (f. 26.1.1930), dr., professor ved Institut for International Økonomi, Stockholm (1977)

- Lombard, Alf (f. 8.7.1902), dr., fhv. professor i romanske sprog ved universitetet i Lund (1951)
- Lönnroth, Nils Erik Magnus (f. 1.8.1910), dr., fhv. professor i historie ved universitetet i Göteborg (1966)
- Mańczak, Antoni (f. 30.3.1928), professor i historie ved Warszawa Universitet (1987)
- Malmberg, Bertil (f. 22.4.1913), dr., fhv. professor i almindelig sprogvidenskab ved universitetet i Lund (1974)
- Malmqvist, Nils Göran David (f. 6.6.1924), fil. dr., professor i sinologi ved Stockholms Universitet (1976)
- Martinet, André (f. 12.4.1908), dr., fhv. professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Paris (1954)
- Masson, Vadim Michailovitch (f. 3.5.1929), professor i arkæologi, Lenin-grad (1987)
- Mathias, Peter (f. 10.1.1928), CBE, FBA, D.Litt., The Master, Downing College, Cambridge, England (1982)
- Maybury-Lewis, David H. P. (f. 9.5.1929), professor i antropologi ved Harvard University, Cambridge, MA (1978)
- Mayrhofer, Manfred (f. 26.9.1926), dr., ordinær professor i almen og indogermansk sprogvidenskab ved universitetet i Wien (1980)
- McFarlane, James Walter (f. 12.12.1920), professorial fellow, University of East Anglia, Norwich, England (1983)
- Mitchell, Phillip Marshall (f. 23.9.1916), dr., fhv. professor i germanske sprog ved University of Illinois, Urbana, IL, Curator of The Fiske Icelandic Collection, Cornell University, Ithaca, NY. K. (1971)
- Monfrin, Jacques (f. 26.4.1931), direktør for École des Chartes, Paris (1987)
- Mykland, Knut (f. 20.4.1920), fhv. professor i historie ved Bergen Universitet (1989)
- Mæhle, Leif Magnar (f. 17.5.1927), dr., professor i nordisk litteratur ved universitetet i Oslo (1991)
- Needham, Joseph (f. 9.12.1900), dr., sinolog, fhv. Reader i biokemi ved universitetet i Cambridge, England (1975)
- Nielsen, Thøger Harald (f. 30.10.1919), dr. jur., fhv. professor i retsvidenskab ved KU. Valsolda, Italien. *R^l*. (indenl. medl. 1980, udenl. medl. 1984)
- Norberg, Dag Ludvig (f. 31.7.1909), fhv. professor i latinsk sprog og litteratur ved universitetet i Stockholm (1964)

- Nordenfalk, Carl Adam Johan (f. 13.12.1907), fil.dr., fhv. professor i kunsthistorie, fhv. dir. for Stockholms Nationalmuseum (1977)
- Norman, Kenneth Roy (f. 21.7.1925), professor i indisk filologi ved universitetet i Cambridge, England (1983)
- Nykrog, Per (f. 1.11.1925), dr.phil., professor i romansk filologi ved Harvard University, Cambridge, MA. *R.* (indenl. medl. 1975, udenl. medl. 1982)
- Odén, Agnes Birgitta (f. 11.8.1921), professor i historie ved universitetet i Lund (1977)
- Passmore, John Arthur (f. 9.9.1914), fhv. professor i filosofi ved Australian National University, Canberra (1979)
- Polotsky, Hans Jakob (f. 13.9.1905, d. 10.8.1991), dr., fhv. professor i ægyptologi ved universitetet i Jerusalem (1967)
- Romilly, Jacqueline de (f. 26.3.1913), dr., professor i græsk ved universitetet i Paris (1961)
- Rossel, Sven Hakon (f. 25.10.1943), professor i skandinavisk og sammenlignende litteratur ved University of Washington, Seattle, WA (1991)
- Rudolph, Kurt (f. 3.4.1929), professor i religionshistorie ved Philipps-Universität Marburg (1976)
- Schaar, Claes Göran Gustav Viktor (f. 18.5.1920), professor i engelsk ved universitetet i Lund (1987)
- Schmitt, Rüdiger (f. 1.6.1939), dr.phil., professor i sammenlignende indogermansk sprogvidenskab og indoiranistik ved Saarlands Universitet, Saarbrücken (1985)
- Seip, Jens Laurits Arup (f. 11.10.1905), dr., fhv. professor i politisk idéhistorie ved universitetet i Oslo (1974)
- Sjöblom, Bengt Gunnar Olof (f. 28.10.1933), fil.dr., professor i statskundskab ved KU. *R.* (1984)
- Stenström, Thure Oscar (f. 12.4.1927), professor i litteraturvidenskab ved universitetet i Uppsala (1982)
- Strömholm, Stig Fredrik (f. 16.9.1931), jur.dr., professor i civilret med international privatret ved universitetet i Uppsala. *K.* (1991)
- Sundermann, Werner (f. 22.12.1935), dr.sc., videnskabelig medarbejder ved centralinstitut for oldtidshistorie og arkæologi ved DDR's Videnskabsakademi i Berlin (1989)
- Säflund, Lars Gösta (f. 1.3.1903), dr., fhv. professor i klassisk sprogvidenskab og kulturforskning ved universitetet i Stockholm (1969)
- Säve-Söderbergh, Torgny (f. 29.6.1914), dr., fhv. professor i ægyptologi ved universitetet i Uppsala (1975)

- Thesleff, Berndt Holger (f. 4.12.1924), dr. fil., professor emer. ved Institutum Classicum, universitetet i Helsingfors (1987)
- Thompson, Homer Armstrong (f. 7.9.1906), dr., fhv. professor i klassisk arkæologi ved Institute for Advanced Study, Princeton, NJ (1971)
- Toll, Christopher (f. 9.3.1931), fil.dr., professor i semitisk filologi ved KU. R. (1989)
- Vozgrin, Valerij (f. 1937), dr. phil., seniorforsker ved det sovjetiske videnskabsakademis historiske institut i Leningrad (1991)
- †Weibull, Curt Hugo Johannes (f. 19.8.1886, d. 10.11.1991), dr., fhv. professor i historie ved universitetet i Göteborg (1957)
- †Wilson, Charles Henry (f. 16.4.1914, d. 1.8.1991), professor i moderne historie ved Istituto Universitario Europeo, Firenze (1970)
- Winner, Matthias (f. 11.3.1931), dr., direktør ved Max-Planck-Institut, Biblioteca Herziana, Rom (1987)
- Wistrand, Erik Karl Hilding (f. 24.1.1907), dr., fhv. professor i klassiske sprog ved universitetet i Göteborg (1971)
- von Wright, Georg Henrik (f. 14.6.1916), dr. i filosofi, forskerprofessor ved Finlands Akademi, Helsingfors (1974)
- Wyller, Egil Anders (f. 24.4.1925), dr., professor i antik åndshistorie ved universitetet i Oslo (1972)
- †Zilliaccus, Johan Henrik (f. 23.1.1908, d. 9.1.1992), dr., fhv. professor i græsk litteratur ved universitetet i Helsingfors (1972)
- Aarsleff, Hans Christian (f. 19.7.1925), Ph.D., professor i engelsk ved Princeton University, NJ (1984)

UDENLANDSKE MEDLEMMER NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

fys betegner den matematisk-fysiske gruppe, biol den biologiske gruppe

- Ahlfors, Lars Valerian (f. 18.4.1907), dr., fhv. professor i matematik ved Harvard University, Cambridge, MA (1977 – fys)
- Ahrland, Sten Harald (f. 4.8.1921), dr., fhv. professor i uorganisk kemi ved universitetet i Lund (1975 – fys)
- Alfsen, Erik Magnus (f. 13.5.1930), dr., professor i matematik ved universitetet i Oslo (1978 – fys)
- Alfvén, Hannes Olof Gösta (f. 30.5.1908), fhv. professor i plasmafysik ved Stockholms tekniska Högskola (1968 – fys)

- *Alvarez, Walter (f. 3.10.1940), Ph.D, professor i geologi ved dept. of Geology and Geophysics, University of Berkeley, CA (1992 – biol)
- Ambartsumian, Viktor Amazaspovich (f. 18.9.1908), professor og direktør for Astrophysical Observatory i Erevan, Armenien, USSR (1971 – fys)
- Andersen, Ole Krogh (f. 11.5.1942), direktør, professor ved Max – Planck – Institut for faststofforskning i Stuttgart (1982 – fys)
- Andersson, Bengt Erik (f. 12.1.1923), vet.med.dr., professor i fysiologi ved veterinæruniversitetet i Uppsala (1977 – biol)
- Anfinsen, Christian Boehmer (f. 26.3.1916), dr., professor i biologi ved The Johns Hopkins University, Baltimore, MD (1965 – biol)
- Auerbach, Charlotte (f. 14.5.1899), dr., fhv. professor i genetik ved universitetet i Edinburgh (1968 – biol)
- Avery, John Scales (f. 26.5.1933), Ph.D., lektor i kemi ved KU (1986 – fys)
- Bak, Per (f. 8.12.1947), dr.scient., senior-scientist ved Brookhaven National Laboratory, NY (1990 – fys)
- Barton, Sir Derek Harold Richard (f. 8.9.1918), dr., professor i organisk kemi ved C.N.R.S., Gif-sur-Yvette (1972 – fys)
- Bass, Ludvik (f. 9.3.1931), professor i matematik ved Queensland University, Brisbane, Australien (1988 – fys)
- Bastiansen, Otto Christian Astrup (f. 5.9.1918), dr., fhv. professor i teoretisk kemi ved universitetet i Oslo (1967 – fys)
- Bauer, Heinz (f. 31.1.1928), dr., professor i matematik ved Erlangen-Nürnberg Universitet (1982 – fys)
- Bell, Ronald Percy (f. 24.11.1907), fhv. professor i kemi ved universitetet i Stirling, Skotland (1962 – fys)
- Bergström, Lars Ingmar Valeson (f. 6.9.1921), professor, bestyrer for Forskningsinstitutet för Atomfysik, Stockholm (1974 – fys)
- Bernhard, Carl Gustav (f. 28.4. 1910), dr., fhv. professor i fysiologi ved Karolinska Institutet, Stockholm (1975 – biol)
- Berry, R. Stephen (f. 9.4.1931), Ph.D., professor i kemi ved University of Chicago, IL (1980 – fys)
- Blaauw, Adriaan (f. 12.4.1914), professor ved Det astronomiske Institut, universitetet i Groningen (1982 – fys)
- Blackburn, Thomas Henry (f. 8.8.1933), professor i mikrobiel økologi ved AaU (1983 – biol)
- Blasi, Francesco (f. 19.10.1937), dr.med., professor i molekylærbiologi ved KU (1988 – biol)

- Bogorad, Lawrence (f. 29.8.1921), dr., professor i biologi ved Harvard University, Cambridge, MA (1977 – biol)
- Boström, Kurt Georg Verner (f. 25.3.1932), professor i mineralogi, petrologi og geokemi ved universitetet i Stockholm (1983 – fys)
- Bothmer, Roland von (f. 19.12.1943), fil. dr., professor i kulturvæxternes genetik og förädling ved Sveriges Lantbrukets Universitet, Lund (1990 – biol)
- Bridgwater, David (f. 5.7.1934), dr. phil., professor i dynamisk geologi ved KU (1977 – fys)
- Brinck, Per Simon Valdemar (f. 4.9.1919), dr., professor i zoologi ved universitetet i Lund (1972 – biol)
- Brooks, Charles Kent (f. 16.10.1939), d. phil., lektor i petrologi ved KU (1986 – biol)
- Brown, Gerald Edward (f. 22.7.1926), dr., professor ved NORDITA, Kbh., og ved State University of New York, Stony Brook, NY (1967 – fys)
- Buchthal, Fritz (f. 19.8.1907), dr. med., Consultant ved National Inst. of Health, Bethesda, MD. *R¹*. (udenl. medl. 1946, indenl. medl. 1947, udenl. medl. 1986 – biol)
- Busemann, Herbert (f. 12.5.1905), dr., fhv. professor i matematik ved University of Southern California, Los Angeles, CA (1964 – fys)
- Carleson, Lennart Axel Edvard (f. 18.3.1928), dr., professor i matematik ved universitetet i Uppsala og ved University of California, Los Angeles, CA (1970 – fys)
- Cartan, Henri-Paul (f. 8.7.1904), fhv. professor i matematik ved universitetet i Paris (1962 – fys)
- Casimir, Hendrik Brugt Gerhard (f. 15.7.1909), dr., fhv. direktør for Philips' Gloeilampenfabriken, Eindhoven (Heeze) (1975 – fys)
- Celis, Julio Enrique (f. 21.5.1941), Ph.D., professor i medicinsk biokemi ved AaU (1984 – biol)
- Chanock, Robert M. (f. 8.7.1924), dr., chef for Laboratoriet for infektionssygdomme, National Institutes of Health, Bethesda, MD (1980 – biol)
- Clark, Brian Frederic Carl (f. 26.7.1936), D. Sc., professor i biostrukturkemi ved AaU (1980 – biol)
- Connes, Alain (f. 1.9.1947), dr., professor i matematik ved universitetet i Paris (1980 – fys)
- Cotton, Frank Albert (f. 9.4.1930), dr., professor i kemi ved Texas A & M University, TX (1975 – fys)

- Coulomb, Jean-Marie-François-Joseph (f. 7.11.1904), dr., fhv. professor i geofysik ved universitetet i Paris (1969 – fys)
- Cox, Sir David Roxbee (f. 15.7.1924), warden for Nuffield College, Oxford (1983 – fys)
- Davie, Earl W. (f. 25.10.1927), dr., professor i biokemi ved University of Washington, Seattle, WA (1990 – biol)
- Davies, John Arthur (f. 28.3.1927), dr., professor i fysik ved McMaster University, Ontario (1970 – fys)
- Edlén, Bengt (f. 2.11.1906), dr., fhv. professor i fysik ved universitetet i Lund (1956 – fys)
- Edsall, John Tileston (f. 3.11.1902), fhv. professor i biokemi ved Harvard University, Boston, MA (1969 – biol)
- Eigen, Manfred (f. 9.5.1927), dr., professor, Max-Planck-Institut für Phys. Chemie, Göttingen (1971 – biol)
- Falicov, Leopoldo Maximo (f. 24.6.1933), professor i fysik ved University of California, Berkeley, CA (1988 – fys)
- *Fauci, Anthony S. (24.12.1940), M. D., direktør for National Inst. for Allergy and Infections Diseases, Bethesda, MA (1992 – biol)
- Fey, Hans (f. 30.12.1921), dr., professor, direktør for Veterinär-Bakteriologisches Institut der Universität, Bern (1971 – biol)
- Fischer-Hjalmars, Inga Margrete (f. 16.1.1918), dr., professor i teoretisk fysik ved universitetet i Stockholm (1982 – fys)
- Flood, Håkon (f. 25.9.1905), dr., fhv. professor i kemi ved Norges tekniske Høgskole, Trondheim (1964 – fys)
- Folkow, Bjørn Uno Gottfrid (f. 13.10.1921), dr., professor i fysiologi ved universitetet i Göteborg (1968 – biol)
- †Fredga, Arne (f. 18.7.1902, d. 25.1.1992), dr., fhv. professor i organisk kemi ved universitetet i Uppsala (1965 – fys)
- †Frey, David Grover (f. 10.10.1915, d. 1.4.1992), professor i biologi ved Indiana University, Bloomington, IN (1982 – biol)
- Friis, Else Marie (f. 18.6.1947), lic.scient., professor i palæobotanik, Naturhistoriska Riksmuseet, Stockholm (1990 – biol)
- Fronæus, Sture Adolf (f. 5.10.1916), dr., professor i uorganisk kemi ved universitetet i Lund (1978 – fys)
- Gard, Sven (f. 3.11.1905), dr., fhv. professor i virologi ved Karolinska Institutet, Stockholm (1964 – biol)
- Garnham, Percy Cyril Claude (f. 15.1.1901), fhv. professor i med. protozoologi ved universitetet i London (1976 – biol)

- Giles, Norman Henry (f. 6.8.1915), professor i genetik ved University of Georgia, Athens, GA (1982 – fys)
- Ginzburg, Vitaly Lazarevich (f. 4.10.1916), professor, leder af afd. for teoretisk fysik ved akademiet i Moskva (1977 – fys)
- Glick, David (f. 3.5.1908), dr., fhv. professor ved Department of Pathology, forstander for Division of Histochemistry ved Stanford University, Stanford, CA (1965 – biol)
- Goldanskii, Vitalii Iosifovich (f. 18.6.1923), professor, leder af inst. for kemisk fysik ved akademiet i Moskva (1977 – fys)
- Gray, Harry Barkus (f. 14.11.1935), dr., professor i kemi ved California Institute of Technology, Pasadena, CA (1974 – fys)
- Groshev, Leonid Vasilievitch (f. 18.3.1907), fhv. professor, Institut for Atomenergi, Moskva (1965 – fys)
- Grove, Karsten (f. 12.8.1946), lic. scient., professor i matematik ved University of Maryland, College Park, MD (1988 – fys)
- Gustafsson, Bengt (f. 18.7.1943), fil. dr., professor ved Astronomiska Observatoriet, Uppsala (1990 – fys)
- Gårding, Lars Jakob (f. 7.3.1919), dr., professor i matematik ved universitetet i Lund (1963 – fys)
- Hamilton, James (f. 29.1.1918), fhv. professor i fysik ved University College, London, fhv. professor ved Nordisk Institut for teoretisk Atomfysik, Kbh. (1967 – fys)
- Hammen, Thomas van der (f. 27.9.1924), dr., professor i palynologi ved universitetet i Amsterdam (1976 – biol)
- *Hansen, Ole (14.5.1934), dr. phil., fhv. professor ved KU, senior physici-
cist, Brookhaven National Laboratory, NY (1992 – fys)
- Haraldsen, Haakon Kristian (f. 24.4.1904), dr., fhv. professor i kemi ved universitetet i Oslo (1972 – fys)
- Helgason, Sigurður (f. 30.9.1927), dr., professor i matematik ved Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, MA (1972 – fys)
- Hodgkin, Sir Alan Lloyd (f. 5.2.1914), fhv. professor i biofysik ved universitetet i Cambridge, England (1964 – biol)
- Hohwü-Christensen, Erik (f. 25.9.1904), dr., fhv. professor i gymnastik-
teori ved KU, professor i kropsøvelsernes fysiologi og hygiejne ved Kungl., gymnastika Centralinstitutet i Stockholm. (indenl. medl. 1940, udenl. medl. 1965 – biol)
- Hoppe, Ernst Gunnar (f. 24.12.1914), dr., fhv. professor i geografi ved universitetet i Stockholm (1972 – fys)

- Hotchkiss, Rollin Douglas (f. 8.9.1911), Ph.D., fhv. forskningsprofessor ved State University of New York, Albany, NY (1986 – biol)
- Howard, Richard Alden (f. 1.7.1917), dr., professor i botanik og dendrologi ved Harvard University, Cambridge, MA (1968 – biol)
- Hulthén, Lamek (f. 14.12.1909), fhv. professor i teoretisk fysik ved Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm (1976 – fys)
- Huxley, Sir Andrew Fielding (f. 22.11.1917), fhv. Master of Trinity College, Cambridge, England (1964 – biol)
- Huxley, Hugh Esmor (f. 25.2.1924), dr., professor i biologi og direktør for Rosentiel Basic Medical Sciences Research Center in Brandeis University, MA (1971 – biol)
- Hörmander, Lars Valter (f. 24.1.1931), professor i matematik ved universitetet i Lund (1969 – fys)
- Hörstadius, Sven Otto (f. 18.2.1898), dr., fhv. professor i zoologi ved universitetet i Uppsala (1951 – biol)
- Jacob, François (f. 17.6.1920), dr., professor i genetik ved Institut Pasteur, Paris (1962 – biol)
- Jakobsson, Sveinn Peter (f. 20.7.1939), dr. scient., direktør for Naturhistorisk Museum, Reykjavik (1975 – fys)
- Jerne, Niels Kaj (f. 23.12.1911), dr. med., phil. h. c. & scient. h. c., professor i eksperimentel terapi, direktør for Basel Institut für Immunologie (Gard, Frankrig) (1968 – biol)
- Jonson, Björn Nils Gustav (f. 3.11.1941), professor i fysik ved Chalmers Tekniska Högskola, Göteborg (1988 – fys)
- Jonsson, Bror Arild (f. 12.5.1948), dr. phil., professor i zoologi ved universitetet i Trondheim, Dragvoll (1988 – biol)
- Jortner, Joshua (f. 14.3.1933), Heinemann professor i kemi ved universitetet i Tel-Aviv (1990 – fys)
- Jørgensen, Axel Christian Klixbüll (f. 18.4.1931), dr., professor i uorganisk kemi ved universitetet i Genève (1965 – fys)
- Kadison, Richard Vincent (f. 25.7.1925), Ph.D., professor i matematik ved University of Pennsylvania, Philadelphia, PA (1974 – fys)
- Katz, Bernhard (f. 26.3.1911), dr., fhv. professor i biofysik ved University College, London (1968 – biol)
- Keynes, Richard Darwin (f. 14.8.1919), dr., fhv. professor i fysiologi ved universitetet i Cambridge, England (1971 – biol)
- Kitaigorodskii, Sergei Alexandrovich (f. 13.9.1934), D.Sc., professor i fysisk oceanografi, The Johns Hopkins University, Baltimore, MD (1984 – fys)

- *Kleiman, Steven Lawrence (f. 31.3.1942), Ph.D., professor i matematik, dept. of Mathematics, M.I.T., Cambridge, MA (1992 – fys)
- Kullenberg, Gunnar Erik Børje (f. 1.7.1938), dr.phil., fhv. professor i fysisk oceanografi ved KU. Secretary IOC, UNESCO, Paris (indendlandsk medlem 1980 – fys. udenlandsk medlem 1992)
- Kurland, Charles Gabriel (f. 14.1.1936), dr., professor i molekylær biologi ved universitetet i Uppsala (1986 – biol)
- *Langway, Chester Charles (f. 15.8.1929), Ph.D., dr.phil. h.c., professor i geologi, dept. of Geological Sciences, State University of New York, Buffalo, NY (1992 – fys)
- Leaf, Alexander (f. 10.4.1920), professor i gerontologi ved Massachusetts General Hospital, Boston, MA (1982 – biol)
- Levan, Johan Albert (f. 8.3.1905), dr., fhv. professor i cytologi ved universitetet i Lund (1962 – biol)
- Lieb, Elliott H. (f. 31.7.1932), professor i matematik og fysik ved Princeton University, Princeton, NJ (1988 – fys)
- Lowry, Oliver Howe (f. 18.7.1910), dr., fhv. professor, fhv. forstander for Department of Pharmacology, Washington University, St. Louis, MO (1968 – biol)
- Lundberg, Paul Anders (f. 10.9.1920), professor i neurofysiologi ved universitetet i Göteborg (1976 – biol)
- Lundquist, Arne John Axel (f. 6.6.1920), dr., professor i genetik ved universitetet i Lund (1971 – biol)
- Löwdin, Per-Olov (f. 28.10.1916), dr., fhv. professor i kvantekemi ved universitetet i Uppsala (1973 – fys)
- Låg, Jul (f. 13.11.1915), dr.agric., fhv. professor i jordbundslære ved Norges Landbrukshøgskole, Ås (1982 – biol)
- MacLane, Saunders (f. 4.8.1909), dr., fhv. professor i matematik ved universitetet i Chicago, IL (1968 – fys)
- Mayr, Ernst (f. 5.7.1904), dr., fhv. professor i zoologi ved Harvard College, direktør ved Museum of Comparative Zoology, Cambridge, MA (1956 – biol)
- von Meyenburg, Hans Kaspar (f. 9.12.1941), dr.sc.nat., professor i bioteknologi ved CIBA-GEIGY AG, Basel, Schweiz (1979 – biol)
- Morgan, William Wilson (f. 3.1.1906), dr., fhv. professor i astronomi ved universitetet i Chicago, IL (1967 – fys)
- Moscowitz, Albert (f. 20.8.1929), dr., professor i kemi ved University of Minnesota, Minneapolis, MN (1977 – fys)
- Munck af Rosenschöld, Lars Mortimer (f. 19.7.1935), dr., docent i gene-

- tik ved universitetet i Lund og forskningsleder ved Carlsberg Forsøgs-
 laboratorium, Kbh. (1978 – biol)
- Maak, Wilhelm (f. 13.8.1912), dr., fhv. professor i matematik ved univer-
 sitetet i Göttingen (1973 – fys)
- Nilan, Robert A. (f. 23.12.1926), professor i genetik ved Washington
 State University, Dean, Pullman, WA (1986 – biol)
- Nomura, Masayasu (f. 27.4.1927), dr., professor i genetik og biokemi ved
 Department of Biological Chemistry ved University of California, Irvi-
 ne, California College of Medicine, Irvine, CA (1977 – biol)
- North, John David (f. 19.5.1934), dr., professor i de eksakte videnskabers
 historie og filosofi, Universitetet i Groningen (1984 – fys)
- *Ohno, Susumo (f. 1.2.1929), D.V.M., D.Sc., Ph.D., Ben Horowitz
 Chair of distinguished Scientists, dept. of theoretical Biology, Beck-
 man Research Institute of the City of Hope, Duarte, CA (1992 – biol)
- Oort, Jan Hendrik (f. 28.4. 1900), dr., professor, fhv. direktør for obser-
 vatoriet i Leiden (1947 – fys)
- Ourisson, Guy Henri (f. 26.3.1926), dr., professor i kemi ved Louis Pa-
 steur Universitetet, Strasbourg (1974 – fys)
- Pais, Abraham (f. 19.5.1918), dr., fhv. professor i fysik ved Rockefeller
 University, New York, NY (1988 – fys)
- Peierls, Sir Rudolf Ernst (f. 5.6.1907), Emeritus Wykeham Professor i
 fysik ved universitetet i Oxford, England (1980 – fys)
- †Perlman, Isadore (f. 12.4.1915, d. 3.8. 1991), professor i kemi ved Uni-
 versity of California, Berkeley, CA (1972 – fys)
- Petersen, Ole Holger (f. 3.3.1943), dr.med., professor i fysiologi ved
 University of Liverpool (1988 – biol)
- Pethick, Christopher John (f. 22.2.1942), dr., professor ved NORDITA,
 Kbh. (1977 – fys)
- *Phitos, Dimitrios (f. 13.7.1928) dr.scient., professor i botanik, Botanisk
 Institut, Universitetet i Patras, Grækenland (1992 – biol)
- Pontecorvo, Guido Pellegrino Arrigo (f. 29.11.1907), fhv. professor, Im-
 perial Cancer Research Fund, London (1966 – biol)
- Popov, Andrej Vladimirovich (f. 24.10.1939), dr., afdelingsleder ved Se-
 chenov Institut for udviklingsfysiologi og biokemi, Leningrad (1990 –
 biol)
- Prance, Ghilleen Tolmie (f. 13.7.1937), Director Royal Botanic Gardens
 Kew, professor i botanik ved London University (1988 – biol)
- Prelog, Vladimir (f. 23.7.1906), dr., fhv. professor i organisk kemi ved
 Eidgenössische Technische Hochschule, Zürich (1971 – fys)

- Ramberg, Hans (f. 15.3.1917), dr., professor i geologi (petrografi) og mineralogi ved universitetet i Uppsala (1964 – fys)
- Raven, Peter Hamilton (f. 13.6.1936), Ph.D., direktør for Missouri Botanical Garden, St. Louis, MO (1980 – biol)
- Rechinger, Karl Heinz (f. 16.10.1906), dr., fhv. professor i systematisk botanik og plantegeografi ved universitetet i Wien (1971 – biol)
- Regnéll, Otto Gerhard (f. 19.6.1915), dr., fhv. professor i geologi ved universitetet i Lund (1969 – biol)
- Reynoldson, Thomas Braban (f. 21.3.1914), Ph.D., D.Sc., fhv. professor i økologi ved University of Wales, Bangor (1984 – biol)
- Rhoades, Marcus Morton (f. 24.7.1903), dr., fhv. professor i genetik ved Indiana University, Bloomington, IN (1977 – biol)
- Rice, Stuart Alan (f. 6.1.1932), professor i fysisk kemi ved University of Chicago, IL (1976 – fys)
- Richter, Dietmar (f. 16.5.1939), professor i biokemi ved Centrum for molekylær Neurobiologi, universitetet i Hamburg (1990 – biol)
- Riste, Tormod (f. 14.5.1925), dr. philos., professor i fysik ved universitetet i Oslo (1986 – fys)
- †Roche, Jean-Casimir-Henri-Hilaire (f. 14.1.1901, d. 24.5.1992), dr., fhv. professor i almen og sammenlignende biokemi ved Collège de France, Paris (1970 – biol)
- Ryabchikov, Igor Dmitrievich (f. 6.8.1937), professor i petrologi, forstander ved IGEM, Moskva (1988 – fys)
- Saltin, Bengt (f. 3.6.1935), med. dr., professor i fysiologi ved Karolinska Institutet, Stockholm. *R.* (1984 – biol)
- Sargeson, Alan McLeod (f. 13.10.1930), professor i uorganisk kemi ved Australian National University, Canberra (1976 – fys)
- Schmidt-Nielsen, Knut (f. 24.9.1915), dr., professor i zoologi ved Duke University, Durham, NC (1975 – biol)
- Schnopper, Herbert William (f. 13.3.1933), dr., direktør for Dansk Rumforskningsinstitut, Kbh. (1982 – fys)
- Schrieffer, John Robert (f. 31.5.1931), professor i fysik ved Florida State University, Tallahassee, FL (1979 – fys)
- Schwarzschild, Martin (f. 31.5.1912), fhv. professor i astronomi ved Princeton University, NJ (1969 – fys)
- Segal, Irving Ezra (f. 13.9.1918), Ph. D., professor i matematik ved Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, MA (1977 – fys)
- Selberg, Atle (f. 14.6.1917), dr., professor i matematik ved Institute for Advanced Study, Princeton, NJ (1967 – fys)

- Sheline, Raymond Kay (f. 31.3.1922), dr., professor i kemi og fysik ved Florida University i Tallahassee, FL (1974 – fys)
- Stern, Herbert (f. 22.12.1918), professor i biologi ved University of California, La Jolla, CA (1976 – biol)
- Strand, Kaj Aage Gunnar (f. 27.2.1907), dr. phil., fhv. professor, videnskabelig direktør for U.S. Naval Observatory, Washington, DC. *R^I*. (1965 – fys)
- Stumpf, Paul Karl (f. 23.2.1919), dr., professor i biokemi ved University of California, Davis, CA (1975 – biol)
- Størmer, Erling (f. 2.11.1937), Ph.D., professor i matematik ved universitetet i Oslo (1986 – fys)
- Suomalainen, Esko (f. 11.6.1910), dr., fhv. professor i genetik ved universitetet i Helsingfors (1968 – biol)
- *Sutcliffe, Brian T. (30.7.1936), Ph. D., Reader i kemi, Dept. of Chemistry, University of York, England (1992 – fys)
- Swiatecki, Wladyslaw Jerzy (f. 22.4.1926), dr., kernefysiker, Lawrence Radiation Laboratory, Berkeley, CA (1973 – fys)
- Taube, Henry (f. 30.11.1915), dr., professor i kemi ved Stanford University, Stanford, CA (1984 – fys)
- Teichert, Curt (f. 8.5.1905), dr., fhv. professor i geologi ved University of Rochester, NY (1973 – fys)
- Thorne, Robert Folger (f. 13.7.1920), professor i botanik ved Rancho Santa Ana Botanic Garden, Claremont, CA (1986 – biol)
- Tosteson, Daniel Charles (f. 5.2.1925), dr., Dean of Medical Studies, Harvard University, Boston, MA (1973 – biol)
- Tutin, Winifred (f. 8.10.1915), dr., Honorary Reader in Botany, University of Leicester (1975 – biol)
- Vallee, Bert Lester (f. 1.6.1919), professor i biokemi ved Harvard Medical School, Boston, MA (1977 – biol)
- Voigt, Ehrhard (f. 28.7.1905), dr., fhv. professor i geologi og palæontologi ved universitet i Hamborg (1972 – biol)
- Wall, Charles C.T. (f. 14.12.1936), professor i matematik ved universitetet i Liverpool (1990 – fys)
- Watson, James Dewey (f. 6.4.1928), dr., professor i biologi, dir. for Cold Spring Harbor Laboratory, Long Island, NY (1962 – biol)
- Weisskopf, Victor Frederick (f. 19.9.1908), fhv. professor i fysik ved Institute of Technology, Cambridge, Mass., fhv. generaldirektør for CERN (European Center for Nuclear Research), Genève (1962 – fys)

- Wetzel, Robert G. (f. 16.8.1936), professor i biologi ved University of Alabama, AL (1986 – biol)
- Wheeler, John Archibald (f. 9.7.1911), dr., Joseph Henry professor emeritus i fysik ved Princeton University, NJ (1971 – fys)
- Wickman, Frans Erik (f. 21.3.1915), dr., professor i mineralogi, petrologi og geokemi ved universitetet i Stockholm (1971 – fys)
- Wigglesworth, Sir Vincent Brian (f. 17.4.1899), dr., fhv. professor i biologi ved universitetet i Cambridge, England (1951 – biol)
- Wigzell, Hans Lennart Rudolf (f. 28.10.1938), dr.med., professor i immunologi ved Karolinska Institutet, Stockholm (1986 – biol)
- Wildman, Samuel Goodnow (f. 26.5.1912), dr., fhv. professor i biologi ved University of California, Los Angeles, CA (1977 – biol)
- Wilkinson, Sir Geoffrey (f. 14.7.1921), professor i uorganisk kemi ved Imperial College, London (1968 – fys)
- †Wilson, Douglas Patrick (f. 7.8.1902, d. 18.12.1991), dr., fhv. Associate, Marine Biological Laboratory, Plymouth (1965 – biol)
- Zamecnik, Paul Charles (f. 22.11.1912), dr., fhv. professor i onkologi ved Worcester Foundation for Experimental Biology, Shrewsbury, MA (1978 – biol)
- Öhrn, Nils Yngve (f. 11.6.1934), fil.dr., professor i kemi og fysik ved University of Florida, Gainesville, FL (1986 – fys)
- Aaboe, Asger Hartvig (f. 26.4.1922), dr., professor i matematikkens og naturvidenskabernes historie, og i det nære Østens sprog og litteraturer, Yale University, New Haven, CT (1975 – fys)

INDENLANDSKE MEDLEMMER EFTER INDVALGSÅR

Humanistiske klasse: kursiv

1939-50	Fuglede	1976-80	Andersen, Torkild
Jessen	<i>Glamann</i>	<i>Favrholdt</i>	Berthelsen, Ole
Holter	Mohr	Larsen, Olesen	Buchwald
Bjerrum	Møller, Knakkegård	Marcker	<i>Christensen, Johnny</i>
†Jensen, K. A.	Sten-Knudsen	Nathan	<i>Christiansen, S.</i>
	Winther	Strid	Larsen, Kai
1951-60	<i>Læssøe</i>	<i>Thomsen, Niels</i>	Lund, Henning
<i>Riis</i>		Andersen, Sv. O.	Michelsen
<i>Steensberg</i>	1971-75	Berthelsen, A.	<i>Moustgaard</i>
Bang	Christensen, Bent	Bjørnholm	Nissen
Bohr	<i>Dal</i>	Dansgaard	<i>Olsen, Olaf</i>
Ussing	<i>Egerod</i>	Engberg	<i>Svane</i>
<i>Jansen, Billeskov</i>	<i>Jacobsen</i>	Fenchel	Barndorff-Nielsen
Lassen, N. O.	Kjeldgaard	<i>Fink</i>	<i>Estrup</i>
Mottelson	Kristensen, Leif	<i>Fischer</i>	Forchhammer
Reiz	Kruhøffer	Holmsgaard	Holstener-Jørgensen
Wingstrand	Lund, Bodil Jerslev	<i>Johansen, H. Friis</i>	Jónasson
Ottesen	<i>Stief</i>	Lundquist	Kullenberg
Tornehave	<i>Glahn</i>	Mackintosh	<i>Lidin</i>
	<i>Asmussen, Jes</i>	Maunsbach	Olesen, Poul
1961-70	<i>Blegvad</i>	Pedersen, Kjærgård	<i>Raasted</i>
<i>Becker</i>	Andersen, Sv. Th.	Schäffer	Svejgaard
Hald	Behnke	<i>Spang-Hanssen, Henn.</i>	<i>Sørensen, Kousgård</i>
Huus	<i>Dalgård</i>	<i>Sørensen, Søren</i>	
Nielsen, Overgaard	Ellitsgaard-R.	Thaysen, Hess	1981-85
Peters	<i>From</i>	<i>Waaben</i>	Als-Nielsen
Rudkjøbing	<i>Hjorth, Lindegård</i>	<i>Bergsagel</i>	<i>Ejskjær</i>
Andersen, Sparre	Jensen, Højgaard	<i>Brøndsted</i>	Eliassen
† <i>Bagge</i>	Lassen, Ulrik	Dahl, J. P.	<i>Grane</i>
Kjær	<i>Rasmussen, Nørregaard</i>	Hansen, Hans J.	<i>Hansen, Sv. Aa.</i>
Lindhard	Seidenfaden	<i>Johansen, K. Friis</i>	<i>Nielsen, Eduard</i>
<i>Schiørring</i>	Siim	Lassen, Niels A.	Poulsen, Vald.
Bak	<i>Bredsdorff</i>	Lund, Ebba	Rasmussen, Sv. E.
Ballhausen	<i>Gelting</i>	Madsen, Ib	Rehfeld
Jørgensen, C.	<i>Gomard</i>	Munch-Petersen	Tygstrup
Barker	<i>Hvidtfeldt</i>	Møller, Bjerrum	Andersen, J. U.
Simonsen	Klenow	Pedersen, Olaf	Berg, Christian
Skou	<i>Monberg</i>	<i>Petersen, Ladewig</i>	<i>Christensen, Bent</i>
v. Wettstein		<i>Rasmussen, Holger</i>	Fiil
<i>Hammershaimb</i>		<i>Rischel</i>	Linderberg
<i>Thomsen, Rudi</i>		<i>Sørensen, Algot</i>	<i>Matthiessen</i>
<i>Fischer-Jørgensen</i>		Sørensen, Henn.	<i>Nøjgaard</i>

Olsson	1986-90	Kristensen, Niels P.	1991
<i>Spang-Hanssen, Ebbe</i>	<i>Fenger</i>	Nansen	<i>Basbøll</i>
<i>Steensgaard</i>	Hansen, P. G.	Nielsen, H. Bech	<i>Giversen</i>
Thorn	Haagerup	Sigmund	<i>Hannestad</i>
<i>Dahlerup</i>	<i>Jørgensen, Sv.-Aa.</i>	<i>Balling</i>	<i>Koch</i>
<i>Danø</i>	Krogsgaard-Larsen	<i>Ebbesen</i>	<i>Stoklund</i>
<i>Andersen, Ellen</i>	<i>Kaarsted</i>	<i>Hørby</i>	<i>Øhrgaard</i>
Bechgaard	<i>Maegaard</i>	<i>Jensen, Jørgen</i>	
Bræstrup	Molin	<i>Lundgreen-Nielsen</i>	1992
Cotterill	Surlyk	<i>Otzen</i>	Breuning-Madsen
<i>Johansen, Hans Chr.</i>	<i>Sørensen, Knud</i>	Billing	Cvitanović
Johansen, Peter	Nielsen, Wiin	Bock	Flensted-Jensen
Jørgensen, Bo Barker	<i>Feldbæk</i>	Christensen-	Larsen, E. Hviid
Nilsson, Jytte	<i>Hansen, M. Herman</i>	Dalsgaard	Moestrup
<i>Skydsgaard</i>	<i>Tamm</i>	Friis	Rasmussen, K. Lund
<i>Thyssen</i>	<i>Thodberg</i>	Hultborn	Søndergaard
<i>Bukdahl</i>	Christiansen, F.	P. Leth Jørgensen	Ulstrup
<i>Olsen, Munk</i>	Hammer	Ove Poulsen	Westergaard
<i>Ørsnes</i>	Hoffmann, Else	Røepstorff	
		C. Thomassen	

MEDLEMSANTAL

Indenlandske medlemmer	215	Udenlandske medlemmer	262
Humanistiske klasse	89	Humanistiske klasse	89
Naturvidenskabelige klasse	133	Naturvidenskabelige klasse	173
Mat.-fys. gruppe	68	Mat.-fys. gruppe	95
Biol. gruppe	65	Biol. gruppe	78

Tillidshverv

Årstallet til højre angiver valgperiodens udløb (normalt i april).

INTERNE HVERV

	valgt	til
<i>Præsident:</i> Erik Dal	1988	1996
<i>Klasseformænd og vicepræsidenter:</i>		
Birger Munk Olsen	1989	1995
Gert Kjærgård Pedersen	1987	1993
<i>Sekretær:</i> Thor A. Bak	1985	1994
<i>Redaktør:</i> Poul Lindegård Hjorth	1988	1996
<i>Kasserer:</i> Hector Estrup	1991	1996
<i>Kassekommissionen:</i>		
Ellen Andersen	1992	1996
Jes Forchhammer, fm.	1989	1993
Bent Fuglede	1987	1995
Sven-Aage Jørgensen	1991	1994
<i>Revisorer:</i>		
Jens Rehfeld	1992	1996
Jens E. Skydsgaard	1990	1994
<i>Revisorsuppleanter:</i>		
Kai Hørby	1990	1994
Carsten Thomassen	1992	1996
<i>Udvalget for udadrettet virksomhed i Danmark:</i>		
Rodney M. Cotterill, fm.	1986	1996
Ole Feldbæk	1989	1993
Mogens Herman Hansen	1991	1995
Finn Surlyk	1990	1994
<i>Bibliotekar:</i> Jes Asmussen	1978	

<i>Carlsbergfondets direktion:</i>	valgt til 30.9.	
C. J. Ballhausen	1972	1996
Kristof Glamann, fm.	1969	1998
Ebba Lund	1980	1994
Axel Michelsen	1986	2000
P. C. Matthiessen	1989	2002
<i>Frederiksborg-Museets bestyrelse</i>		
Valgt af Selskabet: Kristof Glamann	1969	1998
<i>Bestyrelsen for Carlsbergs Mindelegat for Brygger J. C. Jacobsen</i>		
Valgt af Selskabets præsident: Erik Dal	1985	1994
<i>Tilforordnede til Carlsberg Laboratoriets bestyrelse:</i>		
Valgt af Selskabet:		
Sven G. Petersen, direktør	1991	1996
Poul J. Svanholm, administrerende direktør	1980	1995
<i>Beboer af Gl. Carlsbergs Hovedbygning (Æresboligen):</i>		
Søren Egerod	1988	
<i>Bestyrelsen for Grosserer A. Collstrops Hjem</i>		
<i>for en dansk Videnskabsmand, Lundehave:</i>		1997
Thor A. Bak, fm.	1985	
Jon Palle Buhl, højesteretssagfører	1985	
Sune Dalgård	1977	
Gert Kjærgård Pedersen	1985	
<i>Beboer af Lundehave:</i>		
†Arne Noe-Nyegaard	1963	1991
<i>Bestyrelsen for Lægen, Professor ved Københavns Universitet,</i>		
<i>dr. med. & chir. Knud Sand's Legat:</i>	1988	1992
Jon Palle Buhl, højesteretssagfører		
Bent Christensen, fm.		
Jens Peder Dahl		
Suppleanter:		
Tom Fenchel		
Niels Wive Kjærgaard, advokat		
Jan Maegaard		
<i>Beboer af professor Knud Sands bolig:</i>		
Gert Kjærgård Pedersen	1988	

<i>Bestyrelsen for Selskabets Bidragsfond:</i>		1993
Christian Berg	1991	
Jes Forchhammer, fm.	1989	
Niels Steensgaard	1991	
<i>Bestyrelsen for Niels Bohr Arkivet:</i>		
Valgt af Selskabet: David Favrholdt	okt. 1989	1993
<i>Bestyrelsen for Niels Bohr Legatet:</i>		
Thor A. Bak	1985	
Erik Dal, fm.	1988	
Jes Forchhammer	1989	
Olaf Olsen	1985	
Henning Sørensen	1981	
<i>Cäix Legatet:</i>		
Selskabet indstiller mulige kandidater til Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond		
<i>Bestyrelsen for Lillian og Dan Finks Fond:</i>	1987	
Kåre B. Dullum, direktør, cand. polit.		1997
Dan Fink, arkitekt, M.A.A., fm.		
Henning Spang-Hanssen		1997
Fondets sekretær: Erik Dal		1997
<i>Bestyrelsen for Grundforskningsfonden:</i>	1986	
Jens Ulrik Andersen		1994
Jens Peder Dahl		1996
Hector Estrup		1996
David Favrholdt		1994
Tom Fenchel		1996
Lennart Olsson, fm., livsvarigt medlem		
Jens Rehfeld		1994
<i>Bestyrelsen for Emil Herborgs Legat</i> <i>til unge, danske, mandlige, ubemidlede Naturvidenskabsmænd:</i>		
Bent Christensen (zool.)	1973	1994
Jens Peder Dahl	1987	1995
Bent Fuglede	1980	1993
Torben Huus, fm.	1980	1992
Jytte R. Nilsson	1986	1996

- Bestyrelsen for Aksel Tovborg Jensens Legat:* okt. 1983
 Thor A. Bak, fm.
 C. J. Ballhausen 1993
 Hector Estrup
 Poul Lindegård Hjorth
 Karsten Friis Johansen 1993
- Bestyrelsen for Inge Lehmann's Legat af 1983:* okt. 1986 1992
 Willi Dansgaard
 Søren Gregersen, afdelingsseismolog, fm.
 Rolf Willanger, professor, dr. phil.
 Suppleanter:
 O. Bedsted Andersen, chefgeodæt
 Niels Balling, lektor, lic.scient.
 Ib Moustgaard
- Bestyrelsen for Mag. art. Marcus Lorenzens Legat:* 1996
 Thor A. Bak, fm. 1985
 Poul Lindegård Hjorth 1983
 Kai Larsen 1980
- Bestyrelsen for Julie von Müllens Fond* 30.9.1992
 Valgt af præsidenten:
 E. Sparre Andersen, fra 1.10.1992 Tom Fenchel
 Knud Waaben
- Bestyrelsen for Kaj Linderstrøm-Lang's Guldmedaillefond*
 Valgt af Selskabet: Diter v. Wettstein 1986 1996
- Bestyrelsen for Det danske Institut i Rom*
 Valgt af Selskabet: Karsten Friis Johansen 31.3.1996
- Bestyrelsen for legatet Ole Rømer Medaillen* 31.10.
 Valgt af Selskabet: Poul Erik Nissen 1986 1992
- Bestyrelsen for Ole Rømer Fondet* dec. 1994
 Willi Dansgaard 1990
 Allan Mackintosh, fm. 1990
 Poul Erik Nissen 1990
- Niels Skyum-Nielsens Mindefond til støtte af middelalderhistorisk forskning*
 Godkendelse af beretning og regnskab: Præsidenten . . 1985

Forskerværelserne er indtil sommeren 1993 stillet til rådighed for:
 Kommissionen for Corpus Lexicographorum Graecorum
 Mogens Blegvad og Olaf Pedersen
 F. J. Billeskov Jansen
 J. Chr. Siim

FÆLLES FOR BEGGE KLASSER

Statens Humanistiske Forskningsråd, SHF

David Favrholdt
 Lise Hannestad, fm.
 Ib Moustgaard

Statens Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelige Forskningsråd, SJVF

Peter Nansen

Statens Sundhedsvidenskabelige Forskningsråd, SSVF

Claus Bræstrup
 Povl Krogsgaard-Larsen
 Ebba Lund
 Arvid B. Maunsbach, fm.

Statens Naturvidenskabelige Forskningsråd, SNF

Jens Ulrik Andersen, fm.
 Christian Berg
 Bent Christensen
 Else Marie Friis
 Claus Hammer
 Kjeld Marcker
 Peter Sigmund

European Science Foundation-udvalget okt. 1990-1992

Claus Hammer
 Birger Munk Olsen
 Gert Kjærgård Pedersen
 Professor Eigil L. Præstgård, RUC
 Bengt Algot Sørensen, fm.

Kommissionen til udforskning af landbrugsredskabernes og agerstrukturernes historie

Sofus Christiansen
 Grith Lerche, museumsinspektør, mag. art.

Peter Nansen
 Holger Rasmussen
 Axel Steensberg, fm.

*Kommissionen til udforskning af Danmarks ældste landbrug
 og de samtidige naturforhold*

Svend Th. Andersen
 Peder Mortensen, museumsdirektør
 Olaf Olsen
 Axel Steensberg

Selskabets Prislegatkomite (nedsat 2.5.1991)

Thor A. Bak (i egenskab af formand for Marcus Lorenzens Legat)
 Sten Ebbesen (valgt som medlem af den hum. klasse)
 Else Kay Hoffmann (valgt som medlem af den nat.vid. klasse)
 Allan Mackintosh (i egenskab af formand for Ole Rømer Fondet),
 Birger Munk Olsen, fm. (i egenskab af formand for den hum. klasse).

Udvalg vedr. Selskabets jubilæum i 1992

Til forberedelse af Selskabets 250-års jubilæum den 13. november 1992
 er der nedsat en jubilæumskomite bestående af:

Selskabets præsident Erik Dal
 Klasseformændene Birger Munk Olsen
 Gert Kjærgård Pedersen, fm.

Jes Forchhammer
 Claus Bræstrup
 Bent Christensen (jur.)
 Ole Feldbæk
 Sekretariatschef Pia Grüner

Selskabets Forskningspolitiske udvalg

nov. 1993

Else Kay Hoffmann	1990
Ove Poulsen	1990
Niels Steensgaard	1990
Bengt Algot Sørensen	1990
Henning Sørensen, fm.	1990

se beretning p. 103.

HUMANISTISKE KLASSE

Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie

Troels Dahlerup, fm.
 Sune Dalgård
 Troels Fink
 Finn H. Lauridsen, overarkivar, sekr.

Kommissionen for registrering af litterære kilder til dansk historie

Valgt af Selskabet:
 Ole Feldbæk
 Poul Lindegård Hjorth, repræsenterer også
 Det danske Sprog- og Litteraturselskab

Øvrige medlemmer:
 Harald Ilsøe, seniorforsker, cand.mag., KB
 Erland Kolding Nielsen, overbibliotekar, cand.phil., KB, fm.
 Hans Kargaard Thomsen, arkivar, cand.mag., Rigsarkivet

Kommissionen for Corpus Lexicographorum Graecorum, CLG

Klaus Alpers	nov. 1994
Johnny Christensen, fm.	1992
Holger Friis Johansen	1993
Fritz Saaby Pedersen, lektor, lic. phil.	1993

Kommissionen for Thesaurus Linguae Latinae, TLL

Johnny Christensen	Nov. 1993
Holger Friis Johansen, fm.	1993
Palle W. Nielsen, lektor	1993

Kommissionen for Carlsbergfondets syriske ekspeditioner

Peder Mortensen, museumsdirektør, fm. og redaktør	1994
Eduard Nielsen	1994
Olaf Olsen	1994
Ingolf Thuesen, kandidatstipendiat, mag. art.	1994

*Udvalget til forberedelse af indstilling til ESF**vedr. evt. udgivelse af prismaterialet i Øresundstoldregnskaberne 1557-1646*

Sune Dalgård
 Hans Chr. Johansen
 E. Ladewig Petersen, fm.

Niels Steensgaard
Bengt Algot Sørensen, observatør

Bestyrelsen for Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg

Valgt af Selskabet:
Ole Feldbæk
Hans Chr. Johansen

NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

Interimstyrelsen for Physica Scripta

dec. 1993

Valgt af Selskabet:
Hans L. Pécseli
P. Gregers Hansen, suppleant

Acta Zoologica

Valgt af Selskabet:
Chefredaktør: Claus Nielsen, lektor, dr. phil., Zoologisk Museum
Medredaktør: Aase Jespersen, lektor, cand. mag.

Medlemmer af Advisory Council:

C. C. Barker Jørgensen
K. G. Wingstrand

Bestyrelsen for Danmarks Akvarium

31.12.1991

Valgt af Selskabet: Torben Wolff, docent, dr. phil.

UAI, UNION ACADÉMIQUE INTERNATIONALE

Nationalkomiteen

Jes Asmussen
Erik Fischer

1994

Birger Munk Olsen, delegeret til UAI til 1.7.1994
Jørgen Raasted, delegeret suppl. til UAI til 1.7.1994
Bengt Algot Sørensen
Rudi Thomsen, delegeret til UAI til 1.7.1994, fm.

Nationalkomiteer for foretagender under UAI

Romertallet angiver den pågældende UAI-kommissions nummer

- I. *CVA, Corpus Vasorum Antiquorum* 1993
 Christiansen, Jette, mag.art., museumsinspektør,
 Ny Carlsberg Glyptotek, fm.
 Dietz, Søren, mag.art., direktør for det danske Institut i Athen
 Hannestad, Lise, lektor, dr.phil., AaU
 Melander, Torben, mag.art., museumsinspektør,
 Thorvaldsens Museum
 Thomsen, Rudi, Videnskabernes Selskab
- V. *NGML, Novum Glossarium Mediae Latinitatis* (Den ny Ducange) 1994
 Johansen, Holger Friis, Institut for klassisk filologi, AaU, fm.
 Olsen, Birger Munk,
 Institut for græsk og latinsk middelalderfilologi, KU
- XII. *MMB, Monumenta Musicae Byzantinae* Nov.
 Bergsagel, John, Musikvidenskabeligt Institut, KU 1993
 Glahn, Henrik, Musikvidenskabeligt Institut, KU,
 fm. og hovedredaktør 1994
 Raasted, Jørgen,
 Institut for græsk og latinsk Middelalderfilologi, sekr. 1993
 Thodberg, Christian, Videnskabernes Selskab 1995
- XVIII. *CPD, A Critical Pāli Dictionary*
 Asmussen, Jes, Institut for orientalsk filologi, KU 1994
 Egerod, Søren, Videnskabernes Selskab 1994
 Lidin, Olof, Østasiatisk Institut, KU, fm. 1993
 Rischel, Jørgen, Videnskabernes Selskab 1994
 Thomsen, Rudi, Historisk Institut, AaU 1993
- XX. *CAA, Corpus Antiquitatum Americanensium*
 Christiansen, Sofus, Videnskabernes Selskab apr. 1993
 Hvidtfeldt, Arild, Videnskabernes Selskab, fm. 1993
 Lundbæk, Torben, mag.scient. museumsoverinspektør,
 Etnografisk Samling, Nationalmuseet 1995
 Schjellerup, Inge, mag. scient.,
 Etnografisk Samling, Nationalmuseet 1993
 Thomsen, Rudi, Historisk Institut, AaU 1993
- XXII. *FHA, Fontes Historiae Africanae* okt. 1993
 Dalgård, Sune, Landsarkivet for Sjælland
 Feldbæk, Ole, Videnskabernes Selskab

- Hansen, Holger Bernth, lektor, dr. theol.,
 Institut for Samfundsfag, KU
 Justesen, Ole, lektor, Institut for økonomisk Historie, KU
 Steensgaard, Niels, Historisk Institut, KU, fm.
 Thomsen, Rudi, Historisk Institut, AaU
- XXVI. *SNG, Sylloge Nummorum Graecorum* 1993
 Hannestad, Niels, lektor, dr. phil.,
 Institut for klassisk og nærorientalsk arkæologi, AaU
 Kromann, Anne, museumsinspektør,
 Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, Nationalmuseet
 Melander, Torben, mag.art. museumsinspektør,
 Thorvaldsens Museum
 Thomsen, Rudi, Historisk Institut, AaU, fm.
- XXVIII. *LIMC, Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae* 1993
 Fischer, Erik, Den kgl. Kobberstiksamling
 Johansen, Karsten Friis, Filosofisk Institut, KU, fm.
 Thomsen, Rudi, Historisk Institut, AaU
- XXXV. *JAI, Jewish Art Index* dec. 1993
 Asmussen, Jes, Videnskabernes Selskab
 Fischer, Erik, Den kgl. Kobberstiksamling
 Gelfer-Jørgensen, Mirjam, overbibliotekar, dr. phil.,
 Kunstindustrimuseet
 Haxen, Ulf, førstebibliotekar,
 Judaistisk afdeling, Det kgl. Bibliotek, fm.

ICSU, INTERNATIONAL COUNCIL
 OF SCIENTIFIC UNIONS

Formand: Axel Michelsen

- Nationalkomiteens forretningsudvalg* Marts 1994
 Ole Bedsted Andersen, chefgeodæt
 Sven E. Harnung, lektor, cand.scient.
 Axel Michelsen
 Gunnar Gissel Nielsen, lektor, dr. agro.

COSPAR/SCOSTEP	Eigil Ungstrup, adj. professor, lic. techn. I. S. Mikkelsen, statsmeteorolog, mag. scient.
IAU	Jens Knude, lektor, dr. scient.
ICL	Niels Balling, lektor, lic. scient.
IGBP	Claus Hammer
IGU	Sofus Christiansen
IMU	Gert Kjærgård Pedersen
INQUA	Sten Sjørring, lektor, cand. scient.
IUBMB	Brian Clark
IUBS	Ole Heie, professor, dr. phil.
IUCr	Birthe Jensen, rektor, dr. pharm.
IUGG	C. C. Tscherning, professor, mag. scient.
IUGS	Niels Hald, lektor, cand. scient.
IUHPS	David Favrholt
IUIS	Arne Svejgaard
IUMS	Peter Westermann, adjunkt, lic. scient.
IUNS	Arne Astrup, professor, dr. med.
IUPAB	Axel Michelsen
IUPAC	Sven E. Harnung, lektor, cand. scient.
IUPAP	Nils O. Andersen, lektor, dr. scient.
IUPHAR/IUTOX	Ove A. Nedergaard, professor, Ph.D.
IUPS	Niels A. Thorn
IUPSyS	Per Schultz Jørgensen, forskningsleder, dr. phil.
IUTAM	P. Terndrup Pedersen, professor, lic. techn.
SCOR	Aksel Wiin Nielsen
URSI	Eigil Ungstrup, adj. professor, lic. techn.
WCRP	A. Walløe Hansen, lektor, lic. scient.

Nationalkomiteer for unioner under ICSU

Medlemmerne vælges af de anførte institutioner

COSPAR, Committee on Space Research

SCOSTEP, Scientific Committee on Solar Terrestrial Physics

1993

Bahnsen, A., civilingeniør, dr. scient.,

Dansk Rumforskningsinstitut, sekr.

Bonde-Petersen, Fl., overlæge, dr. med.,

Flyvemedicinsk Klinik, RH

Christensen-Dalsgaard, Jørgen, Astronomisk Institut, AaU

Forsberg, René, mag. scient, Kort- og Matrikelstyrelsen

Galster, J. G., lektor, civiling., Fysisk Laboratorium III, DTH
 Gudmandsen, P., professor, civiling., Elektromagnetisk Institut, DTH
 Hammer, Claus, Videnskabernes Selskab
 Hansen, Leif, lektor, mag. scient., Observatoriet i Brorfelde, KU
 Mikkelsen, I. S., statsmeteorolog, mag. scient., DMI,
 ICSU-repræsentant for Scostep
 Stauning, Peter, civiling., DMI
 Ungstrup, E., adj. professor, lic. techn., Dansk Rumforskningsinstitut,
 fm. og ICSU-repræsentant for COSPAR

IAEG, International Association of Engineering Geology
 affilieret IUGS (se s. 57).

IAU, International Astronomical Union nov. 1993

Christensen, Per Rex, lektor, lic. scient.,
 Niels Bohr Institutet
 Christensen-Dalsgaard, Jørgen,
 Astronomisk Institut, AaU
 Clausen, Jens Viggo, lektor, cand. scient.
 Observatoriet i Brorfelde, KU
 Knude, Jens, lektor, dr. scient.,
 Observatoriet i Kbh., KU, sekr. og ICSU-repræsentant
 Kristensen, Leif Kahl, lektor, mag. scient., Det fysiske Institut, AaU
 Moesgaard, Kristian Peder, lektor, dr. scient.,
 Institut for de eksakte videnskabers historie, AaU
 Nissen, Poul Erik, Videnskabernes Selskab, fm.
 Schnopper, H. W., Dansk Rumforskningsinstitut

ICL, Inter-Union Commission on the Lithosphere 1994

Abrahamsen, Niels, lektor, lic. scient., Lab. for Geofysik, AaU
 Andersen, Claus, statsgeolog, cand. scient., DGU
 Balling, Niels, lektor, lic. scient., Lab. for Geofysik, AaU,
 fm. og ICSU-repræsentant
 Berthelsen, Asger, Geologisk Centralinstitut, KU
 og Videnskabernes Selskab
 Bridgwater, David, Geologisk Museum, KU
 Brooks, C. K., Institut for Petrologi, KU
 Gregersen, Søren, afdelingsseismolog, dr. scient.,
 Kort- og Matrikelstyrelsen

Hjelme, Jørgen, statsseismolog, mag. scient.

Kort- og Matrikelstyrelsen, Geodætisk-Seismisk Afd.

Thybo, Hans, lektor, cand. scient.,

Institut for almen Geologi, KU, sekr.

IGBP, International Geosphere-Biosphere Programme

april 1994

Andersen, Ole Bedsted, chefgeodæt, cand. mag., mag. scient.,

Kort- og Matrikelstyrelsen.

Buch, Erik, lic. scient., GGU

Christensen-Dalsgaard, Jørgen, Astronomisk Inst., AaU.

Hammer, Claus, Geofysisk Inst., fm. og ICSU-repræsentant

Johnsen, Ib, lektor, lic. scient., Inst. for økologisk Botanik, KU

Kjøller, Annelise, lektor, cand. mag.,

Afd. for generel Mikrobiologi, KU

Machenhauer, Bennert, statsmeteorolog, lic. scient., DMI

Nielsen, Ole John, lic. scient., Forskningscenter Risø

Søgaard, Henrik, lektor, cand. scient., Geografisk Inst., KU

Sørensen, Henning, Videnskabernes Selskab

Thing, Henning, fuldmægtig, lic. scient., Dansk Polarcenter

Tychsen, John, kontorchef, cand. scient.,

Danmarks Miljøundersøgelser

IGU, International Geographical Union

okt. 1994

Biilmann, O., professor, cand. mag., Danmarks Lærerhøjskole

Brandt, Jesper, lektor, cand. scient., Geografisk Institut, RUC

Breuning-Madsen, Henrik, Geografisk Centralinst., KU

Christiansen, Chr., lektor, dr. scient., Geologisk Institut, AaU

Christiansen, Sofus, Geografisk Institut, KU

og Videnskabernes Selskab, fm. og ICSU-repræsentant

Dilling, Stig, opmålingschef, Kartografisk Selskab

Dupont, Henrik, forskningsbibliotekar, cand. mag.,

Forskningsbiblioteksrådet

Jacobsen, N. Kingo, professor, dr. phil., Geografisk Selskab

Jensen, Henrik Toft, rektor, cand. mag., Geografisk Institut, RUC

Jensen-Butler, Chris, lektor, Ph.D., Geografisk Institut, AaU

Magnussen, Jan, rektor, cand. scient., Sydjysk Universitetscenter

Maskell, Peter, lektor, dr. merc., Handelshøjskolen i Kbh.

Matthiessen, Chr. Wichmann, professor, dr. scient.,

Geografisk Selskab, sekr.

Pedersen, Leif, docent, dr., DKVL

IMA, International Mineralogical Association, affilieret IUGS (se s. 57).

<i>IMU, International Mathematical Union</i>	nov.
Barndorff-Nielsen, Ole, Dansk Selskab for teoretisk Statistik	1992
Fuglede, Bent, Dansk Matematisk Forening, fm.	1992
Hansen, Erik B., professor, dr. techn., Dansk Center for anvendt Matematik og Mekanik	1994
Johansen, Peter, Datalogisk Selskab	1994
Munkholm, Hans J., lektor, lic. scient., Videnskabernes Selskab	1994
Pedersen, Gert Kjærgård, Videnskabernes Selskab, sekr. og ICSU-repræsentant	1992
Poulsen, Ebbe T., professor, mag. scient., Dansk Matematisk Forening, AaU	1994

<i>INQUA, International Association for Quaternary Research</i> , affilieret IUGS	
Andersen, Svend Th., Videnskabernes Selskab	maj 1995
Bondesen, Erling, professor, mag. scient., RUC	
Christensen, Charlie, museumsinspektør, cand. scient., Nationalmuseets naturvidenskabelige afd.	
Fredskild, Bent, museumsinspektør, dr. phil., Botanisk Centralinstitut, KU	
Hammer, Claus, Geofysisk Institut, KU	
Krüger, Johs., lektor, cand. scient., Geografisk Centralinstitut, KU, sekr.	
Larsen, Gunnar, professor, dr. phil., Geologisk Institut, AaU	
Rasmussen, Leif Aabo, karteringschef, cand. scient., DGU	
Sjørring, Steen, lektor, cand. scient., Geologisk Centralinstitut, KU, fm. og ICSU-repræsentant	
Weidick, Anker, statsgeolog, dr. phil., GGU	
Aaris-Sørensen, Kim, lektor, lic. scient., Zoologisk Centralinstitut, KU	

<i>IUBMB, International Union of Biochemistry and Molecular Biology</i>	
Clark, Brian F. C., Videnskabernes Selskab, fm. og ICSU-repræsentant	marts 1994
Engberg, Jan, lektor, dr. scient., Biokemisk Forening	
Fahrenkrug, Jan, professor, dr. med., Dansk Selskab for klinisk Kemi	
Hellung-Larsen, Per, lektor, dr. scient., Biologisk Selskab	
Nielsen, Jens Høiriis, afdelingsleder, dr. med., Biokemisk Forening	
Pedersen, Finn Skou, lektor, lic. scient., Jydsk Biologisk Selskab	

<i>IUBS, International Union of Biological Sciences</i>	marts
Andersen, Svend Olav, Videnskabernes Selskab	1993
Fjeldså, Jon, lektor, dr. phil., Dansk Ornitologisk Forening	1994
Heie, Ole E., professor, dr. phil., Dansk Naturhistorisk Forening, fm. og ICSU-repræsentant	1994
Kjøller, Annelise, lektor, cand. mag., Dansk Mikrobiologisk Selskab	1993
Kristensen, Niels Peder, Entomologisk Forening	1994
Mølgaard, Per, lektor, lic.agro., Dansk Botanisk Forening	1996
Nielsen, Gunnar Gissel, lektor, dr. agro., Foreningen af Licentiat, sekr.	1996
Nielsen, Mogens Gissel, lektor, mag. scient., Jydsk Biologisk Selskab	1996
Richter, Erik A., lektor, dr. med., Biologisk Selskab	1993
<i>IUCr, International Union of Crystallography</i>	sept.
Broesby-Olsen, F., kemiker, Danfoss A/S	1994
Christensen, A. Nørlund, lektor, dr.phil., AaU	1994
Feidenhans'l, R., lic.scient., Forskningscenter Risø, sekr.	1994
Gerward, L., lektor, dr.techn., DTH	1994
Jensen, Birthe, rektor, dr. pharm., Kemisk Institut BC, DFH, ICSU-repræsentant	1997
Larsen, Sine, lektor, cand. scient., Kemisk Laboratorium, KU	1997
Lebech, Bente, civiling., Fysikafdelingen, Forskningscenter Risø	1997
Makowicky, E., lektor, dr., Institut for Mineralogi, KU	1994
Nordby, Poul, adjunkt, lic. scient., Kemisk institut, OU	1997
Rasmussen, Sv. E., Videnskabernes Selskab	1997
Thorup, N., lektor, civiling., DTH, fm.	1997
<i>IUGG, International Union of Geodesy and Geophysics</i>	okt.
Andersen, O. Bedsted, chefgeodæt, cand. mag., mag. scient., Kort- og Matrikelstyrelsen	1995
Dansgaard, Willi, Videnskabernes Selskab	1995
Friis-Christensen, E., mag. scient., DMI	1995
Hjelme, Jørgen, statsseismolog, mag. scient., Kort- og Matrikelstyrelsen, Geodætisk-Seismisk Afd.	1993
Højerslev, Niels Kr., lektor, dr. scient., Geofysisk Institut, KU	1993
Pedersen, Asger Ken, lektor, dr. scient., Geologisk Museum	1993

- Rasmussen, Erik, lektor, dr. scient., Geofysisk Institut, KU 1993
 Tscherning, C. C., professor, mag. scient.,
 Geofysisk Institut, KU, fm. og ICSU-repræsentant 1995
- Tværfaglige medlemmer:*
- Balling, Niels, lektor, lic. scient., Lab. f. Geofysik, AaU 1995
 Rosbjerg, Dan, docent lic. techn.,
 Institut for Strømningsteknik og vandbygning, DTH 1995
 Sharma, P. V., professor, dr. scient. nat.,
 Geofysisk Institut, KU 1993
- IUGS, International Union of Geological Sciences* nov.
- Andersen, O. Bedsted, chefgeodæt, cand. mag., mag. scient.,
 Kort- og Matrikelstyrelsen 1993
 Andersen, Steen, mag. scient., Skov- og Naturstyrelsen 1995
 Christensen, Charlie, museumsinspektør, cand. scient.,
 Nationalmuseets naturvidenskabelige Afdeling 1993
 Ellitsgaard-Rasmussen, Knud, Videnskabernes Selskab 1995
 Gravesen, Peter, cand. scient., Dansk Geologisk Forening 1995
 Hald, Niels, lektor, cand. scient.,
 Geologisk Museum, sekr. og ICSU-repræsentant 1992
 Jørgart, T., lektor, cand. scient.,
 Det naturvidenskabelige Hovedområde, RUC 1993
 Koch, B. Eske, lektor, mag. scient.,
 Geologisk Institut, AaU, næstfm. 1992
 Larsen, G., professor, dr. phil., SNF 1993
 Mikkelsen, Naja, videnskabelig assistent, lic. scient., DGU 1995
 Møller, Sven K., lektor, dr. scient., DTH 1993
 Nielsen, Bjarne Leth, cand. scient., DONG, Hørsholm 1993
 Steenfelt, Agnete, cand. scient., GGU 1995
 Sørensen, Henning, Geologisk Centralinstitut, KU, fm. 1992
- IUHPS, International Union for the History and Philosophy of Science* 1994
- Bak, Thor A., Videnskabernes Selskab
 Collin, Finn, adjunkt, dr. phil., KU
 Favrholt, David, Filosofisk Institut, OU
 og Videnskabernes Selskab, fm. og ICSU-repræsentant
 Knudsen, Ole, lektor, dr. scient.,
 Institut for de eksakte videnskabers historie, AaU
 Koch, C. H., Filosofisk Institut, KU
 Kragh, Helge, lektor, dr. scient., RUC

Kruse, Poul Reinhardt, lektor, cand. pharm., DFH
 Lützen, Jesper, docent, dr. scient., Matematisk Institut, KU
 Moesgaard, Kristian P., lektor, dr. scient., AaU
 Møller, K. Max, afdelingsleder, mag. scient., Arkivudvalget
 Pedersen, Fritz Saaby, lektor, lic. phil.,
 Institut for klassiske studier, OU, sekr.
 Pedersen, Stig Andur, professor, RUC
 Taibak, C. M., docent, dr. phil.,
 Institut for klassisk filologi, KU
 Wagner, Peter H., lektor, cand. scient., KU
 Aaserud, Finn, forstander, dr. phil., Niels Bohr Arkivet
 Kommitteret: fhv. prof., dr. med. & phil. Egill Snorrason

IUIS, International Union of Immunological Sciences februar 1993

Andersen, Vagn, overlæge,
 Medicinsk afd. TTA, RH, reumatologi
 Dabelsteen, Erik, professor, dr. odont.,
 Kbh.s Tandlægehøjskole
 Jensenius, Jens Chr., professor, dr. med. & phil., AaU
 Koch, Claus, lektor, cand. med., Statens Seruminstitut
 Kristensen, Tom, overlæge, dr. med.,
 Dansk Selskab for Klinisk Immunologi
 Lamm, Lars, professor, dr. med., AaU
 Morling, Niels, institutleder, dr. med.,
 Dansk Selskab for Klinisk Immunologi
 Svejgaard, Arne, Videnskabernes Selskab,
 fm. og ICSU-repræsentant
 Svendsen, Ulrik Gerner, l. reservelæge, dr. med.,
 Dansk Selskab for Allergologi og Immunologi
 Weeke, Bent, overlæge, dr. med.,
 Dansk Selskab for Allergologi og Immunologi
 Werdelin, Ole, lektor, dr. med.,
 Institut for eksperimentel Immunologi, KU

IUMS, International Union of Microbiological Societies dec.

Bestyrelsen for Danmarks Mikrobiologiske Selskab
 er nationalkomite

Elmholt, Susanne, lic. scient. Statens Planteværnscenter 1993
 Gerner-Smidt, Peter, læge, Statens Seruminstitut 1993
 Keiding, J., professor, lic. scient., KU, kass. 1991

- Kilian, Mogens, professor, dr. odont.,
Tandlægehøjskolen i Aarhus 1991
- Nielsen, Jens Peter, lic. med. vet.
ved Statens veterinære Serumlaboratorium, Kbh. 1993
- Pedersen, Ib Rode, lektor, dr. scient. 1993
- Schneider, Ib, cand. scient., Novo Nordisk A/S 1993
- Siboni, K. E., professor, overlæge, dr. med.,
Statens Seruminstitut, regionalafd., Odense Sygehus 1993
- Westermann, P., adjunkt, lic. scient.,
Institut for generel Mikrobiologi, KU,
fm. og ICSU-repræsentant 1991
- IUNS, International Union of Nutritional Sciences* april 1994
- Albertsen, Bruno, overdyrlæge, dr. med. vet., ATV
- Astrup, Arne, professor, dr. med., SSVF,
fm. og ICSU-repræsentant
- Garby, Lars, professor, dr. med., Fysiologisk Afd., OU
- Haraldsdottir, Johanna, adjunkt, Ph. D.,
Selskabet for Ernæringsforskning
- Hessov, Ib, overlæge, dr. med., SSVF, næstfm.
- Kondrup, Jens, afdelingslæge, dr. med.,
KU & Videnskabernes Selskab
- Michaelsen, Kim Fleischer, lektor, læge,
Selskabet for Ernæringsforskning
- Overvad, Kim, adjunkt, dr. med., DADL
- Ovesen, Lars, afdelingsforstander, Levnedsmiddelstyrelsen
- Sandström, Brittmarie, forskningsprofessor, dr. phil., DKVL
- Skovgaard, Ib, afdelingschef, lic. agro.,
Landbrugets Samråd for forskning og forsøg
- IUPAB, International Union of Pure and Applied Biophysics* marts 1993
- Brahm, Jesper, lektor, dr. med.,
Institut for almen fysiologi og biofysik,
Panum Instituttet, KU
- Clark, Brian F. C., Kemisk Institut, AaU
- Cotterill, Rodney M. J., Institut for fysisk metallære, DTH
- Foltmann, Bent, professor, dr. phil., Genetisk Institut B, KU
- Kristensen, Poul, lektor, mag. scient.,
Institut for biologisk Kemi A, KU
- Michelsen, Axel, Biologisk Institut, OU og ICSU-repræsentant

Nørby, Jens G., lektor, cand. polyt., Biofysisk Institut, AaU
 Roepstorff, Peter, Molekylærbiologisk Institut, OU, fm.
 Rosenfalck, Annelise, fhv. professor, civiling.,
 Institut for elektroniske Systemer, AUC

IUPAC, International Union of Pure and Applied Chemistry maj
 Bechgaard, Klaus, Videnskabernes Selskab, fm. 1994
 Godtfredsen, Sv. Erik, cand. scient., Novo Nordisk A/S 1994
 Harnung, Sven E., lektor, cand. scient., Kemisk Forening,
 sekr. og ICSU-repræsentant 1994
 Kjærgaard, Leif, laboratorieførstander, lic. techn.,
 Dansk Ingeniørforening 1994
 Pedersen, Carl Th., rektor, dr. phil., Kemisk Forening 1992
 Petersen, H. I. Styhr, lektor, civiling., Dansk Ingeniørforening 1992

IUPAP, International Union of Pure and Applied Physics april 1994

Bestyrelsen for Dansk Fysisk Selskab er nationalkomite.
 Andersen, Nils O., lektor, dr. scient. Fysisk Lab., HCØ, KU,
 fm. og ICSU-repræsentant
 Andersen, Torkild, Videnskabernes Selskab
 Bondorf, Jakob P., lektor, lic. scient., Niels Bohr Institutet
 Elbek, Bent, professor, dr. phil., KU
 Isaksen, Søren, udviklingschef, NKT Elektronik
 Kjems, Jørgen, forskningsdirektør, lic. techn.,
 Fysikafdelingen, Forskningscenter Risø
 Lynov, Jens Peter, civiling., lic. scient., Forskningscenter Risø
 Nielsen, Brian Bech, lektor, Det fysiske Institut, AaU
 Onsgaard, Jens, lektor, Fysisk Institut, OU
 Rasmussen, Gunnar, udviklingschef, dr., Brüel & Kjær
 Schou, Jørgen, lic. scient., Forskningscenter Risø

IUPHAR, International Union of Pharmacology/

IUTOX, International Union of Toxicology feb. 1996

Arnt, Jørn, dr. pharm., H. Lundbeck A/S, sekr.
 Autrup, Herman, professor, Ph. D.,
 Institut for Miljø og Arbejdsmedicin, AaU
 Christensen, Sten, lektor, dr. pharm., Farmakologisk Institut, KU
 Friis, Chr., lektor, lic. med. vet.,
 Institut for Farmakologi og Toksikologi, DKVL

Kudsk, Folmer Nielsen, professor, dr. med.,
 Farmakologisk Institut, AaU, kass.
 Nedergaard, O. A., professor, Ph. D.,
 Farmakologisk Institut, OU, fm. og ICSU-repræsentant
 Schou, Jens, professor, dr. med., KU

IUPS, International Union of Physiological Sciences marts 1994

Engberg, Ingemar, Fysiologisk Institut, AaU
 Garby, Lars, professor, dr. med., Fysiologisk Institut, OU
 Giese, Jørn, overlæge, dr. med.,
 Klinisk-fysiologisk afdeling, Kbh.s Amts Sygehus, Glostrup
 Hoffmann, Else Kay, Videnskabernes Selskab
 Larsen, Erik Hviid, lektor, lic. scient.,
 Zoofysiologisk Laboratorium A, KU
 Thorn, Niels A., Medicinsk-fysiologisk Institut C, KU,
 fm. og ICSU-repræsentant
 Weber, Roy, professor, dr. phil., Institut for Zoologi og
 Zoofysiologi, AaU

IUPsyS, International Union of Psychological Sciences jan. 1993

Christensen, Anne Lise, direktør, adj. professor, cand. psych.,
 Center for Hjernesgade, KU
 Elsass, Peter, chefpsykolog, dr. med., Psykiatrisk Hospital, Risskov
 Jørgensen, Per Schultz, forskningsleder, dr. phil.,
 Socialforskningsinstituttet, Kbh., fm. og ICSU-repræsentant
 Mammen, Jens, lektor, dr. phil., Psykologisk Inst., AaU
 Ørum, Bente, cand. psych., Dansk Psykolog Forening

IUTAM, International Union of Theoretical and Applied Mechanics april

Hansen, Erik B., professor, dr. techn.,
 Videnskabernes Selskab 1993
 Jensen, Niels O., civiling. lic. techn.,
 Afd. for meteorologi og vindenergi, Forskningscenter Risø 1993
 Larsen, P. Scheel, professor, Ph.D.,
 Dansk Center for anvendt Matematik og Mekanik, sekr. 1994
 Madsen, Per, civiling., ATV, revisor 1994
 Pedersen, Pauli, docent, dr. techn.,
 Afd. for faststofmekanik, DTH 1993
 Pedersen, P. Terndrup, professor, lic. techn.,

Institut for Skibs- og Havteknik, DTH, fm. og ICSU-repræsentant	1994
Sørensen, Kaj Aagaard, civilingeniør, lic. techn., ATV	1994
Widell, Karl Erik, professor, civiling., Institut for industriel konstruktion og energiteknik, AUC	1993
<i>SCOR, Scientific Committee on Oceanographic Research</i>	febr.
Dansk Nationalråd for Oceanologi er nationalkomite	
Bjørnsen, Peter Kofoed, lektor, mag. scient., Marinbiologisk laboratorium, KU	1995
Christiansen, Christian, lektor, lic. scient., Geologisk Institut, AaU	1995
Duun-Christensen, T., afdelingsmeteorolog, civiling., DMI	1993
Garde, Hans, viceadmiral, Søværnet	1995
Gudmandsen, P., professor, civiling., Kommissionen for videnskabelige undersøgelser i Grønland	1993
Hansen, Vagn, statsbiolog, Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser	1993
Hylleberg, Jørgen, lektor, Institut for Genetik og Økologi, AaU	1993
Jacobsen, Torben, lektor, lic. scient., Institut for Strømtæknik og Vandbygning, DTH	1993
Kej, Asger, vicedirektør, civiling., Dansk Hydraulisk Institut	1995
Kruuse, Torsten, farvandsdirektør, Farvandsdirektoratet	1995
Larsen, Birger, seniorforsker, mag. scient., DGU	1995
Malmgren-Hansen, Anders, afdelingsleder, civiling., Økologisk afdeling, Vandkvalitetsinstituttet	1993
Nielsen, Aksel Wiin, Videnskabernes Selskab og Geofysisk Institut, KU, fm. og ICSU-repræsentant	1993
Nielsen, Arne Hasle, dir., civiling., Skibsteknisk Laboratorium	1995
Nielsen, Jørgen, lektor, cand. scient., Geografisk Centralinstitut, KU	1995
Nielsen, Poul Erik, konst. kontorchef, Skov- og Naturstyrelsen	1995
Reuss, Merete, forskningschef, civiling., Danmarks Miljøundersøgelser	1995
Tendal, Ole S., lektor, dr. phil., Zoologisk Museum	1995
Årkrog, Asker, civiling., Forskningscenter Risø	1995
<i>URSI, Union Radio Scientifique Internationale</i>	okt.
Gudmandsen, P., professor, civiling., Elektromagnetisk Institut, DTH	1994

Guldbrandsen, Tom, afdelingsleder, civiling., lic. techn., Fysisk Laboratorium III, DTH	1994
Knude, Jens, lektor, dr. scient., Astronomisk Observatorium, KU, og Videnskabernes Selskab	1993
Larsen, Flemming Holm, civiling., lic. techn., Elektromagnetisk Institut, DTH	1993
Mortensen, E., lektor, civiling., Institut for Teleteknik, DTH	1992
Nissen, H. G., civiling., Elektronikcentralen	1992
Stubkjær, Kristian, lektor, lic. techn., Elektromagnetisk Institut, DTH	1992
Ungstrup, E., adj. professor., lic. techn. Dansk Rumforskningsinstitut, fm. og ICSU-repræsentant	1994
<i>WCRP, World Climate Research Programme</i>	maj
Andersen, Sv. Th., DGU og Videnskabernes Selskab	1994
Buch, Erik, lic. scient., Grønlands Fiskeriundersøgelser, sekr.	1994
Busch, Niels E., direktør, lic. techn., Teknologisk Institut	1994
Gudmandsen, P., professor, civiling., Elektromagnetisk Institut, DTH	1996
Hammer, Claus, SNF og Videnskabernes Selskab	1994
Hansen, Aksel Walløe, lektor, lic. scient., Geofysisk Institut, KU, fm. og ICSU-repræsentant	1996
Larsen, Søren, sektionsleder, lic. techn., Forskningscenter Risø	1994
Laursen, Leif, sektionsleder, DMI	1996
Søgaard, Henrik, lektor, Geofysisk Institut, KU	1996

Komiteer for andre ICSU-foretagender

<i>IAEG, International Association of Engineering Geology</i> , affilieret IUGS	
Frederiksen, John, mag. scient., Dansk geoteknisk Forening, sekr.	febr. 1993
Gravesen, Peter, geolog, cand. scient., Dansk geologisk Forening	1993
Knudsen, Børge, civiling., Dansk geoteknisk Forening	1995
Larsen, Gunnar, professor, dr. phil., Dansk geoteknisk Forening, fm.	1995
Schrøder, Niels, lektor, afdelingsgeolog, cand. scient., Dansk geologisk Forening	1993
Thamdrup, Kjeld, amtsgeolog, mag. scient., Dansk geologisk Forening	1995

- Thorsen, Grete, lektor, civiling., AUC 1995
 Villumsen, Arne, professor, lic. scient.,
 Institut for teknisk geologi, DTH 1993
- International Mineralogical Association, IMA*, affilieret IUGS
 Petersen, Ole Valdemar, afdelingsleder, mag. scient.,
 Mineralogisk Klub, Dansk geologisk Forening
- Interunion Commission on the Application of Science to Agriculture,
 Forestry and Aquaculture, CASAF*
 Korrespondent for Danmark: E. Holmsgaard
- Committee on Data for Science and Technology, CODATA*
 Korrespondent for Danmark: H. Højgaard Jensen
- Committee on Science and Technology in Developing Countries, COSTED*
 Korrespondent for Danmark: Sofus Christiansen
- Committee on the Teaching of Science, CTS* juli 1993
 Korrespondent for Danmark: Professor, Ph. D. Vagn Lundsgaard
 Hansen, Matematisk Institut, DTH

COUNCIL FOR INTERNATIONAL ORGANIZATION OF
 MEDICAL SCIENCES, CIOMS

Nationalkomiteen

Valgt af Selskabet:

Ebba Lund
 Jan Mohr
 J. C. Skou

Valgt af Dansk Medicinsk Selskab:

Bent Harvald, professor, overlæge, dr. med.
 Niels Reisby, professor, overlæge, dr. med.
 Povl Riis, professor, overlæge, dr. med.
 J. Chr. Siim, fm.

Medlemsmøder · 250. sæson

Efter hver meddelelse har der været adgang til at fremsætte spørgsmål og kommentarer.

1. Torsdag den 10. oktober 1991

Til stede var 68 medlemmer. Præsident Erik Dal, fg. sekretær Poul Lindegård Hjorth. Gæster: Bibliotekskonsulent Poul Aagaard Christiansen, lektor Per Hartvig, lektor Gerda Spang-Hanssen og Lise Fremm. Udenlandske medlemmer: Richard Kadison, USA; John S. Avery, Gillian Fellows-Jensen, Lars Munck og Christopher Toll, alle København.

Arne Strid: Flora Graeca og den botaniske udforskning af Grækenland

Sibthorp & Smith's *Flora Graeca* blev udgivet 1806-40 i 10 foliobind med ialt 966 håndkolorerede kobberstik baseret på tegninger af Ferdinand Bauer, der sammen med John Sibthorp havde rejst i Grækenland 1786-87. Der blev kun fremstillet 25 eksemplarer, hvoraf et blev erhvervet af Danmarks Natur- og Lægevidenskabelige Bibliotek i 1989 takket være en større bevilling fra Carlsbergfondet. Meddelelsen gjorde rede for tilblivelsen af *Flora Graeca Sibthorpiana* og for dens videnskabelige betydning, ligesom der gaves en skitse af den efterfølgende botaniske udforskning af Grækenland frem til vore dage.

Ebbe Spang-Hanssen: Sproget og rummet

Meddelelsen handlede om den voksende interesse for de sproglige udtryk for rumlige forhold, f.eks. for præpositioner som *på, i, over*, idet disse ord siger noget om, hvordan mennesker strukturerer deres oplevelse af verden. Ikke mindst forsøgene på at få datamaskiner til at genkende objekter (som f.eks. fly og skibe) har vakt en voldsom interesse for spørgsmålet om den menneskelige strukturering af rummet. Alt dette har givet ny interesse for den gamle sprogvidenskabelige indsigt, at den menneskelige erkendelse foregår i rumlige billeder, således at det meste af vores abstrakte viden kan opfattes som rumlige metaforer. Som eksempler anvendtes de ord, hvormed vi beskriver dimensionerne, dvs. ord som *høj, lang, bred, tyk, dyb*.

2. Torsdag den 31. oktober 1991

Til stede var 66 medlemmer. Præsident Erik Dal, fg. sekretær Poul Lindegård Hjorth. Gæster: Cand.mag. Edith Asmussen, ingeniør Bent Johannsen, lektor, dr.phil. Bodil Johannsen, fru Sif Otzen og Lise Fremm. Udenlandske medlemmer: Gillian Fellows-Jensen og Bengt Saltin, begge København.

Bengt Saltin: Mindeord om Erling Asmussen. Se side 145.

Benedikt Otzen: Jødisk apokalyptik

En litterær genre, der får betydning inden for jødedommen i hellenistisk-romersk tid (fra 3. årh. før til 1. årh. eft. Kr.). Genren repræsenterer en åndsretning, der har rødder i klassisk israelitisk religion, i »international visdomstradition« og i persisk religion. Den apokalyptiske litteratur (ordret: »åbenbaringslitteratur«) vil bringe åbenbaringer om den guddommelige verdensorden, og den hævder således at kunne oplyse om indretningen af jord og himmel, om naturlovene, om historiens gang og om verdens undergang. Den sekteriske menighed ved Dødehavet (fra 2. årh. før Kr.) er i sin selvforståelse bestemt af den apokalyptiske åndsretning, og den får også betydning for de tidligste kristne.

3. Torsdag den 14. november 1991

Til stede var 60 medlemmer. Præsident Erik Dal, sekretær Thor A. Bak. Gæster: Museumsformidler Vibeke Koch, Lise Fremm. Udenlandske medlemmer: Vadim Michailovitch Masson og Valerij Vozgrin, begge St. Petersburg; John Avery og Gillian Fellows-Jensen, begge København.

Thor A. Bak: Mindeord om Børge Bak. Se side 145.

Carl Henrik Koch: Jens Kraft som filosof

Sorø-professoren Jens Kraft (1720-1765) spændte, som senere H. C. Ørsted og Niels Bohr, over både naturvidenskab og humaniora. Udgået fra den wolffske skole i filosofien skrev han til brug ved Sorø Akademi et filosofisk lærebogssystem, hvori han langt fra fremtrådte som en ortodoks skolefilosof. Senere synes beskæftigelsen med den franske materialist La Mettrie at have inspireret ham til en empirisk tænkemåde, som bl.a. viste sig i hans antropologiske arbejde fra 1760 om de vilde folk. I sine sidste år stødte han sammen med kollegaen i Sorø, J. S. Sneedorff, over den skønne litteraturs placering i den menneskelige dannelse. Striden endte resultatløst; men den vidner om spændvidden i Krafts intellekt. Han var en værdig repræsentant for det 18. århundredes danske oplysning.

Formanden for Selskabets Forskningspolitiske udvalg Henning Sørensen orienterede om Undervisnings- og Forskningsministeriets konference om en forskeruddannelsesreform afholdt den 3. oktober 1991.

4. Torsdag den 28. november 1991

Til stede var 83 medlemmer. Præsident Erik Dal, sekretær Thor A. Bak. Gæster: Fru Mette Hammer, professor, dr.phil. Ole Hansen, forskningsprofessor Kaare Lund Rasmussen, Lise Fremm. Udenlandske medlemmer: Gillian Fellows-Jensen og Abraham Pais, begge København.

TEMA-AFTEN

Jordklodens klima i fortid og fremtid

Introduktion: Henning Sørensen

Aviserne og de andre massemedier bringer næsten hver dag nyt om fremtidens klima. Den ene dag forventes det, at drivhuseffekten vil medføre markante klimaændringer i løbet af få tiår, og at disse ændringer allerede er begyndt at vise sig, den anden dag (eller måske endda den samme), at de klimaændringer, vi kan iagttage, udspiller sig inden for det variationsmønster, som naturen selv er årsag til.

At klimaet ikke er en konstant størrelse, er imidlertid nu en fastslået kendsgerning. Dette afspejler sig på det politiske plan i form af Brundtland-rapporten og andre nationale og internationale initiativer, og på det forskningsmæssige plan i f. ex. ICSU's store internationale forskningsprogram for 1990'erne, IGBP – International Geosphere-Biosphere Programme, populært kaldet Global Change-Programmet. Dette program vil blive præsenteret i aftenens første meddelelse.

IGBP er et tværvidenskabeligt program, der inddrager mange videnskaber: astronomi, meteorologi og klimaforskning, oceanografi, glaciologi, økologi, kemi, geologi m.m. Skulle man dække hele denne indsats, kræves ugelange symposier. Vi har valgt at lade aftenens to centrale meddelelser præsentere eksempler på en enkelt videnskabsgrens muligheder for at bidrage til klimaforskningen, nemlig geologien.

Den geologiske lagsøjle, der strækker sig ca. 4 milliarder år tilbage i tiden, indeholder en mængde informationer, der rigtigt fortolket kan anvendes til at beskrive fortidige jordperioders klimaforhold. Denne forskning har f. ex. vist, at der har været store nedisninger så langt tilbage som i hvert fald for 600 millioner år siden. I kridttiden for ca. 100 millioner år siden har klimaet været ca. 10°C varmere end nu. I den tidlige tertiærtid for ca. 50 millioner år siden rådede et ensartet varmt klima over store dele af jordkloden, osv.

I de to geologiske meddelelser vil der blive set på hhv. den fjernere og nærmere geologiske fortid og på de informationer om klimaet, som forskningen har været i stand til at tilvejebringe. Aftenens sidste meddelelse før spørgsmål og diskussion er en opsamling af synspunkter fra den aktuelle debat om klimaet.

Claus Hammer: Global Change-Programmet (IGBP)

Formål og indhold blev præsenteret. Endvidere blev de danske IGBP-aktiviteter belyst via Nationalkomiteens arbejde, fondsmuligheder m.v.

Finn Surlyk: Klimasvingninger i en fjern fortid

Eksempler fra de sidste 500 millioner år af Jordens historie viser dramatiske ændringer i såvel det globale klima som på enkeltkontinenter. Ændringerne kan være af størrelsesorden, som langt overstiger de relativt beskedne svingninger, vi kender til fra historisk tid.

Svend Th. Andersen: Geologiske informationer om klimavariationer over 100.000-årige, 10.000-årige og 1.000-årige skalaer

Geologiske informationer fra lange sedimentserier giver mere eller mindre eksakte palæobiologiske eller geofysiske proxydata for klimavariationer i kvartærtiden i forskellige tids-

skalaer. Periodicitet og amplitude af klimaændringerne varierer fra de største, 100.000-årsperioder, til de mindste, 260-årsperioder. De store klimaændringer har påvirket livsbetingelserne på jordkloden afgørende og kan tilkøbes astronomiske fænomener, specielt variationer i Jordens kredsløb. De mindste klimavariationer er endnu ikke forklaret.

Aksel Wiin Nielsen: Det globale klima nu – og i fremtiden?

Vanddampen og kuldioxyden i atmosfæren er ansvarlige for den relativt høje temperatur (288 K) ved Jordens overflade. Hvis disse luftarter ikke var til stede i atmosfæren, ville overfladetemperaturen være meget lavere. Dette er den almindelige drivhuseffekt.

Kuldioxydkoncentrationen er tiltaget med ca. 25 % i de sidste par århundreder. Resultaterne af forsøg på at forudsige klimaændringer på grund af denne menneskeskabte ændring i koncentrationen blev beskrevet og diskuteret i sammenhæng med andre faktorer, som kunne ændre klimaet.

En gennemgang af de senest observerede temperaturændringer blev sammenlignet med forudsigelserne.

5. Torsdag den 12. december 1991

Til stede var 79 medlemmer. Præsident Erik Dal, sekretær Thor A. Bak. Gæster: Kvæstor, direktør Jørgen Haagen Hansen, advokat Søren Meisling, advokat Jan Schans Christensen, regnskabschef Anni Lytje, Lise Fremm. Udenlandske medlemmer: Else Marie Friis, Stockholm; Richard Kadison, USA; Gillian Fellows-Jensen, København.

Ellen Andersen: Økonomiske forudsigelser

Mange økonomiske størrelser – såsom valutakurser – er uforudsigelige, mens andre – såsom forbruget – kan forudsiges, da der er en betydelig stabilitet i husholdningernes adfærd. Stabile adfærdsmønstre er baggrunden for de empiriske modeller, som anvendes til samfundsøkonomiske analyser.

Else Marie Friis: Fossile blomster fra kridttiden

Fund af fossile blomster fra Europas og Nordamerikas kridttidsaflejringer har radikalt ændret mulighederne for udforskningen af angiospermernes udvikling og tidlige historie. De fossile blomster er ekstremt velbevarede, ofte med den oprindelige tredimensionale form intakt. De foreløbige undersøgelser af det fossile materiale indikerer, at den arketyipiske blomst var meget lille, med få blomsterdele og simpel i opbygningen. Dette står i modsætning til den alment accepterede antagelse, at de tidlige blomster skulle være store med et stort antal spiralstillede organer.

Kristof Glamann forelagde ændringsforslag til Fundats og Statutter for Carlsbergfondet.

Selskabets Forskningspolitiske udvalg redegjorde for spørgeskemaundersøgelsen vedrørende forskerrekutteringssituationen.

Udvalget for udadrettet virksomhed forelagde sine planer for forårssæsonen til Selskabets godkendelse.

6. Torsdag den 9. januar 1992

Til stede var 82 medlemmer. Præsident Erik Dal, sekretær Thor A. Bak. Gæst: Lise Fremm. Udenlandske medlemmer: Gillian Fellows-Jensen og Lars Munck, begge København.

Gunnar Svane: Den ældste kirkeslaviske litteraturs tilblivelse

Præsentation af de ortodokse slaviske folks skrevne litteratur i perioden fra slutningen af det 9. århundrede indtil ca. 1200. Det oldbulgarske litteratursprog og dets senere kirkeslaviske udløbere. Den ældste kirkeslaviske litteraturs tilblivelse og konsolidering, dens sigte og generer samt dens forhold til den byzantinske tradition.

Gert Due Billing: Teoretisk behandling af kemiske reaktioners dynamik

Et af formålene med teoretiske beregninger inden for området kemisk reaktionsdynamik er at studere, på molekylært niveau, detaljerne i kemiske reaktioners forløb. Den erhvervede indsigt kan ofte anvendes til at optimere reaktionsforløbet.

Reaktionsdynamikken kan behandles ved anvendelse af enten klassiske, semi-klassiske eller kvantemekaniske metoder. Meddelelsen nævnte ulemper og fordele ved disse metoder samt forskellige aspekter, der bestemmer reaktionshastigheden, såsom aktiveringsenergien samt muligheden for selektivt at eksitere reaktanterne, f.eks. ved anvendelse af kraftige lasere.

Møde i den naturvidenskabelige klasse med dagsordenen:

1. Mundtlige forslag om nye medlemmer, jf. Vedtægternes § 4, 5 og 6 samt Forretningsordenens § 2, 3, 4 og 5.

Klasseformanden anbefaler, at man ved mødet *kun* nævner kandidaternes navne og således venter med en evt. præsentation, til skriftligt materiale foreligger.

2. Indstilling af medlemmer til forskningsrådene (bilag).
3. Selskabets prislegat.
4. Eventuelt.

Møde i den humanistiske klasse med dagsordenen:

1. Indstilling af medlemmer til forskningsrådene (bilag).
2. Eventuelt.

7. Torsdag den 23. januar 1992

Til stede var 69 medlemmer. Præsident Erik Dal, sekretær Thor A. Bak. Gæster: Museumsinspektør Marie Stoklund, Lise Fremm.

Hans Hultborn: Rygmarvens neuronale netværk og generering af gang

Det ville være et stort fremskridt, hvis man ud fra enkelte nervecellers funktion og koblingsmønstre kunne forstå, hvorledes komplekse adfærd som f.eks. bevægelsesmønstre opstår. For at nå dette mål er det en god idé først at koncentrere sig om basale medfødte bevægelsesmønstre som f.eks. vejrtrækning eller gang. Allerede i begyndelsen af dette århundrede blev det påvist, at dyr med overskårne forbindelser mellem hjerne og rygmarv kan præstere et rudimentært, men koordineret gangmønster. Meddelelsen gjorde rede for rygmarvens »gangcentre«.

Bjarne Stoklund: Verdensudstillingerne og det nye museumsbegreb i sidste halvdel af forrige århundrede

Ved siden af nationale, arkæologiske museer, som blev grundlagt i første halvdel af det 19. årh., tilkom efter 1850 nogle nye, kulturhistoriske institutioner, som afveg fra de ældre m.h.t. indhold, målsætning og formidlingsform. At den ene af de nye museums kategorier, kunstindustrimuseerne, står i gæld til 1800-tallets store udstillinger, er velkendt. Men også de såkaldte folke- og frilandsmuseer bør i højere grad end hidtil ses i sammenhæng med de verdensudstillinger, som fra 1867 og frem foregreb meget af det, som museerne »gjorde permanent« i århundredets sidste årtier.

Møde i den naturvidenskabelige klasse med dagsordenen:

1. Indstilling til medlemmer til forskningsrådene.
2. Eventuelt.

8. Torsdag den 6. februar 1992

Til stede var 61 medlemmer. Præsident Erik Dal, sekretær Thor A. Bak. Gæster: Cand.phil. Guðrún Jakobsdóttir og fru Lisa Wilkinson. Udenlandske medlemmer: Werner Sundermann, Berlin; Geoffrey Wilkinson, London; John Avery, Gillian Fellows-Jensen og Christopher Toll, alle København.

Geoffrey Wilkinson: A semi-autobiographical note on the sequence of events that led to the Danish connection plus some bits of chemistry.

Werner Sundermann: Die Jungfrau der guten Taten

Zu den mythischen Gestalten, die in den Religionen Irans von den Anfängen bis in die neuere Zeit eine wichtige Rolle spielen, gehört ein weibliches Wesen als Verkörperung der Taten des Menschen. Seine Verdienste werden zu einer schönen Jungfrau, seine bösen Taten zu einer abscheulichen Hexe. Nach dem Tode des Menschen treten sie seiner Seele entgegen und bestimmen seinen Weg ins Jenseits. Als ein wiederkehrendes Motiv wird diese Vorstellung, die nicht auf Iran beschränkt ist, vergleichend in der Lehre der Zarathustrier, der Manichäer und im Islam betrachtet.

9. Torsdag den 20. februar 1992

Til stede var 64 medlemmer. Præsident Erik Dal, sekretær Thor A. Bak. Gæst: Lise Fremm. Udenlandske medlemmer: Björn Jonson, Göteborg; David Bridgwater og Gillian Fellows-Jensen, begge København.

Inger Ejsskjær: Atlas Linguarum Europae (ALE) inden for europæisk kartografisk tradition

Principperne for kartografering i ALE er andre end dem, der ligger bag århundredets store (nationale) atlasarbejder: Atlas linguistique de la France, Atlas linguistique de l'Italie et de la Suisse méridionale og Deutscher Sprachatlas. ALE's erklærede mål er at afgive en dokumenteret baggrund for europæisk ordgeografi, et grundmateriale til videre forskning vedrørende låneordsvandring, substrat, superstrat, sprogbarrierer. Også studier vedrørende begreber som »languages-in-contact« og »universals« skal kunne tilgodeses ud fra ALE-data.

ALE's vigtigste fornyende indsats er de såkaldte motivationskort. Ud fra regnbuekortene demonstreres, at der bag det ældste lag navne ligger en totemisk fortolkning af regnbuen som et gigantisk dyr. Dette lag navne overlejres af en antropomorfisk forestilling i navne, hvor dyret er afløst af guder eller mennesker. Kristen og islamisk religion afspejles i senere lag navne, og endelig optræder depersonaliserede, naturalistiske navne i nyere tid.

Ove Poulsen: Jonglering med fotoner og atomer

Kvantemekanikkens drømmeeksperiment, bestående af én foton og ét atom i et lukket system, kan i dag realiseres ved hjælp af ultra-stabile lasere. Disse modelsystemer har muliggjort konstruktionen af nye stabile ure og optiske pincetter til bl.a. jonglering med enkelte celler og bakterier.

10. Torsdag den 5. marts 1992

Til stede var 89 medlemmer. Præsident Erik Dal, sekretær Thor A. Bak. Gæster: Læge Kitt Holm-Nielsen, prof.dr. Andreas Wacke, Universität zu Köln. Udenlandske medlemmer: John Avery, Gillian Fellows-Jensen og Christopher Toll, alle København.

Ditlev Tamm: Kongen som dommer. Rettertinget 1537-1660

Rettertinget var landets øverste domstol før enevældens indførelse 1660. Der redegjordes med udgangspunkt i et retshistorisk forskningsprojekt, som støttes af Carlsbergfondet, for rettertingets praksis i årene 1537-1660, og der drøftedes spørgsmål som kongens personlige deltagelse i retsplejen samt forholdet mellem samtidens retfærdighedsforestillinger og den konkrete retsudøvelse.

Carsten Thomassen: Grafer og netværk

Grafteori er den matematiske disciplin, der behandler abstrakte netværk. Tidligere inspirationskilder var Kirchhoffs undersøgelser af elektriske netværk samt det klassiske firefarveproblem. Flere andre netværk, f.eks. transport- eller kommunikationsnetværk, giver anled-

ning til interessante matematiske problemer. Meddelelsen gav eksempler på grafteoretiske problemer og resultater, som illustrerer den fascinerende kendsgerning, at en stor klasse af tilsyneladende urelaterede problemer, hvoraf nogle er vigtige optimeringsproblemer, er ækvivalente i den forstand, at en effektiv algoritme til at løse blot ét af disse problemer vil medføre eksistensen af effektive algoritmer til løsning af dem alle. Et centralt uløst problem i diskret matematik er at afgøre, om en sådan algoritme eksisterer.

Møde i den naturvidenskabelige klasse med dagsordenen:

1. Diskussion af indstilling til Selskabets Prislegat.
2. Fordeling af de ledige pladser i den indenlandske klasse.
3. Valg af indenlandske medlemmer.
4. Eventuelt.

11. Torsdag den 19. marts 1992

Til stede var 84 medlemmer. Præsident Erik Dal, sekretær Thor A. Bak. Gæster: Socialrådgiver Charlotte Bergsagel, cand.med. Dan A. Klærke og Lise Fremm. Udenlandsk medlem: Gillian Fellows-Jensen, København.

John Bergsagel: Hvordan og hvornår begyndte man at notere musikalsk rytme?

Mens musikken åbenlyst forløber i tid, er det mindre klart, at noget så ulegemligt også kan opfattes rumligt. Alligevel: I den musikalske notations historie løstes problemet med at notere den »vertikale« dimension, tonehøjden, næsten 300 år, før teoretikere i begyndelsen af 14. årh. skabte en definitiv notation for tonelængde. Etaperne i denne udvikling, og derfor også den rytmiske fortolkning af megen musik fra begyndelsen af 13. årh., står endnu ikke klart for os. Men man har fornylig fundet en dansk kilde fra den 2. halvdel af 13. årh., og dens rytmiske notation er mere præcis end nogen anden hidtil kendt afskrift. Heri ligger muligvis en nøgle til forståelsen af originalens karakter.

Peter Leth Jørgensen: Natrium-pumpen i nyren

Nyrecellers membraner er tæt besat med Na,K-pumper, der omsætter energi i ATP til aktiv transport af natrium- og kaliumioner. Fra den røde ydre medulla af menneskers og dyrs nyrer har vi renfremstillet Na,K-pumpen og krystalliseret dens proteiner i membranen. I kombination med molekylær kloning af pumpens proteiner har dette åbnet nye muligheder for studier af dens struktur, molekylære mekanisme og hormonale regulation og bidraget til forståelse af f.eks. saltbalance og regulering af blodtrykket.

Formanden for Carlsbergfondets direktion Kristof Glamann aflagde beretning for tiden 1. oktober 1990-30. september 1991.

Møde i den naturvidenskabelige klasse med dagsordenen:

1. Forberedelse af valg/genvalg af præsident og revisor.
2. Fordeling af de ledige pladser til udenlandske medlemmer.

3. Valg af udenlandske medlemmer.
4. Eventuelt.

Møde i den humanistiske klasse med dagsordenen:

1. Forberedelse af valg/genvalg af præsident, klasseformand, medlem af kassekommissionen og medlem af Carlsbergfondets direktion.
2. Eventuelt.

12. Torsdag den 2. april 1992

Til stede var 68 medlemmer. Præsident Erik Dal, sekretær Thor A. Bak. Gæster: Førstebibliotekar Illa Steensgaard, direktør Jacob Troels-Smith. Udenlandske medlemmer: John S. Avery, Gillian Fellows-Jensen og Christopher Toll, begge København.

Svend Th. Andersen: Mindeord om Jørgen Troels-Smith. Se side 169.

Niels Steensgaard: Vejen over Kandahar i det 17. århundrede

Vejen over Kandahar, der forbinder Nordindien med Persien, var o. 1600 en af de vigtigste karavaneruter på det euroasiatiske kontinent. Meddelelsen beskrev ruten og søgte at bestemme omfanget og sammensætningen af den handel, der i det 17. århundrede blev drevet over Kandahar. Der argumenteredes for, at ruten afspejler en ekspansion, der ikke var europæisk, og som ikke havde noget med skibe og kanoner at gøre. Hvad der kunne se ud som en noget excentrisk undersøgelse af en kuriøs handelsvej, kan således bidrage til belysning af to omdiskuterede makrohistoriske problemer: den før-koloniale indiske økonomi dynamik og tilblivelsen af det moderne verdensmarked.

Ved den skriftlige afstemning om indvalgsforslag til den naturvidenskabelige klasse blev følgende indenlandske medlemmer valgt:

Professor, dr.scient. Henrik Breuning-Madsen
 professor, Ph. D. Predrag Cvitanović
 professor, dr.scient. Mogens Flensted-Jensen
 docent, dr.scient. Erik Hviid Larsen
 professor, dr.scient. Øjvind Moestrup
 professor, dr.scient. Kaare Lund Rasmussen
 professor, lic.scient. Morten Søndergaard
 professor, dr.scient. Jens Ulstrup
 docent, mag.scient. Ole Westergaard.

I den udenlandske naturvidenskabelige klasse blev følgende indvalgt:

Professor Walter Alvarez, Department of Geology and Geophysics, University of California, Berkeley, U.S.A.

professor Anthony Fauci, M.D., direktør for National Institute of Allergy and Infectious Diseases, National Institutes of Health, U.S.A.
senior scientist, dr.phil. Ole Hansen, Brookhaven National Laboratory, U.S.A.

professor Steven Kleiman, Department of Mathematics, Massachusetts Institute of Technology, U.S.A.

professor, Ph.D., dr.phil.h.c. Chester Charles Langway Jr., Department of Geology, State University of New York at Buffalo, U.S.A.

dr. Susumo Ohno, Ben Horowitz Chair of Distinguished Scientist, Beckman Research Institute of the City of Hope, U.S.A.

professor, dr.scient. Dimitrios Phitos, direktør for Botanisk Institut ved universitetet i Patras, Grækenland

Reader, Ph.D. Brian Sutcliffe, Department of Chemistry, University of York, England.

Erik Dal blev genvalgt som præsident.

Ellen Andersen blev indvalgt i kassekommissionen efter Poul Nørregaard Rasmussen. Valget gælder for 4 år, til april 1996.

Jens Rehfeld blev valgt som revisor. Valget gælder for 4 år, til april 1996.

Carsten Thomassen blev valgt som revisorsuppleant. Valget gælder for 4 år, til april 1996.

Rodney Cotterill genvalgtes til Udvalget for udadrettet virksomhed i Danmark til april 1996.

Poul Christian Matthiessen genvalgtes til Carlsbergfondets Direktion. Valget gælder for 10 år, til september 2002.

13. Torsdag den 23. april 1992

Til stede var 73 medlemmer. Præsident Erik Dal, sekretær Thor A. Bak. Gæster: Lektor, dr.scient. Nils O. Andersen, docent, dr.phil. Svend Erik Larsen, cand.scient. Christian Rischel og Lise Fremm. Udenlandske medlemmer: Ludvik Bass, Australien; Andrej Popov, Rusland; Gillian Fellows-Jensen og Abraham Pais, begge København.

Andrej Popov: Neuroethology of acoustic behaviour in insects

The auditory behaviour of insects has provided excellent model systems for studying the role of hearing in reproduction and in predator avoidance. These two very different behavioural roles of hearing coexist in crickets. The attraction of females by the songs on conspecific males, which is accomplished by positive phonotaxis, is the first step towards mating. Stimuli that simulate the echolocation cries of hunting bats elicit an escape re-

sponse, negative phonotaxis. Studies of positive and negative phonotaxis in flying crickets have shown that these are not merely different aspects of a single behavioural response; rather they are qualitatively distinct behaviours. It seems possible that audition evolved in the ancestor of modern crickets as a mechanism for detecting predators and only later acquired a function in intraspecific communication.

Lise Hannestad: Vesten i Østen

I kølvandet på Alexander den Stores erobring af det vidtstrakte Perserrige i årene 334-323 f.Kr. blev der i Den nære Orient grundlagt en række byer, hvor græske og makedonske indvandrere, mange af dem soldater fra Alexanders hær, bosatte sig. Scenen var hermed sat for et kulturmøde mellem vest og øst af hidtil uset omfang. Meddelelsen viste gennem præsentation af to udgravninger – en befæstet helligdom på øen Failaka ud for Kuwaits kyst og byen Ai Khanoum i det nordligste Afghanistan – hvorledes den seneste generations arkæologiske forskning har kunnet afdække et langt mere komplekst kulturelt samspil mellem indvandrere og lokale indbyggere end hidtil antaget.

Orientering fra Selskabets Forskningspolitiske udvalg vedrørende forskerrekruiteringsundersøgelsen.

Indledning ved Henning Sørensen.

Institutundersøgelsen ved Else Hoffmann og Ove Poulsen.

Specielle problemer inden for humaniora ved Sten Ebbesen og docent, dr.phil. Svend Erik Larsen.

Diskussion i plenum. Ordstyrer: Henning Sørensen.

Møde i den humanistiske klasse med dagsordenen:

1. Indkaldelse af forslag til medlemmer af Forskningspolitisk Råd.
2. Eventuelt.

Møde i den naturvidenskabelige klasse med dagsordenen:

1. Indkaldelse af forslag til medlemmer af Forskningspolitisk Råd.
2. Eventuelt.

14. Torsdag den 7. maj 1992

Til stede var 80 medlemmer. Præsident Erik Dal, fg. sekretær Poul Lindegård Hjorth. Gæster: Lektor, lic.scient. Claus Baden, lektor, cand.mag. Signe Frederiksen, Lise Fremm, litterær agent Anneli Høier, laborant Elly Ibsen, professor, lic.scient. Niels Jacobsen, professor, Ph.D. Siu Au Lee, Colorado State University, forsøgsleder, dr.agro. Ib Linde-Laursen, fru Kirsten Linde-Laursen, docent, lic.scient. Nanna Noe-Nygaard, adjunkt, lic.scient. Ole Seberg. Udenlandske medlemmer: John Avery, David Bridgwater, Gillian Fellows-Jensen, Abraham Pais og Christopher Toll, alle København.

Asger Berthelsen: Mindeord om Arne Noe-Nygaard. Se side 155.

Per Øhrgaard: Tyske Europatanker i det 20. århundrede

Tyske forestillinger om Europa har i store dele af det 20. årh. været bestemt af, at Tyskland selv måtte antages at få en væsentlig eller ligefrem dominerende indflydelse på kontinentet. Overvejelserne har bl.a. været koncentreret om begrebet »Mitteleuropa«, promoveret af især Friedrich Naumann i 1915 og genstand for en kortvarig genoplivelse i 80'erne, og om endnu større planer for tysk hegemoni, som selv nogle af nazisternes modstandere kunne tilslutte sig. Men (Vest)europas samling efter 1945 har ironisk nok været mulig, fordi Tysklands rolle var reduceret.

Arne Strid motiverede uddeling af Selskabets sølvmedalje til forsøgsleder, dr.agro. Ib Linde-Laursen.

Kassekommissionens formand Jes Forchhammer forelagde vedtegnat og revideret regnskab for 1991 til senere decidering, revideret budget for 1992 og foreløbigt budget for 1993.

Formanden for Selskabets Bidragsfond Jes Forchhammer forelagde beretning og regnskab for 1991 til godkendelse og fik décharge.

Udvalget for udadrettet virksomhed forelagde sine planer for efterårs-sæsonen til Selskabets godkendelse.

Behandlede sager

Legater

Alfred Benzons Fond har doneret endnu 100.000 kr. til anvendelse til Selskabets 250-års jubilæum. Fondet har nu i alt bevilget 500.000 kr. til dette formål.

Fra *Selskabets Bidragsfond*, hvis midler hovedsagelig hidrører fra gaver fra Selskabets medlemmer, blev der bevilget 68.000 kr. som tilskud til Selskabets drift i 1991; til Selskabets jubilæum blev bevilget i alt 75.000 kr.

Bestyrelsen for *Niels Bohr Legatet* har i beretningsperioden bevilget:

Vagn Buchwald (forskningsprojekt om jernudvindingens teknologi)	40.000 kr.
Mag.art. Torben Holm-Rasmussen (deltagelse i ægyptologikongres i Torino)	4.000 kr.
Adjunkt Michael Rasmussen (Hjelmslevs Sprogteori)	15.000 kr.
Valerij Vozgrin (støtte til ophold i Danmark)	4.000 kr.
Lektor, Ph.D. Peder Skyum-Nielsen (udgivelse af <i>Fyndord. Studier i kortformernes retorik</i>)	10.000 kr.
Videnskabernes Selskab (jubilæet)	100.000 kr.
John Bergsagel (konference i Madrid)	4.611 kr.
Lic.phil. Marjatta Nielsen (termoluminescens-analyser af etruskiske lerskulpturer)	12.200 kr.
Forstander, dr.phil. Finn Aaserud (konservering og arkivering af Niels Bohrs familiekorrespondance)	30.000 kr.
Abraham Pais (Niels Bohr Arkivet), 2. portion af 3	10.000 kr.
Selskabets jubilæum	150.000 kr.

Caix Legatet under Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond har i 1992 efter indstilling bevilget:

Stud.mag. Maria Fjeldborg: støtte til en kunsthistorisk undersøgelse af mosaikker i en karolingisk kirke i Loiredalen	35.000 kr.
Stud.mag. Lene Lyby til støtte til specialeopgave om det franske kriminalpræventive system (i Paris)	25.000 kr.

Bestyrelsen for *Lillian og Dan Finks Fond* har i 1991 bevilget:

15:	Kunstakademiets Bibliotek til dækning af danske publikationer i BHA, Bibliography of the History of Art, 2. af 3 årlige bevillinger	50.000 kr.
19:	Akademiet for anvendt Filosofi: 2. halvdel af bevilling til publikationen »Liva på tryk«	30.000 kr.
20:	Arkitekt Michael Varming, M.A.A., til udgivelse af Carsten Høegs dagbog og fotografier fra ophold hos Sarakatsanerne	25.000 kr.
21:	Danmarks Forskningsbiblioteksforening til pris for langtidsholdbart papir (til 1992)	25.000 kr.
22:	Center for Antikstudier, AaU, som tilskud til bogen »Rom som storby«	20.000 kr.
23:	Konsulent Lise Borup, afsluttende bevilling til arbejde med klassifikation og registrering af produktionsinformation	50.000 kr.
24:	Arkitekt Michael Varming, supplerende nr. 20	10.000 kr.
25:	Eksperimentarium til udgivelse af temahæfter	10.000 kr.
26:	Fr. Marta Testa som tilskud til en bog om Johan Bravo, skandinavisk konsul i Rom 1847-76	10.000 kr.
27:	Dansk Ingeniørforening som tilskud til jubilæumspublikation om normarbejde	30.000 kr.
28:	Lektor, dr.phil. Peder Skyum-Nielsen som tilskud til disputatsen: Fyndord. Studier i kortformernes retorik	35.000 kr.

Grundforskningsfonden har for tiden ikke midler til uddeling.

Selskabet har fra den *Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse* modtaget sin del af overskuddet for 1990, 76.206 kr.

Aksel Tovborg Jensens Legat har foretaget følgende uddelinger i regnskabsåret 1991:

Cand.mag., Ph.D. Bjarne Schartau – udgivelse af byzantinsk musikteoretisk traktat	30.000 kr.
Stud.med. Tina Messell – videnskabeligt arbejde	15.000 kr.
Lektor Sine Larsen – udgifter i forbindelse med gæsteprofessor Robert F. Stewarts besøg	20.000 kr.
Werner Sundermann – opholdsudgifter i forbindelse med gæsteforelæsning	2.000 kr.

John Bergsagel (konference i Madrid)	4.611 kr.
Geoffrey Wilkinson (opholdsudgifter i forbindelse med gæsteforelæsnings)	7.000 kr.
Professor Carl Wandel (portrættering af J. Lindhard)	7.000 kr.
Selskabets jubilæum	70.000 kr.

Bestyrelsen for *Inge Lehmanns Legat* har i maj 1992 bestemt at tildele universitetslektor, cand.psych. Ingrid Leth en portion på 86.000 kr. Beløbet skal anvendes til en empirisk undersøgelse af unge seksuelle krænker, deres psykosociale baggrund, seksuelle handlemønstre og personlighedsprofil. Undersøgelsen skal foregå i to perioder af 6 og 5 ugers varighed på Metropolitan Diagnostic and Treatment Center i New York, hvor der er en enestående mulighed for at opsøge undersøgelsens population af unge seksuelle lovovertrædere, der er dømt til ambulansbehandling.

Mag.art. Marcus Lorenzens Legat har i maj uddelt følgende:

Til studiet af dansk sprog:

Adjunkt Michael Rasmussen: Støtte til trykning af disputatsen <i>Hjelmslevs sprogteori</i>	10.000 kr.
Museum Tusulanum: Støtte til genudgivelse af Christian Wilsters oversættelse af Iliaden og Odysseen	10.000 kr.

Til studiet af dansk flora:

Stud. Ph.D. Conny Asmussen: Taxonomi og reproduktionsbiologi inden for slægten Fladbælg (<i>Lathyrus</i>)	3.500 kr.
Stud.scient. Jens Hartvig Buhl: Frøbank i lavbundsjørde	4.800 kr.
Stud.scient. Morten Christensen: Bogindkøb	1.400 kr.
Stud.scient. Jesper O. Dahlgaard: Genetisk variation i danske populationer af Gul Stenbræk	4.000 kr.
Stud.scient. Lene Düvel og stud.scient. Susse Wegeberg: Ekspedition til Island og Grønland	5.000 kr.
Stud.scient. Christian Lange: Bogindkøb	1.200 kr.

Bestyrelsen for *Julie von Müllens Fond* har i 1991 uddelt i alt 375.000 kr. i fire portioner til følgende legatmodtagere:

Cand.phil. Niels W. Bruun	20.000 kr.
Lektor, dr.phil. Niels Hannevad	75.000 kr.
Professor, fil.dr. Jan Linderberg	90.000 kr.

Cand.scient. Uwe Timm

190.000 kr.

Fra det *Classenske Fideicommis* har Selskabet modtaget i alt 5.000 kr.

Bestyrelsen for *Ole Rømer Fondet* har i 1991 tildelt:

Lektor, lic.scient. Per Hedegaard, fysisk Lab., KU 6.000 kr.

Lic.scient. Uffe Graae Jørgensen, NBI 6.000 kr.

Suhrs Legat har i det forløbne regnskabsår bidraget med 60.000 kr. til Selskabets jubilæumskonto.

Pastor emer. F. J. Ørnborgs Legat på 2.000 kr. er i 1991 tildelt Sten Ebbesen.

Selskabets 4 forskerværelser er indtil sommeren 1993 tildelt:

Corpus Lexicographorum Graecorum og Olaf Pedersen

Mogens Blegvad

F.J. Billeskov Jansen

Jørgen Chr. Siim

Møder i Selskabets lokaler

Selskabets lokaler har i det forløbne akademiske år været udlånt til følgende arrangementer:

Alfred Benzons Fonds 33. symposium afholdtes fra 1.-5.9.91 og det 34. symposium fra 14.-18.6.92.

4.10. afholdtes ESF møde om »The Origins of the Modern State«.

Bestyrelsen for Einar Hansens Fond har afholdt møder 25.10.91 og 14.5.92 og foretog den årlige legatuddeling ved et festmøde i Selskabet 11.11.91.

Der afholdtes symposium 21.-22.10.91: »MHC and Immunity« til ære for Morten Simonsen i anledning af hans 70-års dag.

Lise Hannestad afholdt via SHF et en-dags seminar om dansk forhistorisk arkæologi 5.12.91.

Der afholdtes symposium 18.-19.5.92: »Hjernens benzodiazepin-receptorer«, under ledelse af Niels A. Lassen.

Det kgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie har afholdt 4 møder: 9.10., 11.12., 4.3. og 20.5.

Oldskriftselskabet har afholdt 6 møder: 12.11., 10.12., 14.1., 18.2., 17.3. og 21.4.

Carlsbergfondet afholdt møde vedr. publikationen Danmarks Kirker 13.9.91, fejrede sin 115 års fødselsdag 25.9.91, præsenterede ved et pressemøde 4.12. en ny dansk-fransk ordbog. Herudover har fondet anvendt Selskabets lokaler til flere større og mindre møder i løbet af året.

Dronning Margrethe II's arkæologiske fond's medailleoverrækkelse fandt sted den 12.11.91. Augustinus Fonden og Piet von Deurs modtog medaillen.

Den 13.12.91 afholdtes et møde for historikere arrangeret af Erling Ladewig Petersen.

Det danske Sprog- og Litteraturselskab uddelte 29.1.92 Lis Jacobsen Prisen til ordbogsredaktør Merete K. Jørgensen ved en reception i Selskabet.

Dansk-Tyrkisk Venskabsforening, i samarbejde med Institut for Orientalisk Filologi, ved Christopher Toll, foranledigede den 12.2.92 en forelæsning og et festmøde til minde om den tyrkiske middelalderdigter Yunus Emre.

Forlaget Munksgaard fejrede den 9.3.92 sit 75-års jubilæum med et pressemøde og en præsentation af jubilæumspublikationen »Strejflys«, redigeret af Olaf Pedersen.

Flere nationalkomiteer under både UAI, Union Académique Internationale, ICSU, International Council for Scientific Unions og ESF, European Science Foundation har afholdt møder i selskabet, ligesom også medlemmerne flittigt har benyttet sig af muligheden for at afholde møder.

Selskabets præsidium har afholdt møder 10.9.91, 3.12.91, 21.2.92 og 28.4.92, ligesom også Selskabets legatbestyrelser og interne udvalg har afholdt flere møder.

Selskabet har den 19.9.91 modtaget en delegation af repræsentanter for de baltiske akademier. Ydermere har Selskabet været vært for den amerikanske ambassadør Richard Stone og Mrs. Marlene Stone.

Den 26.5.92 var Søren Egerod vært ved en frokost for den kinesiske ambassadør Zheng Yaowen.

International repræsentation

11.-12.2.92 deltog Rudi Thomsen i UAIs eksekutivkomitemøde i Paris.

16.-18.3.92 deltog Thor A. Bak og Birger Munk Olsen i et fælles-europæisk akademimøde i Stockholm.

Birger Munk Olsen deltog i ESFs generalforsamling i Strasbourg november 1991.

Birger Munk Olsen og Rudi Thomsen deltog i UAIs 66. generalforsamling i Bruxelles 14.-20.6.92.

Birger Munk Olsen har deltaget i flere møder i Academia Europaea.

UDGIVNE OG OPTAGNE PUBLIKATIONER 1991-92

	DKK
	excl. moms
Oversigt over Selskabets virksomhed 1990-91.	
Annual Report with an English Summary. 1991. 195 s., 3 portrætter	100,-
<i>Historisk-filosofiske Skrifter</i>	
15 <i>Eidem, Jesper</i> : The Shemshāra Archives 2. The Administrative Texts. 1992. 164 pp.	350,-
16 <i>Rasmussen, Holger</i> : To færøske gårdanlæg. Dúvugarðar i Saksun og bylingen Heimi í húsi på Koltur	
<i>Historisk-filosofiske Meddelelser</i>	
62 <i>Hansen, Aage</i> : Om Peder Laales danske ordsprog. Udg. af Merete K. Jørgensen og Iver Kjær. 1991. 201 pp.	400,-
63 <i>Favrholdt, David</i> : Niels Bohr's Philosophical Background. 1992. 147 pp.	300,-
64 <i>Koch, Carl Henrik</i> : Jens Kraft som filosof. 1992. 32 pp. . . .	50,-
65 <i>Nøjgaard, Morten</i> : Les adverbes français. Essai de description fonctionnelle. Tome I	
<i>Biologiske Skrifter</i>	
39 <i>Jørgensen, C. Barker</i> : Water Economy in the Life of a Terrestrial Anuran, the Toad <i>Bufo bufo</i> . 1991. 30 pp.	70,-
40 <i>Hansen, Michael</i> : The Hydrophiloid Beetles. Phylogeny, Classification and a Revision of the Genera (<i>Coleoptera, Hydrophiloidea</i>). 1991. 368 pp.	700,-
41 <i>Friis, Else Marie; Pedersen, Kaj Raunsgaard; & Crane, Peter R.</i> : <i>Esgueiria</i> gen. nov., fossil flowers with combretaceous features from the Late Cretaceous of Portugal . .	

Matematisk-fysiske Meddelelser

- 42:5** *Kitaigorodskii, S.A.*: The dissipation subrange in wind wave spectra. 1992. 24 pp. 50,-
- Endvidere udkom *Forskerrekruttering I*, Aldersfordeling og mobilitet i de videnskabelige stabe ved universiteterne i København, Odense og Aarhus, juni 1992 gratis

Personalialia

Svend Th. Andersen er blevet indvalgt som medlem af Kungliga Fysio-
grafiska Sällskapet i Lund.

Thor A. Bak er valgt til medlem af Académie Européenne des Scien-
ces, des Arts et des Lettres.

C. J. Ballhausen er blevet Foreign Associate, National Academy of Sci-
ences, USA.

Erik Dal er valgt til medlem af Académie Européenne des Sciences, des
Arts et des Lettres og af Academia Scientiarum et Artium Europaea.

Poul Lindegård Hjorth er blevet medlem af Det Norske Videnskaps-
Akademi.

Tage Kaarsted har modtaget Modersmålsprisen for 1992.

Allan Mackintosh er blevet indvalgt i Royal Society, London.

Carlsbergs Mindelegat for I. C. Jacobsen har uddelt 100.000 kr. til
Peter Nansen for forskning og betydning for landbruget.

Olaf Olsen har modtaget medaljen Ingenio et Arti.

Poul Nørregaard Rasmussen er indvalgt i Det Norske Videnskaps-
Akademi og har sammen med Sven Danø modtaget festskrift fra medar-
bejderne ved Økonomisk Institut, KU.

Finn Surlyk er blevet udnævnt til Honorary Fellow of the Geological
Society.

Følgende har modtaget ridderkorset af 1. grad af Dannebrogordenen:
Troels Dahlerup, Arvid Maunsbach, Valdemar Poulsen.

Ridderkorset af Dannebrogordenen er modtaget af Christian Berg,
Jørgen Rischel og Christopher Toll.

Følgende medlemmer er gået på pension i løbet af beretningsåret:

Thor A. Bak (30.4.1992), Asger Berthelsen (31.1.92), Aage Bohr
(30.6.92), Bent Christensen (jur.) (30.11.1991), Willi Dansgaard
(31.8.1992), Sven Danø (1.3.1992), Erik Eliassen (30.9.1992), Bent Fugle-

de (29.2.92), Poul Lindegård Hjorth (31.7.1992), Helge Holstener-Jørgensen (1.1.1992), Jens Lindhard (1.3.1992), Jan Mohr (31.1.1991), Eduard Nielsen (31.12.1991), Valdemar Poulsen (31.1.1992), Henning Sørensen (31.5.1992), Jørn Hess Thaysen (31.8.1991), Anders Pontoppidan Thyssen (31.7.1991).

Regnskaber

Videnskabernes Selskab

<i>Indtægter</i>	kr.	kr.
<i>Renter og udbytter:</i>		
Renteindtægter	296.226,27	
heraf jubilæumskonto kr. 132.297,71		
Aktieudbytter, efter skat	1.075,20	
Salg af aktietegningsretter	<u>0,00</u>	297.301,47
Salg af publikationer	137.185,00	
Særlige indtægter	<u>0,00</u>	137.185,00
		<u>434.486,47</u>
 <i>Modtagne tilskud:</i>		
Staten	700.000,00	
Carlsbergfondet, tilskud	1.512.200,00	
Carlsbergfondet, særlig bevilling	0,00	
SNF (til nationalkomiteerne)	22.700,00	
Videnskabernes Selskabs Bidragsfond	68.000,00	
Hielmstjerne-Rosencrone	76.206,00	
Andre tilskud	<u>16.578,96</u>	
	2.395.684,96	
 <i>Bidrag til jubilæumskonto:</i>		
Tovborg Jensens Legat	70.000,00	
Alfred Benzons Fond	100.000,00	
Videnskabernes Selskabs Bidragsfond	50.000,00	
Niels Bohr Legatet	150.000,00	
Suhrs Legat	<u>60.000,00</u>	2.825.684,96
Indtægter i alt herefter		<u>3.260.171,43</u>
Kursreguleringer obligationer & aktier		<u>55.598,00</u>
Indtægter i alt		<u>3.315.769,43</u>

*Udgifter & henlæggelser:**Udgifter:**Publikationer:*

Meddelelser og skrifter	101.310,00	
Merværdiafgift af frieksemplarer	2.187,47	
Særlige publikationer	24.916,00	
Oversigt over Selskabets Virksomhed	45.841,00	
Diverse	2.950,36	177.204,83
Nationalkomiteerne	17.030,10	
International repræsentation	18.032,68	35.062,78

Offentlige foredrag:

Foredragshonorar	15.000,00	
Rejser og fortæring	4.787,50	
Annoncer og plakater	32.559,11	
Garderobevagt	3.548,72	
Rengøring og ommøblering	9.265,70	
Tværfaglige møder	0,00	65.161,03

Medlemsmøder:

Mødeudgifter	106.985,45	
Rejser	92.400,00	199.385,45

*Diverse:**Istandsættelser og nyanskaffelser:*

EDB	30.407,40	
Andet	70.528,09	
Håndbiblioteket	2.195,00	
Diverse vedr. int. kontingenter	55.703,06	
Nettoudgifter i forb.m. jubilæum 1992	27.447,50	
Gave til Thotts legat	50.000,00	
Nettoudgift ved Dronningesymposiet	0,00	236.281,05

Administration:

Løn, embedsmænd	80.723,00	
Løn m.m., funktionærer og medhjælp	1.124.577,78	
Arbejdsmarkedsbidrag	53.072,00	
Kontorhold	49.735,25	
EDB, service m.m.	52.877,96	
Telefon, porto etc.	92.202,08	
Forsikringer	20.114,49	
Repræsentation	8.389,25	
Mødeudgifter, administration (inkl. præsidentens rejseudgifter)	8.569,85	
Rengøring	229.348,61	
Rejser, administrationen	5.667,32	
Selskabet for Fædrelandets Historie	3.204,64	
Diverse	41.179,89	1.769.672,12

Renteudgifter:

Kurtage obligationer & gebyrer		567,56
Udgifter i alt		<u>2.483.334,82</u>

Henlæggelser:

Selskabets jubilæum		534.850,21
Prisuddelinger m.m. (legatkontoen)		-5.329,08
Udgifter og henlæggelser i alt		<u>3.012.855,95</u>
Årets resultat herefter		<u>302.913,48</u>
Overføres til kapitalkontoen		

Aktiver:

<i>Finansielle anlægsaktiver:</i>	<i>nom.værdi</i>	<i>kursværdi</i>
Aktier	10.200,00	35.002,00
<i>Obligationer:</i>		
Vedrørende henlæggelser	402.000,00	403.144,00
I øvrigt	<u>785.000,00</u>	<u>782.426,00</u>
Anlægsaktiver i alt	<u>1.197.200,00</u>	<u>1.220.572,00</u>

Omsætningsaktiver:

<i>Tilgodehavender:</i>		
Merværdiafgift	21.618,80	
Andre tilgodehavender	<u>44.666,43</u>	66.285,23

Likvide beholdninger:

<i>Bankbeholdninger:</i>		
Jubilæumskonto (vedr. henlæggelse)	1.224.024,63	
Konto (vedr. henlæggelser)	25.556,61	
Checkkonti	61.762,60	
Bankbøger	<u>508.651,81</u>	
	1.819.995,65	
Postgiro	33.306,86	
Kontant kasse	<u>1.658,75</u>	1.854.961,26
	<u>3.674.956,91</u>	
Omsætningsaktiver i alt		<u>1.921.246,49</u>
Aktiver i alt		<u>3.141.818,49</u>

Gæld og egenkapital:

<i>Egenkapital:</i>		
Saldo primo	1.056.422,27	
Resultat iflg. resultatopgørelse	<u>302.913,48</u>	1.359.335,75
Egenkapital i alt		<u>1.359.335,75</u>

*Henlæggelser:**Til prisuddelinger m.m. (Legatkontoen):*

Saldo primo	434.029,69	
Uddelinger prislegat		
Årets henlæggelse	<u>-5.329,08</u>	428.700,61
<i>Til jubilæum:</i>		
Saldo primo	739.174,42	
Årets henlæggelse	<u>534.850,21</u>	1.274.024,63
Henlæggelser i alt		<u>1.702.725,24</u>

*Gæld:**Kortfristet gæld:*

Leverandører	30.397,52	
Skyldig A-skat	41.681,00	
Skyldig ATP	2.527,20	
Skyldige feriepenge	5.151,78	
Diverse	<u>0,00</u>	79.757,50
Gæld i alt		<u>79.757,50</u>
Gæld & egenkapital i alt		<u>3.141.818,49</u>

Indtægter og omkostninger føres efter kontantprincip (moms, A-skat, ATP og feriepenge til løs medhjælp dog undtaget). Værdipapirer optages til handelsværdier ultimo året.

København, den 5/5 1992

Hector Estrup
kasserer

Revisionserklæring:

Undertegnede revisorer har d.d. gennemgået det til grund for regnskabet liggende materiale og har ikke fundet anledning til bemærkninger.

København den 12/5 1992

Jens E. Skydsgaard
revisor

Carsten Thomassen
revisor

Revisionserklæring:

Foranstående årsregnskab for Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab for 1991 har vi revideret.

København, den 5/5 1992
Revisionsfirmaet H. E. Noiesen
H. C. Gejlshjerg
statsautoriseret revisor

Regnskabet indstillet således til godkendelse.

København, den 18/5 1992

Erik Dal

præsident

Videnskabernes Selskabs Bidragsfond

Resultatopgørelse for 1991

<i>Indtægter</i>	kr.	kr.
Obligationsrenter		66.723,06
Pengeinstitutrenter		3.789,16
Bidrag		<u>59.608,33</u>
		130.120,55
 <i>Uddelinger & udgifter</i>		
Foretagne uddelinger	118.000,00	
Revision afsat for 1991	826,00	
Depotafgift	1.200,00	
Udskriftsgebyrer	<u>58,00</u>	<u>-120.084,00</u>
		10.036,55
 <i>Driftsposter vedr. tidl. år:</i>		
Fondsregister & revision, regulering	-7,00	
		<u>-7,00</u>
Resultat for året		<u>10.043,55</u>

Balance 31.12.1991

	Disponibel kapital	Bunden kapital
<i>Aktiver</i>		
Obligationer, nom. værdier		616.000,00
Reguleringer til kursværdier		<u>6.226,00</u>
Obligationer til kursværdier		622.226,00
Pengeinstitutkonti	27.632,34	994,06
Tilgodehavende	<u>1.600,00</u>	
Aktiver i alt	<u>29.232,34</u>	<u>623.220,06</u>
 <i>Passiver</i>		
<i>Legatkapitaler:</i>		
Kapitaler primo 1991	18.362,79	595.294,06
Årets driftsmæssige resultat	10.043,55	
Kursgevinst		<u>27.926,00</u>
Legatkapitaler i alt ult. 1991	<u>28.406,34</u>	<u>623.220,06</u>

Gæld m.m.

Afsat revision	826,00	
Gæld m.m. i alt	<u>826,00</u>	<u>0,00</u>
Passiver i alt	<u>29.232,34</u>	<u>623.220,06</u>

København, den 6/5 1992

Jes Forchhammer
formand

Christian Berg

Niels Steensgaard

Obligationsdepotkonti: Som prohiberende myndighed er noteret:
Fondsregistret.

Revisionserklæring:

Foranstående legatregnskab har jeg revideret.

København, den 5/5 1992
Revisionsfirmaet H. E. Noiesen
H. C. Gejlsbjerg
statsautoriseret revisor

Niels Bohr Legatet

Resultatopgørelse for 1991

	kr.	kr.
<i>Indtægter:</i>		
Obligationsrenter		199.842,50
Pengeinstitutrenter		<u>7.791,36</u>
		207.633,86
<i>Uddelinger & udgifter:</i>		
Foretagne uddelinger	207.961,17	
Revision afsat for 1991	1.610,00	
Udskriftsgebyrer	<u>42,00</u>	<u>-209.613,17</u>
Resultat for året		<u>-1.979,31</u>

Balance 31.12.1991

	Disponibel kapital	Bunden kapital
<i>Aktiver:</i>		
Obligationer, nom. værdier		2.285.000,00
Reguleringer til kursværdier		<u>-80.015,50</u>
Obligationer til kursværdier		<u>2.204.984,50</u>

Pengeinstitutkonti	6.272,07	11.800,87
Mellemregningskonti	<u>288.123,72</u>	<u>-288.123,72</u>
Aktiver i alt	<u>294.395,79</u>	<u>1.928.661,65</u>

Passiver:

<i>Legatkapitaler:</i>		
Kapitaler primo 1991	294.765,10	1.798.101,25
Årets driftsmæssige resultat	-1.979,31	
Kursgevinst		<u>130.560,40</u>
Legatkapitaler i alt ultimo 1991	<u>292.785,79</u>	<u>1.928.661,65</u>

Gæld m.m.:

Afsat revision	<u>1.610,00</u>	
Gæld m.m. i alt	<u>1.610,00</u>	<u>0,00</u>
Passiver i alt	<u>294.395,79</u>	<u>1.928.661,65</u>

København, den 7/5 1992

Hector Estrup
kasserer*Erik Dal*
præsident*Thor A. Bak**Olaf Olsen**Jes Forchhammer**Henning Sørensen*

Obligationsdepotkonti: Som prohiberende myndighed er noteret:
Fondsregistret.

Revisorerklæring:

Foranstående legatregnskab har jeg revideret.
København, den 5/5 1992
Revisionsfirmaet H. E. Noiesen
H. C. Gejlsbjerg
statautoriseret revisor

Lillian og Dan Finks Fond

Resultatopgørelse for 1991

<i>Indtægter:</i>	kr.
Renter af obligationer	390.700,00
Renter af kontant indestående	10.531,00
Udbytte af aktier	<u>1.200,00</u>
	<u>402.431,00</u>

*Indtægter til rentenydelser:**Kåre Sveinbjørnsson*

Renter af obligationer	117.810,00
Renter af kontant indestående	<u>45.308,81</u>
	163.118,81

Dan Fink

Renter af danske obligationer	21.640,00
Renter af udenlandske obligationer	37.291,38
Udbytte af udenlandske aktier (netto)	<u>957,23</u>
	59.888,61

I alt indtægter	<u>625.438,42</u>
-----------------	-------------------

Udgifter:

Rentenydelse for Kåre Sveinbjørnsson	157.738,15
Rentenydelse for Dan Fink	59.294,04
Renteudgifter	<u>1.394,28</u>

Særlige udgifter i alt	<u>218,426,47</u>
------------------------	-------------------

Resultat før administrationsomkostninger	<u>407.011,95</u>
--	-------------------

Administrationsomkostninger:

Bestyrelshonorar	30.000,00
Sekretærhonorar	7.500,00
Forvaltningsafgift	20.756,27
Revisionshonorar	6.254,06
Kontorhold m.v.	<u>8.095,00</u>

Administrationsomkostninger i alt	<u>72.605,33</u>
-----------------------------------	------------------

Resultat før skat	334.406,62
-------------------	------------

Skat af årets indkomst	<u>0,00</u>
------------------------	-------------

Overskud før uddelinger	<u>334.406,62</u>
-------------------------	-------------------

Der disponeres således:

Uddelinger	290.000,00
Konsolidering til kapitalen	44.406,62
Overført til næste år	<u>0,00</u>

Disponeret i alt	<u>334.406,62</u>
------------------	-------------------

*Balance 31.12.1991**Aktiver:**Bundne aktiver:*

Obligationer (kursværdi)	3.846.816,00
Aktier (kursværdi)	33.385,00
Kontant indestående	-152,41
Overført fra frie aktiver	<u>44.406,62</u>

I alt	3.924.455,21
-------	--------------

Bundne aktiver med forbeholdt rentenydelse:

Obligationer (kursværdi)	2.134.506,00
Kontant indestående	464,50
I alt	<u>2.134.970,50</u>
Danske obligationer (kursværdi)	1.464.503,25
Danske aktier (kursværdi)	1.166.028,00
Udenlandske obligationer (kursværdi)	598.270,04
Udenlandske aktier (kursværdi)	1.047.788,59
Mellemregning med driften	50,00
Kontant indestående	22.761,86
I alt	<u>4.299.401,74</u>
I alt bundne aktiver	<u>10.358.827,45</u>

Frie aktiver:

Indestående på driftskonto	49.709,31
Indestående på driftskonti til rentenydelse	38.237,50
Tilgodehavende udbytteskat	360,00
Mellemregning med Kgl. Danske Videnskabernes Selskab	598,42
Overført til bundne aktiver	<u>-44.406,62</u>
Frie aktiver i alt	44.498,61
Aktiver i alt	<u>10.403.326,06</u>

*Passiver:**Bunden kapital:*

Fondskapital ultimo	10.358.827,45
---------------------	---------------

Disponibel kapital:

Overført til driften	0,00
Egenkapital i alt	<u>10.358.827,45</u>

Gæld:

Skyldig rentenydelse	38.248,61
Skyldigt revisionshonorar	6.250,00
Gæld i alt	<u>44.498,61</u>
Passiver i alt	<u>10.403.326,06</u>

Resultatopgørelse og balance er opstillet på grundlag af vedlagte udskrift af den bogføring der har fundet sted på fondens forvaltningsdepot nr. 0896-007812 hos Bikubens Forvaltningsafdeling.

Forvaltningsafdelingen
København, den 29/6 1992
Søren Friis Erna Jacobsen

Bestyrelsen for
Lillian og Dan Finks Fond
København, den 29. juni 1992

Dan Fink

Kåre Dullum

Henning Spang-Hanssen

Revisorerklæring:

Regnskabet for året 1991 for Lillian og Dan Finks Fond, der er udarbejdet af Bikubens Forvaltningsafdeling, har vi revideret.

Vi har konstateret, at regnskabet er udarbejdet i overensstemmelse med fondslovens § 22, stk. 1. Vi har endvidere foretaget en kritisk gennemgang af fondens regnskabsmateriale og dens forhold i øvrigt, herunder påset overholdelsen af reglerne i fondsloven og regler fastsat i medfør af loven samt fondens vedtægt.

Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger.

København, den 7/7 1992

Bikubens Forvaltningsafdeling
Fonderevisionen
Tom Hansen
Fonderevisor

Emil Herborgs Legat

Resultatopgørelse for 1991

	kr.	kr.
<i>Indtægter:</i>		
Obligationsrenter		43.663,12
Pengeinstitutrenter		<u>2.232,82</u>
		45.895,94
<i>Uddelinger & udgifter:</i>		
Foretagne uddelinger	30.000,00	
Hensat til uddelinger	7.500,00	
Revision afsat for 1991	740,00	
Depotafgift	243,39	
Udskriftsgebyrer	<u>22,00</u>	-38.505,39
Resultat for året		<u>7.390,55</u>

Balance 31.12.1991

	Disponibel kapital	Bunden kapital
<i>Aktiver:</i>		
Obligationer, nom. værdier		453.000,00
Reguleringer til kursværdier		<u>-421,00</u>
Obligationer til kursværdier		452.579,00
Pengeinstitutkonti	20.732,21	19.271,76
Mellemregnskonti	<u>71.768,30</u>	<u>-71.768,30</u>
Aktiver i alt	<u>92.500,51</u>	<u>400.082,46</u>
<i>Passiver:</i>		
<i>Legatkapitaler:</i>		
Kapitaler primo 1991	76.869,96	377.328,32
Årets driftsmæssige resultat	7.390,55	
Kursgevinst		<u>22.754,14</u>
Legatkapitaler i alt ultimo 1991	<u>84.260,51</u>	<u>400.082,46</u>
<i>Gæld m.m.:</i>		
Afsat revision	740,00	
Anden gæld	<u>7.500,00</u>	
Gæld m.m. i alt	<u>8.240,00</u>	<u>0,00</u>
Passiver i alt	<u>92.500,51</u>	<u>400.082,46</u>

København, den 7/5 1992

Hector Estrup
kasserer*Torben Huus*
formand*Bent Fuglede**Jytte R. Nilsson**Bent Christensen**Jens Peder Dahl*

Obligationsdepotkonti: Som prohiberende myndighed er noteret:
Fondsregistret eller Undervisningsministeriet.

Revisorerklæring:

Foranstående legatregnskab har jeg revideret.

København, den 5/5 1992
Revisionsfirmaet H. E. Noiesen
H. C. Gejlsbjerg
statautoriseret revisor

Mag.art. Marcus Lorenzens Legat

Resultatopgørelse for 1991

	kr.	kr.
<i>Indtægter:</i>		
Obligationsrenter		54.995,00
Pengeinstitutrenter		<u>2.116,45</u>
		57.111,45
<i>Uddelinger & udgifter:</i>		
Foretagne uddelinger	42.000,00	
Revision afsat for 1991	810,00	
Udskriftsgebyrer	<u>32,00</u>	<u>-42.842,00</u>
		14.269,45
Afsat indkomstskat for 1991		<u>-1.350,00</u>
		12.919,45
<i>Driftsposter vedr. tidl. år:</i>		
Fondsregister & revision, regulering		
Indkomstskat, regulering	<u>20,00</u>	<u>20,00</u>
Resultat for året		<u>12.899,45</u>

Balance 31.12.1991

	Disponibel kapital	Bunden kapital
<i>Aktiver:</i>		
Obligationer, nom. værdier		592.000,00
Reguleringer til kursværdier		<u>-4.974,00</u>
Obligationer til kursværdier		587.026,00
Pengeinstitutkonti	12.728,69	22.640,49
Mellemregningskonti	<u>172.838,99</u>	<u>-172.838,99</u>
Aktiver i alt	<u>185.567,68</u>	<u>436.827,50</u>
<i>Passiver:</i>		
<i>Legatkapitaler:</i>		
Kapitaler primo 1991	170.728,23	402.282,50
Årets driftsmæssige resultat	12.899,45	
Kursgevinst		34.325,00
Overførsel mellem kapitaler	<u>-220,00</u>	<u>220,00</u>
Legatkapitaler i alt ultimo 1991	<u>183.407,68</u>	<u>436.827,50</u>
<i>Gæld m.m.:</i>		
Afsat revision	810,00	
Afsat fondsskat	<u>1.350,00</u>	
Gæld m.m. i alt	<u>2.160,00</u>	<u>0,00</u>
Passiver i alt	<u>185.567,68</u>	<u>436.827,50</u>

København, den 7/5 1992

Hector Estrup
kasserer
Poul Lindegård Hjorth

Thor A. Bak
formand
Kai Larsen

Obligationsdepotkonti: Som prohiberende myndighed er noteret:
Fondsregistret.

Revisorerklæring:

Foranstående legatregnskab har jeg revideret.

København, den 5/5 1992
Revisionsfirmaet H. E. Noiesen
H. C. Gejlsbjerg
statautoriseret revisor

Ole Rømer Fondet

Resultatopgørelse for 1991

	kr.	kr.
<i>Indtægter:</i>		
Obligationsrenter		13.583,33
Pengeinstitutrenter		<u>1.473,32</u>
		15.056,65
<i>Uddelinger & udgifter:</i>		
Revision afsat for 1991	570,00	
Administrationsudgifter	661,02	
Udskriftsgebyrer	<u>85,50</u>	<u>-1.316,52</u>
Resultat for året		<u>13.740,13</u>
 <i>Balance 31.12.1991</i>		
	Disponibel kapital	Bunden kapital
<i>Aktiver:</i>		
Obligationer, nom. værdier		113.000,00
Reguleringer til kursværdier		<u>7.462,00</u>
Obligationer til kursværdier		120.462,00
Pengeinstitutkonti	36.029,21	879,22
Mellemregningskonti	<u>68,22</u>	<u>-68,22</u>
Aktiver i alt	<u>36.097,43</u>	<u>121.273,00</u>

*Passiver:**Legatkapitaler:*

Kapitaler primo 1991	21.787,30	116.443,00
Årets driftsmæssige resultat	13.740,13	
Kursgevinst		4.830,00
Legatkapitaler i alt ultimo 1991	<u>35.527,43</u>	<u>121.273,00</u>

Gæld m.m.:

Afsat revision	<u>570,00</u>	
Gæld m.m. i alt	<u>570,00</u>	<u>0,00</u>
Passiver i alt	<u>36.097,43</u>	<u>121.273,00</u>

København, den 23/6 1992

*Willi Dansgaard**Allan Mackintosh**Poul Erik Nissen*

Obligationsdepotkonti: Som prohiberende myndighed er noteret:
Fondsregistret.

Revisorerklæring:

Foranstående legatregnskab har jeg revideret.

København, den 5/5 1992
Revisionsfirmaet H. E. Noiesen
H. C. Gejlsbjerg
statautoriseret revisor

Suhrs Legat*Resultatopgørelse for 1991*

	kr.	kr.
<i>Indtægter:</i>		
Obligationsrenter		38.212,22
Pengeinstitutrenter		<u>271,81</u>
		38.484,03
<i>Uddelinger & udgifter:</i>		
Foretagne uddelinger	63.123,75	
Revision afsat for 1991	710,00	
Administrationsudgifter iøvrigt	5.085,00	
Udskriftsgebyrer	<u>46,00</u>	<u>-68.964,75</u>
Resultat for året		<u>-30.480,72</u>

Balance 31.12.1991

	Disponibel kapital	Bunden kapital
<i>Aktiver:</i>		
Obligationer, nom. værdier		501.000,00
Reguleringer til kursværdier		<u>-35.527,50</u>
Obligationer til kursværdier		465.472,50
Pengeinstitutkonti	-27.936,93	
Mellemregningskonti	<u>181.839,20</u>	<u>-181.839,20</u>
Aktiver i alt	<u>153.902,27</u>	<u>283.633,30</u>
<i>Passiver:</i>		
<i>Legatkapitaler:</i>		
Kapitaler primo 1991	183.672,99	243.414,30
Årets driftsmæssige resultat	-30.480,72	
Kursgevinst		<u>40.219,00</u>
Legatkapitaler i alt ultimo 1991	<u>153.192,27</u>	<u>283.633,30</u>
<i>Gæld m.m.:</i>		
Afsat revision	<u>710,00</u>	
Gæld m.m. i alt	<u>710,00</u>	<u>0,00</u>
Passiver i alt	<u>153.902,27</u>	<u>283.633,30</u>

København, den 18/5 1992

Hector Estrup
kasserer

Erik Dal
præsident

Obligationsdepotkonti: Som prohiberende myndighed er noteret:
Fondsregistret.

Revisorerklæring:

Foranstående legatregnskab har jeg revideret.

København, den 5/5 1992
Revisionsfirmaet H. E. Noiesen
H. C. Gejlsbjerg
statautoriseret revisor

Thotts Legat

Resultatopgørelse for 1991

	kr.	kr.
<i>Indtægter:</i>		
Obligationsrenter		<u>4.160,11</u>
		4.160,11
<i>Uddelinger & udgifter:</i>		
Foretagne uddelinger	4.178,96	
Depotafgift	<u>171,15</u>	<u>-4.350,11</u>
Resultat for året		<u>-190,00</u>

Balance 31.12.1991

	Disponibel kapital	Bunden kapital
<i>Aktiver</i>		
Obligationer, nom. værdier	85.800,00	
Reguleringer til kursværdier	<u>-3.783,00</u>	
Obligationer til kursværdier	<u>82.017,00</u>	
Aktiver i alt	<u>82.017,00</u>	<u>0,00</u>
<i>Passiver:</i>		
<i>Legatkapitaler:</i>		
Kapitaler primo 1991	29.735,75	
Årets driftsmæssige resultat	-190,00	
Kursgevinst	2.471,25	
Modtaget gave	<u>50.000,00</u>	
Legatkapitaler i alt ultimo 1991	<u>82.017,00</u>	<u>0,00</u>
<i>Gæld m.m.:</i>		
Gæld m.m. i alt	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Passiver i alt	<u>82.017,00</u>	<u>0,00</u>

København, den 18/5 1992

Hector Estrup
kassererErik Dal
præsident

Revisorerklæring:

Foranstående legatregnskab har jeg revideret.

København, den 5/5 1992
 Revisionsfirmaet H. E. Noiesen
 H. C. Gejlsbjerg
 statsautoriseret revisor

Aksel Tovborg Jensens Legat
 Resultatopgørelse for 1991

	kr.	kr.
<i>Indtægter:</i>		
Obligationsrenter		117.261,00
Pengeinstitutrenter		<u>8.873,09</u>
		126.134,09
<i>Uddelinger & udgifter:</i>		
Foretagne uddelinger	112.000,00	
Revision afsat for 1991	1.200,00	
Administrationsudgifter iøvrigt	8.850,64	
Depotafgift	101,02	
Udskriftsgebyrer	<u>32,00</u>	<u>-122.183,66</u>
<i>Driftsposter vedr. tidl. år:</i>		
Fondsregisteret & revision, regulering		3.950,43
Indkomstskat, regulering	<u>-30,00</u>	<u>-30,00</u>
Resultat for året		<u>3.980,43</u>

Balance 31.12.1991

	Disponibel kapital	Bunden kapital
<i>Aktiver:</i>		
Obligationer, nom. værdier		1.318.000,00
Reguleringer til kursværdier		<u>9.050,00</u>
Obligationer til kursværdier		1.327.050,00
Pengeinstitutkonti	11.592,56	69.543,91
Mellemregningskonti	<u>146.377,08</u>	<u>-146.377,08</u>
Aktiver i alt	<u>157.969,64</u>	<u>1.250.216,83</u>
<i>Passiver:</i>		
<i>Legatkapitaler:</i>		
Kapitaler primo 1991	152.789,21	1.196.869,00
Årets driftsmæssige resultat	3.980,43	
Kursgevinst		<u>53.347,83</u>
Legatkapitaler i alt ultimo 1991	<u>156.769,64</u>	<u>1.250.216,83</u>

Gæld m.m.:

Afsat revision	1.200,00	
Gæld m.m. i alt	<u>1.200,00</u>	<u>0,00</u>
Passiver i alt	<u>157.969,64</u>	<u>1.250.216,83</u>

København, den 7/5 1992

Hector Estrup

Thor A. Bak
formand

Poul Lindegård Hjorth

C. J. Ballhausen

Karsten Friis Johansen

Obligationsdepotkonti: Som prohiberende myndighed er noteret:
Fondsregistret.

Revisorerklæring:

Foranstående legatregnskab har jeg revideret.

København, den 5/5 1991
Revisionsfirmaet H. E. Noiesen
H. C. Gejlsbjerg
statautoriseret revisor

Beretninger

Udvalget for udadrettet virksomhed i Danmark

I serien »Aktuelt fra forskningen« er der holdt ti foredrag:

- 7.10.91 Arne Svejgaard: AIDS.
- 21.10.91 Lektor, dr.phil. Troels Engberg-Pedersen: Paulus og hellenistisk filosofi.
- 4.11.91 Lektor Flemming Besenbacher: Mikroskopet der »ser« enkelte atomer.
- 18.11.91 Geolog, Ph.D. John S. Peel: Livets tidlige udvikling.
- 2.12.91 Professor Jørn Lund: Danskernes syn på sprog og sprogudvikling efter 2. verdenskrig.
- 3.02.92 Professor, dr.phil. Bent Elbek: Hvad blev der af energikrisen?
- 17.02.92 Professor, D.phil. & dr.scient.soc. Kirsten Hastrup: Det antropologiske projekt.
- 2.03.92 Vagn Buchwald: Meteoritter.
- 16.03.92 Lektor, mag.art. Niels Finn Christiansen: Arbejderbevægelsen og den nationale identitet.
- 30.03.92 Læge Gunhild Waldemar: Alzheimers sygdom og andre former for senil demens.

Jørgen Maes, udvalgets sekretær

Selskabets Forskningspolitiske udvalg

Hovedindsatsen i den forløbne periode har været den undersøgelse af forskerrekutteringen, som blev iværksat i foråret 1991 gennem nedsættelsen af en arbejdsgruppe ledet af Else Hoffmann og Ove Poulsen og med følgende medlemmer: Lektor, dr.scient. Niels O. Andersen, Gert Due Billing, Sten Ebbesen, Ib Friis, docent, dr.phil. Svend Erik Larsen, Flemming Lundgreen-Nielsen, professor Elisabeth Bock og Hans Chr. Johansen, samt Axel Michelsen og som formand Henning Sørensen.

Der er udsendt et stort antal spørgeskemaer til institutter, professorer og docenter, samt adjunkter og seniorstipendiater ved de tre gamle universiteter. Skemaernes oplysninger er indlejret i en database af cand. scient. Christian Rischel.

De første resultater af arbejdet, institutundersøgelsen, blev præsenteret og diskuteret på Selskabets møde den 23. april 1992. Undersøgelsen har givet et meget klart billede af den skæve aldersfordeling blandt forskerne med specielt grelle forhold inden for nogle humanistiske fag. Det er planlagt at fremlægge resultaterne af den samlede undersøgelse i forbindelse med Selskabets jubilæum i efteråret 1992.

Udvalget har arrangeret debatmøde den 28. november 1991 om IGBP og om jordklodens klimaforhold.

Der er udarbejdet udtalelser om rapport fra regeringens udvalg for udenrigspolitiske forskningscentre (5.9.1991), regeringens forsknings- og udviklingsprogram 1991 (4.10.1991) og det reviderede forslag om en ny forskeruddannelse (6.1.1992, udvalgets formand deltog i undervisnings- og forskningsministeriets konference om en forskeruddannelsesreform 3.10.1991). Disse udtalelser er trykt efterstående.

Henning Sørensen

Undervisningsministeriet
Forskningsafdelingen
H. C. Andersens Boulevard 40
1553 København V

5. september 1991

*Høring vedr. rapport fra regeringens udvalg for udenrigspolitiske
forskningscentre jf. skrivelser af 16.8., 19.8. og 20.8.1991*

Under henvisning til ovennævnte skrivelser er Selskabets kommentar følgende:

Den organisationsmodel, der er bragt i forslag, synes at rumme interessante udviklingsmuligheder. Desværre har den forkortede høringstidsfrist været medvirkende årsag til, at vi ikke har haft mulighed for at fordybe os i detaljerne. Dog kan vi sige, at planerne endnu ikke er tilstrækkelig konkretiseret, specielt hvad angår balancen mellem forsknings- og udredningsarbejde.

Vi henstiller til ministeriet, at der under det videre arbejde med organisationsstrukturen sikres mulighed for det grundforskningsarbejde, der er en nødvendig forudsætning for den virksomhed, der er tale om.

Vi takker for henvendelsen og forventer at blive holdt løbende orienteret for også dermed at få mulighed for at kommentere yderligere tiltag.

Med venlig hilsen
Thor A. Bak
Selskabets sekretær

Undervisningsministeriet
Forskningsafdelingen
H. C. Andersens Boulevard 40
1553 København V

4. oktober 1991

Udtalelse om Regeringens Forsknings- og Udviklingsprogram 1991

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab har fået tilsendt Regeringens Forsknings- og Udviklingsprogram 1991 til udtalelse.

Videnskabernes Selskab, der som formål har at styrke videnskabernes stilling i Danmark og navnlig den grundvidenskabelige forskning, skal begrænse sine kommentarer til forhold, der vedrører grundvidenskabernes stilling i Danmark i dag.

Selskabet bemærker indledningsvis, at der i 80'erne er sket en øgning af udgifterne til forskning og udvikling i Danmark målt i forhold til BNP; men da der i OECD-landene er sket en tilsvarende stigning, ligger Danmark fortsat nær bunden, hvad angår udgifterne til FoU. Der er behov for en fortsat indsats, der bringer Danmark på linie med de øvrige OECD-lande.

Oplægget nævner, at der er opnået en fornuftig balance med den nuværende fordeling mellem basis- og programbevillinger. Selskabet kan ikke tilslutte sig dette synspunkt, som vi ikke har kunnet finde nogen dokumentation for. Selv om det i Regeringens oplæg slås fast, at basisbevillingerne fortsat skal udgøre en meget væsentlig del af forskningsbevillingerne, er det vor opfattelse, at de kortsigtede programbevillinger fjerner ressourcer og forskningskapacitet fra den langsigtede grundforskning og videnopbygning. Dette synspunkt bestyrkes af, at de statslige midler til FoU-aktiviteter ifølge oplægget skal reduceres i perioden 1989-1994, hvilket blandt andet fremgår af, at bevillingerne til almen videnskabelig forskning falder med 4,6 %, og at forskerrekutteringsordningen ophører i 1993. Dette vil efter vor opfattelse på ingen måde kunne opvejes af den forventede stigning i den private sektors FoU-udgifter.

Regeringen hævder, at nedskæringerne i bevillingerne til grundforskningen skal opvejes af en tilsvarende produktivitetstigning. Vi sætter spørgsmålstegn ved, om begrebet »produktivitetstigning« overhovedet,

på det foreliggende grundlag, kan anvendes til beskrivelse af udviklingen inden for grundforskningen. En vurdering af produktiviteten inden for grundforskningen må efter vor opfattelse bygge på en evaluering af forskningens kvalitet og omfang.

I Danmark foregår en meget betydelig del af grundforskningen på universiteter og læreanstalter og er tæt knyttet til uddannelsen af kandidater og forskere. En produktivitetstigning målt i produktion af kandidater og forskere i forhold til antallet af lærere kan kun, nu da man må antage at de hidtidige nedskæringer har bortluget eventuelle »overflodstilstande«, gennemføres ved en forringelse af uddannelserne. Der skal være flere studenter pr. hold. Når lokaler og apparatur m.v. er fuldt udnyttet, kan produktivitetstigningen kun ske i form af reduktion i undervisningsudbud, vejledning osv.; begrebet produktivitetstigning er følgelig uden mening, anvendt i denne sammenhæng.

Bevillingerne til universiteter og læreanstalter sker nu især på grundlag af studietrinstilvækster og S/L-ratioer, altså ud fra undervisningsmæssige parametre. Det er meget beklageligt, at budgetreformen i sin tid blev indført alene for undervisningen og uden at der skete en samtidig introduktion af et forskningsbevillings-system. Der findes derfor intet mål for en produktivitetstigning inden for forskningen. En betydelig del af den ved universiteter og læreanstalter udførte forskning kender ikke begrebet »normal arbejdstid«. Hvordan indregnes dette i en produktivitetstigning?

Det er i øvrigt at beklage, at basisbevillingerne til grundforskningen ved universiteter og læreanstalter i praksis er knyttet til antallet af aktive studenter, og at der ikke i budgetteringen er indbygget mulighed for oprettelse af enheder med hovedvægt på forskning. Det er vort håb, at det gennem Danmarks Grundforskningsfond, som vi hilser velkommen, må blive muligt at knytte forskningstunge enheder til bestående institutter ved bl.a. universiteter og læreanstalter i overensstemmelse med Grundforskningsfondens lovfæstede formål: ... at styrke Danmarks forskningsmæssige udviklingsevne. Det er vort håb, at det er det der menes, når Regeringen i sit oplæg beskriver Grundforskningsfonden som et vigtigt led i Regeringens erhvervspolitik i den hensigt at fremme dansk økonomis konkurrenceevne.

Regeringens oplæg taler flere steder om behovet for at øge forskningens »gennemskinnelighed«. Vi kan tilslutte os dette synspunkt, men må kraftigt advare imod, at dette sker ved at øge de seneste års alt for store bureaukratisering af forskningen.

Det påpeges i Regeringens oplæg, at Danmark som et lille land ikke vil kunne levere forskning på topplan i alle forskningsgrene, hvorfor man må koncentrere indsatsen inden for felter, som af den ene eller anden grund er særlig vigtige i Danmark. Men det slås samtidig fast, at man med henblik på at kunne hente internationale forskningsresultater hjem må opretholde et forskningsberedskab også på områder, hvor der ikke sigtes mod en forskningsindsats på højeste niveau. Dette er utvivlsomt et rigtigt synspunkt, som også skal ses i sammenhæng med, at der inden for universitetsuddannelsen af kandidater og forskere er et behov for at opretholde et undervisnings- og forskningsmæssigt beredskab inden for en række discipliner, der nødvendigvis må være til stede for at sikre sammenhæng og bredde i uddannelserne. Dette er bl.a. en følge af, at der i Danmark er færre højere uddannelsesinstitutioner end i mange andre lande, og at der derfor er mindre mulighed for at fordele det faglige udbud på flere institutioner i en given region.

Selskabet kan varmt anbefale, at der opretholdes et stabilt bevillingssystem for uddannelse af forskere. Det må i denne sammenhæng beklages, at det i Regeringens oplæg nævnes, at forskerrekruiteringsordningen ophører i 1993. Det er vor opfattelse, at forskerrekruiteringssituationen så langt fra vil være løst i 1993, og at den vil blive kraftigt forværret af den reduktion af de statslige forskningsbevillinger i 1993, som forvarsles i Regeringens oplæg. Vi anbefaler i denne sammenhæng, at Regeringen træffer foranstaltninger til at forøge den tid, universiteterne har til rådighed for forskning i samarbejde med studerende på 2. del og Ph.D.-niveau.

Selskabet kan tilslutte sig Regeringens konstatering af et yderligere behov for koordinering, koncentration og arbejdsdeling i forskningssystemet. En indsats på dette felt kræver, som også konstateret af Regeringen, at ledelsen af forskningsinstitutionerne synliggøres og styrkes.

Videnskabernes Selskab stiller gerne sin viden om grundforskningens forhold i Danmark og andre lande til rådighed for bestræbelserne på at styrke den grundlæggende forskning i Danmark.

På Selskabets vegne

Erik Dal

Selskabets præsident

Henning Sørensen

Formand for Selskabets
Forskningspolitiske udvalg

Undervisningsministeriet
 Forskningsafdelingen
 H. C. Andersens Boulevard 40
 1553 København V

6. januar 1992

Bemærkninger til forslag om en ny forskeruddannelse
 (j.nr. 1991-42-000-5 af 3. december 1991)

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab har med tilfredshed konstateret, at det nu foreliggende udkast til bekendtgørelse om erhvervelse af Ph.D.-graden (18.11.1991) på en række punkter tager hensyn til de synspunkter, der er fremført i Selskabets udtalelse af 13.5.1991 og på ministeriets konference den 3.10.1991.

Selskabet kan tilslutte sig indholdet af udkastet af 18.11.1991 med følgende forbehold:

ad § 4, stk. 2: I udtalelsen af 13.5.1991 påpegede vi, at uddannelsen af forskere i alle udviklede lande indebærer en »mesterlære« af mindst tre års varighed. Vi finder, at der i det her beskrevne studieførløb kun er afsat 1-1½ år til det egentlige forskningsprojekt, hvilket inden for de fleste fag vil være utilstrækkeligt til at gennemføre en forskeruddannelse på internationalt niveau.

Selv om kravet om obligatorisk mobilitet er nedtonet væsentligt i forhold til de tidligere foreliggende udkast, hvilket vi hilser med glæde, må vi gentage den i udtalelsen af 13.5.1991 fremsatte advarsel mod, at ophold ved fremmede institutioner gøres obligatorisk. Det er vor opfattelse, at der inden for den givne tidsramme kun bør finde ophold sted ved andre institutioner, såfremt dette sker som et led i den forskerstuderendes forskningsprojekt. Vi finder i øvrigt, at det vil blive meget vanskeligt at arrangere relevant projektdeltagelse ved andre institutioner for en stor del af de ph.d.-studerende. En sådan deltagelse vil derfor i mange tilfælde få karakter af beskæftigelsesarbejde (ulønnet eller lønnet).

Der henvises i øvrigt til de forbehold vedrørende formaliserede kurser, der er fremsat i vor udtalelse af 13.5.1991 (vedlægges i kopi).

ad § 6: Den halvårslige vurdering af de Ph.D.-studerendes uddannelsesforløb bør gøres mindst muligt bureaukratisk og indskrænkes til en kort udtalelse fra vejlederen i de tilfælde, hvor uddannelsen forløber tilfredsstillende.

Hvad angår forskeruddannelsens økonomi, skal vi beklage, at der i det nu foreliggende udkast regnes med det samme antal nye forskerstipendier som det nuværende antal kandidatstipendiater. Dette giver ikke den styrkelse af forskeruddannelsen, som der efter vor vurdering er behov for.

På Selskabets vegne

Henning Sørensen

Formand for Selskabets
Forskningspolitiske udvalg

Thor A. Bak

Selskabets sekretær

Selskabets jubilæumskomite

Komiteen, der blev nedsat i januar 1989 (se Oversigt 1990-1991) med henblik på Selskabets 250-års jubilæum i 1992, har i det forløbne år arbejdet med den endelige form for aktiviteterne i jubilæumssæsonen.

Arbejdet med de to bøger om Selskabets historie, forfattet af Mogens Blegvad (på dansk, omfattende forløbet 1942-1992) og af Olaf Pedersen (på engelsk, omfattende alle 250 år), er skredet planmæssigt frem. Efter komiteens anbefaling har Selskabet hjulpet forfatterne med PC-udstyr. Endvidere er korrespondent Gisela Christiansen blevet ansat som videnskabelig medhjælp for Mogens Blegvad i forbindelse med det omfattende arbejde med Selskabets arkiver. En tidligere planlagt debatbog har derimod måttet opgives på grund af manglende tilslutning af bidragydere. I stedet har komiteen valgt at anbefale udgivelsen af rapporten om forskerrekrutering, udarbejdet af det Forskningspolitiske Udvalg, som Selskabets indlæg i en aktuel situation.

Efter fristens udløb, 1.1.1992, var der ikke indkommet nogen besvarelser af Selskabets to prisopgaver om A. W. Hauch og om udviklingsteoriens etablering i Danmark.

Den planlagte række af jubilæumssymposier er forandret (ibid.), idet symposiet *Ice Cores and Climate* har måttet opgives på grund af overlap med feltarbejde i Grønland og andre arrangementer. De for afholdelsen af symposierne nødvendige midler er fremkommet ved bidrag fra Augustinusfonden (375 kkr.), Novo Nordisk Fond (375 kkr.), Forskningsrådene (300 kkr.), Carlsbergfondet (245 kkr.), Bikubenfonden (50 kkr.) og Simon Spies Fonden (20 kkr.). Endvidere bør nævnes, at Alfred Benzon's Fond i lighed med tidligere år har bevilget støtte til afholdelsen af jubilæet, således at det samlede beløb på jubilæumskontoen hidrørende fra Benzon's Fond nu udgør 500 kkr.

Jubilæumsfestlighederne indledes torsdag den 12. november med op-sætning af en mindeplade på Holsteins Palæ i Stormgade, hvor Selskabet blev stiftet, og med en middag i Glyptoteket for herboende medlemmer og deres ledsagere. Selve jubilæet fredag den 13. november 1992 vil som planlagt blive afholdt på Københavns Rådhus, hvor Borgerrepræsentationen vil være vært for et festmøde. Hendes Majestæt Dronningen med familie samt repræsentanter for Regeringen, Folketinget og samfundets videnskabsorienterede organisationer er indbudt foruden naturligvis alle danske og udenlandske medlemmer samt en række udenlandske akademipræsidenter. Om aftenen byder Selskabet til festforestilling i Det Kongelige Teater for den samme personkreds med ledsagere. Dagen derpå afholdes et møde i Selskabet for tilrejsende akademirepræsentanter og udenlandske medlemmer.

Jubilæumskomiteens opgave har været at planlægge arrangementet, vel vidende at »the best laid schemes o' mice an' men gang aft a-gley«. Selve det med udførelsen forbundne arbejde og det økonomiske ansvar påhviler nødvendigvis Sekretariatet og Præsidiatet.

Gert Kjærgård Pedersen

ESF, European Science Foundation

På generalforsamlingen i 1991 indvalgte det Polske Videnskabsakademi. To andre organisationer blev indvalgt, the Delegation of the Finnish Academies of Science and Letters, og the Swedish Council of Forestry and Agricultural Research.

Dr. P. Fricker, Secretary General of the Swiss National Science Foundation, blev valgt som generalsekretær for ESF med tiltrædelse i 1993.

Network-komiteen meddelte, at en evaluering af afsluttede programmer er påbegyndt; under diskussionen blev det understreget, at networks ikke skal være permanente, de kan udvides til et ESF-program eller fortsætte selvstændigt, uden ESF-medvirken.

Generalforsamlingen vedtog syv nye ESF Scientific Programmes:

- European Neuroscience Programmes
- Developmental Biology
- Environmental Damage and its Assessments
- European Volcanology Project
- EUROPROBE

Process Integration in Biochemical Engineering
Kinetic Processes in Minerals and Ceramics

Desuden besluttede generalforsamlingen, at følgende fem programforslag kunne tildeles et forberedelsesår, »year zero«:

- The Transformation of the Roman World
- Geographical Information Systems
- European Management and Organisations in Transition
- Water-Borne Diseases: Molecular Ecology and Epidemiology
- Mathematical Treatment of Free Boundary Problems

Det blev også vedtaget, at Programme of Fellowships in Toxicology bevilges fem år yderligere.

Professor Zacher (Præsident, Max-Planck-Gesellschaft) spurgte, om der ikke burde være en mere systematisk undersøgelse af, om ESF var det naturlige redskab til fremme af hvert af de fremlagte programmer. Som et resultat vil der fremover blive lagt yderligere vægt på at demonstrere den europæiske dimension og den synergistiske effekt af et foreslået program.

ESF's Executive Council har påbegyndt en diskussion om mindre statutændringer, der skal afhjælpe problemer forbundet med væksten i antallet af medlemslande, og problemer med at behandlingstiden for programforslag undertiden er ganske lang. Det diskuteredes således at ændre sammensætningen af »the Board« og at lade generalforsamlingen give Council visse begrænsede beføjelser. En egentlig revision af statutterne må imidlertid afvente en udvidelse af ESF med de fleste af de østeuropæiske akademier og forskningsråd.

Eigil Præstgaard

Kommissionen til udforskning af landbrugsredskabernes
og agerstrukturernes historie

I det forløbne år har kommissionens sekretær Grith Lerche afsluttet sin afhandling »Ploughing Implements and Ploughing Practices in Denmark from the Viking Period until about 1800. Experimentally Substantiated«, der bygger på de undersøgelser over ældre danske agerstrukturer og det mangeårige pløjeeksperiment udført ved Lejre, som har været omtalt i tidligere årsberetninger.

I Naturens Verden juni 1992 har hun præsenteret nogle af de nye sider

vedrørende middelalderhjulplovens virkemåde i artiklen: »Hjulploven i middelalderen. Praktiske forsøg med en rekonstruktion på grundlag af jyske mosefund«.

Desuden foreligger et manuskript fra kommissionens formand: »Traditional Techniques of Fire-Clearance Husbandry Throughout the World«. Der arbejdes på at skaffe det økonomiske grundlag for udgivelsen af begge afhandlinger i kommissionens skrifter.

Sidste nummer af *Tools and Tillage* vol. VI:4 1991 foreligger med seks artikler, der emnemæssigt og geografisk omfatter et bredt spektrum. Fra dr. Wang Xing Guang, Zhengzhou universitet, kommer endnu en artikel, denne gang i samarbejde med dr. Wang Lin, Henan Science and Technology Commission, om »The Ancient Terraced Fields in China«, der viser den højt udviklede kontrol, man tidligt havde over overrisling såvel som vandtemperatur. Den ungarske sanskrit-forsker Gyula Wojtilla behandler i »The Krsisasana. The Manual of Agricultural Implements in Sanskrit. A Description of the Ploughtypes« en kilde med ældre tegninger af dyrkningsredskaber og termer for detaljer på ardploven, hvis perspektiv rækker tilbage til den tidligste brug af såpiber og radsåning i Indien. Den følgende artikel af Vasant Shinde fra Pune universitet, »Two unique Agricultural Implements from Walki. A Calcolithic Farmstead in Western India«, handler netop om et arkæologisk fund fra ca. 1200-1000 BC af to benredskaber, en såpibe og et ardskår. Den danske arkæolog Mogens Schou Jørgensen publicerer et nyt fund af en dateret paddelspade af træ fra tidlig germansk jernalder: »The Blegind Spade. A Jutland Paddle-Spade in its functional Context«. Det funktionelle aspekt er også udgangspunktet for lederen af Old Sturbridge Village's forskningssektion, dr. Wayne Randolph's, præsentation af et fund af et plovskær af jern fra kolonitiden i Ny England, »Preliminary Report on an Early American Plowshare«. Axel Steensberg gennemgår i »Hafting of a Stone Axe-Adze and its Use in the Fire-Clearance Husbandry of Papua New Guinea« skæftningen af en stenøkse, de indfødtes redskab til rydning af regnskov.

I det forløbne år har vi bl.a. haft besøg af følgende udenlandske forskere: Risto Laine fra Finland, etnologen Inja Smerdel, Slovenien, og prof. Jack Golson, der er præsident for den kommende verdens-arkæologkongres i Indien.

Grith Lerche deltog i oktober 1991 i Abildgaardseminaret på Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole med foredrag om måltidets kulturhistorie, fransk indflydelse på Abildgaards tid, og i april i år ved Dansk Ingeniør-

forenings 100-års jubilæum med et foredrag om sider af dansk madkultur de sidste 100 år.

Kommissionen har atter i år med stor velvilje fra Nationalmuseets side kunnet benytte de hidtidige lokaler. Det økonomiske grundlag for kommissionens arbejde er det forløbne år blevet sikret ved private midler. Der arbejdes fra Landbohøjskolens side stærkt på at skaffe lokaler i tilknytning til denne institution for kommissionens og sekretariatets virke.

Sofus Christiansen

Grith Lerche

Peter Nansen

Holger Rasmussen

Axel Steensberg

Kommissionen til udforskning af Danmarks ældste landbrug og de samtidige naturforhold

Vi foreslår, at Selskabets Kommission til udforskning af Danmarks ældste landbrug og de samtidige naturforhold nedlægges.

Kommissionens formand Jørgen Troels-Smith afgik ved døden den 11. februar 1991. Kommissionens arbejde blev hovedsaglig varetaget af Troels-Smith. Ved hans død må dette arbejde derfor betragtes som afsluttet. Det efterladte materiale findes på Nationalmuseet, som vil søge at formidle en eventuel videre bearbejdelse. Det er vor overbevisning, at emnet for Kommissionens arbejde fortsat vil blive udforsket ad andre veje.

Olaf Olsen

Svend Th. Andersen

Kommissionen for registrering af litterære kilder til dansk historie

Kommissionen har afsluttet registreringen af danske papirer i Universitetsbiblioteket i Oslo for perioden 1814-1870 i fortsættelse af den i den foregående beretning omtalte registrering for 1870-1914. Registreringen er foretaget af stud.mag.philos. Bodil Christian Erichsen og omfatter ca. 1.617 breve fra 108 danskere. En kort introduktion til registraturen, der kan benyttes ved henvendelse i Håndskriftafdelingen, Det kongelige Bibliotek, publiceres i bibliotekets tidsskrift *Magasin* i 1992.

I december 1991 døde kommissionens mangeårige medlem, Povl Bagge.

Kommissionen består 1991-1992 af Ole Feldbæk og Poul Lindegård Hjorth, begge Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, seniorforsker Harald Ilsøe og overbibliotekar, cand.phil. Erland Kolding Nielsen,

begge Det kongelige Bibliotek, samt arkivar, cand.mag. Hans Kargaard Thomsen, Rigsarkivet. I november 1991 tiltrådte overarkivar, lic.phil. Birgitte Possing, Det kongelige Biblioteks Håndskriftafdeling, posten som kommissionens sekretær.

Erland Kolding Nielsen

Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie

Der har i det forløbne år været ført forhandlinger om en aflevering af arkiverne efter redaktørerne af Skive Folkeblad Carl Hansen-Vinde og sønnen Elin Hansen (for den førstnævntes vedkommende en fortsættelse af en aflevering fra 1940'erne). Sagen er indtil videre stillet i bero. Lektor Claus Bjørn, København, har, som tilfældet har været de seneste år, indsamlet diverse mejeriarkiver, fortrinsvis forhandlingsprotokoller, der er afleveret til Erhvervsarkivet. Til Rigsarkivet er afleveret 3 pakker med breve vedrørende familien Appel, fortrinsvis fra perioden 1840-80.

I forbindelse med sin afgang fra Det kongelige Bibliotek har dr.phil. Svend Gissel ønsket at udtræde af kommissionen.

Kommissionens udgifter har beløbet sig til 10.734,33 kr. til sekretærhonorar og rejseudgifter. Året sluttede med kasse- og bankbeholdning på 55.180,96 kr.

Troels Dahlerup

Sune Dalgaard

Troels Fink

/Finn H. Lauridsen

CLG, Corpus Lexicographorum Graecorum *Etymologicum Genuinum*

Tekstrevisionen på edb er fortsat, idet der i det forløbne år blev indtastet en foreløbig tekst til alle artiklerne i bogstaverne ε-θ, i alt ca. 1900 glosser. Dermed foreligger nu en foreløbig tekst af lidt mere end halvdel af hele værket. Der er allerede foretaget en revision af de resterende glosser i bogstavet A og af alle glosserne i bogstavet B.

Klaus Alpers

Hesychios

1. Færdiggørelsen af Lattes Hesychiosudgave finansieres af Carlsbergfondet og udføres med seks måneders arbejde pr. år. En afslutten-

de bevilling svarende til den femte og sjette arbejdsperiode (1992 og 1993) er givet af Carlsbergfondet i december 1991.

2. I december 1990 sendte Dr. Ian Cunningham i Edinburgh mig en udskrift af den relevante del af sin endnu ikke trykte udgave af *Synagoge* (som er af betydning for Hesychios, og hvoraf der ikke hidtil har eksisteret en tilfredsstillende udgave). Det relevante materiale herfra er indarbejdet siden sidste års beretning. Fremdeles har jeg gennemgået bl.a. Apollonios Sophistes, Photios og Etymologicum Magnum.
3. Gennemgang af andre paralleltekster og bestemmelse af kilder er fortsat, herunder specielt Homer med scholier. Arbejde på tekstfastsættelsen foregår sideløbende hermed.
4. Min detaljerede rapport nævnt i sidste års beretning har foranlediget værdifulde kommentarer fra og diskussion med forskellige filologer, herunder specielt Klaus Alpers, dr. Cunningham og professor Rudolf Kassel.

Peter Allan Hansen

TLL, Thesaurus Linguae Latinae

I løbet af 1991 er publiceret: Vol. X,1 fasc. VI (paucus-pedalis) og Vol. X,2 fasc. VI (praepotens-praesuscipio). Den 25.-26. juni 1991 deltog undertegnede i den internationale Thesaurus-kommissions møde i München. Cand.mag. Marianne Pade er fratrådt som redaktionsmedarbejder i efteråret 1991. En ny dansk medarbejder forventes at tiltræde i august 1992.

Holger Friis Johansen

Kommissionen for Carlsbergfondets Syriske Ekspeditioner

Det sidste bind i rækken af udgravningspublikationer fra Hama forventes udsendt inden udgangen af 1992. I serien »Publications of the Carlsberg Expedition to Phoenicia« refterer endnu fem bind, som alle er under udarbejdelse. To af manuskripterne forventes afsluttet inden for det næste år.

Peder Mortensen

Eduard Nielsen

Olaf Olsen

Ingolf Thuesen

Danmarks Akvarium, Charlottenlund

Et utæthed mellem glas og ramme i et af akvarierne i den gamle afdeling fra 1939 var et varsko om det sandsynlige behov for omfattende reparationer og fornyelser inden længe. I forbindelse med den komplicerede reparation foretoges en udvidelse af anlægget, der nu rummer et godt udvalg af Tanganyika-søens spændende tandkarper. Udgifterne til renoveringen blev delvis dækket af Knud Højgaard's Fond, der også bidrog til en større reparation af landskabsakvariet med havskildpadder m.m. I den nye akklimatiseringsafdeling i kælderens er sket en kraftig udbygning (flere specialakvarier, bedre vandgennemstrømning m.v.), som har muliggjort stærkt forøget opdræt af diverse ferskvandsfisk og de populære søheste. For en institution, der ikke modtager offentlige tilskud, er det særlig vigtigt at fastholde og helst øge besøget i en tid, hvor konkurrencen om publikums gunst bliver stadig mere intens. Annoncering, specielt i turistpublikationer, er blevet kraftigt udvidet, og både aviser, TV og radio har bragt reportager om nyheder. Et nyt tilbud til publikum, »Nærkontakt med dyrene«, blev påbegyndt i december. I weekend'erne har Skoletjenestens biologistuderende i forhallen fremvist og fortalt om danske havdyr (fra krabber til søpindsvin) med opfordring til at røre ved dem. Bagefter har de via højtaler kommenteret den timelange fodring fra Akvarium nr. 1 til 75. I juli var Danmarks Akvarium vært ved en souper – »Alt godt fra havet« – for 120 deltagere i 6th Deep-Sea Biology Symposium.

Torben Wolff

Physica Scripta

Physica Scripta udgives af de videnskabelige akademier og de fysiske foreninger i Danmark, Norge, Sverige, Finland og Island. Hovedredaktionen er placeret i Stockholm hos Kungliga Vetenskapsakademien med fil.dr. Anders Bárány som hovedredaktør og Peter Carlé som teknisk redaktør. Marie Osvald Caffrey er ansvarlig for manuskripterne. Tidsskriftets økonomi, abonnement og fordeling varetages af Åsa von Kruusentjerna. Roger Wäppling har udført et omfattende arbejde med at udbygge computerfaciliteter for registrering og behandling af manuskripter. De her nævnte redaktionsmedarbejdere får assistance fra omkring 30 fagredaktører fra udgiverlandene, Europa i øvrigt samt USA.

Den videnskabelige profil for *Physica Scripta* er ikke ændret i det forløbne år. Det samlede antal publicerede sider i de ordinære numre var omtrent 1400, hvilket er lidt mindre, end hvad der var forventet ved årets begyndelse. To trediedele af manuskripterne kommer fra europæiske forfattere (fordelt efter første forfatter), knap halvdelen af disse fra nordiske lande. Omtrent en tiendedel af de trykte artikler er fremsendt fra Nordamerika, mens resten er jævnt fordelt over de øvrige verdensdele. Der er udkommet 6 numre i temaserien, i alt med et sideantal på omtrent 1300. Den geografiske fordeling af oprindelseslandene for disse artikler adskiller sig ikke væsentligt fra den for de ordinære numre. En ny aftale med Lindsay Ross International træder i kraft 1. januar 1992. Kontrakten indebærer, at firmaet, som før havde ansvaret for trykning og indbinding af tidsskriftet, nu også skal sætte manuskripterne.

Tidsskriftets økonomiske situation er særdeles god, og styret besluttede ved sit møde 23. marts 1992 at oprette 5 stipendier på hver 10.000 kr., som skal uddeles i de 5 nordiske lande af de respektive fysiske selskaber som rejsestipendier for yngre forskere. Endelig afsattes en ramme på 100.000 kr. pr. år til en mulig reorganisering og effektivisering af redaktionen. Listen af fagredaktører blev gennemgået og revideret.

Formanden fremførte styrets tak til Marie Osvald Caffrey for hendes kompetence og mangeårige indsats for *Physica Scripta*. Hun har nu sagt sin stilling op pr. 1. maj på grund af rejse til udlandet. Stillingen vil blive søgt genbesat.

Hans L. Pécseli

Acta Zoologica

Atter i år er *Acta Zoologica* udkommet planmæssigt med et hefte i begyndelsen af hvert kvartal. Årets sidetal blev 249, og vi har nu fået aftalt et sidetal på 272 for 1992 og 1993.

I årets løb er modtaget 41 manuskripter, hvoraf cirka en trediedel har måttet forkastes. De allerfleste af de accepterede manuskripter har dog måttet gennemgå mere eller mindre omfattende revisioner som følge af indvendinger fra de forskellige referees.

I foråret solgte Robert Maxwell Pergamon Press til Elsevier. I praksis har redaktionen ikke mærket noget til ejerskiftet, bortset fra et par personændringer i Oxford, og forhandlingerne mellem Kgl. Vetenskapsakademien og Pergamon Press førte til en næsten uændret samarbejdsaftale.

Claus Nielsen

UAI, UNION ACADÉMIQUE INTERNATIONALE

66. generalforsamling i Bruxelles 14.-20. juni 1992

Som delegerede for Videnskabernes Selskab deltog undertegnede Birger Munk Olsen og Rudi Thomsen i denne generalforsamling, på hvilken videnskabsakademier i 26 lande var repræsenteret. Efter tre års fravær var professor Ru Xin på ny kommet til stede som repræsentant for det kinesiske akademi, og Rumænien har ligeledes atter ladet sig repræsentere. Ud over de ordinære delegerede deltog også repræsentanter for Argentinas og Chiles akademier i generalforsamlingen som observatører med henblik på en mulig tilslutning til UAI, og for yderligere at fremskynde Unionens udvidelse i Østeuropa og i de fremmede verdensdele blev der nedsat et særligt udvalg til at tage kontakt med de derværende akademier, medens et andet udvalg fik til opgave at behandle problemerne med differentierede kontingentbetalinger i sammenhæng hermed og i almindelighed. Rapporter fra disse to udvalg vil blive behandlet på næste års generalforsamling.

Ved møderne i de i alt 39 kommissioner, der drøftede Unionens forskellige publikationsforetagender, blev der i det store og hele konstateret tilfredsstillende fremgang. Det gælder således kommissionerne for de to dansklede publikationer, *Monumenta Musicae Byzantinae* og *A Critical Pāli Dictionary*. For sidstnævntes vedkommende blev meddelelsen om, at ordbogens konsonantafsnit nu, takket være generøs japansk støtte, er sikret dette århundrede ud, modtaget med stor begejstring.

Ud over at deltage i generalforsamlingens plenar- og kommissionsmøder fungerede Birger Munk Olsen som rapportør for *Monumenta Musicae Byzantinae*-kommissionen, medens Rudi Thomsen var rapportør for Pāli-kommissionen og derudover i sin egenskab af medlem af UAI's forretningsudvalg deltog i de møder, der blev afholdt af dette såvel som af den nedsatte »commission des affaires internes«.

Til at behandle forslag om to nye publikationsforetagender under UAI's auspicer, dels et atlas over den græsk-romerske verden og dels et corpus over græske amforastempler, blev der nedsat særlige udvalg, hvis betænkninger skal forelægges generalforsamlingen i 1993.

Ved de nyvalg for den kommende 3-årsperiode, der blev afholdt på generalforsamlingens afslutningsmøde, blev svejtseren Roland Ris udpeget til præsident og Rudi Thomsen til vicepræsident, medens de fire vakante pladser i forretningsudvalget blev besat med amerikaneren Ma-

deleine H. Caviness, svenskeren Siegfried Lienhard, spanieren Eloy Ruano og marokkaneren Mohamed Allal Sinaceur.

På samme afslutningsmøde blev det bestemt, at UAI på den kommende generalforsamling i CIPSH (Conseil International de la Philosophie et des Sciences Humaines), som vil finde sted i Harare, Zimbabwe, i september 1992, skal repræsenteres ved UAI's administrative sekretær, baron Philippe Roberts-Jones, og de to vicepræsidenter, italieneren Aurelio Roncaglia og Rudi Thomsen.

UAI's generalforsamling vil i 1993 blive afholdt i Marokko. Sted og tidspunkt er endnu ikke fastsat.

Birger Munk Olsen

Rudi Thomsen

I. CVA, Corpus Vasorum Antiquorum

Thorvaldsens Museum, fasc. 1, Vases attiques à figures noires, par Torben Melander. MS er færdigt, og der søges økonomisk støtte til udgivelsen på baggrund af indhentede trykkeri-tilbud.

Ny Carlsberg Glyptotek, fasc. 1, Greek Geometric and Archaic Vases, by Jette Christiansen. MS ventes færdigt snarest. Der søges økonomisk støtte til udgivelsen.

Nationalmuseet. Der arbejdes fortsat på et opsamlingsbind af erhvervelser, siden fasc. 8 udkom (1963), samt ikke tidligere publicerede ældre erhvervelser. Desuden planlægges et supplementsbind med profiltegnninger af udvalgte vaser fra de ældre CVA-fascikler.

Århus Universitet, Studiesamlingen v. Institut for klassisk arkæologi. Ca. 200 ikke tidligere registrerede stykker overvejes som et selvstændigt bind til CVA-serien.

Jeg skal endvidere oplyse, at udover nationalkomiteens egentlige medlemmer er museumsinspektør, mag.art. Bodil Bundgaard Rasmussen, Nationalmuseets antiksamling, medarbejder ved CVA.

Jette Christiansen

V. NGML, Novum Glossarium Mediae Latinitatis

Af NGML er intet publiceret i 1991. 4. fascikel af Ordbog over Dansk Middelalderlatin (Lexicon Mediae Latinitatis Danicae), *evitatio* – ca. *inferus*, forventes at udkomme i juni 1992. For redaktionen står Peter Terkelsen og Otto Steen Due, AaU.

Holger Friis Johansen

Birger Munk Olsen

XII. MMB, Monumenta Musicae Byzantinae

Siden sidste beretning (se Oversigt 1990-1991, s. 112) er arbejdet med facsimile-udgaven af *Sticherarium Ambrosianum* (bd. 11 i hovedserien, edd. Lidia Perria og Jørgen Raasted) fortsat; udgavens to bind (facsimilia + comes) forventes trykt i slutningen af indeværende kalenderår.

I underserien Corpus Scriptorum de Re Musica er der sket visse ændringer i den planlagte rækkefølge og bind-nummerering. Et trykklart manuskript til bd. 4 (ny titel: *Anonymous: Questions and Answers on the Interval Signs*, ed. Bjarne Schartau) vil foreligge inden årets udgang. Derimod går arbejdet med bd. 5 (*Traktat des Akakios Chalkeopoulus*, ed. Grigorios Stathis) og bd. 6 (*Pseudo-Damaskenos, Fragen und Antworte zur Gesangskunst*, ed. Christian Hannick und Gerda Wolfram) langsommere end forudset.

I februar 1992 fejredes Kenneth Levys 65-års dag med et symposium i Princeton, hvor Danmark var repræsenteret af Sysse Engberg og Jørgen Raasted. Begge benyttede lejligheden til håndskriftstudier i The Firestone Library, Princeton.

John Bergsagel Henrik Glahn Jørgen Raasted Christian Thodberg

*Uddrag af regnskab for MMB for kalenderåret 1991**Indtægt:*

Overført fra forrige regnskab	43.927,36
Videnskaberne Selskab	60.000,00
Renter	<u>1.297,41</u>
I alt	105.224,77

Udgift:

Medhjælp	45.000,00
Fotografier m.v.	1.451,47
Kassebeholdning	<u>58.773,30</u>
I alt	105.224,77

Jørgen Raasted

XVIII. CPD, A Critical Pāli Dictionary

Arbejdet på A Critical Pāli Dictionary er fortsat i 1991, og vokalafsnittets afsluttende fascikel på 72 sider blev publiceret i januar. Der er siden blevet arbejdet på konsonantafsnittets første fascikel (Vol. III.1), og et

manuskript til afsluttende revision forelå ved årsskiftet med forventet udgivelse i 2. halvår 1992.

Efter at professor K. R. Norman har afstået fra videre deltagelse i ordbogsarbejdet, har Pālikommissionen udnævnt professor Oskar von Hinüber og Ole Holten Pind til co-editors fra og med Vol. III, fasc. 1.

Fortsættelsen af ordbogsarbejdet er sikret økonomisk, efter at Bukkyō dendō kyōkai, Tokyo, Japan, har tildelt ordbogen USD 100.000 for 1991 og ligeledes for 1992 med løfte om fortsat støtte i de kommende år. Reyukai gennem The International Institute for Buddhist Studies, Tokyo, Japan, har bidraget med USD 10.000 (for 1991 og 1992) ligeledes med løfte om videre støtte. Ordbogen har endvidere i 1992 fra Académie des Inscriptions et Belles Lettres, Paris, modtaget FFR 10.000 samt GBP 310.000 fra Pāli Text Society i London.

Pāli-kommissionen har ved et møde i det forløbne år besluttet at nedsætte en Advisory Board bestående af:

Mme le Professeur, dr. ès Lettres Colette Caillat, Paris,
 Professor, dr. Siegfried Lienhard, Stockholm,
 Professor, dr. Egaku Mayeda, Nagoya,
 Professor, dr. Gadjin M. Nagao, Tokyo,
 Professor, dr. Ernst Steinkellner, Wien,
 Professor, dr. Tatsuro Yamamoto, Tokyo,
 Dr. Akira Yuyama, Tokyo.

Pāli-kommissionens medlemmer det forløbne år: O. Lidin (formand fra den 1. juli 1991); J. Rischel; R. Thomsen (formand indtil den 1. juli 1991). Sekretariatets personale udgøres af Ole Holten Pind og Charlotte Hersaa.

Olof Lidin

XX. CAA, Corpus Antiquitatum Americanensium,

Nationalkomiteens arbejde har været forhindret af den manglende adgang til Nationalmuseets samlinger.

Arild Hvidtfeldt

Inge Schjellerup

XXII. FHA, Fontes Historiae Africanae

Den danske nationalkomité for Fontes Historiae Africanae består af Niels Steensgaard, Ole Feldbæk, Sune Dalgård, der alle er medlemmer af Det

Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, samt professor, dr.phil. Holger Bernt Hansen og lektor, cand.mag. Ole Justesen.

I løbet af 1991 har lektor Ole Justesen arbejdet videre med noteapparat og endelig redigering af det danske manuskript, som danner grundlag for oversættelsen til engelsk af de danske kilder til Guldkystens historie 1657-1754.

Af det samlede materiale på ca. 800 computersider er der udarbejdet oversættelse af 233 sider, dækkende perioden 1657-1711. Materialet dækkende perioden 1711-1728 er sendt til oversættelse, medens brevene fra perioden 1729-1742, der omfatter ca. 190 sider, er under færdiggørelse til oversættelse.

Niels Steensgaard

XXVI. SNG, Sylloge Nummorum Graecorum

Da dr.phil. Jan Zahle, der forestår publiceringen af de to planlagte supplementsbind til Den kgl. Mønt- og Medaillesamlings store Sylloge, har haft andre videnskabelige forpligtelser, har arbejdet med Syllogen stort set været stillet i bero i det forløbne år.

Rudi Thomsen

XXVIII. LIMC, Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae

Registreringen af materiale i danske museer er afsluttet. Af det samlede lexicon er materialet til og med Kenchrias publiceret.

Karsten Friis Johansen

XXXV. JAI, Jewish Art Index

Det forlyder fra projektlederen dr. Aliza Mushlin Cohen, Jerusalem, at manuskriptet til *The Copenhagen Volume* af *Jewish Art Index* har måttet gennemgå endnu en korrektur på grund af systemændringer i edb-basen.

Ulf Haxen

ICSU, INTERNATIONAL COUNCIL OF SCIENTIFIC UNIONS

ICSU's medlemmer er dels de internationale unioner, dels nationale akademier eller lignende organisationer. ICSU's formål er at fremme internationalt samarbejde om forskning, og organisationen tager sig dels af generelle problemer, dels af interdisciplinære forskningsprogrammer.

Videnskabernes Selskab er det danske medlem af ICSU, og Danmark er medlem af samtlige unioner under ICSU. For hver union er der en dansk nationalkomite (se disses beretninger). Hver nationalkomité har et medlem i Den danske ICSU-nationalkomité, der varetager den danske tilknytning til ICSU og tillige tager sig af de problemer og forskningsprogrammer, som behandles af ICSU.

Med 2-3 års mellemrum afholdes ICSU's generalforsamling, næste gang i Chile i 1993. Her koordineres de interdisciplinære programmer, derunder disses finansiering, og generelle spørgsmål behandles. Det vigtigste generelle spørgsmål har i en årrække været at sikre et frit internationalt samarbejde om forskning. En stående ICSU-komité (med under tegnede som dansk repræsentant) medvirker til princippet realisering, bl.a. ved at formidle visum til forskere, der vil deltage i møder i lande, som deres regering ikke har diplomatiske forbindelser med. Danmark har i princippet varmt støttet bestræbelserne for at sikre alle forskere fri adgang til kongresser og møder, til samarbejde med andre forskere, samt til at publicere og erhverve de internationale tidsskrifter. Den mangeårige boycott af Sydafrika og den aktuelle boycott af Serbien (Jugoslavien) har imidlertid vist, at der ikke blandt politikerne er forståelse for værdien af at håndhæve dette princip.

Som nævnt er Danmark medlem af alle de unioner under ICSU, der varetager samarbejdet inden for de enkelte fag. Derimod er Danmark kun medlem af nogle af de mange komiteer og programmer, der koordinerer den tværfaglige eller regionale forskning. Den danske ICSU-nationalkomité behandler forslag til dansk medlemskab og foretager også en evaluering af udbyttet af de organer, som vi allerede er medlem af. Komiteen afviser her den konkrete danske interesse med bl.a. omkostningerne. I beretningsåret har man således undersøgt den danske interesse i et medlemskab af Committee on Data for Science and Technology (CODATA), som ikke kunne anbefales. Til Forskningsrådenes Formandskab er afgivet en udtalelse om denne del af komiteens virksomhed.

Axel Michelsen

COSPAR, Committee on Space Research
 SCOSTEP, Scientific Committee on Solar Terrestrial Physics

Der har ikke været stor aktivitet i nationalkomiteen i den forløbne periode. Der afholdes stort internationalt møde i Washington i efteråret 1992.

Eigil Ungstrup

IAU, International Astronomical Union

IAU afholdt sin 21. generalforsamling den 23. juli til 1. august i Buenos Aires med ca. 1200 deltagere. Fra Danmark deltog omkring 10 personer; nationalrepræsentant og medlem af nomineringskomiteen var lektor Leif Kahl Kristensen, og lektor Leif Helmer var medlem af finanskomiteen. For første gang var Syd-Amerika værtsland, og arrangementet var præget af praktiske vanskeligheder. Som ny præsident valgtes Alexander Boyarchuk fra Rusland. IAU har nu ca. 7400 medlemmer. Mange medlemslande har vanskeligheder med at skaffe den vestlige valuta til organisationens drift. På den kommende generalforsamling i august 1994 i Haag kan derfor forventes forslag om en ændret byrdefordeling og frivillige personlige bidrag. Der vedtoges resolutioner om beskyttelse af bølglængdeområder for radioastronomer og vigtige astrofysiske spektralområder, om et infrarødt observatorium i Antarktis, om forurening og fredelig udnyttelse af det interplanetariske rum, Jord-rotation og satellit-geodæsi, støtte til kataloger, samt at vort fundamentale referencesystem skal baseres på alment relativistiske isotope koordinater. Flere kommissioner anbefaler støtte til programmer til at finde de asteroider, som vil udgøre en risiko for Jorden ved en kollision.

Poul Erik Nissen

ICL, Inter-Union Commission on the Lithosphere

Nationalkomiteen har i 1991 afholdt ét møde. ICL's aktiviteter er centreret omkring det internationale lithosfæreprogram (ILP, International Lithosphere Programme). Nationalkomiteen får information om ICL's og ILP's aktiviteter hovedsageligt gennem ILP Newsletters og materiale fra ILP's sekretariat. Nationalkomiteens medlemmer formidler oplysninger videre til institutionernes forskningsgrupper. Det årlige møde for ILP's nationalrepræsentanter blev afholdt i august måned under IUGG's General Assembly i Wien. Fra dansk side deltog Søren Greger-

sen. Blandt nye godkendte projekter kan nævnes »Three-dimensional Modelling of the Earth's Tectosphere« under ledelse af G. F. Panza (Italien). Danske forskere har i årets løb deltaget i flere internationale møder og workshops inden for og i relation til ILP's område. Der er fortsat danske lithosfæreforskningsprojekter inden for European Geotraverse (EGT) programmet, der er under afrunding, ODP (Ocean Drilling Programme) og i tilknytning til forskellige projekter centreret omkring studiet af kontinentale strukturer i det nordatlantiske område. Blandt nye ILP-aktiviteter, der ventes at få stor betydning for danske forskere, kan nævnes det europæiske Europrobe program, der under ledelse af D. Gee (Sverige) og K. Fuchs (Tyskland) er i opbygningsfasen. Nationalkomiteen har med glæde noteret, at lithosfæreforskning i SNF's nye strategi- og handlingsplan er fremhævet som geofagligt indsatsområde. Den voksende internationalisering med dansk deltagelse er understreget.

Niels Balling

IGBP, International Geosphere-Biosphere Programme

Nationalkomiteen har i 1991 afholdt ét møde. En oversigt over danske IGBP-aktiviteter forventes færdiggjort i løbet af foråret 1992. IGBP blev præsenteret ved en temaaften i Videnskabernes Selskab d. 28.11.1991 (s. 67). Dele af IGBP-programmet indgår i SNF's strategiplaner for 1993-97. Generelt set er finansieringsmulighederne for danske IGBP-projekter gode, selv om Danmark ikke har noget selvstændigt IGBP-finansieringsprogram.

Claus Hammer

IGU, International Geographical Union

Nationalkomiteen afholdt i 1991 to møder og har udsendt IGU bulletins og reports (75 expl.) til geografiske institutioner og til en del videnskabeligt arbejdende geografer. Arbejdet i komiteen har været præget af forberedelser til den 27. intern. kongres, der skal finde sted i Washington i august. Der vil ved denne blive udstillet danske kort og andre publikationer; et specialnummer af Geografisk Tidsskrift forberedes med artikler repræsenterende et bredt udsnit af danske geografers arbejdsfelt, og der er planlagt dansk deltagelse i en lang række kommissioner og study groups. Ved mødet vil næste kongres blive planlagt. I forbindelse med denne, der afholdes i Holland, er det tanken, at Danmark skal være

ansvarlig for en række arrangementer. To afgåede medlemmer af nationalkomiteen er i årets løb blevet erstattet, og formandskabet er overdraget til undertegnede.

Sofus Christiansen

IMU, International Mathematical Union

Nationalkomiteen for IMU informerer danske matematikere om IMU's arbejde gennem Dansk Matematisk Forenings nyhedsbrev MAT-NYT. Docent Mogens Niss, RUC, er sekretær for eksekutivkomiteen for ICMI (International Commission on Mathematical Instruction). Lektor, lic. scient. Bent Hirsberg, Rosborg Gymnasium, Vejle, er dansk delegeret til ICMI. Lektor Kirsti Andersen, Århus Universitet, er sekretær for eksekutivkomiteen for ICHM (International Commission on the History of Mathematics). Docent, dr. scient. Jesper Lützen, Københavns Universitet, er dansk delegeret til ICHM.

Bent Fuglede

INQUA, International Union of Quaternary Research

Den danske nationalkomite for INQUA har afholdt møde marts 1992. I beretningsperioden har INQUA's XIII. Internationale Kongres været afholdt i Beijing, Kina. Der var 3 danske deltagere. Nationalkomiteen blev ved kongressen repræsenteret af lektor Svend Funder, Geologisk Museum, Københavns Universitet. Den XIV. Internationale INQUA Kongres er planlagt til at blive afholdt i Berlin, Tyskland. Den danske nationalkomité overvejer for tiden at tilbyde afholdelse af en ekskursion i Danmark i tilknytning til arrangementet. Nationalkomiteens sekretariat orienterer medlemmerne løbende, mens de forskere, der er tilknyttet INQUA's kommissioner og subkommissioner, orienteres om aktiviteter direkte fra de respektive sekretariater.

Steen Sjørring

Johannes Krüger

IUBMB, International Union of Biochemistry and Molecular Biology

Nationalkomiteen for IUB har afholdt ét møde. Nationalkomiteen modtager løbende informationer fra IUB, såsom IUB Circulars, IUB News Letters og FEBS Bulletin, der videreformidles. I lighed med tidligere år

foregår aktiviteterne overvejende i de foreninger og selskaber, nationalkomiteen repræsenterer, nemlig: Biokemisk Forening (900 medlemmer), Biologisk Selskab (653 medlemmer), Jydsk Biologisk Selskab (150 medlemmer) og Selskab for Klinisk Kemi (416 medlemmer). Nationalkomiteen har primært via disse selskaber informeret hovedparten af danske biokemikere og molekylærbiologer om internationale aktiviteter, bl.a. IUB, FEBS (Federation of European Biochemical Societies) og EMBO (European Molecular Biology Organization). IUB har pr. 7. august 1991 ændret navn til IUBMB (International Union of Biochemistry and Molecular Biology). Nordisk samarbejde på biokemi/molekylærbiologi-området bliver koordineret af Nordisk Komité for Biokemi og NOMBA (Nordic Molecular Biology Association). Der er gennem en arbejdsgruppe for genteknologi under Nordisk Programkomité for Bioteknologi skabt mulighed for økonomisk støtte på i alt ca. en million kr. om året til kurser, seminarer, stipendier og lignende aktiviteter inden for nordisk genteknologisk forskning (kontaktperson: Lektor Finn Skou Pedersen).

Brian F. C. Clark

IUBS, International Union of Biological Sciences

Nationalkomiteen for IUBS har i 1991 afholdt ét møde. Komiteen foranledigede, at sekretariatet i Paris udfærdigede en anbefaling om finansiel støtte til oprettelse af NORDECO (Nordic Foundation for Development and Ecology), et non-profit, internordisk organ til fremme af naturforvaltning, biodiversitet og udvikling i tredieverdenslande på grundlag af tværfaglig (økologisk, antropologisk m.m.) forskning og rådgivning. Endvidere har komiteen anbefalet den danske IGBP-komité at inddrage programmet ITEX (International Tundra Experiment), hvori danske forskere medvirker, i ICSU/IGBP-projekterne. Komiteens formand deltog i september 1991 i 24. IUBS-Generalforsamling i Amsterdam og tog her kontakt med andre nationalkomiteer og med CBE (Commission for Biological Education).

Ole E. Heie

IUCr, International Union of Crystallography

IUCr udgiver tidsskrifterne Acta Crystallographica, sektion A, B og C samt Journal of Applied Crystallography. Desuden udgives tabelværkerne International Tables for X-ray Crystallography og Structure Reports

samt fortegnelsen World Directory of Crystallographers. Hvert tredje år afholdes International Congress and General Assembly, senest i juli 1990 i Bordeaux, Frankrig. Et betydeligt arbejde udføres i de faglige udvalg og kommissioner, som er nedsat af IUCr, og hvor flere danske krystallografer for tiden har sæde. Den danske nationalkomité varetager forbindelsen til IUCr og informerer om sit arbejde ved udsendelse af nyhedsblade. Der afholdes normalt hvert år et dansk krystallografmøde, af hvilke nr. 24 med 50 deltagere blev afholdt på Forskningscenter Risø den 10.-11. juni 1991, som sædvanlig med støtte fra Tuborgfondet. Nationalkomiteen er endvidere ansvarlig for, at Cambridge Crystallographic Database er tilgængelig for danske forskere, men udgifterne hertil dækkes af brugerne.

Niels Thorup

IUGG, International Union of Geodesy and Geophysics

Nationalkomiteen er ved sin formand repræsenteret i ICSU-nationalkomiteen, og nationalkomiteen følger gennem sine repræsentanter arbejdet i nationalkomiteerne for IUGS, ICL og IGBP. IUGG afholdt sin tyvende generalforsamling i Wien, 11.-24. august. Mødet havde en væsentlig dansk deltagelse, og nationalkomiteen kan med tilfredshed konstatere, at danske forskere deltager aktivt i IUGG's videnskabelige arbejde. Unionen udgør stadig det naturlige samlingssted for det internationale videnskabelige arbejde inden for geodæsi og geofysik. Der er fortsat en stor dansk repræsentation i IUGG's administrative organer, og det skal fremhæves, at Danmark stadig besætter posten som kasserer i unionens Bureau. Nationalkomiteen koordinerer den danske deltagelse i unionens arbejde og følger i øvrigt de internationale aktiviteter inden for geodæsi og geofysik. Information om nationalkomiteen og IUGG's aktiviteter formidles gennem komiteens associationsrepræsentanter og øvrige medlemmer til danske forskere i de berørte institutioner. Unionens Chronicle, som i 1991 udsendtes i 5 numre, udgør en vigtig informationskilde. Hertil kommer associationernes Newsletters og andet materiale, som det påhviler associationsrepræsentanterne at distribuere til relevante geodætiske og geofysiske institutioner.

Ole Bedsted Andersen

IUGS, International Union of Geological Sciences

Den Danske Nationalkomité for Geologi har i 1991 holdt to møder. Som i tidligere år har man drøftet den danske deltagelse i internationale forskningsprogrammer. Foruden den geologiske unions egne programmer drejer det sig især om The International Geological Correlation Programme (IGCP) og The International Geosphere-Biosphere Programme (IGBP). Et spørgeskema udarbejdet af Nationalkomiteen for IGBP er – med supplerende spørgsmål – udsendt til en lang række danske geologer. I maj mødtes nationalkomiteen med en række geologer, overvejende fra det private erhvervsliv, bl.a. for at diskutere geologiens rolle i fremtidens Danmark og – i den forbindelse – mulige forbedringer af geologuddannelsen ved de danske universiteter. Efterfølgende er der nedsat en arbejdsgruppe, ledet af nationalkomiteens formand, der har forberedt en konference om disse emner. Konferencen, der skal betragtes som en opfølgning af nationalkomiteens statusrapport fra 1989, vil finde sted i februar 1992. I september deltog nationalkomiteens formand i et møde mellem de nordiske geologiske nationalkomiteer og præsidenten for IUGS, professor U. Cordani. Man drøftede bl.a. Circum Atlantic Project (udarbejdelsen af standardiserede geologiske kort over landområderne omkring Atlanterhavet), unionens deltagelse i IGBP, Rio-konferencen 1992, uddannelsen af geovidenskabelige kandidater samt unionen og dens sekretariats virksomhed. Som omtalt i beretningen for 1990 tilstræber man et årligt møde af denne art for at styrke båndene til IUGS samt det nordiske samarbejde inden for unionen.

Niels Hald

IMA, International Mineralogical Association

Danske mineraloger er, ganske som i de foregående år, blevet løbende orienteret om IMA's virke på møder i Mineralogisk Klub. Året har beklageligvis været præget af, at IMA's tidligere meget aktive sekretær ikke har formået at opretholde foregående års høje informationsniveau. IMA's næste General Meeting finder, efter invitation fra Società Italiana di Mineralogia e Petrologia, sted i Pisa, Italien, fra 4.-8. september 1994. Arbejdet i IMA's kommissioner og arbejdsgrupper er fortsat. Aktiviteten har i 1991 i lighed med tidligere år været størst i kommissionen for New Minerals and Mineral Names; i museumskommissionen er der sket store fremskridt i arbejdet med at samle data til et Type Specimen Catalog; de

to kommissioner planlægger et fællesmøde i Toronto i september 1992. Den nystiftede arbejdsgruppe Databases and Computer Applications in Mineralogy påbegyndte indsamlingen af data til et Software Catalog. Næste generalforsamling (Business Meeting) vil finde sted i forbindelse med 16. General Meeting i Pisa, Italien, i 1994.

Ole V. Petersen

IUHPS, International Union of History and Philosophy of Science

I beretningsåret er der udsendt to numre af »Orientering: Meddelelser fra den danske nationalkomité for videnskabshistorie og videnskabsfilosofi«. (8. årgang). Nationalkomiteens årsmøde afholdtes den 28.-29. november 1991 på henholdsvis Rigshospitalet og Niels Bohr Arkivet i København, arrangeret af Finn Aaserud, Finn Collin, C. H. Koch og Egill Snorrason. Deltagerantal: 30-40. Første dag var et fællesmøde med Dansk Selskab for historisk Kemi med temaet »Historievidenskab og videnskabshistorie«. Anden dags tema var »Registrering af dansk videnskabeligt arkivmateriale« med deltagelse af repræsentanter for en række danske arkiver. Unionen afholdt 9th International Congress of Logic, Methodology and Philosophy of Science 7.-14. august 1991 i Uppsala. På den i tilknytning hertil afholdte generalforsamling i Stockholm den 11. august var Danmark repræsenteret ved David Favrhøldt og Stig Andur Pedersen. Lektor Hemming Andersen, Sorø Akademi, arbejder fortsat på registrering af ældre videnskabelige instrumenter i Danmark i samarbejde med Scientific Instrument Society.

Fritz Saaby Pedersen

David Favrhøldt

IUIS, International Union of Immunological Sciences

I 1991 har nationalkomiteen – i lighed med tidligere – samarbejdet med Bioteknologisk Center for Signalpeptider, det tidligere Bioteknologiske Forskningscenter. Der har været afholdt ugentlige offentlige møder på Rigshospitalet, Tagensvej. Unge og yngre forskere har her haft mulighed for at fremlægge aktuelle videnskabelige problemer i immunologien til diskussion.

Arne Svejgaard

IUMS, International Union of Microbiological Societies

Dansk mikrobiologer er blevet orienteret om unionens arbejde gennem Danmarks Mikrobiologiske Selskab. I 1991 har der været afholdt 3 møder over anvendelsesorienterede og grundvidenskabelige mikrobielle problemstillinger. Et heldagsmøde var afsat til præsentation af mikrobiologiske specialer og ph.d.-projekter.

Peter Westermann

IUNS, International Union of Nutritional Sciences

I 1991 har nationalkomiteen holdt et enkelt møde, men aktiviteten har ellers været begrænset pga. Claus Brænøe's overraskende og alt for tidlige død. Claus Brænøe var formand for Nationalkomiteen for Ernæringsforskning og komiteens repræsentant i den danske ICSU-nationalkomité.

Ib Hessov

IUPAB, International Union of Pure and Applied Biophysics

IUPAB afholder internationale kongresser i biofysik hvert 3. år (1993 i Budapest og 1996 i Amsterdam). Nationalkomiteen har givet forslag til emner på kongressen i Budapest. Nationalkomiteen modtager løbende meddelelser om møder og arrangementer i forskellige biofysiske selskaber. Information herom cirkuleres blandt medlemmerne til videre orientering. I 1991 har nationalkomiteen tilsendt det Kongelige Hollandske Videnskabsakademi et forslag til nominering til Dr. H. P. Heinekenprisen.

Peter Roepstorff

IUPAC, International Union of Pure and Applied Chemistry

Unionens og nationalkomiteens virksomhed er indgående belyst i foregående års Oversigt p. 126, som hermed uddybes.

Unionen er inddelt i otte divisioner, der for tiden har 465 aktive projekter. Her kan nævnes:

Div. Fysisk Kemi har offentliggjort tre større arbejder, der alle har stor interesse for den kemiske industri. De omhandler dels væskers transportegenskaber og dels katalysatorer og deres egenskaber. Div. Uorganisk Kemi har efter 10 års arbejde publiceret 3. udgave af den uorganisk-

kemiske nomenclatur. Div. Organisk Kemi har udgivet en vejledning i organisk-kemisk nomenclatur og har i samarbejde med uorganikerne begyndt arbejdet på den metalorganiske nomenclatur. Arbejder af denne art har ikke kun videnskabelig interesse, men er selvfølgelig grundlaget for al kemikaliereregistrering.

I de senere år er emnet makromolekylær kemi vokset stærkt, og det viste sig at være meget vanskeligt at få formuleret en nomenclatur inden for området. Nu er den imidlertid kommet i form af et kompendium (Div. Makromolekylær Kemi). Div. Anvendt Kemi har udgivet to større arbejder; det ene bringer en omfattende terminologi inden for atmosfærekemi – et emne, der i disse år har offentlighedens bevågenhed. Det andet arbejde fastlægger forskrifter til analyser af olier og fedt.

Tre arbejder har nærmest karakter af monografier. Det er Div. Analytisk Kemis bog om indsamling og beskrivelse af partikler (miljøkemi), Div. Klinisk Kemis bog om sikkerhed i laboratoriet (udgivet i samarbejde med World Health Organization) og Div. Medicinalkemis bog om medicinalkemi i det 21. århundrede.

I 1991 afholdtes det 7. CHEMRAWN møde, der som en del af »Global Change«-projektet omhandlede atmosfærekemi. Disse møder blev sidst omtalt i »Oversigt over Selskabets Virksomhed 1979-80« p. 149.

Ved unionens generalforsamling i Hamburg 1991 var Danmark repræsenteret af nationalkomiteens sekretær.

Sven Harnung

IUPAP, International Union of Pure and Applied Physics

Nationale og internationale aktiviteter foregår i regi af Dansk fysisk Selskab (hvis bestyrelse derfor fungerer som nationalkomité) og European Physical Society (EPS).

Nils O. Andersen

IUPHAR, International Union of Pharmacology IUTOX, International Union of Toxicology

Den danske nationalkomité har i løbet af 1991 afholdt 3 møder. Information om nationalkomiteens aktiviteter formidles igennem et Nyhedsbrev samt ved møder i Dansk Selskab for Farmakologi og Tokikologi. Selskabet har tilbudt at være vært for IUTOX' Internationale Kongres i 1998.

Ove A. Nedergaard

IUPS, International Union of Physiological Sciences

Komiteen har anbefalet, at Nordiska Föreningen för Fysiologi repræsenterer danske fysiologer i den nydannede Federation of European Physiological Societies. Begrundelsen er, at der ikke findes nogen dansk fysiologisk forening, og at man ønsker at styrke det nordiske fællesskab i ovennævnte sammenhæng.

Komiteen har deltaget i forberedelserne til den 32. International Congress of Physiological Sciences, Glasgow 1.-6. august 1993.

Niels A. Thorn

IUPsyS, International Council of Psychological Sciences

Aktiviteten i nationalkomiteen har været forholdsvis ringe. Den internationale psykologtest vil blive behandlet på IUPsyS' generalforsamling i Bruxelles, juli 1997.

Preben Føltved

IUTAM, International Union of Theoretical and Applied Mechanics

Informationen om IUTAM's og nationalkomiteens arbejde formidles især gennem Dansk Center for Anvendt Matematik og Mekanik (DCAMM), som tæller i alt 131 danske medlemmer. I dagene 18.-20. marts afholdt DCAMM et internt seminar i Rønne med 21 foredrag samt 22 korte præsentationer af ph.d.-arbejder inden for IUTAM's arbejdsområde. Seminaret havde 61 deltagere. En væsentlig aktivitet for IUTAM har også i 1991 været afholdelse af en række symposier, der har dækket et bredt spektrum af emner fra faststof- og fluidmekanik. Med baggrund i den betydelige aktivitet inden for IUTAM's fagområde, der foregår her i landet, er der danske deltagere i de fleste af IUTAM's symposier. Professorerne Erik B. Hansen og P. Terndrup Pedersen repræsenterer den danske nationalkomité i IUTAM. I 1991 har der i Danmark været arbejdet på at forberede et IUTAM-Symposium med titlen: Optimal Design with Advanced Materials, der skal afholdes i Lyngby i august 1992.

P. Scheel Larsen

P. Terndrup Pedersen

SCOR, Scientific Committee on Oceanic Research

Den danske komite for SCOR udgøres af Dansk Nationalråd for Oceanologi. De danske medlemmer af SCOR er Aksel Wiin Nielsen, statsbiolog Vagn Hansen og seniorforsker Birger Larsen. Nationalrådet har fortsat sine bestræbelser for dansk deltagelse i World Ocean Circulation Experiment (WOCE). Denne deltagelse udføres i samarbejde med de andre nordiske lande under dansk ledelse af afdelingsleder Erik Buch, Færvandsvæsenet.

Nationalrådet har afholdt sit syvende danske havforsker møde på Århus Universitet med ca. 300 deltagere.

International Oceanographic Commission (IOC) har afholdt sin 24. session af Executive Council i Paris. Som dansk repræsentant deltog statsbiolog Vagn Hansen.

Aksel Wiin Nielsen

URSI, Union Radio-Scientifique Internationale

Der har ikke været internationale møder i URSI i det forløbne år, og derfor har komiteens aktivitet indskrænket sig til at vedligeholde forbindelsen til URSI's sekretariat og de internationale arbejdsgrupper. Derudover er det informationsmateriale, der modtages fra sekretariatet og andre kilder, inklusive »URSI Information Bulletin« og »The Radioscientist«, blevet distribueret til komitemedlemmer og andre interesserede kontaktpersoner.

Eigil Ungstrup

WCRP, World Climate Research Programme

Der har ikke været afholdt møder i nationalkomiteen i beretningsperioden.

Fra WCP, World Climate Programme modtager den danske nationalkomite for klimaforskning publikationer til videredistribution.

Aksel Walløe Hansen

CIOMS, Council for International Organizations of Medical Sciences

CIOMS har 3 langtidsprogrammer:

1. International Dialogue on Bioethics and Health-policy Ethics
2. International Nomenclature on all Diseases
3. Drug Development and Use: Medical, Social, and Economic Implications.

ad 1 CIOMS har i 1985 organiseret et program med hovedtitlen: Health Policy, Ethics and Human Values – An International Dialogue, der har omfattet afholdelse af en række konferencer, bl.a. European and North American Perspectives, Holland 1988; Health Technology Transfer – Whose Responsibility?, Geneva 1989; Genetics, Ethics and Human Values: Human Genome Mapping, Proceedings CIOMS Conference XXIV, Geneva 1991, indeholder bl.a. The Declaration of Inuyama; International Guidelines for Ethical Review of Epidemiological Studies, CIOMS Conference XXV, 1990; Proceedings med titlen Ethics and Epidemiology: International Guidelines er publiceret i 1991, ligesom International Guidelines for Ethical Review of Epidemiological Studies, 1991. Nødvendigheden af retningslinier for epidemiologiske studier er blevet forstærket ved HIV/AIDS epidemien og af undersøgelserne for HIV vaccinekandidater og for nye lægemidler. CIOMS Conference XXVI Ethics and research on Human Subjects – International Guidelines afholdtes i Geneve 5.-7. februar 1992. Her diskuteredes bl.a. de reviderede retningslinier, der vil blive publiceret i 1992. Under forberedelse er An Annotated Guide to Ethical Review, der forventes trykt i 1992.

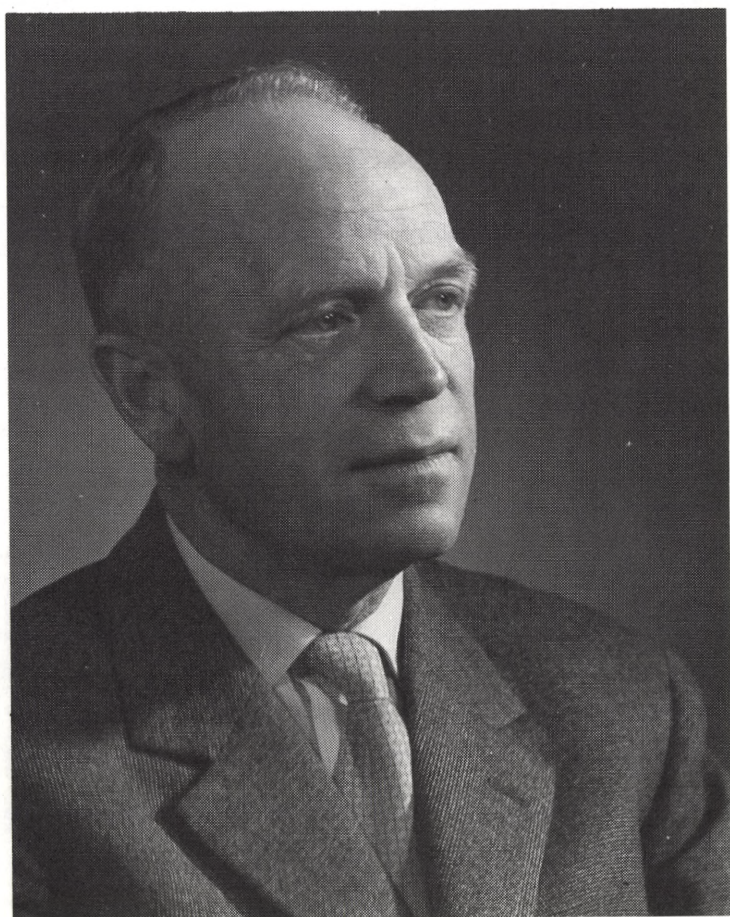
ad 2 International Nomenclature of Diseases: De allerede fremkomne bind i serien er nævnt i Oversigt over Selskabets Virksomhed 1989-1990 og 1990-1991. Følgende bind udgives i 1992: Vol. VVI – Diseases of the Female Sytem; vol. VIII – Diseases of the Kidney, Lower Urinary Tract and the Male Genital System; vol. IX – Diseases of the Blood and Immune System. Under udarbejdelse eller planlagt er: Diseases of the Nervous System, Glosary of Neurological Terms, Psychiatric Disorders, Diseases of the Muscoloskeletal System, Diseases of the Skin, Diseases of the Ear, Nose and Throat, Diseases of the Eye and Adnexes, Diseases caused by External Agents.

ad 3 Drug Development and Use: Dette program har bl.a. arbejdet med en international vurdering af uønskede lægemiddelreaktioner og med en terminologi for bivirkninger. I nært samarbejde med WHO

er publiceret følgende rapporter: Safety Requirements for the First Use of New Drugs and Diagnostic Agents in Man, 1983; The Monitoring and Assessment of Adverse Drug Effects, 1986; International Reporting of Adverse Drug Reactions, 1990; En ADR arbejdsgruppe, nedsat i 1989, vil udgive Final Report of the CIOMS Working Group II on Drug Safety Updates i 1992. Endelig vil yderligere 2 rapporter fremkomme i 1992: Reports on Critical High-Level Terms for Adverse Drug Reactions related to the Cardiovascular System, and to the Gastrointestinal System.

De ovenfor nævnte CIOMS publikationer findes i Sekretariatet ligesom 2 nyttige oversigter: CIOMS Calendar of Congresses of Medical Sciences, 1992, no. 53 og CIOMS Organization, Activities, Members, 1992.

J. Chr. Siim

Edwin Asmussen

Erling Asmussen

6. august 1907 – 12. april 1991

Af Bengt Saltin

Da Erling Asmussen døde den 12. april 1991, gik den første af de tre dominerende elever af Johannes Lindhard og August Krogh bort. De tre musketerer, som de undertiden kaldtes, Erling Asmussen, Erik Hohwü-Christensen og Marius Nielsen, har bidraget til at udvikle den human- og arbejdsfysiologiske forskning i over et halvt århundrede og inspirerede til feltets udvikling i Norden, Europa og den øvrige verden. De var alle fremtrædende hver på deres forskningsområde, men det var, når de arbejdede sammen, at de helt unikke indsatsen kunne ses. Den gennemgribende forståelse for respirations- og kredsløbsregulering blev grundlagt under deres samarbejde fra slutningen af 1930'erne og fremefter.

Erling Asmussen blev født den 6. august 1907 i Næstved, hvor begge hans forældre var lærere. Tidligere generationer af familien havde også fulgt lærerkaldet, og den pædagogiske evne og forståelsen for dens betydning fulgte Erling Asmussen hele hans liv. Efter opvækst i Skovshoved og studentereksamen fra Ordrup Gymnasium i 1926 fulgte studier ved Københavns Universitet med en cand.mag.-eksamen i 1932 i emnerne naturhistorie og gymnastik. Via sit kendskab til den noget ældre Hohwü-Christensen, som allerede havde sin gang på Gymnastikteoretisk Laboratorium, blev Erling Asmussen ulønnet assistent hos Lindhard.

Et spørgsmål, som dengang endnu ikke havde fundet sin endelige løsning, var, om muskelfibren ved stimulering fulgte »alt-eller-intet«-loven, d.v.s. kunne elektrisk aktivering over en bestemt størrelse udløse en kontraktion, hvis kraft ikke blev forøget ved øget elektrisk stimulering. Originalobservationerne stammede helt tilbage fra 1871 og viste, at hjertet og dets fibre enten slet ikke reagerede eller kontraherede sig maksimalt. Studier af skeletmuskelfibre var mindre entydige, og den frø-muskel, som anvendtes af Keith Lucas i hans forsøg i begyndelsen af århundredet, indeholdt flere fibre. Asmussen valgte andre muskler fra frøer end Lucas til sine studier, som muliggjorde forsøg på isolerede enkeltmuskelfibre. Derved kunne en fiber aktiveres enten direkte, d.v.s. uden at nerve- og

endeplade blev irriterede, eller indirekte via nerve-endeplade. Herved kunne Asmussen vise, at ikke muskelfiberen, men endepladen fulgte »alt-eller-intet«-loven. Disputatsen blev fremlagt allerede efter to års arbejde i efteråret 1934, og kort derefter kunne Erling Asmussen opsigte sin timelærerstilling på Ordrup Gymnasium, da han blev ansat på Gymnastikteoretisk Laboratorium i 1935. Enkeltstående fortsatte studier med isolerede muskelfibre gennemførtes for at klarlægge dels længde-spændingsrelationen for muskelkraft og dels kurares funktionsmåde, men derefter blev studierne udført på intakte hele muskler, oftest med det hele menneske under arbejde.

To vigtige bidrag kom på dette felt, men med store tidsmellemlum. En muskel kan arbejde koncentrisk (sammentrækning under forkortelse) eller excentrisk (sammentrækning under forlængelse). At gå op ad bakke indebærer hovedsageligt koncentrisk arbejde, og at gå ned medfører excentriske muskelkontraktioner. Ved hjælp af sindrige arrangementer med cykling på løbebånd op og ned ad bakke kunne de forskellige former for dynamiske kontraktioner systematisk studeres. Det vigtigste fund var, at energiforbruget ved excentrisk arbejde lå langt under, hvad koncentrisk arbejde krævede. Undersøgelserne udførtes samtidig med, at »the sliding filament theory« for, hvordan en muskel kontraheres, blev præsenteret af Huxley, og de bidrog til diskussionen om, hvilket eller hvilke momenter i interaktionen mellem de forskellige kontraktile proteiner der var energikrævende. Det faktum, at udviklingen af muskelspænding under samtidig forlængelse medførte, at større kraft kunne genereres end ved forkortelse, fødte tanken, at det, som krævede energi, var afkoblingen af myosinhovedet fra aktinet.

I forlængelse af disse studier lå det arbejdsfelt, som engagerede Asmussen i hans senere aktive år. Strækningen af en muskel under samtidig spændingsudvikling havde endnu en væsentlig funktionel rolle, nemlig at større kraft kunne opnås ved en efterfølgende sammentrækning af musklen. Gennem enkle, men geniale eksperimenter med nedhopning fra forskellige højder fulgt af umiddelbart opspring, hvis højde eller varighed blev taget som mål for den koncentriske funktion, kunne størrelsen af og mekanismen bag den såkaldte serie-elastiske komponent i musklen bestemmes. Disse studier udførtes i vekselvirkning ved Cavagna fra universitetet i Milano, som arbejdede på isolerede muskler. Den serie-elastiske komponent kunne ikke kun henføres til sene- og kollagenæv i musklen, men også til en tilbageværende kobling af tværbroen mellem myosin og

aktin under nedhoppet. Disse strukturer spændtes som en elastik, hvorefter den mekaniske, lagrede energi adderedes i opspringet til den af musklen iøvrigt genererede spænding.

Asmussen fortsatte således laboratoriets tradition på muskelområdet, som initieredes af Lindhard, og som senere fandt sin fortsatte udvikling specielt på det kliniske område, da Knappeis og Buchthal havde fået et fristed på laboratoriet i slutningen af 1930'erne. Deres tilstedeværelse betød dog samtidig, at Asmussen blev trukket ind i et tættere samarbejde med Hohwü-Christensen og Nielsen. Den første var meget optaget af kredsløbsregulering, og den anden var, på trods af en glimrende afhandling om temperaturregulering, specielt aktiv inden for respirationsfysiologien. Med Asmussens baggrund i muskelfysiologien formedes en kundskabsbase, som de tre sammen udnyttede i det, som blev arbejdsfysiologiens guldalder med helt afgørende indsatser i afdækning af, hvordan regulering af respiration og kredsløb foregik. Særlig opmærksomhed rettedes imod afhængigheden af reflekser fra muskulaturen, men også imod de humorale faktoreres rolle. Ved elektrisk stimulation af muskler kunne det påvises, hvordan hjertefrekvens og blodtryk blev påvirket. Dette var ikke via substanser i blodet, idet aflukning af blodstrømmen fra et aktivt ben ikke medførte en ændret effekt på kredsløbsreaktionen. Studier af patienter med selektiv degeneration af nervebaner i rygmarven underbyggede yderligere, at signaleringen var nervøs. På lignende vis kunne Asmussen specielt i samarbejde med Nielsen, efter at Hohwü-Christensen var flyttet til Sverige, overbevisende påvise humorale faktoreres rolle for respirationsreguleringen og her specielt kuldioxidspændingen i blodets bidrag til regulering af ventilationens størrelse.

Uden at have været en del af det arbejdsmiljø, de tre arbejdede i, er det umuligt at vide, hvordan samarbejdet udformede sig, og hvordan arbejdsfordelingen var dem imellem. Når man selv, som jeg, har haft Hohwü-Christensen som mentor, efterfulgt af Marius Nielsen som professor ved Københavns Universitet, og dermed arbejdet parallelt med Asmussen i hans senere år, kan man ikke undgå at reflektere. Alle tre var nysgerrige og grundigt vidende som følge af at være opdraget i miljøet på Zoofysiologisk og Gymnastikteoretisk Laboratorium under Krogh og Lindhards ledelse. Sammen vurderede de tre, på hvilke områder der skulle sættes ind, men jeg tror, at Asmussen var den drivende kraft. Inden for sfæren af mulige problemstillinger afgrænsede han et spørgsmål, som var kritisk – og ikke mindre vigtigt: hvor han kunne se, hvordan

eksperimentet skulle udføres med hensyn til forsøgsmetode og metodik. En del af Kroghs eminente evne til at udvikle apparatur sås også hos Asmussen.

Denne evne fik Asmussen brug for, da han i forbindelse med, at polioepidemien efter Anden verdenskrig ramte Danmark hårdt, blev bedt om at bidrage til etableringen af Polioinstituttet og give virksomheden struktur. Han udviklede en objektiv målemetodik til bestemmelse af forskellige muskelsynergiers maximale kraft. Ved samtidig undersøgelse af raske mennesker af forskellig alder og køn kunne sygdommens sværhedsgrad hos de polioramte vurderes og tjene som basis for rehabiliteringsprogrammer og udformning af tekniske hjælpemidler. Omhuen i indsamlingen af normalmaterialet og størrelsen af det gjorde, at det stadig anvendes som referenceværdi for muskelkraft ikke kun i Danmark, men også i den øvrige verden.

Asmussens evne til at afgrænse en problemstilling og se, hvordan den bedst kunne angribes eksperimentelt, var et stort aktiv for laboratoriet i 1960'erne og -70'erne, hvor tilstrømningen af hovedfagsstuderende kraftigt tiltog. Da deres begyndende indblik i forskningen optog mere og mere af laboratoriets ressourcer, blev Asmussens styring vigtig. Hvert enkelt projekt var ikke altid så omfattende, men de var udvalgt på en sådan måde, at resultaterne fra det ene adderedes til det næste. Derved voksede efterhånden en helhed frem, og undersøgelserne kunne publiceres. Specialeseminarerne var i denne periode mesterlige. Via Asmussens kraftfulde ledelse blev den specialestuderende ikke blot lodset igennem de videnskabelige problemstillinger, men fik også mulighed for at bidrage på forskningsfronten. Sværere var det dog at overtale Asmussen til derefter at få lov til at fortsætte med forskning på laboratoriet, der ikke i hans tid blev en planteskole for nye generationer af forskere.

Asmussen var en gedigen og meget aktiv forsker og den helt brillante forelæser. Han kunne formulere sig både over for den uindviede og over for sine ligemænd. Spørgsmålet er, om det ikke var den førstnævnte gruppe, der stod hans hjerte nærmest. De mest erfarne og vidende lærere skulle tage sig af de bifagsstuderende, og disse skulle have adgang til mest undervisning. Det er ingen tilfældighed, at Asmussens lærebøger i menneskets fysiologi og den mere specifikke gymnastikteori var tilpassede som første kontakt til humanfysiologien. Han var selv en dygtig gymnast, og ingen kunne som han integrere og påvise betydningen af sammenhæng mellem teori og praksis i faget legemsøvelser. På den baggrund er det svært at forstå, at det skulle blive ham, som brød kontinuiteten i, at

professoren i Gymnastikteori ved Københavns Universitet også var rektor for Danmarks Højskole for Legemsøvelser (DHL). Lindhard besad begge stillinger til sin pensionering, og derefter overtog Emanuel Hansen både professoratet og rektorstillingen i en lang periode. Da det blev aktuelt med afløsning i 1962, vendte Hohwü-Christensen tilbage til København og blev rektor og samtidig indehaver af et nyoprettet professorat i Gymnastikteori. Denne løsning blev dog kortvarig, for i 1964 besluttede Hohwü-Christensen at vende tilbage til Sverige. Ganske vist åbnede dette mulighed for, at Marius Nielsen endelig også kunne få en professorstilling, men hverken Asmussen eller Nielsen ville være rektor for DHL. Derfor blev stillingen besat med en praktiker, som det havde været, inden Lindhard blev rektor, og skolen fulgte efter 1964 en mere selvstændig retning, delvis bort fra den stærke teoribasis, som kendetegnede faget i Danmark siden etableringen af Gymnastikteoretisk Laboratorium i 1917.

Under Asmussens studieår på universitetet verserede der en kamp mellem Lindhard og den daværende inspektør for Statens Gymnastik Institut (senere DHL), K.A. Knudsen. Sidstnævnte var en hengiven Ling-tilhænger og troede på de romantiske og nationale idealer fra 1800-tallet med en sund sjæl i en sund krop, og at dette senere kunne måles med naturvidenskabelige metoder. Ganske vist stod Lindhard stejlt på, at objektive og præcise målemetoder skulle anvendes inden for gymnastikteorien, ligesom i al naturvidenskab, men at man med enkle dimensions- og funktionsmålinger skulle kunne bevise, at legemsøvelser var sundt, hvilket Knudsen gjorde, var uacceptabelt for Lindhard. Forskeligheden i opfattelse gav juridiske forviklinger, og sagen blev bragt for Byretten i København, dog ikke sådan at forstå, at dommerne blev sat til at dømme videnskabsteoretisk problematik. Sagen gjaldt, hvorvidt Knudsen havde forfalsket protokollerne i sine undersøgelser. Han blev dømt og måtte forlade sin stilling, som derefter blev overtaget af Lindhard, hvorved integrering af gymnastikteori og praktik var opnået.

Hvordan Asmussen oplevede og evt. påvirkedes af fejden mellem Knudsen og Lindhard, ved jeg ikke, men den kan ikke have undgået hans opmærksomhed. Den har også præget diskussionen af gymnastikkens og idrættens rolle i det danske samfund i årtier. Hvor Asmussen stod på sine ældre dage, gjorde han ingen hemmelighed ud af. Satsningen på eliteidrætten var han ingen tilhænger af, og at laboratoriet blev inddraget i undersøgelser af topidrætsmænd, så han ikke som en heldig udvikling. Ligeledes ville han ikke diskutere, om regelmæssig udøvelse af moderate fysiske aktiviteter kunne have positive effekter på sundheden. Gymna-

stikken og den daglige cykeltur havde sine værdier i sig selv. Asmussen, der selv var en god musiker med klaver og klarinet som instrumenter, oplevede det at gå til gymnastik på samme måde som at musicere i sin vennekreds: socialt samvær, hvor glæden ved god motorisk kontrol forstærkes af at udføres i gruppe. Cyklen var et transportmiddel, men jeg tror, at Asmussen havde samme forhold til det at cykle, som Søren Kierkegaard havde til at gå. Kierkegaard udtrykte det (formuleret efter min hukommelse) således i et brev til sin kusine Jette i 1847: »Mist aldrig lysten til at gå; hver dag går jeg mig ind i en tilstand af velbefindende, bort fra enhver sygdom; jeg er gået mig til mine bedste tanker og jeg kender ikke nogen tanke så trykkende, at den ikke kan gåes væk«. Asmussen forblev tro mod Ordrup, og dagens arbejde begyndte og sluttede med cykelturen over Bernstorffsvej til laboratoriet på Nørre Fælled. En drøjtur, når vejret var unådigt, men bil eller bus var ingen alternativer, ej heller efter pensioneringen, der ikke indebar mindre kontakt med eller arbejde på laboratoriet. Men cykelturen blev til sidst for tung. Den nærmest daglige delagtighed i livet på laboratoriet blev brudt, næsten 60 år efter at den var indledt. Da kroppen ikke længere kunne udføre det, tanke og viljen ville, mistede livet sin mening. Æret være Erling Asmussens minde.

Børge Bak

Børge Bak

31. december 1912-22. februar 1990

Af Thor A. Bak

At mindes Børge Baks liv og videnskabelige indsats er uløseligt knyttet til dette at se tilbage på en epoke, hvor de højere uddannelser i Danmark gennemgik store ændringer, og en universitetsprofessors myndighedsområde blev drastisk beskåret. Skønt Børge Bak kun var knap 20 år ældre end mig, husker jeg ham på én gang som min ungdoms myndige, karismatiske lærer og fremragende forelæser – og som den lidt ældre professor uden større betydning, han var for godt 15 år siden, de sidste år før han gik af. Anerkendt i udlandet, bevares, men uden egentlig betydning på sin nærmeste arbejdsplads, det laboratorium han havde skabt næsten ud af intet.

Børge Bak var en overgangsperson i mere end een henseende, men først og fremmest fordi den professorstilling, han havde opnået, ændrede karakter på et tidspunkt i hans karriere, hvor han ikke kunne eller ville adaptere til de nye betingelser. Han var også anderledes håndværksmæssigt produktionsorienteret, når det kom til at få resultater, end så mange af sine kolleger. Først og sidst var han imidlertid en stor kemiker med en forbløffende iderigdom, som under andre betingelser – og med et andet sindelag hos ham selv – kunne have dannet skole i større omfang, end tilfældet blev. Han var desuden for mig, personligt, en mand, jeg mindes med dyb taknemlighed for den indflydelse, han havde på mit videnskabelige liv som studerende og ung kandidat. Jeg tillader mig derfor også at lade mine mindeord være mere personligt prægede, end det er sædvane.

Børge Nielsen Bak blev født 31.12.1912 som søn af snedkermester Thorvald Nielsen Bak og Hilmaria Nielsen. Hans far var en patriarkalsk herre, som næsten indtil sin død i 1977 vidste at fortælle sin søn, hvordan denne skulle opføre sig, enhver social status ufortalt. En holdning som Børge Bak også havde over for sine mange studerende og medarbejdere i hele sin universitetskarriere. Efter studentereksamen fra Efterslægtens skole i 1931 valgte Børge Bak at studere ved Københavns Universitet, hvorfra han blev cand. mag. med kemi som hovedfag i 1936. I 1939 blev

han gift med Sonja Jacobsen, hvis far var sølvsmed; i ægteskabet var der fire børn. I 1958 blev Børge Bak medlem af Selskabet, men vi så ham ikke meget, og han gav i årenes løb kun to meddelelser.

Årene før første verdenskrig havde bragt et næsten totalt personskifte i dansk kemi og en deraf følgende nyorientering. Den organiske kemi, som stort set havde stået i stampe siden Zeises død i 1847, fik en strålende opblomstring med Einar Biilmann, der blev professor og leder af Universitetets Kemiske Laboratorium i 1907. Han var Danmarks første virkeligt internationale kemiker, der som præsident for Den Internationale Union for Kemi efter første verdenskrig var en af hovedkræfterne bag det forlig, som nødvendigvis måtte etableres mellem de tidligere stridende magters kemikere.

Den fysiske kemi, som formelt var blevet etableret i Danmark, da J. N. Brønsted blev udnævnt i det nyoprettede professorat i 1908, stod fra starten stærkt, og Børge Bak valgte at udføre sit speciale-arbejde hos Brønsted, som på det tidspunkt var nyinstalleret i Universitetets Fysisk-Kemiske Institut på Blegdamsvej. Hans ophold dér blev dog kun til et ganske kort intermezzo i hans liv. En dag mente Brønsted sig berettiget til at uddele en røffel for, hvad student Bak mente var et trivielt anliggende, og som konsekvens heraf gik Børge Bak øjeblikkeligt og uden videre snak, som han siden selv med stor fornøjelse berettede det, over til Universitetets Kemiske Laboratorium, hvor han spurgte, om Biilmann ville have ham som studerende. Det ville Biilmann gerne – sikkert endog meget gerne – og når man tænker tilbage på Børge Baks begavelse og enorme arbejdsevne, melder den tanke sig uundgåeligt, at dansk kemi kunne have taget en anden retning, hvis han dengang ydmygt havde bøjet hovedet og rettet sig efter Brønsted.

På UKL, hvor Børge Bak nu studerede, var Alex Langseth ansat som videnskabelig assistent, og K. A. Jensen kom til, efter han var blevet magister i 1932. Omend Biilmann sikkert var den, der influerede Bak mest i de unge år, var de to førstnævnte også af stor betydning. Af Børge Baks tre første arbejder er de to skrevet i samarbejde med K. A. Jensen og det tredje desuden med Biilmann som medforfatter. Efter guldmedaljeafhandlingen i 1938, som omhandler tartronsyre's isomeriforhold, følger en række arbejder over molekylspektroskopi i samarbejde med Langseth, som på det tidspunkt var inde i sin mest produktive forskningsperiode.

Langseth var den første egentlige molekylspektroskopiker i Danmark. Niels Bjerrum havde naturligvis allerede i 1914 skrevet om fortolkningen

af infrarød-spektre af simple molekyler, men han tog siden andre emner op, og Svend Aage Schou, der havde været ved samme laboratorium i Schweiz som Langseth og skrevet disputats om et spektroskopisk emne i 1928, valgte at vende tilbage til farmacien. Langseth blev dermed den første, der gjorde spektroskopien til et selvstændigt forskningsområde i Danmark. Han kom tilbage til Danmark i 1929 efter studieopholdet i Schweiz og gik straks igang med at bygge et Ramanspektrometer, som viste sig at være så godt som det bedste i andre laboratorier verden over. Hans disputats fra 1930 bar titlen »En undersøgelse af mulighederne for spektrografiens anvendelse til konstitutionsbestemmelse af organiske forbindelser«. Det var Langseths ide, at man primært skulle anvende disse nye fysiske målemetoder til identifikation af molekyler og således undgå de fleste af de mere destruktive undersøgelser af molekyler, den organiske kemi normalt betjente sig af. Som det senere har vist sig, var dette en altfor beskeden vurdering af molekylspektroskopis anvendelsesmuligheder.

Langseth havde et klart blik for sammenhænge mellem resultater af spektroskopis eksperimenter og de struktur-mæssige fortolkninger, som i så rigt mål opstod i disse år i København. Han havde bl.a. et frugtbart samarbejde med dansk-amerikaneren Harald H. Nielsen på Niels Bohr Institutet, som senere blev professor ved Ohio State University. Langseths holdning til spektroskopien var dog overvejende empirisk, hans tidlige uddannelse som kemiker havde ikke omfattet kvantemekanik.

Langseth blev ekstraordinær professor i 1938 og overtog Biilmanns professorat i 1943. Hans frugtbareste forskningsperiode var forbi på dette tidspunkt, men nu var Børge Bak også vel igang på egen hånd.

Baks disputats fra 1943 handler om molekylære vibrationer og de spektre – normal infrarød spektroskopi og Ramanspektroskopi – med hvilke man kan studere vibrationer og det indremolekylære potential. Kort efter krigen var han på studieophold ved Berkeley University of California, hvor han arbejdede sammen med W. D. Gwinn, der blev en af hans nære venner. Her blev han opmærksom på mikrobølgespektroskopien, som tillader én at studere molekylernes rotation. En af forudsætningerne for denne nye spektroskopi var de mange radargeneratorer, såkaldte klystroner, som efter krigen var blevet en overskudsvare. Med en lav pris på klystroner kunne man konstruere et mikrobølgespektrometer til en overkommelig pris. Hjemkommet til København byggede Børge Bak da også sammen med sine studerende et apparat, og de første målinger foretaget i

København foreligger beskrevet i en artikel fra 1950. Det var afgørende for Børge Bak, at han i 1949 fik en studerende, John Rastrup Andersen, som havde udpræget talent for apparatbygning og elektronik, og som kunne bruge denne viden til at forbedre det nybyggede apparat. Selvom Børge Bak ikke var uvidende om elektronik, var forskningen i denne periode næppe gået uden Rastrup Andersen.

En af dem der på dette tidspunkt var internationalt toneangivende indenfor molekylspektroskopi var Harald H. Nielsen, der som nævnt efter sit studieophold i København var blevet professor ved University of Ohio. Her tog Børge Bak på studieophold i 1950, og da han kom hjem fra dette ophold, var han overbevist om betydningen af mikrobølgespektroskopien. Det, der især begejstrede Børge Bak ved den nye teknik, var den uhørt store opløsningsevne. I begyndelsen betoner han kraftigt, at det med denne metode vil være muligt at analysere blandinger indeholdende flere hundrede forskellige forbindelser. Først lidt senere begynder Børge Bak at lægge vægt på, at mikrobølgespektroskopi også er et middel til nøjagtig bestemmelse af molekylgeometri. Det er overraskende, fordi molekylers konfiguration og dynamik fra begyndelsen af hans arbejde altid havde stået i centrum, og hans tidlige synspunkt minder om Langseths undervurdering af molekylspektroskopis muligheder.

Det er måske her tidspunktet at tale om Børge Baks ansættelsespolitik, først i etableringen af den forskningsgruppe, han omgav sig med i begyndelsen, siden hen i besættelsen af de stillinger, der blev oprettet på det laboratorium, han blev leder af, efter at han var blevet ekstraordinær professor i 1957. Bak ansatte kun folk, som kunne opfylde en bestemt rolle i den forskning, han for øjeblikket selv var interesseret i. Hermed fulgte han en veletableret tradition, som Biilmann selv dog aldrig fulgte. Omend Bak altid sørgede for, at de ansatte var medforfattere på publicerede afhandlinger, interesserede han sig ikke meget for medarbejdernes videre udvikling. Først når han selv fik en ny interesse, fik de der ikke fulgte med fremad en chance til at udvikle sig uafhængigt. De eksisterer nu i små grupper, som vidner om Børge Baks videnskabelige udvikling på det laboratorium, hvor professoratet efter 9 år stadig ikke er blevet besat.

Der er naturligvis to sider af denne sag: Et er, at det er dejligt at arbejde direkte sammen med en karismatisk personlighed, som Børge Bak jo var, med et emne, som interesserer ham brændende. Et andet er, at betingelsen for selv at udvikle sig videnskabeligt er, at man ofte – i overført betydning, bevares – skal slå sin far ihjel. Og med en chef som

Børge Bak var det ingen simpel sag. Hvad det dog naturligvis heller ikke skal være, hvis metoden skal virke.

De medarbejdere, Børge Bak ansatte, arbejdede godt sammen med ham og var uundværlige for den hurtige udnyttelse af de mange ideer, han havde – om de, set i et videre perspektiv, var gode for videnskaben, er det et langt mere kompliceret spørgsmål at udrede.

Jeg traf selv Børge Bak – oplevede ham som forelæser – i 1951 i den periode fra 1950-57, hvor han var lektor i molekylspektroskopi på DTH. Som sikkert mange andre tilhørere var jeg fascineret af ham, ja mere end det, beundrede ham grænseløst. Når jeg alligevel ikke knyttede mig nærmere til hans forskningsgruppe efter eksamen, var det dels, fordi der var noget i hans – efter min mening altfor praktiske – angrebsvinkel, som trods alt frastødte mig, dels, tror jeg, fordi jeg ubevidst var bange for at blive opslugt. Det var på den anden side netop disse holdninger hos ham, det stadige blik for den praktiske anvendelighed og det karismatiske, som gjorde, at han modtog Esso-prisen i 1957. Og ret havde han jo, hans fag var vigtigt, og om nogen er det ham, der har lært dansk industri at benytte spektroskopi.

Samtidig med mikrobølgespektroskopien blev en anden spektroskopisk teknik indført i de første efterkrigsår, kærnemagnetisk resonansspektroskopi, oftest betegnet NMR-spektroskopi. Denne teknik havde udviklet sig langsomt, men i 1958, da Børge Bak besøgte Stanford University og firmaet Varian i Palo Alto, stiftede han bekendtskab med Jim Shoolery, som på det tidspunkt var beskæftiget med at afprøve det første analytiske NMR-spektrometer, som skulle markedsføres af Varian. Børge Bak så igen straks mulighederne i den nye teknik, og fra dette besøg stammer hans første artikel om NMR-spektret af fluorbenzen. I 1961 lykkedes det for Børge Bak at samle tilstrækkeligt med penge til at kunne bestille et NMR-spektrometer, og det blev leveret som et af de første i Europa. En diabetes, som begyndte at plage ham i disse år, fik ham til at interessere sig for insulin, rent kemisk, men det var jo et molekyle, som var meget større end, hvad man dengang mente, man kunne beskæftige sig med. De NMR spektre af insulin og den fortolkning, som Børge Bak publicerede i 1967, vakte derfor betydelig opsigt.

I 1962 flyttede Børge Bak og hans medarbejdere fra de trange lokaler på Østervold til det nyopførte H. C. Ørsted Institut. I de nye omgivelser øgedes medarbejderstaben stærkt, og Børge Bak følte, at afdelingen nu var stærk nok, til at han turde binde an med at afholde den ottende europæiske kongres om molekylspektroskopi på HCØ. Ved denne lejlig-

hed samledes over 1000 spektroskopikere fra hele verden, og kongressen blev en stor personlig triumf for Børge Bak. Samme år, i 1965, blev Børge Bak ordinær professor i kemi ved Københavns Universitet.

Børge Bak havde aldrig haft et godt helbred, og i 60'erne måtte han underkaste sig flere større operationer. I tilgift ramtes han af en stor personlig sorg, da hans ældste søn Ole blev alvorligt invalideret i et trafikuheld i 1961 og døde nogle år senere. Børge Bak, der aldrig havde været en meget åben mand, blev i disse år endnu mere tillukket, og de samarbejdsvanskeligheder på laboratoriet, hvortil kimen var blevet lagt tidligere, men som indtil da havde været af mindre betydning, blev utvivlsomt forværrede. Da han tog fat på sin næstsidste store interesse, ab initio beregninger af molekylstrukturer, var det i udpræget grad i samarbejde med folk uden for laboratoriet, i første omgang John Avery. Det er værd at notere sig, at han så på disse beregninger, som han havde set på så megen spektroskopi: De var et værktøj, som kunne bruges i kemiens tjeneste, ikke noget der var interessant i sig selv.

Længe inden Styrelsesloven trådte i kraft, havde Børge Bak haft for vane at uddelegere meget administrativt arbejde i sikker forvisning om, at alt blev gjort, som han ville have det gjort. Studienævn var også blevet indført på kemistudiet, før de kom overalt som en konsekvens af loven. Men fra 1970 var alle disse ting pludseligt noget, der blev krævet – og somme tider udnyttet mod de intentioner, som de lærere, der frivilligt havde ladet magten glide sig af hænde, havde haft.

For nogle professorer – ikke mange år ældre end Børge Bak – blev det vist aldrig rigtig klart, at administrationsformen havde ændret sig. De levede videre på autoriteten. Og for andre – ikke mange år yngre – var de nye former allerede blevet en selvfølge. Men Børge Bak ramte det hårdt, og han isolerede sig i stigende grad fra medarbejderne på Kemisk Laboratorium V. Det hjalp heller ikke, at han til sine dages ende var Des med alle på laboratoriet. Da jeg selv blev professor i 1963, blev vi højtideligt dus – Thor havde han kaldt mig længe, aldrig Bak, det var hans navn, vi var jo ikke i familie. Trods denne nye familiaritet sagde jeg aldrig Børge til ham. Hans nom de guerre, B. B., var det nærmeste man kom fornavnet.

Trods sine fremskredne år – og et dårligt helbred – tog han i 1979 endnu et nyt emne op, pyrolyse, dvs. spaltning ved høj temperatur, af organiske forbindelser og mikrobølgespektroskopiske undersøgelser af, hvilke molekyler der dannedes. Det kunne være blevet et rigt forsk-

ningsområde, men som det gik, blev dette kun til, at han fik tre speciale-studerende og en licentiatstuderende som medarbejdere.

Børge Bak vendte med pyrolysearbejderne tilbage til sin første helt selvstændige forskningsinteresse, mikrobølgespektroskopien. Og medens det i hans tidlige år havde drejet sig om at syntetisere forbindelser, der var så simple, at de kunne analyseres til bunds, fik han nu via pyrolysen det ene simple, hidtil ukendte, molekyle efter det andet forærende.

Alderen indhentede ham imidlertid, og han måtte trække sig tilbage. Den arbejdsplads, man tilbød ham, brugte han ikke meget – han påtog sig med øjensynlig glæde den rolle som far og bedstefar, han tidligere havde syntes, han ikke havde haft tid nok til. Og han nåede at fejre guldbryllup med sin Sonja, som årene igennem havde givet ham det sikre bagland, uden hvilket han ikke kunne have arbejdet så intenst, som han gjorde.

Ved hans afgang fejrede laboratoriet ham med en endags konference, hvortil de havde indbudt tidligere medarbejdere og studerende. Børge Bak havde meldt afbud til festmiddagen, som blev afholdt uden ham. Talerne ved frokosten var derfor de officielle festtaler, og da hædersgæsten kom til det, der skulle have været hans takketale, fortalte han i stedet en historie, som jeg mener tåler gentagelse også ved denne lejlighed.

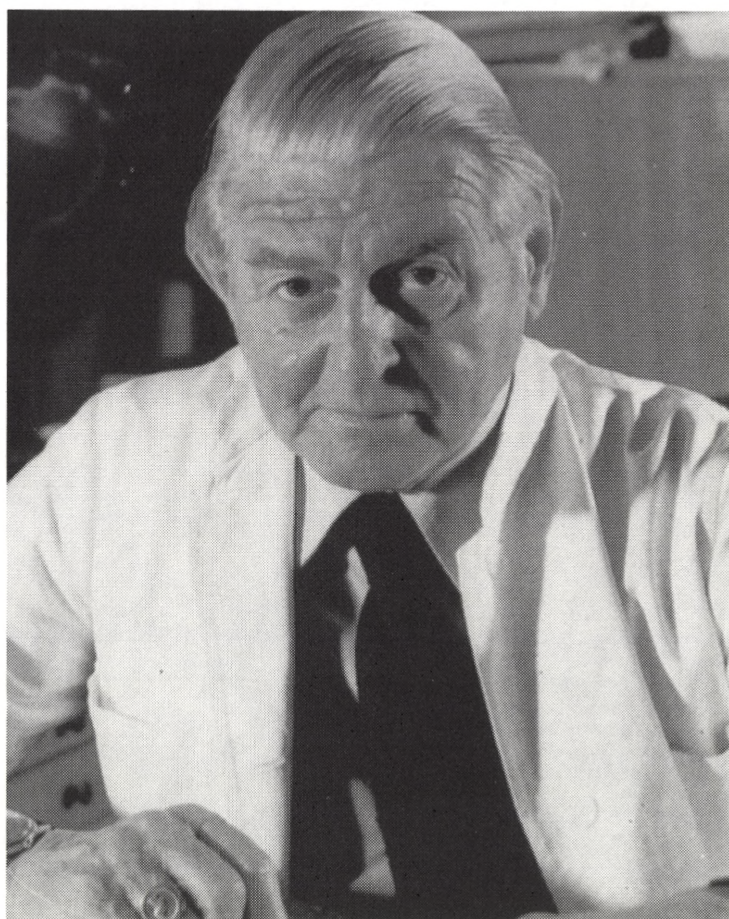
En ældre løve boede i et bur i Zoologisk Have og havde det meget godt med sine livsvilkår. En dag blev en yngre løve sat ind i buret til den, og den ældre løve syntes, det var hyggeligt at få selskab, omend det var lidt generende, at den yngre løve spiste det meste af maden. En dag foreslog den yngre løve, at de sammen skulle flygte fra Haven – buret blev som regel ikke låst, så det var nemt nok. Den ældre løve følte sig lidt utilpas ved dette bud på god opførsel, men lod sig overtale, og om aftenen mødtes de, efter aftale, under et træ i Søndermarken. Efter den unge løves forslag delte de byen mellem sig, den gamle løve fik yderkvarterne, den yngre løve den indre by. Den unge løve forsikrede den ældre om, at med alt det, folk smed bort i vore dage, ville der ingen vanskeligheder være med at få nok at spise. Efter aftale mødtes de under samme træ en måned senere. Den gamle løve var nu om muligt endnu mere træt og udhungret end før, den unge var glad og i god foderstand. På den gamle løves spørgsmål om, hvordan den dog bar sig ad, svarede den unge løve: »Det er da nemt nok. Jeg løber frem og tilbage på Frue Plads, og somme tider slår jeg et sving ud omkring H. C. Ørsted Institutet. Når jeg er sulten, snupper jeg blot en professor – dem er der aldrig nogen der savner.«

Om professorer idag blot dør og ikke savnes, som hans historie impli-
cerer, ved jeg ikke, men jeg ved, at det, han ønskede at blive husket for,
ikke dør. Børge Bak skrev op imod 200 vægtige publikationer, hvoraf
mange vil blive husket i decennier, og han inspirerede medarbejdere til
selvstændigt at skrive adskillige andre. I de senere år følte han sig dog
nok svigtet, og jeg tror, han forlod universitetet som en skuffet mand.

Han åbnede mere end nogen anden nutidig dansk kemiker universite-
tet overfor erhvervslivet, og han havde åndelig styrke til fire gange i sit liv
at starte et helt nyt forskningsområde.

Æret være hans minde.

Thor A. Bak

Arne Che-Hoggard

Arne Noe-Nygaard

30.juli 1908-3. juni 1991

Af Asger Berthelsen

Arne Noe Nygaard var af fødsel vestjyde. Han blev født i Ribe d. 30. 7. 1908 som søn af Ingrid Noe-Nygaard, f. Iversen, og seminarieførstander, cand. theol. Søren Jensen Sørensen Noe-Nygaard. Ved Ribe Seminariums omdannelse til et statsseminarium i 1918 søgte faderen bort og blev valgmenighedspræst i Thy, hvor Arne kom i Hurup realskole. I sin fritid udforskede Arne sammen med en kammerat den nærliggende Ashøj plantage. Faderen havde tidligt lært ham at bruge øjnene i naturen og at iagttage dyre- og plantelivet.

Arne var lille af vækst, og som voksen, hvor han blev kaldt Noe, målte han kun 4 kvaderstens højde. Som 41-årig fortalte han i salonen på geologkutteren N.V. Ussing, efter at have afslået en portion havregrød, at det havde han fået nok af som barn. »Spis din havregrød op, Arne, så du kan blive stor og stærk«, var han ustandselig blevet formanet. Og med et for Noe karakteristisk skævt blik op mod sidemanden tilføjede han: »Og her kan De se resultatet«.

I 1920 flyttede familien Noe-Nygaard til Østjylland, hvor faderen blev sjælesørger for Bering Valgmenighed. Arne kom i mellemskolen og senere gymnasiet på Århus Katedralskole, hvor naturhistorielæreren, lektor Mathias Møller, vakte hans interesse for geologien. Selvsamme 'Mathies' grundlagde også Naturhistorisk Museum i Århus. Noe blev sproglig student fra Århus Katedralskole 1927, og han begyndte samme år på geologistudiet (konferens) ved Københavns Universitet – trods professor O.B. Bøggilds advarsler om, at det var et brødløst studium. Noe boede først hos familie i Ordrup, men flyttede senere ind på Studentergården og sluttede sig snart til den gruppe af naturhistoriestuderende, der mødtes regelmæssigt hver onsdag aften (Foreningen NOA). Noe var de første tre år den eneste konferensstuderende i geologi; siden læste han sammen med Richard Bøgvad (senere chefgeolog ved Kryolitselskabet Øresund) og Keld Milthers (senere statsgeolog ved DGU).

Noe's lærere var professor O.B. Bøggild og docenterne J.P.J. Ravn og

Poul Harder (DTH). Mineralogen Bøggild var tør, og nærmest sky og utilnærmelig. Palæontologen Ravn var venlig og åben, men det var Poul Harder, der åbnede Noe's øjne for dynamikken i geologien. Harder var efter Noe's mening den ideelle universitetslærer for de få konferensstuderende. Museets bibliotekar var ordensmennesket, amanuensis Karen Callisen, med flip, cigar og fedtlæderstøvler. Hun blev dr. phil. og museumsinspektør i 1932. Noe bestod magisterkonferens i geologi i 1933. Noe's senere professorkolleger, Alfred Rosenkrantz og Christian Poulsen, var begge ældre i gårde. Rosenkrantz var cand. polyt. og havde overvintret (1926-27) i Østgrønland, og den 31-årige honorarlønnede assistent Christian Poulsen blev dr. phil. i 1927 – samme år som Noe påbegyndte studiet. Noe må have været en meget motiveret student, for han fik hurtigt øgenavnet 'Zeoliten', efter den mineralgruppe, der er karakteriseret ved at 'blære op' ved opvarmning.

De første fire år af Noe's studietid havde Lauge Koch som honorarlønnet geolog ved Grønlands Styrelse sit arbejdsværelse på Museet. Koch var ud af en gammel præstefamilie, han blev student fra Ribe, magister i geologi i 1920 og dr. phil. i 1929. Mens Arne Noe-Nygaard endnu var skoleelev, havde Lauge Koch under 2. Thule-ekspedition (1916-18) og Jubilæumsekspeditionen (1921-23) kortlagt næsten hele Nordgrønland geologisk og herved opnået international anerkendelse som polarforsker og geolog. Sommeren 1929 deltog Alfred Rosenkrantz, Christian Poulsen og student Arne Noe-Nygaard alle i Dansk Østgrønlands-Ekspedition, arrangeret af Lauge Koch. Her traf Noe for første gang den svenske geologiprofessor Helge Backlund, der var uddannet i St. Petersborg, havde berejst Zarriget fra Turkestan og Mongoliet til Novaja Zemlja – og dertil Nord- og Sydamerika. Under Treårsekspeditionen (1931-33) og Noe's studieophold i Uppsala (1933-34) indførte Helge Backlund Noe i de krystallinske bjergarters geologi. Koch havde også sørget for, at Noe forud for Treårsekspeditionen kunne studere petrografi hos dr. P. Quensel i Stockholm.

Deltagelsen i Lauge Kochs ekspeditioner til Østgrønland og studieopholdene i Stockholm og Uppsala, mens Noe endnu var student og nybegt magister, kom til at præge hans personlige og faglige udvikling stærkt. Fagligt gav det Noe et meget bredt fundament. Da Noe senere selv, efter 2. Verdenskrig, som professor mineralogiae og museumsdirektør skulle opdrage en ny generation konferensstuderende, sikrede han midler til at kunne sende det næste kuld ud – på ekspeditioner til Peary Land, Indien og Himalaya og studieophold i Stockholm, Aberdeen, Durham, Paris,

Berlin, Neuchâtel og Delft – vel vidende, hvad det betyder at få luft under vingerne, mens man er ung.

Også en anden person, som student Noe-Nygaard traf på Museet, fik stor betydning for hans senere virke. Det var fru Ellen Bentzen, der blev knyttet til Museet i 1928, og som virkede der i over 50 år – som husets oldfrue, kantinebestyrer og gode fe. Som ældre kunne fru Bentzen derfor tillade sig at tale alvorsord 'ned' til den fysisk ikke så høje og vægtige professor og museumsdirektør. »Nej ved De hvad, hr. professor, hvis det var mig, der var direktør her i huset, så ville JEG ikke.....«. Uvidende da om de to's museale opvækst gennem årene, var vi unge studerende meget imponerede over fru Bentzens mod. For der stod allerede da en air af respekt omkring Noe. Vi var stolte over at have en så ung professor.

Noe talte aldrig hårdt eller kommanderende. Engang, hvor en ikke særlig vågen skipper på en GGU kutter var sejlet på et ellers velkendt skær med et så voldsomt brag, at en pande fyldt med smeltet fedt røg i dørken og nær havde skoldet mig, sprang jeg fra kabyssen op på dækket og bebrejdede skipperen påsejlingen meget højlydt – for derefter at spørge Noe, hvorfor han ikke havde taget affære. »Nej, jeg vil ikke blive gal«, svarede han, »for hvis jeg først bliver det, har jeg så svært ved at blive god igen«. Et karaktertræk, tror jeg, der var typisk for den modne Noe. Blev Noe gal, og det har jeg oplevet, meddelte han det helst skriftligt, og han forventede ikke svar, kun at man var 'loyal'. Kunne han undgå personlige konfrontationer, gjorde han det.

Noe kunne være en drillepind, men var aldrig sarkastisk. Han var en højt skattet festtaler og causør ved sammenkomster i de geologistuderendes forening Steno. Ikke mindst når det lykkedes dem at overtale ham til at fortælle om sin arrestation under studieopholdet i Uppsala. Efter et kalas, hvor der var blevet kigget dybere i 'Cederströms Blå' end i mikroskoperne, begav docenten Krokström, der senere drak sig ihjel i Ægypten, David Malmquist, som ved morgenforelæsningerne kunne sove med åbne øjne ligesom en høne, et herværende medlem af dette selskab – og Noe sig hjem. Også påvirkede af vinternattens klare måneskin på Slotspladsen begyndte den lystige skare at afsynge:

»Herre min Gud, vad den månen ljuser.....«

'Tyvärr hade lenshövdingens fru tandvärk og lå med öppna öron och ögon, så två poliskonstabler' dukkede snart op og arresterede de formastelige, der havde forvoldt oljud. De bedyrede hver og en: »Nej jeg kan slet ikke synge. Det må have været de andre«. Dagen efter stod i Uppsala Nya Tidningen at læse, at Hovretten havde idømt hver af måneskinssan-

gerne en bøde på 20 SKr for at have foranstaltet obehørig natlig korsang.. 'ehuru de ej ägade sångstämma'. Det var første gang Noe kom for retten.

Under Treårsekspeditionen, hvor Backlund var sommermand, overvintrede Noe på Ella vinteren 31-32, sammen med bl.a. Thorvald Sørensen og Gunnar Thorson. Sidstnævnte, også kaldet 'Maskine-Gunner', talte meget om sine pelagiske larvestadier den vinter. Så meget, at Noe endnu berettede om det, da vi i 1949 i lå i lejr under Nagssugtutata Tasiat ekspeditionen i indlandet syd for Nordre Strømfjord. Da vi havde fortæret den proviant, vi havde båret ind, drog vi tilbage mod kysten og slog lejr ved et tidligere udlagt depot. Det blæste og regnede stygt, men værst var dog, at 'depotet', der bestod af en pakke knækbrød, lå spredt ud over det våde terræn i en stor vindvifte. Da vi endelig havde fået de tilbageværende skiver samlet sammen, blev de tørret over primussen, og ihukommende Helge Backlunds praksis under Treårsekspeditionen sorterede Noe stykkerne et efter et. En bunke lugtede næsten nybagt, den anden umiskendeligt af lettet ræveben; begge bunker blev dog spist. Da Noe næste morgen kravlede ud af teltet, opdagede han, at han havde glemmt at tage sin rygsæk ind. »Og så er den våd på basalsiden«, udbrød han ærgerligt.

Denne ytring står for mig som en typisk Noe-bemærkning, et paradigme for hans ordvalg. Det er vel ingen hemmelighed, at studenterne tit faldt i svime over Noe's flittige brug af fremmedord og forkærlighed for latin.

Kort før Treårsekspeditionens afrejse (1931) var dr. Lauge Koch flyttet fra Museet til Slotsholmen, og herfra udgik også hans senere ekspeditioner. Flytningen medførte, at den daglige kontakt mellem Koch og museets medarbejdere blev afbrudt. Hvad der var den egentlige årsag til det skæbnesvangre brud, der i 1935 opstod mellem geologkredsen på Museet og dr. Lauge Koch på Slotsholmen, er aldrig blevet klarlagt.

I »En jordisk krønike: Træk af DGUs historie 1888-1988« antyder dr. Leif Banke Rasmussen (1988), at 'man' ikke ønskede, at Lauge Koch skulle blive udpeget til at efterfølge Victor Madsen som DGU's direktør. Victor Madsen, som skulle været gået af i 1935, blev faktisk forlænget 1½ år ud over normeret pensionsalder, men det vides ikke, om Koch overhovedet ville have været interesseret i at overtage direktørposten ved DGU. Skulle han have ønsket det, måtte det være, fordi DGU's arbejdsområde samtidig tænktes udvidet til også at omfatte Grønland. Koch's arbejdsfelt var helt klart de store træk i Nord- og Østgrønlands geologi, og han havde etableret samarbejde med fremstående udenlandske geologer, der

havde den erfaring i geologisk kortlægning af foldebjerge, som danske geologer dengang savnede. Da Koch havde været medlem af den danske delegation ved Østgrønlandsagens behandling ved domstolen i Haag, hvor Danmark i 1933 tilkendtes højhedsretten over Østgrønland, havde han gode politiske kontakter. Hans pondus og udstråling som 'chefen' gjorde det let for ham at rejse penge til store ekspeditioner, og som Grønlands Styrelse's konsulent og en efterspurgt foredragsholder var han heller ikke uden private midler.

Set i bakspejlet er det tankevækkende, at det var i 1933, at Axel Sandemose opstillede Janteloven i romanen 'En Flygtning krydser sit Spor'. Anledningen til den såkaldte Koch-strid er imidlertid velkendt. Det var udgivelsen af et bind i serien 'Geologie der Erde', bogen 'Geologie von Grönland' (159 s.), forfattet af Lauge Koch. Bogen bar præg af at være skrevet hurtigt, og Koch var faldet for fristelsen til at fremhæve sin egen indsats. De 11, O.B. Bøggild, Victor Madsen, Karen Callisen og kredsen omkring dem, skrev i forargelse 13 siders 'Bemærkninger' med anmeldelse og kritik (dateret 9. nov. 1935), som i en dansk- og engelsksproget udgave gik i trykken i Meddelelser fra Dansk Geologisk Forening. Bemærkningerne blev i 3. korrektur (d. 26. nov.) tilstillet Lauge Koch med mulighed for at få et svar trykt i samme hefte af tidsskriftet.

Men derudover foranledigede 10 af de 11, at der blev indkaldt til en ekstraordinær generalforsamling i Dansk Geologisk Forening (den 9. december), med bemærkningerne og et resolutionsforslag på dagsordenen. Her beskyldtes Koch af sine kritikere for at have fremført vildledende argumentation, at have fortiet og fremsat urigtige citater, samt at have tilegnet sig andres resultater. I Meddelelser fra Dansk Geologisk Forening (Bind 8, Hefte 5, s. 548-576) findes en udførlig beretning om generalforsamlingens forløb, der endte med vedtagelse af en 'afværgedagsorden'.

Men Koch fandt anklagerne så ærekrænkende, at han indankede sagen for domstolene, hvor sagen verserede, indtil Højesteret den 21. juni 1938 afsagde sin dom: De 11's bemærkninger blev ikke anset for at være retsstridige, hvorimod deres forstærkede vendinger i en følgeskrivelse og forslaget til resolution ved generalforsamlingen kendtes ubeføjede. De 11, der var indstævnet af Koch, gik fri for tiltale, men blev pålignet sagsomkostningerne. Dommen er optrykt i Meddelelser fra Dansk Geologisk Forening (Bind 9, Hefte 3, s. 351-369, 1938), hvor Koch og hans angribere også kommenterer dommen. Ingen blev kendt skyldig, og ingen blev helt rensset for skyld; alle implicerede og dansk geologi tabte ved sagen.

Jeg omtaler denne sag ret indgående her, dels fordi den fik stor betydning for dansk geologi og omverdenens syn på danske geologer gennem de næste 25 år, dels – og ikke mindst – fordi det blev Noe, der kom til at samle skårene op og klinge den terrin, han selv havde været med til at tabe. Noe var den yngste blandt de 11, og Koch-sagen var anden og sidste gang, Noe kom for retten. Som den længstlevende dansker ud af de 11 nåede Noe imidlertid at anskue sagen på afstand. I sin nekrolog over Christian Poulsen skriver Noe meget åbenhjertigt: »En gennemlæsning nu, 40 år efter retssagen ... er en ejendommelig oplevelse. Nok er der punkter, man stadig kan være enig med kritikerne om, men en række af angrebepunkterne kan man i dag kun se som forfejlede« (Overs. Dan. Vid. Selsk. 1975-76, s. 75 (1976)).

Noe kommenterer også sagen i bogværket 'Københavns Universitet 1479-1979' (Bd. XIII, s. 354-356, Gads Forlag, 1979) og posthumt i sit bidrag til 'Strejflys: Træk af dansk videnskabs historie 1917-92' (Munksgaard, 1992).

Koch-sagens dønninger holdt sig længe i den internationale geologverden. Da jeg i 1954 på Noe's foranledning rejste på studieophold i Neuchâtel hos professor C.E. Wegmann, som da stadig støttede Lauge Koch varmt, var jeg på forhånd blevet screenet ideologisk af Wegmanns mangeårige ven, fru Ellen Louise Mertz (DGU). Wegmanns uforbeholdne kommentarer til Koch-sagen fik mig til bedre at forstå, hvor vanskelig en situation Noe må have været i, da han i 1945 sammen med endnu en af de 11, Alfred Rosenkrantz, tog initiativ til oprettelsen af GGU, en statslig Grønlands geologiske Undersøgelse. Grønlands Styrelse/Departementet støttede Kochs aktiviteter i Østgrønland frem til sidst i 50erne. Lauge Koch døde i 1964.

Noe stod imidlertid stærkt styrket efter krigen. Han havde da status som museumsdirektør-professor (1942), og hans indsats i modstandsarbejdet under besættelsen, hvor han var medlem af Frihedsrådet (1943) og Frit Danmarks hovedledelse (1943-46), havde affødt stor respekt for personen Arne Noe-Nygaard.

Som bekendt bar Noe's bestræbelser for etableringen af GGU frugt. Medvirkende hertil var sikkert, at Lauge Koch i oktober 46 opsøgte Noe, og at de fik talt ud under fire øjne – i to timer. Noe måtte dog i endnu mange år udvise stor balancekunst under forhandlingerne i Udvalget for Grønlands geologiske Undersøgelse. Han måtte dels opretholde enighed mellem udvalgets geologiske medlemmer (Rosenkrantz, Ødum og Noe), dels overbevise statsmagtens repræsentanter (»juristerne«). På et tids-

punkt gjorde DGU's direktør, dr. Hilmar Ødum, sig til talsmand for, at undersøgelserne på Grønland burde lægges ind under DGU – ligesom den geologiske kortlægning af Færøerne var det. Der stod dengang endnu 'Geologisk Rigsinstitut' på DGU's dørskilt. Men Ødum blev talt fra sin idé.

Da Noe og Rosenkrantz ønskede at sende to unge GGU-geologer til en arktisk-geologisk kongres i Canada (1961), måtte Noe skaffe midler hertil fra Rask-Ørsted Fondet. Departementschef Eske Brun havde allerede delegeret sin favorit, Lauge Koch. Det blev mit første møde med Koch.

Jeg vil ikke dvæle yderligere ved GGU's etablering. Det har Noe selv beskrevet indgående, bl.a. i skriftet 'Til Knud Ellitsgaard Rasmussen, GGU's første leder og direktør' (Rapp. Grønl. geol. Unders. 128, 103-121, 1986).

Noe's deltagelse i Lauge Kochs Østgrønlandsekspedition i 1929 betød, at han måtte opgive at besvare en prisopgave om de skandinaviske ledeblokkes fordeling på Sjælland, udskrevet i 1928 (med to års løbetid). Den unge student Noe-Nygaards motivation til at besvare denne prisopgave kan givetvis føres tilbage til Mathias Møller og Poul Harder, og sælsomt nok blev det et tilsvarende emne, Noe behandlede i sit sidste arbejde fra 1991: 'Larvikiter i kvaderstenskirker', der blev udgivet af DGU få måneder efter Noe's død.

Ringen nåede at blive sluttet.

Noe's videnskabelige produktion (1932-1991) blev meget omfattende. Svarende til Noe's skiftende ekspeditionsmaal falder de betydeligste af hans arbejder i tre hovedgrupper: 1) om de geologiske forhold i Østgrønland, 2) om basalter og andre vulkanske bjergarter i Island, på Færøerne og Grønland, 3) om Danmarks og Grønlands grundfjeld. Den sidste gruppe (3) optræder tidsmæssigt som et indskud i gruppe 2.

Noe skrev desuden lærebøger: 'Krystallografi og Mineralogi' (s.m. H. Clausen, 1948), 'Mineralogi' (1962), og 'Geologi: Processer og Materialer' (1955). Han publicerede også, mest på dansk, mindre meddelelser om vidt forskellige emner, anmeldelser, rejse- og kongresberetninger og bidrag til oversigtsværker. Han skrev flittigt om geologien og museums-samlingernes historie, og var forfatter til mange populære artikler og bøger. Noe skrev dansk med semikolon, egnet til højtlesning.

I løbet af sit lange liv fik Noe også til opgave at holde mange mindetales over kolleger og tilmed over egne elever. Hans nekrologer over studievennerne Richard Bøgvad (død 1952) og Keld Milthers (død 1960) præges af en særlig varme og indlevelse.

Noe nåede at blive verdensberømt i Danmark, før han blev det i Norden og internationalt. Det gjorde et stort indtryk, da han som præsident for den 21. Internationale Geologiske Kongres (1960) flydende på de 6 officielle kongressprog bød den store deltagereskare velkommen til København. Men det var frem for alt Noe's seneste arbejder (1962-1984), skrevet, mens 'basaltgruppen' voksede op og samlede sig omkring ham, der for alvor satte sig spor internationalt.

I 1937, mens sagen 'Koch versus de 11' endnu verserede, disputerede Noe på afhandlingen 'Die Palaeozoischen Eruptivgesteine von Canning-Land' (153 s. og 7 tavler). Den er et gedigent og sobert arbejde, hvor sentil post-kaledoniske (devone) magmatiske dyb- og dagbjergarters mineralogisk-petrografiske og kemiske sammensætning beskrives indgående, og bjergarterne indplaceres stratigrafisk. Disputatsen repræsenterer afslutningen på den del af Noe's forskning, der var baseret på deltagelsen i Kochs Østgrønlandsekspeditioner – bortset fra nogle diskussionsprægede indlæg fra 1938, og et enkeltstående arbejde fra 1940 om en tertiær syenitforekomst.

1936 var på flere måder et vigtigt år for Noe. Han blev ansat som honorarlønnet assistent ved Museet, og han indgik ægteskab med entomologen/økologen, dr. phil. (1936) Ellinor Bro Larsen, datter af professor v. Landbohøjskolen Ole H.L. Larsen og dennes hustru Betty Margrethe, født Bro. Ellinor og Noe fik tre børn, sønnen Carsten og døtrene Nanna og 'Sille' (Bodil), der voksede op mellem biller, bæltedyr, bogstaber og stenbunker – og selv, til fru Bentzens store skræk, holdt hvide mus. Selvom begge forældre havde mere end nok at se til med at pleje to fag og tre børn, sommetider også i omvendt rækkefølge, var professorboligen på Øster Voldgade 5 et varmt hjem, hvortil unge studerende gæstfrit blev budt til middag sammen med udenlandske gæsteforelæsere.

Endnu en vigtig begivenhed fandt sted i 1936. Noe deltog i dr. Niels Nielsens 4. dansk-islandske ekspedition til vulkanområderne ved Grimsvötn. De fire måneder i Island gav sikkert det afgørende stød til Noe's videnskabelige skifte til vulkangeologi og basaltpetrologi. Medvirkende kan også have været hans besøg (1936-37) hos ældre basaltpetrografer i London og Glasgow. Efter en første meddelelse (sammen med Niels Nielsen, 1936) om inddelingen af den islandske palagonit-formation, fulgte i 1940 et større arbejde om 'Sub-glacial Volcanic Activity in Ancient and Recent times,' som blev banebrydende for forståelsen af dannelsen af de islandske 'plateau mountains'.

Noe var en omvej over DGU, Danmarks geologiske Undersøgelse,

inden han flyttede ind i professorboligen på Øster Voldgade 5. Han forlod i 1938 sin løse ansættelse på Museet hos Bøggild og Karen Callisen, for på den nyudnævnte direktør Hilmar Ødums opfordring som fast videnskabelig assistent at stå for opbygningen af DGUs borearkiv. Året efter fik Noe til opgave at starte den geologiske kortlægning af Færøerne, og han udnævntes i 1940 til afdelingsgeolog. Noe publicerede en række mindre meddelelser om Færøernes geologi i 1939 og 1940, men krigen og besættelsen betød en langvarig afbrydelse i det egentlige kortlægningsarbejde. Det blev imidlertid, under Noe's fortsatte ledelse, genoptaget i 1945, og formelt afsluttet med udgivelsen af 'Geologisk Kort over Færøerne' (1:50 000; udgivet i 1969 sammen med Joannes Rasmussen), et forbilledligt arbejde.

Noe deltog i A. Rosenkrantz' Nugssuaqekspedition i 1939, og 1941-42 offentliggjorde han flere større arbejder om de vestgrønlandske plateau-basalter og beskrev også islandske vulkanske bjergarter. Hele den nordatlantiske basaltprovins var hermed inddraget i Noe's interessesfære.

I 1942 overtog Noe, efter nedsættelse af et udvidet bedømmelsesudvalg og en efterfølgende professorkonkurrence, O.B. Bøggilds mineralogiprofessorat, og Noe stod nu, som 34-årig, med det fulde ansvar for geologien ved universitetet. Det er ufatteligt, hvad Noe overkom som professor, altid engageret og optimistisk. Jeg kan dog huske, at Noe blev bekymret, da han nærmede sig de 50. Hans nære ven, Bøgvad, var død pludseligt, og Noe indså, at flere i hans egen slægt var gået bort, inden de fyldte 50 år. »Men hvis de overlevede, så levede de længe«, trøstede Noe sig selv.

Den første større ombygning af Øster Voldgade 5 blev afsluttet, året før Noe fyldte 50. Nu kunne han hellige sig sine egentlige opgaver som professor. Om aftenen vendte Noe efter en stund sammen med familien i professorboligen gerne tilbage til sit kontor for at fortsætte arbejdet her. Når han henad midnat skruede hættten på sin fyldepen og slukkede for mikroskopet, lagde han som regel vejen over loftet, og var der da lys i et af de nyindrettede arbejdsværelser her, faldt han indenfor. Disse natlige samtaler var meget inspirerende, for ligesom ligemænd udveksler erfaringer, fortalte Noe om, hvad der optog ham, og vi unge konferensstuderende berettede om de problemer, der holdt os vågne. Der blev dog også talt mere personligt.

En nat betroede Noe og jeg hinanden, at vi begge havde haft den euforiske oplevelse at være den, der opdagede hidtil helt ukendte blotninger med faststående grundfjeld i en skov på Sjælland. Baggrunden for vore ens oplevelser, der selvsagt indtraf i drømme, var åbenlys. Noe

havde med den unge norske dr. Hans Ramberg som fagkyndig højre hånd i 1946 startet udforskningen af grundfjeldet i Vestgrønland, og jeg var i 1949 Noe's feltassistent i Nordre Strømfjordsområdet. Vi sporede os da tæt ind på hinanden. Den ene sagde næsten altid først, hvad den anden tænkte. Det var også den sommer, hvor vi sidst på sæsonen begyndte at skranke. Noe fik sprængt næse (en byld), jeg sprængt hals (halsbetændelse), og Henning Sørensen sprængt skridt efter at have skrævet for vidt – i et spring over en elv.

Flere af Noe's arbejder fra 1950erne blev skrevet med hans egne elever som medforfattere, og de afhandlinger, vi selv stod for, lå ikke længe på Noe's skrivebord, før de gik i trykken. Noe var en mild referee. Hans første kuld konferensstuderende blev næste alle sporet ind på felter, der lå ved siden af og supplerede, hvad Noe selv mestrede. Færingen Joannes Rasmussen (dr. scient. h.c. i 1979) var undtagelsen. Først da fagets spektrum var fyldt ud, tillod Noe sig at opfostre det næste kuld som sine personlige elever, basaltgruppen.

Efter ombygningen af kemifløjten, og Museets og instituttets overtagelse af hele Øster Voldgade 5-7 inklusive professorboligerne, flyttede familien Noe-Nygaard i 1964 til æresboligen Lundehave i Helsingør, hvor Noe og Ellinor fik nitten gode år sammen. Ellinor døde d. 10 april 1983.

Cand. scient.-studieordningen og den store studentertilgang i 60erne medførte øgede undervisningsbyrder, og mens den gamle og den nye studieordning overlappede, var Noe en overgang oppe på at have 18 timers undervisning om ugen. Fra 1960erne foreligger alligevel fra Noe's hånd en række betydelige arbejder publiceret internationalt. En William Smith Lecture: 'The geology of the Faeroes' (1962), 'The Precambrian of Denmark' (1962), 'The Precambrian of Greenland' (sammen med A. Berthelsen, 1965), tre artikler (1966 og 1968) om Færøerne og nordatlantisk basaltpetrologi; de to fra 1966 i Nature. Hertil kom adskillige artikler om den nordatlantiske basaltprovins, trykt i nordiske nationale tidsskrifter.

Den stigende linie i Noe's videnskabelige produktion holdt sig gennem 1970erne og ind i 80erne. To bidrag fra 1974: 'Cenozoic to Recent Volcanism in and around the North Atlantic Basin' (54 s.) og 'Faeroe-Iceland Plume: Rare-earth Evidence' fortjener særlig at blive fremhævet. Den sidstnævnte artikel, hvor der præsenteres afgørende geokemisk evidens for, at det basaltiske magma stammer fra en dybtliggende 'varmebyld' i kappen, gav anledning til at Noe stadig, fra et stort fotografi, skuer ud over Ph.D. studerende i petrologi ved Columbia University, N.Y.

Som kronen på værket blev Dybdeboringsprojektet på Færøerne realiseret 1980-81 med støtte fra Carlsbergfondet. To borer, den dybeste på 2178 m, penetrerede den færøske basaltlagserie. Resultaterne publiceredes 1984 af Noe og 15 medarbejdere i *Annales Societatis Scientiarum Færoensis, Supplementum IX*.

En fortegnelse over Noe's publikationer, udarbejdet af mag. Erik Kristiansen (Geologisk Museums bibliotek), vil blive trykt i tilknytning til en nekrolog, forfattet af Knud Ellitsgaard-Rasmussen, i *Geologisk Forenings Årsskrift for 1990-91 (1992)*.

Noe overtog i 1970 en lærestol i dynamisk geologi, men forblev bestyrer for Museet. De næste 7 år, hvor de nyetablerede institutter snart alle flyttede til Øster Voldgade 10, blev der i nr. 5-7 plads til at arrangere større og mere moderne udstillinger – og til reorganisation og ajourføring af samlingerne. Dette arbejde lå Noe meget på sinde; han følte, han under den lange etableringsfase (GGU og 4 institutter), delvis havde forsømt Museet. Det blev indhentet.

Når så meget lykkedes for Noe, var det også fordi han ikke gemte sig på Museet, men tit gik 'i byen'. Han gik, indtil Styrelseslovens ikrafttræden, til fakultetsmøder og var indvalgt i konsistorium. Han var desuden medlem af bestyrelsen for Dansk Geologisk Forening, Frihedsfonden, Dansk Geofysisk Forening, Atomenergikommissionen, Kommissionen for videnskabelige Undersøgelser i Grønland og dennes forretningsudvalg, af bestyrelsen for Dansk-islandsk Fond, Arktisk Institut, og Nordisk vulkanologisk Institut, sad i styrelsen for de Nordiske Geologiske Vintermøder og de Nordiske Islands-ekskursioner, var medlem af Rask-Ørsted Fondet, Det naturvidenskabelige Forskningsråd, Akademiet for de Tekniske Videnskaber, – og en lang række udenlandske videnskabelige selskaber og akademier. Noe blev indvalgt i Videnskabernes Selskab i 1954, han havde sæde i Carlsbergfondets direktion 1963-78, var forfatter til flere af Selskabets skrifter, gav adskillige meddelelser og var en trofast deltager i Selskabets møder – til og med forårssæsonen 1991.

Jeg husker kun én ting, som slet ikke lykkedes for Noe; han bestod køreprøven, men lærte egentlig aldrig at køre, hvilket ellers ville have været nyttigt, da han som emeritus studerede kirkekvadre og kløvet kamp.

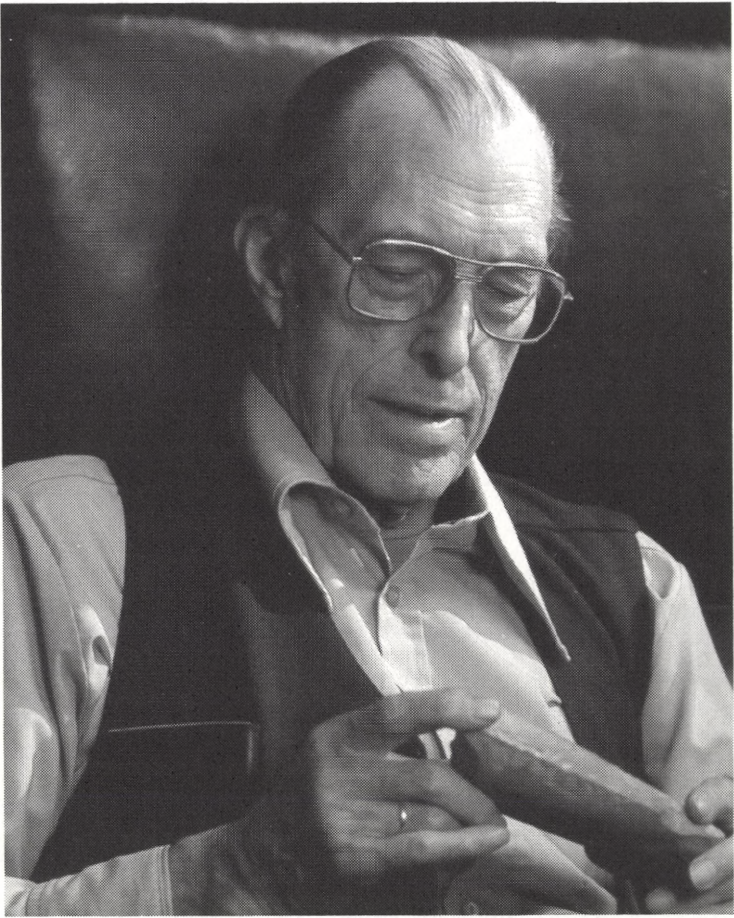
Da Noe i 1977 gik på pension efter 35 års virke som professor og museumsdirektør, havde han ført dansk geologi frem til en stærk position, både hvad undervisning, forskning og Museets samlinger og udstillinger angik. Geologien ved Københavns Universitet havde fået fire nye

lærestole og en stor medarbejderstab, gode lokaleforhold i Øster Voldgade 5-7 og 10, og moderne apparatur. Noe havde også været stærkt medvirkende til udstedelsen af ministerielle regler (1977), der friholdt Geologisk Museum fra uønsket indvirkning af Styrelsesloven. GGU var i 1966 blevet en selvstændig institution, og geologiske institutter var etableret ved Århus Universitet (1961) og Roskilde Universitetscenter (1972).

Sagt med Noe's egne ord (1979): »Alt i alt må jeg vel som vestjyde mene, at det nok kunne være gået værre«.

Noe døde den 3. juni 1991 i æresboligen Lundehave i Helsingør. Vi vil mindes Noe som en fremragende universitetslærer og som dansk geologis ubestridte førstemand.

Ære være hans minde.

J. Traub - Smith

Jørgen Andreas Troels-Smith

7. juni 1916-11. februar 1991

Af Svend Th. Andersen

Jørgen Troels-Smith døde mandag den 11. februar 1991. Så sent som om torsdagen deltog han i Selskabets mødeaften. Han virkede noget træt efter en influenza, men ved spisningen snakkede han ivrigt og var – ikke usædvanligt – ikke let at få med hjem. Søndag eftermiddag musicerede hans børn for ham, og mandag morgen nød han fuglesangen på sin trappe og tog så sin sædvanlige formiddagslur, og sov fredeligt ind i døden.

Troels-Smith fødtes i Viborg 7. juni 1916. Hans forældre var kaptajn F. Troels-Smith og hustru Ida, født Heiberg, en datter af den kendte kirurg stiftsfysikus Heiberg. Fra faderen arvede han en streng ordenssans, og hans morbroder Daniel Heiberg indviede ham i jagtlivets glæder. Han fik sin første jagtbøsse som 8-årig. Hans fader læste til juridisk embedseksamen på rekordtid og blev i 1927 dommerfuldmægtig på Samsø. Familiens flytning til birkedommergården i Tranebjerg blev afgørende for Troels-Smith. På en spejdetur til Stavns Fjord fandt han som 13-årig sin første flintøkse. Dette blev vendepunktet. Fra da af blev Stavns Fjord hans Mekka, hvor han turede rundt, samlede oldsager og indsugede den righoldige natur. I Tranebjerg boede dengang amatørarkæologen Claudi Hansen, som havde fået sin interesse for arkæologien under sin deltagelse i 1. Verdenskrig på Vestfronten. Han fik daværende inspektør ved Nationalmuseet Therkel Mathiassen interesseret i sine fund af primitive håndkiler, og Museet foretog i 1930 en udgravning på Hjortholm. Herved opstod Troels-Smiths kontakt til fagarkæologerne.

I 1931 kom Troels-Smith på Herlufsholm Kostskole. Han fik her et nært forhold til skolens naturhistorielærer Johannes Ferdinand. Lektor Ferdinand var en meget vidende naturhistoriker og oplærte Troels-Smith i botanikken og ornitologien. Arkæologien var dog hovedinteressen, og Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie blev hans kæreste læsning. Sommer- og juleferier blev benyttet til indsamlinger i Stavns Fjord, og Troels-Smith påbegyndte sin første udgravning af Alstrupbopladsen.

I 1928 havde svenskeren Otto Rydbeck fremsat en opsigtvækkende teori om at Ertebøllekulturens jægersamfund havde fortsat i Yngre Stenalder samtidig med Dysse- og Jættestuetidens agerbrugskultur. Troels-Smith opstillede en kronologi for sine primitive flintøkser, og på Alstrupbopladsen fandt han spor af tre kulturfaser. Han fik den ide, at man ved opmåling af geologiske profiler ud i fjordlagene og ved pollenanalyser måtte kunne adskille og datere kulturfaserne. Gennem lektor Ferdinand kendte han daværende afdelingsgeolog ved Danmarks Geologiske Undersøgelse Hilmar Ødum. Ødum satte ham i forbindelse med botanikeren Johannes Iversen, som i 1932 afløste Knud Jessen som leder af DGUs moselaboratorium. Iversen kom til Samsø og hjalp Troels-Smith med at indsamle pollenprøver, og herved opstod et livslangt gensidigt inspirations- og venskabsforhold.

Da Troels-Smith påbegyndte geologistudiet i 1934, havde han færdige forudsætninger for videnskabeligt arbejde. Han lærte pollenanalyse hos Johannes Iversen og skrev sine første afhandlinger som 20-årig. 1930erne var en frugtbar periode i dansk mosegeologi, Knud Jessen daterede den yngste transgression af stenalderhavet til Yngre Stenalder, Johannes Iversen påviste fire havstigninger, og Troels-Smith kunne datere Ertebøllebopladser ved Alstrup, Brabrand og på Amager til jættestuetid og bekræftede herved Rydbecks teorier.

I 1937 dannedes den »3. Køkkenmøddingkommission« med Knud Jessen, Therkel Mathiassen og Johannes Iversen som initiativtagere. Troels-Smith blev assistent ved Danmarks Geologiske Undersøgelse og fortsatte udgravningerne af Ertebøllekulturens kystbopladser ved Dyrholmen på Djursland sammen med Therkel Mathiassen. I 1939 kom et nyt initiativ, undersøgelser af indlandsbopladser i Store Aamose i Vestsjælland. Intet under at det voldte Troels-Smith noget besvær at afslutte sine studier med en magisterkonferens i geologi 1943. Allerede i 1940 havde Nationalmuseet ved direktør Poul Nørlunds initiativ oprettet et moselaboratorium til Troels-Smith, og i 1944 blev Troels-Smith afdelingsgeolog ved DGU med Nationalmuseet som arbejdsplads. I 1956 blev moselaboratoriet ændret til Nationalmuseets Naturvidenskabelige Afdeling med Troels-Smith som overinspektør. Denne post beholdt han til sin pensionering i 1986.

2. Verdenskrigs hektiske tørvegravning medførte et utal af stenalderfund. Store Aamose forblev derfor en hovedarbejdsplads op til 1956. Som resultat af disse arbejder indså Troels-Smith, at det bedste sted til undersøgelser af Yngre Stenalderes første agerbrug var Schweiz, og i 1949 fore-

tog han sin første rejse dertil. I Schweiz forberedte man 100-året for de berømte pælebygningers opdagelse i 1854 ved en storstilet udgravningskampagne. Det var derfor kærkomment for Troels-Smith at blive opfordret til at deltage som geologisk ekspert. Disse arbejder førte til hans doktorafhandling i 1954, men rejserne til Schweiz fortsatte helt op til 1981. Samtidig vendte Troels-Smith tilbage til Stavns Fjord på Samsø. I 1968 oprettedes Videnskabernes Selskabs Kommission for Forskningsarealer. Stavns Fjord blev et af de vigtigste. Troels-Smith fik oprettet en feltstation, og Stavns Fjord indgik i et langvarigt lejemål for at skaffe grundlaget for uforstyrrede naturvidenskabelige undersøgelser. Troels-Smiths fremsyn førte senere til en fredningskendelse, hvorved dette enestående naturområde blev sikret.

Troels-Smiths initiativer strakte sig til oprettelse af nye hjælpemidler. I 1951 deltog han i oprettelsen af et kulstof-14 dateringslaboratorium, som var det første i Europa og med civilingeniør Henrik Tauber som leder har ydet dansk arkæologi og geologi et utal af præcise dateringer. Et andet initiativ var oprettelsen af en dendrokronologisk sektion ved Nationalmuseet. Som sagkyndig indkaldte han lederen af Statens forstlige Forsøgsvæsen, Erik Holmsgaard. Der blev opbygget en grundkurve, som tillader årstalspræcise dateringer af historiske og arkæologiske anlæg tilbage til Kristi fødsel. To andre doktordisputatser udgik fra Naturvidenskabelig afdeling, om Maglemosekulturen i Aamosen af Svend Jørgensen (1963) og om pollenspredning af Henrik Tauber (1977).

Efter 2. Verdenskrigs afslutning fik Troels-Smiths og Johannes Iversens undersøgelser internationalt ry. For Troels-Smiths vedkommende var det især en grundig udgravnings- og opmålingsteknik, og sammen med Iversen havde han skærpet pollenanalysen til et raffineret forskningsinstrument. Utallige udenlandske forskere har deltaget i udgravningerne i Aamosen og Stavns Fjord eller har siddet ved mikroskoperne i Naturvidenskabelig afdeling. Troels-Smith var en sjælden gæst ved store internationale kongresser, men som foredragsholder og underviser nåede han vidt omkring. I 1979 modtog han den schweiziske »Emil Vogt Preis für europäische Urgeschichte«, og i 1990 udnævntes han til æresdoktor ved University of Durham. Han blev indvalgt i Videnskabernes Selskab i 1961 og i Det Kongelige Norske Videnskabernes Selskab i 1983.

I 1937 assisterede Troels-Smith Johannes Iversen ved Nationalmuseets udgravninger i Godthaabsfjorden i Grønland. På rejsen derop traf han en datter af fanger og udstedsbestyrer Johan Gundel fra Jakobshavn, Mariane Gundel. Efter hjemkomsten til Danmark lærte han sig grøn-

landsk for at kunne fri til hende på hendes eget sprog. I 1940 kom Mariane til Danmark, og de blev gift i Tranebjerg. Mødet med den grønlandske natur og fangerkultur havde gjort et vældigt indtryk på Troels-Smith. To gange vendte han og Mariane tilbage til Grønland, i 1946 til Jakobshavn og Thule, og i 1955 til Sermermiut. De fik seks børn, to drenge og fire piger, som alle spiller musikinstrumenter. Mariane døde i 1986.

Troels-Smiths videnskabelige arbejder er stærkt præget af hans ordenssans og forkærlighed for systematik. Samtidig havde han en udpræget sans for grafiske fremstillinger. Allerede som nybagt student udarbejdede han sin inddeling af flintøkserne fra Ældre Stenalder og opstillede en udviklingsrække, som dannede grundlag for en kronologi (1937). Senere medførte de omfattende udgravninger og profilopmålinger i Aamosen et behov for at beskrive og afbilde tørvelagene på et eksakt grundlag. Dette førte til et kompliceret system til »Karakterisering af løse jordarter« (1955), hvor det grundlæggende princip var at karakterisere tørvearterne ud fra mængdeforholdet af de forskellige komponenter, som dannede tørven. Jordartskomponenterne fik naturligvis latinske navne, og der udarbejdedes et sindrigt signatursystem, således at jordarterne kunne afbildes grafisk. Troels-Smiths jordartssystem anvendes nu, mange år efter, internationalt og indgår i grafiske EDB-programmer. Et andet indsatsområde var en intensivisering af pollenanalyserne. Troels-Smith indså, at det fulde udbytte kun kunne nås ved at identificere alle pollentyper, også de sjældne. Mikroskopiteknikken forbedredes væsentligt, og selvfølgelig måtte pollenbeskrivelserne systematiseres. Så Troels-Smith og Johannes Iversen udarbejdede sammen en detaljeret pollenterminologi (1950), som har sejret over konkurrerende systemer og nu også indgår i moderne EDB-systemer.

Ertebøllekulturens kystboplads udgjorde grundstammen i Troels-Smiths tidligste forskning. Ved at følge kulturlagene ud i fjordlagene uden for bopladsene kunne han adskille kulturstadierne og datere dem med pollenanalyse. Undersøgelser fra Alstrupbopladsen, Brabrand (1937) og Amager (1939) fulgtes af den fælles arkæologisk-geologiske undersøgelse af Dyrholmen sammen med Therkel Mathiassen (1942). Resultatet blev en kronologi for danske mesolitiske og neolitiske boplads fra Mullerupkulturen til den yngste Ertebøllekultur, som placeredes samtidig med Dysse- og Jættestuekulturen. Denne opfattelse er dog senere blevet revideret, og Ertebøllekulturen blev placeret i Yngre Stenalderes ældste periode (1953, 1966, 1982).

Undersøgelser af indlandsboplader ved søer og moser var indledt med Aamoseundersøgelserne i 1939. Sammen med Therkel Mathiassen udgravede Troels-Smith en række boplader, som blev dateret i tidsrummet fra Maglemosetid til Yngre Stenalder (1943). Som følge af tørveindustrien blev et righoldigt fundmateriale især fra Yngre Stenalder reddet. Det drejede sig om både, hensatte offerlerkar, offerpladser og boplader, som blev dokumenteret ved opmåling af profiler og indsamling af prøveserier. Samtidig udvidedes Troels-Smiths anvendelse af pollendiagrammernes vidnesbyrd. I 1941 påviste Johannes Iversen i et banebrydende arbejde, at store ændringer i pollendiagrammerne fra Yngre Stenalder skyldtes skovrydninger foretaget af mennesket i forbindelse med indførelse af agerbrug og anvendelse af græsningsarealer for husdyr. Pollenanalyserne fik herved en ny dimension; de tjente ikke længere blot til datering, men kunne bruges til at belyse menneskets landbrugsaktiviteter. En forudsætning for denne anvendelse af pollenanalyserne var den indgående analyseteknik, som Johannes Iversen og Troels-Smith udviklede i fællesskab. For Troels-Smith blev det væsentligt, at der i tiden forud for Iversens store skovrydninger kunne påvises spor af et ældre landbrug (1953). Inspireret af norske kolleger fremsatte han den tanke, at dette ældste landbrug holdt kreaturerne i stalde og i udstrakt grad anvendte afhuggede kviste og blade fra træer, især elm, til kreaturfoder. Anvendelse af vedbend og mistelten til løvfoder blev også diskuteret indgående (1960). Hans synspunkt, at Ertebøllekulturen var bæreren af dette ældste landbrug, blev ikke delt af andre arkæologer, og løvfodringsteorien affødte en livlig international debat.

Løvfodringsteorien førte Troels-Smith til Schweiz, hvor han mente, at tilsvarende landbrugsmetoder måtte have været anvendt. Under de nye schweiziske pælebygningsudgravninger var det primære problem at undersøge, om husene i de schweiziske søboplader virkelig var bygget på pæle ude i vandet eller på udtørret søbund. Dette problem løste Troels-Smith i sin doktorafhandling (1954), som er hans mest indgående pollenanalytiske arbejde. Undersøgelserne viste klart, at husene var bygget på udtørret søbund under tørkeperioder, hvor vandstanden i søerne sænkedes. Pollendiagrammerne fra Schweiz bekræftede forekomsten af et primitivt landbrug ligesom i Danmark. Hvad der måske interesserede Troels-Smith mest var, at der i hustomterne kunne påvises stalde med rester af løvfoder og gødningslag med fluepupper og æg af kvægparasitter, som blev bestemt af zoologerne Boy Overgaard Nielsen og Peter Nansen. Gødningslagene fra Schweiz blev senere undersøgt grundigt af Peter Ras-

mussen (1989). De indeholdt rester af kviste og blade, som klart viser, at kreaturerne primært var blevet fodret med løvfoder. Fra bebyggelsen i mosen ved Weiher ved Schaffhausen førte en plankevej hen til mosekan- ten. Troels-Smith fik gravet et profil gennem en overliggende terrasse og fandt et dyrkningslag, som kunne følges ud i mosen. Talrige fluepupper viste, at marken på terrassen havde været gødet med gødning fra stalde- ne. I et af Troels-Smiths sidste arbejder (1984) blev ringen sluttet: op- staldning af kreaturer, fodring med løvfoder og gødskning af marken med staldgødning.

Troels-Smith bevarede en usvækket interesse for arkæologien. Udover økseafhåndlingen fra 1937 har han indgående beskrevet fundene af stam- mebåde fra Aamosen (1946), fundmateriale fra den tidlig-neolitiske Muldbjergboplads (1953, 1960), ikke mindst udskårne trægenstande, iblandt hvilke en enestående velbevaret flitsbue af elmetræ havde hans særlige opmærksomhed. Han fik fremstillet moderne træskafter til slebne flintøkser, og sammen med museumsinspektør Svend Jørgensen afprøve- de Troels-Smith en fældningsteknik, som klart viste flintøksernes effekti- vitet til skovrydning. Disse erfaringer blev benyttet, da han sammen med Johannes Iversen og Aksel Steensberg i 1954 gennemførte et skovryd- nings- og svedjebugsekperiment i Draved Skov i Sønderjylland.

Mennesket og naturen stod i centrum i Troels-Smiths videnskabelige arbejde. Han var i lige høj grad humanist og naturvidenskabsmand. Jagttagelsen var det primære, hvad enten det gjaldt menneskets redska- ber og andre efterladenskaber, udviklede moseprofiler eller detailstudier af pollenkorn. Alt blev nedfældet med pinlig nøjagtighed og ud i de mindste detailler. Hans udgravningsteknik og analyseteknik var uover- truffne. Hans lyst til igangsættelse af nye initiativer var umættelig. Den grundlæggende jagttagelsesmængde blev derfor større end hans viden- skabelige produktion. Den personlige kontakt stod i forgrunden for Troels-Smith. Hans formidling som underviser ved universitetet, feltkur- ser, kollokvier eller som foredragsholder nåede vidt omkring og har sat sig dybe spor.

Troels-Smith var næsten alvidende. Han satte sig ind i alle mulige emner med sædvanlig grundighed. Han satte meget stor pris på at kom- me til Selskabets møder og diskuterede med alle med stor saglighed. Med ham har Videnskabernes Selskab mistet en internationalt kendt viden- skabsmand og en farverig personlighed.

Lad os ære hans minde.

Summary of the Yearbook 1991-92

Members

In the course of the Academic year 1991-92 the Academy lost one of its Danish members from the Natural Sciences Class and one from the Humanities Class. Their obituaries will be read in the course of the coming Academic Year. Their passing is indicated by a cross before their names in the list of members on pp. 10 ff.

In April 1992 9 Danish members and 8 foreign members were elected, all to the Natural Sciences Class. Their names are:

Danish members:

Professor, dr.scient. Henrik Breuning-Madsen;
Professor, Predrag Cvitanovic; Ph.D.
Professor, dr.scient. Mogens Flensted-Jensen;
Associate Professor, dr.scient. Erik Hviid Larsen;
Professor, dr.scient. Øjvind Moestrup;
Professor, dr.scient. Kaare Lund Rasmussen;
Professor, lic.scient. Morten Søndergaard;
Professor, dr.scient. Jens Ulstrup and
Associate Professor, mag.scient. Ole Westergaard

Foreign members:

Professor, Walter Alvarez, Ph.D.;
Professor, Anthony Fauci, M.D.;
Senior physicist, dr.phil. Ole Hansen;
Professor, Steven Kleiman, Ph.D.;
Professor, Chester Charles Langway, Jr., Ph.D.;
Distinguished Scientist, Susumo Ohno, Ph.D., D.Sc.;
Professor, dr.scient. Dimitrios Phitos and
Reader, Brian T. Sutcliffe, Ph.D.

At the end of the year the Academy had 215 Danish members (89 in the Humanities Class and 133 in the Natural Sciences Class) and 262 foreign

members (89 in the Humanities Class and 173 in the Natural Sciences Class).

Officers of the Academy and members elected to commissions and to Danish committees of international bodies are listed on pp. 49 ff.

Meetings

The Academy met fourteen times in the course of the past Academic Year and the following papers were read:

10 October 1991:

Arne Strid: Flora Graeca and the Botanical Exploration of Greece

The classical *Flora Graeca* of Sibthorp and Smith was published in 1806-40 in ten folio volumes containing 966 hand-coloured copper engravings based on the drawings by Ferdinand Bauer, who had travelled with John Sibthorp in Greece in 1786-87. It was produced in only 25 copies, one of which was acquired in 1989 by the Danish National Library of Science and Medicine, thanks to a major grant from the Carlsberg Foundation. The history and scientific significance of the *Flora Graeca Sibthorpiana* was outlined and a brief summary was given of subsequent botanical research in Greece up to the present.

Ebbe Spang-Hanssen: Language and space

The paper dealt with the growing interest in linguistic expressions for spatial conditions, e.g. in prepositions such as *på* 'on', *i* 'in', *over* 'over', since these words indicate how human-beings structuralize their view of the world. It is particularly attempts to get data processing machines to recognize objects (such as planes and ships, for example) that have aroused tremendous interest in the question of human structuralization of space. This has led to renewed interest in the old linguistic realization that human perception takes place with the aid of spatial images so that most of our abstract knowledge can be perceived as spatial metaphors. As examples were cited the words we use to describe dimensions, i.e. words such as *high*, *long*, *broad*, *thick*, *deep*.

31 October 1991:

Bengt Saltin: In memory of Erling Asmussen (see page 137)

Benedikt Otzen: Jewish Apocalyptic

A literary genre which assumed importance for Judaism in the Hellenistic-Roman period (from the third century B.C. to the first century A.D.). The genre represents an intellectual tradition which has its roots in classical Israelite religion, in the »international wisdom tradition«, and in Persian religion. Apocalyptic literature (literally, »literature of revelation«) claims to describe revelations about the divine world-order, and it thus claims to provide information about the structure and arrangement of earth and heaven, about the laws of nature, about the progression of history, and about the final destruction of the universe. The sectarian congregation by the Dead Sea (the Qumrān community from the second century B.C.) saw itself in terms of the apocalyptic tradition, and this tradition also had importance for the first Christians.

14 November 1991:

Thor A. Bak: In memory of Børge Bak (see page 145)

Carl Henrik Koch: Jens Kraft as a Philosopher

Jens Kraft (1720-1765) was a professor of mathematics and philosophy at the Academy for Young Noblemen in Sorø. While yet a young student, he made significant contributions to pure mathematics. In philosophy he followed Christian Wolff, but unlike his master he denied the possibility of obtaining metaphysical knowledge of individual substances, in that respect anticipating Kant. In physics he followed Newton but tried to give Newtonian physics a metaphysical foundation. An attempt to refute La Mettrie's materialism seemed to have led him to an epistemology more empirical than in ordinary Wolffianism. In his last writings he defended the universality of Wolff's mathematical method for the transmission of knowledge, which his colleague in Sorø, J.S. Sneedorff (1726-1764) had rejected from an aesthetic point of view. Jens Kraft's versatility and his outstanding contributions to science and the humanities make him one of the principal figures in the Danish Enlightenment.

28 November 1991:

Debate: The climate of the Earth – in the past and in the future

Henning Sørensen: Introduction

The media present us with news about the future climate of our Earth

practically every day. One day the prediction is that the »greenhouse effect« will cause marked climatic changes in the course of a few decennia. The next day (or perhaps even the very same day) the climatic changes are said to be taking place within the pattern of natural variation.

It is, however, an established fact now that climate is not constant. This is reflected in the so-called Brundtland report, »Our Common Future«, and in other national as well as international initiatives. An example of this is ICSU's international research programme for the 1990'es: IGBP – The International Geosphere-Biosphere Programme, also called the Global Change Programme, which was the subject of the evening's first paper. IGCP is an interdisciplinary programme involving astronomy, meteorology and climatology, oceanography, glaciology, ecology, chemistry, geology, etc. Geology has been selected to illustrate how one research discipline can contribute to the programme.

The geological column gives information about an Earth history of about 4,000 million years, which, when interpreted correctly, can be used to describe the climate of past geological periods. It has for instance been demonstrated that huge glaciations have taken place repeatedly since at least 600 million years ago. In the Cretaceous, about 100 million years ago, the climate of the Earth was approximately 10° C warmer than now, and in the early Tertiary, about 50 million years ago, large parts of the Earth were characterized by a uniformly warm climate.

The two geological papers focussed on the climate of the more distant and of the immediate past respectively.

The last paper of the evening summed up the current discussion of the climate of the Earth.

Claus Hammer: The Global Change Programme (IGBP)

The aim of the programme and its areas of interest were presented. Danish IGBP activities were illustrated through a presentation of the work done by the Danish National Committee, a discussion of available funds etc.

Finn Surlyk: Climatic fluctuations in the geological record

Examples from the past 500 million years of Earth history show dramatic changes in global climate as well as on individual continents. The changes may have been of much greater amplitude than the relatively minor variations we know of from historical times.

Svend Th. Andersen: Geological information about variations in climate on 100,000-year, 10,000-year and 1,000-year scales

Geological information from long sediment series provides more or less definite paleobiological or geophysical proxydata on climatic variation during the Quaternary period at various time scales. The periodicity and the amplitude of the changes in climate vary from the longest, 100,000-year periods, to the shortest, 260-year periods. The longest climatic changes have influenced life conditions on Earth decisively and can be correlated with astronomical phenomena, particularly variations in the Earth's orbit. The shortest variations in climate have not yet been explained.

Aksel Wiin Nielsen: The global climate now – and in the future?

The water vapour and the carbon-dioxide in the atmosphere of the Earth are responsible for the relatively high temperature (288 K) observed at the surface of the Earth. If these gases were to be removed from the atmosphere, the surface temperature would be considerably lower.

The concentration of carbon-dioxide has increased by about 25% over the preceding two centuries. The results of experiments aiming to predict climate changes due to this anthropogenic increase of the carbon-dioxide concentration were described and discussed in connection with other parameters which may change the climate.

A comparison was made between the latest observed temperature-changes and the predictions mentioned above.

12 December 1991:

Ellen Andersen: Economic forecasting

Many economic variables are not forecastable, e.g. exchange rates. However, owing to stability of behaviour it is possible to forecast important variables such as consumption. Stability of economic behaviour is the basis for economic model-building.

Else Marie Friis: Fossil flowers from the Cretaceous

The discovery of fossil flowers from the Cretaceous of Europe and North America has radically changed the possibilities for studying early angiosperm evolution and phylogeny. The fossil flowers are extremely well-preserved, often with their original three-dimensional shape intact. Preliminary results indicate that the archetypal flower was minute, with few

floral parts and of simple organization. This is in contrast to the generally accepted hypothesis that the earliest flowers were big, with a large number of floral parts in a helical arrangement.

9 January 1992:

Gunnar Svane: The genesis of the Oldest Church-Slavonic Literature

A presentation of the written literature of the orthodox Slavic-speaking peoples in the period from the end of the 9th century until the beginning of the 13th. The Old Bulgarian language and its Church-Slavonic descendants. The origin and consolidation of the oldest Church-Slavonic literature, its social function and genres, as well as its relation to the Byzantine tradition.

Gert Due Billing: Theoretical treatment of chemical reaction dynamics

One of the goals of dynamical calculations is to gain insight at the molecular level into the details of chemical reactions. Using this information it might then be possible to optimize and control reaction pathways. The reaction dynamics can be studied using classical, semi-classical or quantum mechanical treatments of the system. The advantages/disadvantages of these methods were discussed, and various aspects which determine the reactivity, such as the barrier height to reaction and the possibility of selective excitation of the reactants e.g. by means of lasers, were mentioned.

23 January 1992:

Hans Hultborn: On the spinal network generating locomotion

It would be an important achievement if it were to become possible to explain complex behaviour, as for example movements, in terms of the functions of individual nerve cells and their connections. This will most likely first be achieved in the case of basic innate behaviour such as respiration or locomotion.

Already at the beginning of this century it was recognized that animals with a transected spinal cord could produce a rudimentary but coordinated stepping-movement. The organization of the spinal 'locomotion centre' was discussed.

Bjarne Stoklund: The World Exhibition and the New Museum Concept in the Second Half of the 19th Century

Beside the national, archaeological museums established in the first part of the 19th century, there appeared after the middle of the century some new cultural-historical institutions that differed from the older ones with regard to contents, objectives and principles of presentation. It is a well-known fact that one of the new categories – the museums of applied art – is indebted to the great exhibitions in the 19th century. But even the so-called folk- and open air museums should to a higher degree than previously be considered in relation to the world exhibitions, which from 1867 and onwards anticipated much of what was made permanent by the museums in the last decades of the century.

6 February 1992:

Geoffrey Wilkinson: See page 70

Werner Sundermann: See page 70

20 February 1992:

Inger Ejsskjær: Atlas Linguarum Europae (ALE) in the light of linguistic geography

The principles behind the ALE Cartography are different from the ones used in the first national linguistic atlases. Whereas Atlas linguistique de la France, Atlas linguistique de l'Italie et de la Suisse méridionale and Deutscher Sprachatlas are all raw-data based and not interpretative (the principle being »Atlas als Forschungsinstrument«), ALE is claimed to be an interpretative atlas of the fourth generation.

The aims of the atlas are to yield a documented background for European word geography, basic material for studies concerning loanwords, substratum, superstratum and linguistic barriers. Attention is also paid to studies of »language in contact« and »universals«.

As far as the results of the first 20 years of work are concerned, ALE's most important contribution to linguistics are the so-called motivational maps which do not map etyma in a strict sense but are semantic motivations of etyma. This is demonstrated by the maps of the terms for the »rainbow«, which reveal four different conceptions of reality in a chronological sequence: 1) a zoomorphic (totemic) interpretation, in which the rainbow is seen as a gigantic animal, swallowing and spitting

out water and, originally, people. 2) an anthropomorphic vision of reality: from a gigantic animal the rainbow develops into a god or goddess, or an attribute of the two. 3) The Christian and Islamic religions provide yet another layer. Usually the anthropomorphic vision remains but acquires a new, Christian or Islamic, form. 4) The rise of modern culture provides a layer of depersonalized naturalistic terms (such as rainbow, arc-en-ciel, duga). The Germanic and more generally North-Western area display more clearly than other areas the effects of this process.

Ove Poulsen: Juggling with photons and atoms

Ever more sophisticated experimental advances, mostly based on the development of ultra-stable lasers, have made it possible to juggle with single atoms and photons. This ability leads directly to new technologies, e.g. new clocks and optical tweezers for manipulation of single living cells and bacteria.

5 March 1992:

Ditlev Tamm: The King in Council as the Supreme Court of Denmark 1537-1660

The litigation brought before the King in Council in the years 1537-1660 is the subject of a current research project financed by the Carlsberg Foundation. The court's practice is analysed and questions as to the personal influence of the King in his court and to the relation between the general concept of justice in the doctrine of the 16th and 17th centuries and the court's practice are raised.

Carsten Thomassen: Graphs and Networks

Graph theory is the mathematical discipline that treats abstract networks. The classical Four Colour Problem and Kirchhoff's investigations of electrical networks were early sources of inspiration. Several other networks, for example transportation or communication networks, give rise to interesting mathematical problems. The presentation gave examples of graph theoretical problems and results which illustrate the fascinating fact that a large class of seemingly unrelated problems, some of which are important optimization problems, are equivalent in the sense that the existence of an efficient algorithm for solving one of them would imply the existence of efficient algorithms for solving all of them. It is a central unsolved problem in discrete mathematics to decide if such an algorithm exists.

19 March 1992:

John Bergsagel: How and when did one begin to notate musical rhythm?

Whereas it is obvious that music exists in time, it is not at all self-evident why something so intangible should be regarded as also existing in space. Yet, in developing a system for writing music down, the problem of spatial dimension, musical pitch, was solved nearly three centuries before a notation capable of simultaneously expressing the durational values of the pitches was given definitive form by early 14th-century theorists. The stages by which this came about, and consequently how much early 13th-century music is to be interpreted rhythmically, are not yet fully understood. However, a new Danish source from the second half of the 13th century (Gl. kgl. Saml. 1810,4^o), in which a repertoire of music known to have been composed in Paris before 1200 appears written in a notation more rhythmically specific than any known heretofore, perhaps offers a key to an understanding of the musical conception of the original.

Peter Leth Jørgensen: The Na,K-pump in the kidney

Cell membranes of the kidney have high densities of Na,K-pumps that transform the energy in ATP to active transport of sodium and potassium ions. From the red outer medulla of mammalian kidneys, we have purified the Na,K-pump and crystallized its proteins in the membrane. In combination with molecular cloning of the pump proteins, this has opened new possibilities for studying its structure, molecular mechanism and hormonal regulation with contributions to understanding salt balance and blood pressure regulation.

2 April 1992:

*Svend Th. Andersen: In memory of Jørgen Troels-Smith (see page 169)**Niels Steensgaard: The route through Qandahar in the 17th century*

The route through Qandahar, which formed a link between North India and Persia, was in the years around 1600 one of the most important caravan routes on the Eurasian continent. The lecture described the route and attempted to determine the volume and composition of the trade which passed through Qandahar in the 17th century. It was argued that the trade through Qandahar reflects an expansion, which was not European, and which had nothing to do with »guns and sails«. What

may look like an eccentric investigation of a peripheral caravan route may therefore contribute to our understanding of two important issues in early modern history, the growth potential of the pre-colonial Indian economy and the emergence of the modern world market.

23 April 1992:

Andrej Popov: See page 74

Lise Hannestad: The West in the East

In the wake of Alexander the Great's conquest of the widespread Persian kingdom in the years 334-323 B.C., a number of towns were founded in the Near East, in which Greek and Macedonian immigrants settled, many of them soldiers from Alexander's army. The scene was thus set for a meeting of western and eastern cultures of hitherto unseen proportions. By means of a presentation of two excavations – a fortified shrine on the island of Failaka off the coast of Kuwait and the town of Ai Khanoum in northernmost Afghanistan – the paper demonstrated how the most recent generation of archaeological researchers has been able to reveal that there was a much more complex cultural interplay between the immigrants and the local inhabitants than had been assumed hitherto.

7 May 1992:

Asger Berthelsen: In memory of Arne Noe-Nygaard (see page 155)

Per Øhrgaard: German Visions of Europe in the 20th Century

For a substantial part of the 20th century German visions of Europe have been marked by the supposition that Germany would itself play a major if not predominant role on the European continent. Some of the visions have dealt with »Mitteleuropa«, a notion made famous especially by Friedrich Naumann in 1915 and which was promoted once again for a short time in the 1980'es. Other men – not only the Nazis but also some of their opponents – envisaged an even greater German hegemony. Ironically enough, the partial unification of (Western) Europe after 1945 has been possible mainly because the role of Germany was temporarily reduced.

*Meetings held at the Academy
Excerpts from the Academy Diary*

In the course of the Academic Year 1991-92 the Committee for External Activities in Denmark arranged a series of lectures for the public. The working title for the series was »Research of Topical Interest« and the titles of the lectures were:

- 7.10. Arne Svejgaard: Recent advances in AIDS research.
- 21.10. Associate Professor, dr.phil. Troels Engberg: Paul and Hellenistic Philosophy.
- 4.11. Associate Professor Flemming Besenbacher: Scanning Tunneling Microscopy.
- 18.11. John S. Peel, Ph.D.: Life's early development.
- 2.12. Professor Jørn Lund: Danish Attitudes to Languages and Linguistic Changes.
- 3.02. Professor, dr.phil. Bent Elbek: Whatever became of the energy crisis?
- 17.02. Professor, dr.scient.soc. Kirsten Hastrup: The Anthropological Project.
- 2.03. Vagn Fabritius Buchwald: Meteorites.
- 16.03. Associate Professor Niels Finn Christiansen: Working-class movement and national identity.
- 30.03. Gunhild Waldemar, M.D.: Alzheimer's disease and other dementia disorders.

The running costs of the Academy have been provided in part by:

The Carlsberg Foundation	1.162.500 DKK
A Government grant	815.000 DKK
Other grants	183.206 DKK

Furthermore, the Danish Research Administration allocates the means necessary to maintain Denmark's membership of various international unions.

We greatly appreciate this generous support of approx. 550.000 DKK.

The Jubilee Committee

This committee, which was appointed in 1989 (see Report 1990-1991) to make preparations for the celebration of the Academy's Jubilee in 1992, has been kept busy this last year in putting final touches to the programme for the Jubilee season.

Work on the two books about the history of the Academy, one in Danish by Mogens Blegvad dealing with the period 1942-92, and one in English, *Lovers of Learning* by Olaf Pedersen dealing with the full 250 years, has progressed according to plan. On the recommendation of the committee, the Academy has placed personal computers at the disposal of the authors and employed Gisela Christiansen as research assistant for Mogens Blegvad in connection with his work on the Academy's archives. A planned debate-book, however, has had to be abandoned owing to insufficient support for the project. In its place the committee has decided to recommend publication of the report on recruitment to research that has been compiled by the Committee on Research Policy as the Academy's contribution to the current debate on the topic.

On the expiration of the time limit on 1st January 1992 no entries has been received for the Academy's two prize essays on A. W. Hauch and the reception of the theory of evolution in Denmark respectively.

The scheduled plan for a series of Jubilee symposia has been carried out except that the symposium on *Ice Cores and Climate* had to be abandoned because it clashed with field-work in Greenland and other arrangements. The necessary financial support for the symposia has been provided by the Augustinus Foundation (375,000 DKK), Novo Nordisk Foundation (375,000 DKK), the Research Councils (300,000 DKK), the Carlsberg Foundation (245,000 DKK), Bikubens Foundation (50,000 DKK) and the Simon Spies Foundation (20,000 DKK). As in earlier years the Alfred Benzon Foundation has supported the preparations for the Jubilee so that the total amount donated to the Jubilee Account by the Benzon Foundation is now 500,000 DKK.

The Jubilee celebrations will begin on 12th November with the unveiling of a commemorative tablet on Holsteins Palæ in Stormgade, where the Academy was founded, and with a dinner at Glyptoteket for members resident in Denmark, accompanied by spouses or friends. As planned, the actual Jubilee on Friday 13th November will be celebrated in Copenhagen Town Hall, at the invitation of the City Council. Her Majesty the Queen with her family and representatives of the Danish government and parliament and Danish organizations with an interest in

scholarly matters will be invited to this meeting, as well as Danish and foreign members of the Academy and the Presidents of several foreign academies. In the evening the Academy has invited the same body of people with sponser, to attend a jubilee performance in the Royal Theatre. The following day there will be a meeting in the Academy for foreign members and representatives of foreign academies.

It has been the task of the Jubilee committee to plan all the arrangements in the knowledge that »the best laid schemes o' mice an' men gang aft a-gley«. The work involved in carrying out the plans and the financial responsibility for them necessarily devolves upon the Academy's secretariat and presidium.

Gert Kjærgård Pedersen

*Union Académique Internationale, UAI
Executive Committee meeting in Paris, February 12th-13th 1991*

66th General Assembly in Brussels, June 14th-20th 1992

Birger Munk Olsen and Rudi Thomsen attended the General Assembly as delegates of the Academy. Altogether the academies of 26 different countries were represented. After an absence of three years, the Chinese Academy had once again sent a representative – Professor Ru Xin. Romania had also sent a representative again. Apart from the ordinary delegates, representatives from the academies of Argentina and Chile took part in the General Assembly as observers, with a view to possible affiliation to UAI. In order to promote the expansion of the Union to embrace both eastern Europe and more exotic countries, a special committee was appointed to make contact with the academies of these lands, while another committee was charged with dealing with the problem of graduated subscriptions, both in connection with such an expansion and in general. Reports from these two committees will be discussed at the General Assembly in 1993.

At the meetings of the 39 commissions to discuss the Union's various publishing activities, there was general satisfaction with the progress that had been made. This was the case with the commissions for the two projects under Danish direction, *Monumenta Musicae Byzantinae* and *A Critical Pāli Dictionary*. As far as the latter project is concerned, the announcement that financial support has been guaranteed until the end of this century for the sections on the consonants, thanks to the generosity of Japan, was greeted with great enthusiasm.

Besides participating in the plenary meetings of the General Assembly and in meetings of commissions, Birger Munk Olsen acted as reporter for the commission on Monumenta Musicae Byzantinae, while Rudi Thomsen was the reporter for the Pāli-commission. In his capacity as a member of the Executive Committee of the UAI, he also took part in its meetings as well as in those of the »commission des affaires internes«.

Special committees were appointed to deal with proposals for the new publishing projects under the auspices of UAI, an atlas of the Graeco-Roman world and a corpus of Greek amphora stamps. The reports of these committees will be presented to the General Assembly in 1993.

The elections for the next three-year period that were held at the closing meeting of the General Assembly resulted in Roland Ris from Switzerland being elected President and Rudi Thomsen Vice-President, while the four vacancies on the Executive Committee were filled by Eloy Benito Ruano from Spain, Madeleine H. Caviness from the U.S.A., Siegfried Lienhard from Sweden and Mohammed Allal Sinaceur from Morocco.

At the closing meeting it was also decided that at the next General Assembly of CIPSH (Conseil International de la Philosophie et des Sciences Humaine), to be held in Harare, Zimbabwe, in September 1992, the UAI should be represented by its Administrative Secretary, Baron Philippe Roberts-Jones, and the two Vice-Presidents Aurelio Roncaglia and Rudi Thomsen.

The General Assembly of UAI in 1993 will be held in Morocco. The date and place have not yet been fixed.

Birger Munk Olsen

Rudi Thomsen

European Science Foundation, ESF

At the 1991 General Assembly the Polish Academy of Sciences was elected a member. Two other organizations were elected, the Delegation of the Finnish Academies of Science and Letters, and the Swedish Council of Forestry and Agricultural Research.

Dr. P. Fricker, Secretary-General of the Swiss National Science Foundation was elected Secretary-General of the ESF. His term of office commences in 1993.

The Network Committee announced that an evaluation of completed programmes is underway. During the discussion it was made clear that Networks are not to be permanent; they may be expanded to an ESF Programme or continue independently, outside the ESF.

The General Assembly adopted seven new ESF Scientific Programmes:

European Neuroscience Programmes
 Developmental Biology
 Environmental Damage and its Assessments
 European Volcanology Project
 EUROPROBE
 Process Integration in Biochemical Engineering
 Kinetic Processes in Minerals and Ceramics

The Assembly also decided that the following five proposed programmes be given a year of preparation, 'year zero':

The Transformation of the Roman World
 Geographical Information Systems
 European Management and Organisations in Transition
 Water-Borne Diseases: Molecular Ecology and Epidemiology
 Mathematical Treatment of Free Boundary Problems

It was further decided to grant another five years to the Programme of Fellowships in Toxicology.

Professor Zacher (President, Max-Planck-Gesellschaft) asked if it would be appropriate to institute a systematic examination of whether the ESF is the natural body for the promotion of each of the programmes presented. As a result, the ESF will now endeavour to demonstrate the European dimension and the synergistic effect of all proposed programmes.

The Executive Council of the ESF has initiated discussions of minor changes in the statutes, designed to alleviate problems associated with the growth in the number of member countries, and problems with the time-frame – often quite long – currently necessary to treat new proposals for programmes. It was thus discussed whether a change in the composition of 'the Board' would be in order, and to let the General Assembly assign various limited powers to the Council. A revision of the statutes, however, will have to await an expansion of the ESF by the inclusion of most of the East European academies and research councils.

Eigil Præstgaard

International Council of Scientific Unions, ICSU

The ICSU membership is made up of the international unions and national academies or similar organizations. The purpose of ICSU is to promote international cooperation in research, and the organization deals with both general problems and interdisciplinary research programmes.

The Royal Danish Academy of Sciences and Letters is the Danish member of ICSU, and Denmark is a member of all unions under ICSU. For each union there is a Danish National Committee (reports printed pp. 123 ff). Each National Committee appoints a delegate to the Danish National ICSU Committee, which oversees Danish relations to ICSU and also deals with problems and research programmes treated by ICSU.

ICSU arranges a General Assembly every two or three years. The next one is scheduled to take place in Chile in 1993. The General Assembly coordinates interdisciplinary programmes, including their financing, and general issues are discussed. The most pressing issue in recent years has been to secure free international scientific cooperation. A standing ICSU committee (the undersigned being the Danish member) works to realize the principle, i.e. by securing visas for scientists who wish to attend meetings in countries with which their own government has no diplomatic relations. On paper Denmark has warmly supported efforts to secure free access by all scientists to congresses and meetings, to cooperation with other scientists and to publish and obtain international journals. The long standing boycott of South Africa and the current boycott of Serbia (Yugoslavia) has shown, however, that politicians lack understanding of the value of maintaining this principle.

As mentioned, Denmark is a member of all those unions under ICSU which maintain cooperation within specific disciplines. Denmark, however, is only a member of some of the many committees and programmes coordinating inter-disciplinary or regional research. The Danish National ICSU Committee deals with proposals for Danish memberships and also evaluates the work of those bodies of which we already are a member. The Committee makes a cost-benefit analysis of Danish interests. This year we have examined whether Danish interests would be served by our becoming a member of the Committee on Data for Science and Technology (CODATA), and have had to answer in the negative. The Research Council has been advised about this aspect of our activities.

Axel Michelsen

HENVISNINGER

Fundatser:

Niels Bohr Legatet, Oversigt 1945-46, s. 39-40.

Mag.art. Marcus Lorenzens Legat, oversigt 1946-47, s. 41-43.

Professor Knud Sands Legat, Oversigt 1969-70, s. 53-56; forretningsorden, s. 65-68.

Selskabets Bidragsfond, Oversigt 1974-75, s. 56-69.

Julie von Müllens Fond + tillæg, Oversigt 1985-86, s. 159-161.

Arne og Doris Truelsens Legat, Oversigt 1985-86, s. 162.

Aksel Tovborg Jensens Legat, Oversigt 1985-86, s. 163-165.

Inge Lehmann's Legat af 1983, Oversigt 1985-86, s. 165-168.

Grundforskningsfonden, Oversigt 1985-86, s. 169-171.

Lillian og Dan Finks Fond, Oversigt 1986-87, s. 120-122.

Beslutninger vedr. Niels Bohr Legatet, Oversigt 1955-56, s. 50; 1962-63, s. 61; 1964-65, s. 75; 1965-66, s. 64-65.

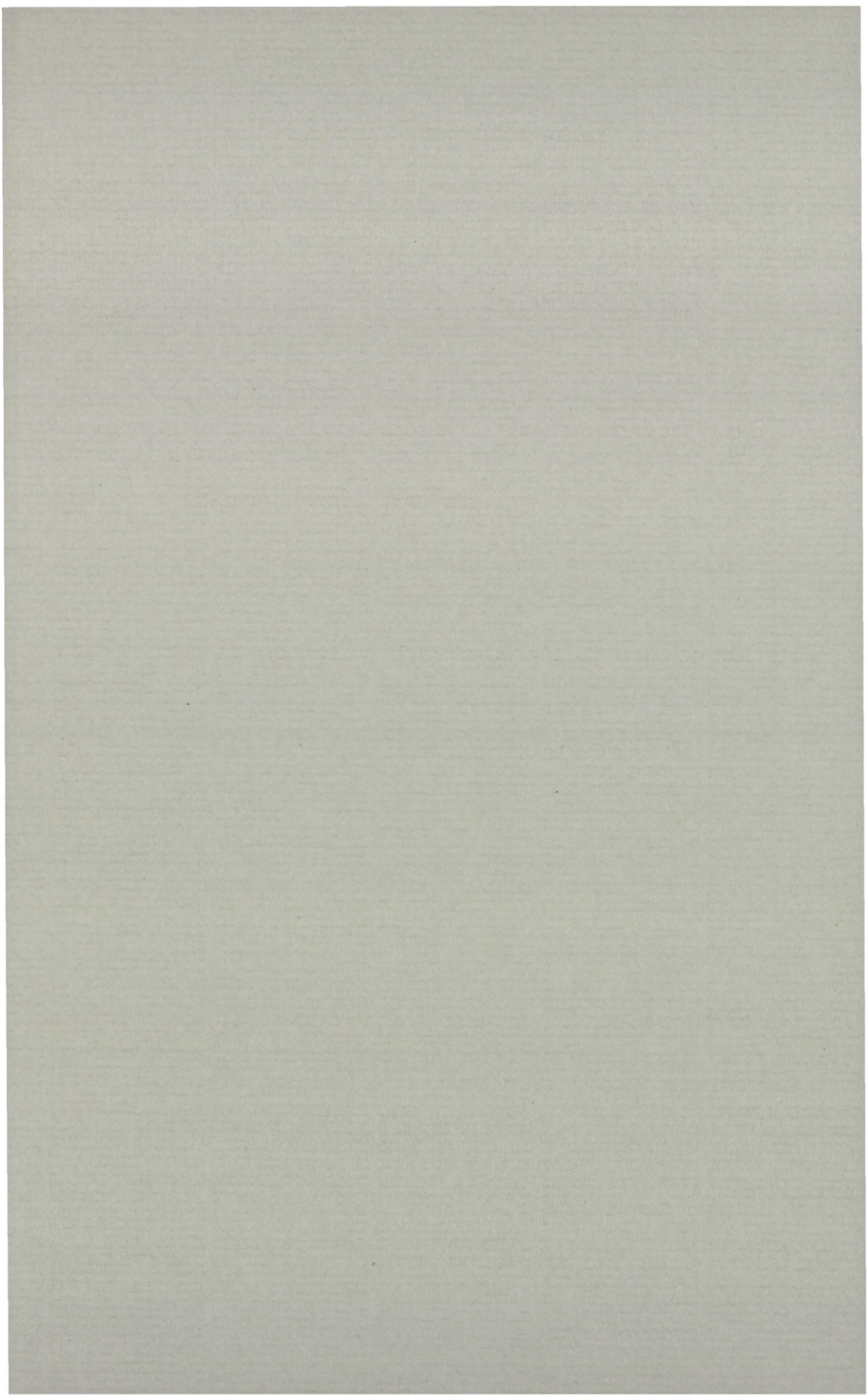
Fundatstillæg 1955 for Grosserer A. Collstrops Hjem for en dansk videnskabsmand, Oversigt 1954-55, s. 41-42; 1965-66, s. 62; 1972-73, s. 64-65.

Tillæg 1965 vedr. J. P. Suhr & Søns Legat, Oversigt 1964-65, s. 75-76.

Fundats for Ole Rømer Fondet, Oversigt 1990-91, s. 131.

Selskabets Vedtægter og Forretningsorden, særpubl. 1977, s. 1-31.

Selskabets bytteforbindelser, Oversigt 1978-79, s. 227-255.

UDGIVNE PUBLIKATIONER 1991-92

		DDK excl. moms
	Oversigt over Selskabets virksomhed 1990-91.	
	Annual Report with an English Summary. 1991. 185 s., 3 portrætter . . .	100,-
	<i>Historisk-filosofiske Skrifter</i>	
15	<i>Eidem, Jesper</i> : The Shemshāra Archives 2. The Administrative Texts. 1992. 164 pp.	350,-
	<i>Historisk-filosofiske Meddelelser</i>	
62	<i>Hansen, Aage</i> : Om Peder Laales danske ordsprog. Udg. af <i>Merete K. Jørgensen</i> og <i>Iver Kjær</i> . 1991. 201 pp.	400,-
63	<i>Favrholdt, David</i> : Niels Bohr's Philosophical Background. 1992. 147 pp. . .	300,-
64	<i>Koch, Carl Henrik</i> : Jens Kraft som filosof. 1992. 32 pp.	50,-
	<i>Biologiske Skrifter</i>	
39	<i>Jørgensen, C. Barker</i> : Water Economy in the Life of a Terrestrial Anuran, the Toad <i>Bufo bufo</i> . 1991. 30 pp.	70,-
40	<i>Hansen, Michael</i> : The Hydrophiloid Beetles. Phylogeny, Classification and a Revision of the Genera (<i>Coleoptera, Hydrophiloidea</i>). 1991. 368 pp. . . .	700,-
	<i>Matematisk-fysiske Meddelelser</i>	
42:5	<i>Kitaigorodskii, S.A.</i> : The dissipation subrange in wind wave spectra. 1992. 24 pp.	50,-
	<i>Forskerrekruttering I</i>	
	Aldersfordeling og mobilitet i de videnskabelige stabe ved universiteterne i København, Odense og Århus	gratis

Pris 100 kr.

Printed in Denmark by Special-Trykkeriet Viborg a-s
ISSN 0368-7201. ISBN 87-7304-232-3